

P. b. b.
Verlagsort: 1030 Wien
Plus.Zeitung 09Z038029P

KULTURNÍ KLUB

INFORMAČNÍ ČASOPIS
ČECHŮ A SLOVÁKŮ
V RAKOUSKU

6-8

červen – srpen

2019

39. ročník

Pondělní promítání filmů ve spolupráci s Českým centrem a Velvyslanectvím ČR
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzinger StraÙe 11-13, 1140 Wien**
Informace: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Pondělí 09. 09. v 19:30

Chata na prodej (Česko, 2018, 77 min., německé či anglické titulky)

Režie: Tomáš Pavlíček, scénář: Lucie Bokšťeřová, Tomáš Pavlíček, kamera: Jan Baset Střítežský, hudba: Aleš Březina

Hrají: Ivana Chýlková, David Vávra, Tereza Voříšková, Judit Bárdos, Jana Synková, Jan Kačer, Jan Strejcovský, Michael Pitthan, Václav Kopta, Zuzana Kronerová, Ester Geislerová, David Máj, Robin Kvapil ad.

Obsah: Rodiče prodávají starou chatu, pro kterou už nemají využití. Před předáním chaty novému majiteli se však matka (Ivana Chýlková) rozhodne uspořádat poslední pořádnou rodinnou slezihu. Zbytek přibuzenstva neprojevuje přílišné nadšení, tahle setkání bývají vždy dost náročná. Dcera (Tereza Voříšková) na chatu přibere svého úspěšného německého přítele (Michael Pitthan), který se jediný na rodinný výlet těší, protože neví, do čeho jde. Naděje na idylický víkend na samotě u lesa rychle skončí...

Pondělí 14. 10. v 19:30

Já, truchlivý Bůh (Československo, 1969, 82 min., německé či anglické titulky)

Při příležitosti kulatého výročí spisovatele Milana Kundery.

Režie: Antonín Kachlík, předloha: Milan Kundera (povídka), scénář: Milan Kundera, Antonín Kachlík, kamera: Jan Němeček, hudba: Vladimír Sommer

Hrají: Miloš Kopecký, Pavel Landovský, Hana Prymusová-Lelitová, Jiřina Jirásková, Květoslava Houdlová, Ivana Mixová, Jarmila Gerlová, Pavla Maršálková, Zdeněk Kryžánek, Milivoj Uzelac st., Jiří Přichystal, Daniela Pokorná, Jana Karpašová, Ilona Jirotková, Boleslava Svobodová, Vladimír Klemens, Jindra Reháková, Vlastimil Maršíček ad.

Obsah: Pan Adolf, kterého neodolatelně představuje Miloš Kopecký, vzpomíná na trapný příběh s jednou směšnou láskou. Zaujala ho mladičká studentka operního zpěvu, ale neustále narážel na její nezáměr blíže se seznámit. Začne proto splétat rafinovanou odvetu, do níž zapojí i svého řeckého kamaráda (Pavel Landovský), jehož vydává za slavného dirigenta. Jenže úmysly obou pánů se vyvinou zcela nečekaným směrem. Režisér Antonín Kachlík zdařile převedl jemnou ironii Kunderovy předlohy do filmové podoby, v níž září herecké výkony obou protagonistů, zvláště pak Landovského.

Pondělí 11. 11. v 19:30

Uzly a pomeranče (Česko / Německo / Slovensko, 2019, 92 min., německé či anglické titulky)

Režie: Ivan Pokorný, scénář: Iva Procházková, kamera: Jürgen Rehberg, hudba: Jiří Hájek

Hrají: Tomáš Dalecký, Emilie Neumeister, Stanislav Majer, Ewa Farna, Leoš Noha, Steffen Groth, Eva Sakálová, Anton Petzold, Luboš Kostelný, Petra Bučková, Elizaveta Maximová, Lenka Loubalová, Dietmar Voigt

Obsah: Láska k dívce vonící po pomerančích, složitý vztah k otci, síla a něha věnovaná malé sestře a stádo koní. To je Darkův svět, to je příběh o šťastném i bolestném dospívání v odloučenosti a kráse Lužických hor. Koně tu nejsou drahé exempláře dostihových stájí, ale bytosti, o které je třeba pečovat a mít je rád. Jenže ani to nestačí...

Změna programu vyhrazena.

MUSIKWISSENSCHAFTLICHE KOOPERATION BRÜNN UND WIEN

Veranstaltung anlässlich des 100jährigen Bestehens
der Masaryk-Universität Brünn

Montag, 24. Juni 2019, 18:00-20:00
Alte Kapelle am Campus der Universität Wien
Spitalgasse 2-4 / Hof 2.8, 1090 Wien

Diskussion, Round Table

Begrüßung: Vizedekan Univ.-Prof. Dr. Stephan MÜLLER
mit: Herrn em. Univ.-Prof. MMag. Dr. Hartmut KRONES
Institut für Musikwissenschaft und Interpretationsforschung (IMI)
der Univ. für Musik und darstellende Kunst

Frau Mag. Dr. Elisabeth Theresia HILSCHER
Abteilung Musikwissenschaft, Institut für kunst- und musikhistorische
Forschung, Österreichische Akademie der Wissenschaften
Herrn Univ.-Prof. Mag. Dr. Martin EYBL,
Institut für Musikwissenschaft und Interpretationsforschung

GÄSTE

Masaryk-Universität Brünn / Masarykova univerzita Brno
Doc. PhDr. Mikuláš BEK, Ph.D., Rektor
PhDr. Petr MACEK Ph.D., Leiter des Instituts für Musikwissenschaft
Doc. PhDr. Jana PERUTKOVÁ, Institut für Musikwissenschaft
PhDr. Stanislav TESAŘ, Institut für Musikwissenschaft

Moderation: Dr. Jana STAREK,
Wiener Wiesenthal Institut für Holocaust-Studien (WVI)

Eine Podiumsdiskussion über die Zusammenarbeit der Brünnener und Wiener Musikwissenschaftlerinnen und Musikwissenschaftler in den bewegten Jahrzehnten des 20. und 21. Jahrhunderts anlässlich des 100jährigen Bestehens der Masaryk-Universität Brno (Tschechische Republik). Diese Veranstaltung ist eine Kooperation des Instituts für Musikwissenschaft mit dem Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich.

Diese Veranstaltung steht unter dem Ehrenschild S.E. der Botschafterin der Tschechischen Republik in Österreich
JUDr. Ivana ČERVENKOVÁ

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

velice se omlouváme, že kvůli náhlému onemocnění pana arch. Tabora jsme museli odvolat jeho přednášku na téma »Nová architektura pro nový stát, Československo 1919-1939«, která se měla konat v Českém centru ve středu 5. června 2019. Přejeme panu architektovi, aby se brzy zotavil a doufáme, že budeme moci tento pořad realizovat v pozdějším termínu.

O dalších programech, které připravujeme, Vás budeme průběžně informovat jen na naší domácí webové stránce www.kulturklub.at, protože vzhledem k citelnému krácení dotací můžeme vydávat časopis Kulturklub až do konce roku pouze jako čtvrtletník.

Myslím, že není potřeba sdělovat, že nekomentujeme politické události, nakonec tyto zprávy slyšíte v rozhlase a televizi, nebo si je přečtete v domácím denním tisku či na internetu.

Přes veškerou naši snahu a kontrolu kalendáře může dojít u oznámených programů ke změně data nebo úplně programu, případně ke zrušení akce. Když se tuto skutečnost dozvíme na poslední chvíli (a dokonce se jí někdy ani nedozvíme), nemáme bohužel již možnost provést jakoukoliv opravu.

Pravidelná klubová promítání v kinosálu českého velvyslanectví, nadále ve spolupráci s českým velvyslanectvím a Českým centrem, pokračují každé druhé pondělí v měsíci, začátek představení je vždy v 19:30, výjimku činí prosincová pohádka, rezervace není možná.

V září začínáme filmem **Chata na prodej** režiséra Tomáše Pavlíčka, v říjnu pokračujeme u příležitosti životního jubilea spisovatele Milana Kundery snímkem **Já, truchlivý Bůh**, natočeným podle jeho stejnojmenné literární předlohy v režii Antonína Kachlíka. Na listopad jsme připravili snímek **Uzly a pomeranče** režiséra Ivana Pokorného podle scénáře Ivy Procházkové.

Dále Vás srdečně zveme v pondělí 24. června v 18:00 do Staré kaple / AKH-Campus vídeňské univerzity na pódiovou diskusi rakouských a českých muzikologů **Musikwissenschaftliche Kooperation Brünn und Wien** v rámci oslav 100. výročí založení Masarykovy univerzity v Brně.

Příjemné prázdninové posezení nad stránkami časopisu Kulturklub přeje

redakce Kulturního klubu
a ing. Helena Baslerová

Obsah

Klub připravuje	2
Editorial – Obsah – Impressum	3
Kalendář: červen – srpen	4
Církevní kalendář	7
Rozhovor	8
Kultura	10
Události a zajímavosti	40
Ekonomika	50
Správy zo Slovenska	70
Sokol & sport	74
Z české a slovenské Vídně a okolí	76
Oznámení	84
Informace & Inzerce	92
Příloha: Čtení na prázdniny	I-XII

Na přední straně obálky:

Jindřich ŠTYRSKÝ: Vegetace, 1931, 84 × 60 cm, olej na plátně, Moravská galerie v Brně

Na zadní straně obálky:

Jindřich ŠTYRSKÝ: Zpěvačka, 1923, 63 × 47 cm, olej na plátně, Moravská galerie v Brně

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Majitel: Kulturklub Čechů a Slováků v Rakousku

Vydavatel: Kulturklub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),

Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

Sazba: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha & Jaroslav Bulíček, Praha

Tisk: Quatro print, a. s., Heršpická 6 (Moravská typografie), Brno

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

(Ing. Helena Basler), Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

Verlagsort: 1030 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha &

Quatro print, a. s., Brno, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung und durch MZV ČR

Dotácia: Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí

Redakce: Mohsgasse 30/9, 1030 Wien,

mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová-Lössl, DI Gabriela Jakelic, Anna Křivanová

Technická redakce: Ing. Kurt Mattola, Mag. Richard Basler

Redakční kruh: Jan Brabenec, doc. dr. Martin Franc, Eva Kalinová, Michaela Kováčiková, dr. Marta Marková, Mag. Daniela Makový Nedas, Mag. Andrea Ozábalová, dr. Kweta Ozábalová, P. dr. Jiří Šindelář CSsR, DI Tomislav Vašíček, doc. JUDr. Marián Velický, CSc., ing. Jiří Zajíček, ThLic. Petr Žaloudek

Fotografové: Mag. Richard Basler, Kurt Mattola, Mag. Eva Zemanová

Distribuce: Quatro print, a. s., Heršpická 6 (Moravská typografie), Brno

VÝSTAVY, FESTIVALY, KURZY

STÁLÁ VÝSTAVA

Restituta – Glaube gegen NS-Gewalt

Hartmannngasse 7, 1050 Wien

<http://pzfb.at/gedenken>, www.restituta.at

První středa v měsíci 14:00-17:00

bis 28. 06. Pionierinnen – Heldinnen der Architektur

Die Ausstellung stellt fünf der ersten Architektinnen ins Zentrum, eine Auswahl der ersten Österreicherinnen, deren unterschiedliche Ausbildungs- und Lebenswege in Wien begonnen haben, ihre Biografien, Fotos und eine Auswahl ihrer Werke.

Ella Briggs-Baumfeld, Friedl Dicker-Brandeis, Helene Roth, Margarete Schütte-Lihotzky und Liane Zimmler. Drei der Frauen emigrierten, Friedl Dicker-Brandeis wurde in Auschwitz ermordet. Margarete Schütte-Lihotzky war im Widerstand und in Gefangenschaft. Sie war die einzige, die nach 1945 nach Wien zurückkehrte und noch ein langes Leben hatte.

Margarete Schütte-Lihotzky Raum, 1030 Wien, Untere Weißgerberstraße 41 in der „Frauenhetz“

T: +43 (0)1 2083286, raum@schuette-lihotzky.at<http://www.schuette-lihotzky.at/kontakt.htm>

Di, Mi 10:00-14:00 Uhr, Do, Fr 14:00-18:00 Uhr

do 27. 09. Parade-Parallele-Paradies: Júlia a Igor Piačkovci

Manželský pár Júlia Piačková a Igor Piačka predstavia výstavu veľkoplošných obrazov s figurálnymi motívmi. Výstava má byť oslavou farieb a ľudského tela v celkovej umeleckej podobe, pričom sa sústreďuje na mužská a ženské paralely, ktoré sú podvedomé inšpirované rajom a sú vyjadrené pomocou emocionálnych, meditatívnych a dekoratívnych spojení. Kurátorka: Barbara Brathová.

Igor Piačka študoval na katedre grafiky u Prof. Albína Brunovského na VŠVU v Bratislave a na Academie Royale des Beaux Arts v Bruseli u Prof. Philippe Maesa. V rokoch 1990-2003 učil na katedre grafiky VŠVU v Bratislave. Od roku 2013 sa venuje malbe, grafike, kresbám, ilustráciám a exlibrisu, takisto vytvára poštové známky. Jeho diela bolo možné vidieť už vo viac ako 30 krajinách, ocenený bol viac ako 35 cenami z slovenského a medzinárodného prostredia.

Júlia Piačková absolvovala štúdium na VŠVU u Doc. Milana Raša, Prof. Elvíry Antalovej a Prof. Igora Rumanského, neskôr pôsobila na ZUŠ v Pezinku. Od roku 1995 sa venuje návrhu poštových známok a exlibrisu. Takisto sa venuje kresbám, ilustráciám a grafike. Absolvovala už vyše 40 výstav po celom svete.

Slovenský inštitút vo Viedni

bis 29. 09. Erdfarbenklänge. Heimat/en in Europa

(Eine künstlerische Spurensuche mit Prof. Irena Ráček)

Unsere diesjährige internationale Kunstausstellung mit den Werken der österreichischen Professorin Irena Ráček ist Teil eines größeren Projektes in Zusammenarbeit mit dem Kultursommer Rheinland-Pfalz.

Irena Ráček, gebürtige Slowakin, hat den Ehrentitel des Landes Niederösterreich für ihren Einsatz auf künstlerischer sowie gesellschaftlicher Ebene erhalten. Ihre Kunst aus Erde archäologischer Fundstätten und mineralischen Farben verweist nach dem Ursprung des Menschen und dessen Kultur aus grauen Vorzeiten, den archaischen Ringgräbern, sowie den Hochkulturen der Griechen, Etrusker und Römer.

Römerhalle, Museum Schlosspark, Dessauerstraße 49, 55545 Bad Kreuznach

bis 20. 10. Arik Brauer: Alle meine Künste

Jüdisches Museum, Dorotheergasse 11, 1010 Wien

So – Fr 10:00-18:00

do 03. 11. Velký Habsburk císař Maxmilián I.

Při příležitosti 500. výročí smrti císaře Maxmiliána I. vzpomíná Rakouská národní knihovna mimořádnou výstavou na velkého Habsburka a jeho dobu. Říkali o něm, že je posledním rytířem římskoněmecké říše: císař Maxmilián I. Habsburský (1459-1519), humanisticky založený kníže a obávaný bojovník. Syn císaře Fridricha III. a Eleonory Portugalské byl navíc osvícený panovník, který rozpoznal příležitosti své doby. Na svém dvoře rád přijímal zástupce nových směrů myšlení, kteří mu darovali svá díla a vyměňovali si s ním své názory. Obrovský význam má Maxmiliánem podporovaná kultura památníků, která měla zvýšit posmrtnou slávu císaře samotného a vážnost jeho rodiny. Jako první Habsburk rozpoznal možnosti nově objeveného knihtisku a podílel se intenzivně na různých projektech, které měly zajistit jeho vážnost dlouhou dobu po jeho smrti. Mimořádná výstava *Velký Habsburk císař Maxmilián I.* v Slavnostním sále Rakouské národní knihovny představuje panovníka na pozadí jeho vlastních děl a nových objevů a vymožeností na přelomu středověku a novověku. Z dětství císaře pocházejí slavné učebnice, které umožňují návštěvníkům pohled na první školní zkušenosti mladého Habsburka. Pokrok v učenosti na zlomu k novověku lze vysvětlit jak novými astronomickými objevy, tak výsledky prací s antickou kulturou. Výstava prezentuje více než 90 velmi cenných objektů z fondu Rakouské národní knihovny.

Österreichische Nationalbibliothek, Josefsplatz 1, 1010 Wien, www.onb.ac.at**do 10. 11. Dolnorakouská zemská výstava 2019: Welt in Bewegung! Stadt. Geschichte. Mobilität**

Téma letošního roku Welt in Bewegung! Stadt. Geschichte. Mobilität (Svět v pohybu! Město. Historie. Mobilita) ovládlo Wiener Neustadt i celý region a do pohybu uvede celé Dolní Rakousko. Těžiště této výstavy tvoří dvě výstavní místa: kasematy původního městského opevnění a bývalý klášter St. Peter an der Sperr. Multimediální inscenace provázají návštěvníky cestou časem od minulosti až po přítomnost, připomínají dobu, kdy Wiener Neustadt bylo císařskou rezidencí, až po současný industriální charakter města.

Otevřeno denně 9:00-18:00.

www.noe-landesausstellung.at/**do 26. 01. 2020 Mozart: Reisender in Europa**

Mozarthaus Vienna, Domgasse 5, 1010 Wien

do 10. 02. 2020 Alles tanzt. Kosmos Die Wiener Tanzmoderne

Výstava představuje evropský moderní, výrazový tanec třicátých let a jeho protagonistky, významné tanečnice a choreografky – Grete Wiesenthal, Gertrud Bodenwieser a Rosalii Chladek.

Rosalie Chladek (21. 5. 1905, Brno – 3. 7. 1995, Vídeň) byla tanečnice, taneční pedagožka a choreografka. V letech 1924-1928, 1932, 1935-1936 a 1942-1943 byla členkou brněnského Německého divadla.

Theatermuseum, Wien 1010, Lobkowitzplatz 2

Rosalia Chladek

MAK

MAK-Ausstellungshalle, MAK, Stubenring 5, 1010 Wien
 Öffnungszeiten: Di 10:00-22:00 Uhr, Mi – So 10:00-18:00
www.mak.at

Infos zu den einzelnen Ausstellungen und Veranstaltungen: viennabiennale.org

bis 06. 10. Vienna Biennale for Change 2019: Schöne neue Werte. Unsere Digitale Welt gestalten

Die Veranstalter der Vienna Biennale – MAK, Universität für angewandte Kunst Wien, Kunsthalle Wien, Architekturzentrum Wien und Wirtschaftsagentur Wien, sowie Slovak Design Center als Associate Partner und AIT Austrian Institute of Technology als außeruniversitärer Forschungspartner – erforschen an mehreren Standorten sinnstiftende und konkret anwendbare Werte für die Digitale Moderne.

ALBERTINA

www.albertina.at

bis 11. 08. Hermann Nitsch

Als erstes Museum überhaupt widmet sich die Albertina Hermann Nitschs Schützbildern: Mal wird die Farbe flüssig, mal pastos aufgetragen, mal mit dem Pinsel, mal geschüttet oder gespritzt oder mit der bloßen Hand verschmiert. Die Schau zeigt die Entwicklung seines Werks von den frühen 1960er Jahren bis heute und demonstriert auf beeindruckende Weise die Bedeutung des österreichischen Künstlers.

bis 08. 09. Sean Scully: Eleuthera

KUNSTHISTORISCHES MUSEUM

10:00-18:00, Do 10:00-21:00

Maria-Theresien-Platz, 1010 Wien

www.khm.at

bis 30. 06. Mark Rothko

MUZEUM LEOPOLD

www.leopoldmuzeum.at

do 08. 07. Kokoschka. Expressionist, Migrant, Europäer
 Leopoldovo muzeum nyní tomuto věčnému rebelovi vě-

nuje retrospektivní výstavu, zahrnující jeho tvorbu na cestě Evropou. Z Vídně ho umělecká pout' postupně zavedla přes Drážďany až do Prahy a Londýna, než se nakonec usadil ve švýcarském Villeneuve. Výstava představuje více než 250 exponátů ze všech Kokoschkových tvůrčích etap, přičemž zahrnuje prominentní zápůjčky z muzeí a sbírek po celém světě. Politické alegorie a provokativní plakáty ukazují Kokoschku jako „homo politicus“, zůstávajícího až do konce nezkrtným „divochem“.

BELVEDERE

www.belvedere.at

BELVEDERE 21

bis 15. 09. Caroline Achaintre – neue Arbeiten

bis 18. 08. Attersee Feuerstelle

ORANGERIE BELVEDERE

bis 18. 08. Talking heads. Zietgenössische Dialoge mit F. X. Messerschmidt

UNTERES BELVEDERE

bis 15. 09. Kiki Smith. Procession

OBERES BELVEDERE

bis 08. 09. Im Blick: Spontan erfaßt. Faszination Ölskizze

bis 13. 11. Carlone Contemporary. Uli Aigner. One Milion – ITEM 2361 – Monumentales Porzellangefäß

DOMMUSEUM AM STEPHANSPLATZ

Mi – So 10:00-18:00, Do bis 20:00

Stephansplatz 6, 1010 Wien

bis 25. 08. Zeig mir deine Wunde

KUNSTHALLE WIEN MQ

Öffnungszeiten: Di-So 11:00-19:00, Do: 11-21:00 Uhr

BA KUNSTFORUM

Öffnungszeiten: tägl. 10:00-19:00, Fr 10-20:00 Uhr

JEDNOTLIVÉ AKCE

24. 06. 18:00 Pódiová diskuse: Spolupráce Ústavu hudební vědy Masarykovy univerzity v Brně a Institutu für Musikwissenschaft vídeňské univerzity (u příležitosti stého výročí založení Masarykovy univerzity v Brně)

Alte Kapelle am Campus der Universität Wien

Spitalgasse 2-4 / Hof 2.8, 1090 Wien

Kulturní klub – Institut für Musikwissenschaft

25. 06. 19:00 Festival Concentus Moraviae: Magdalena Kožená

Česká operní pěvkyně Magdalena Kožená vystoupí v rámci festivalu Concentus Moraviae společně s českým barokním souborem Collegium 1704 pod vedením Václava Lukse ve Velkém sále Vídeňského spolku přátel hudby (Musikverein). Ve vídeňské premiéře přednesou atraktivní barokní program, který v květnu vyšel na CD labelu Pentatone. Právě nahrávka nazvaná „Il giardino dei sospiri“ bude v průběhu večera slavnostně pokřtěna.

26. 06. 17:30 Tanečné vystúpenie: 15 rokov folklórneho súboru Rozmarín

Jediný tanečný dětský a mládežnický folklórní sůbor v Rakúsku oslavuje tento rok 15. výročie svojho vzniku. Členovia súboru Rozmarín sa už vyše 15 rokov učia kráse sloven-

skej folklórnej hudby a tancov. Súčasťou oslavy bude tanečný a hudobný program z viacerých slovenských regiónov. Informácie a rezervácia miest: skundwien@gmx.at
Fara St. Josef zu Margareten, Sonnenhofgasse 3, 1050 Slovenský inštitút vo Viedni

Pražský filharmonický sbor, který je již od roku 2010 rezidenčním sborem známého operního festivalu v Bregenzu – Bregenzer Festspiele –, oslaví své výročí v létě 2019 novým nastudováním opery *Rigoletto* Giuseppe Verdiho na Jezerní scéně a opery *Don Quichotte* Julesse Massenetova s Vídeňskými symfoniky a 22. července účinkováním ve Verdiho *Requiem*.

KONCERTY

Wiener Konzerthaus, Lotringerstrasse 20, 1030 Wien
Tel.: +43 1 5125550
www.konzerthaus.at

INFORMACE

Podrobnosti a další programy naleznete v oddílech: *Sokol & sport*, *Z české a slovenské Vídně a okolí* a *Oznámení*.

POKRAČOVÁNÍ PROGRAMU PODPORY ČESKÉHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ V ZAHRAŇIČÍ

Více k danému tématu naleznete na webu Velvyslanectví ČR ve Vídni: <https://1url.cz/LMqbC>

THEATER ARCHE

Na místě Theater Brett se od 1. ledna 2019 nachází **Theater Arche** pod vedením Jakuba Kavína, staršího syna Ludvíka Kavína.

Theater Brett – Compagnie Brettschneider ovšem nezanikl, ale existuje jako spolek, zabývající se divadlem a kulturou všeobecněji. Vede jej Ludvík Kavín spolu s mladším synem Lukášem. Veškeré adresy (pošta, e-mail, telefon) zůstávají zachovány.

ČESKÉ OZVĚNY / SLOVENSKÉ OZVENY

Der ORF bietet im 25-minütigen Magazin mit dem Titel *České ozvěny / Slovenské ozveny* Beiträge in Tschechisch und Slowakisch. *Ozvěny / Ozveny* wird **sechsmal im Jahr jeden zweiten Sonntag in den Monaten Februar, April, Juni, August, Oktober, Dezember um 13:05 Uhr in ORF2 Wien** gesendet.

SETKÁNÍ ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH MAMINEK S DĚTMI

Pravidelně **každou středu v 15:00** v prostorách českého kostela na Rennwegu 63, 1030 Wien.
Jednota sv. Metoděje

DŮLEŽITÉ KONTAKTNÍ ADRESY:

ČESKÉ CENTRUM:

Herrengasse 17, 1010 Wien
tel.: 535 23 60

e-mail: ccwien@czech.cz

www.tschechischeszentrum.at

<http://wien.czechcentres.cz/cs/>

Více informací k jednotlivým akcím viz na webu ČC Vídeň

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK a SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at

e-mail: rskas@slovaci.at, sova@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
tel.: +43 1 596 13 15, fax: +43 1 595 57 99
sekretariát: Ut 9:00-10:30, Št 18:00-19:30
Přehled našich podujatí:
<http://www.slovaci.at/program.html>

SLOWAKISCHER SCHULVEREIN / SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

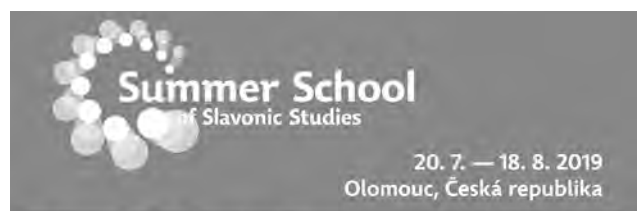
www.slovaci.at/sova, e-mail: sova@slovaci.at
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99
Přehled našich podujatí:
<http://www.slovaci.at/program.html>

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

www.mzv.sk/sivieden, e-mail: si.wien@gmx.at
Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien
tel./fax: +43 1 535 40 57
Für alle Veranstaltungen SI ist eine Anmeldung unter si.wien@gmx.at erforderlich

Upozorňujeme, že i přes veškerou naši snahu a kontrolu kalendária může dojít u oznámených programů ke změně jejich data, resp. náplně. Bohužel, i když se tuto skutečnost dozvíme (ale někdy ani nedozvíme), nemáme již možnost provést jakoukoliv opravu. Změna programu vyhrazena.

Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátiť a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické.

Intenzivní kurz češtiny

- 100 kontaktních hodin, 20 vyučovacích dnů
- workshopy – překladatelský, konverzační, gramatický aj.
- semináře, lekce korektivní výslovnosti
- filmový klub, divadelní a taneční workshop
- folklórní večer s moravskou cimbálovou muzikou

Pojďte si užít to nejlepší léto s češtinou!

Kontaktujte nás

lsss@upol.cz
+420 776 267 676
www.lsss.upol.cz

Rozluštění křížovky:

sdvrlcjovb smrzs zsz elokž ev els

KONTAKTY – PŮSOBIŠTĚ

Duchovní správce:	P. Jiří Šindelář CSsR , Salvatorgasse 12, 1010 Wien tel.: +43 677 614 182 32, e-mail: jiri.sindelar.cssr@gmail.com FB: Jiří Šindelář
Kancelář:	Kláster redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
Chrám Panny Marie na Nábřeží:	Passauer Platz 1, 1010 Wien
Kostel Nejsvětějšího Vykupitele:	Rennweg 63, 1030 Wien
Klemens Maria Hofbauer klub:	Seitzergasse 5, 4. patro, 1010 Wien
Obecná škola Komenský:	Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Reálné gymnázium Komenský:	Schützengasse 31, 1030 Wien

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB A PROGRAM V ROCE 2019

NEDELE	08:30	mše sv., chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	09:30-12:00	setkání, Klemens Maria Hofbauer klub, Seitzergasse 5, 4. patro, 1010 Wien
	10:00	mše sv., kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, 1030 Wien
		každá 2. neděle v měsíci v 10:00 příprava dětí na 1. sv. přijímání
		každá 4. neděle v měsíci v 10:00 mše sv. s tematickou promluvou
		(1. a 3. neděli v měsíci slouží mše sv. P. Ludwik Pociask)
STŘEDA	09:00-12:00	návštěvní hodiny, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	13:00-14:00	návštěvní hodiny liché týdny, Obecná škola Komenský, Sebastianplatz 3, 1030 Wien
	14:00-15:00	návštěvní hodiny sudé týdny, Gymnázium Komenský, Schützengasse 31, 1030 Wien
	16:00-18:00	návštěvní hodiny, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	18:00	růženec, chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	18:30	mše sv., chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	19:15-20:30	Biblický kroužek, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	19:15-22:15	Studentský pěvecký sbor a studentský klub, Passauer Platz 1, 1010 Wien
PÁTEK	14:00-15:00	návštěvní hodiny, kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, 1030 Wien
	15:00	mše sv., kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, 1030 Wien
SOBOTA 1. v měsíci	16:00	příprava na biřmování, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	18:00	mše sv., chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien
Svátost smíření (zpověď): Zpověď je možná prakticky kdykoliv, nejlépe však v rámci návštěvních hodin, před nebo po mši sv., popř. i jindy po domluvě.		
Další aktivity během roku: četba a výklad Bible; studium katechismu; konání výletů do přírody a poutí; školní mše sv., koncerty; divadla; přednášky; setkání; prázdninové pobyty apod.		

První svaté přijímání 26. května 2019

K prvnímu svatému přijímání přistupují děti po zhruba jednoroční katechetické přípravě zpravidla ve věku kolem devíti let. Příprava by měla navazovat na již absolvované vyučování náboženství v délce jednoho či dvou let. První svaté přijímání se koná slavnostním způsobem při nedělní mši za účasti rodičů a kmotřů.

V neděli 26. května přistoupilo 17 dětí našich krajanů ve Vídni k prvnímu svatému přijímání. „Měli jsme z toho velkou radost,“ říká na Fb P. Jiří Šindelář.

Další informace

<https://www.erzdioezese-wien.at/pages/inst/14425183>

Vídeňské České centrum dnes

aneb rozhovor s jeho současným ředitelem dr. Mojmiřem Jeřábekem. Vedení této instituce mu usnadňují jeho dlouholeté cenné zkušenosti manažerské i kulturní (manažer PR Brněnských veletrhů a výstav, vedoucí odboru zahraničních vztahů Magistrátu města Brna, kulturní rada na velvyslanectví ČR v Bonnu). I když doba konání rozhovoru ale vůbec neodpovídala „...překrásnému měsíci máji...“, neboť venku pršelo, jen se lilo, v pracovně pana ředitele panovala při šálku kávy příjemná atmosféra.

Od nástupu do funkce ředitele Českého centra ve Vídni uplynuly téměř dva roky. Kdy přesně jste byl do funkce uveden?

Dr. M. Jeřábek: V létě 2017 jsem byl tehdejším odcházejícím velvyslancem Ing. Sechterem představen. Ale téměř půl roku se ještě táhla taková nějaká odysea, než jsem do Vídně mohl skutečně nastoupit. Oficiálně jsem byl do této funkce jmenován 4. ledna 2018.

Jakým konceptem jste přesvědčil příslušná místa, že jste byl pověřen touto funkcí? Bylo to už dříve Vaše přání působit v instituci České centrum?

Dr. M. Jeřábek: Ne, takový „nápad“ jsem vlastně až do roku 2016 vůbec neměl, že bych se zajímal o působení v nějakém Českém centru. V oblasti kultury jsem vlastně působil celých třicet let od ukončení svých studií, o možnosti působení v nějakém Českém centru jsem přemýšlel asi v tom smyslu, že by se mi to líbilo, ale nikdy jsem pro tuto věc nic neudělal. V roce 2016, když tehdejší primátor města Brna Petr Vokřál dostal v Mnichově ocenění, které se vztahovalo k Roku smíření 2015 – Sudetští Němci, sociální demokraté, mluvil jsem s tehdejším ředitelem ČC v Mnichově, ten mě informoval o tom, že bude výběrové řízení na obsazení místa ředitele ČC ve Vídni. Napadlo mě, že bych se mohl přihlásit. Podařilo se to, výběrové řízení jsem vyhrál s konceptem, který se opíral hodně o moje dosavadní zkušenosti, o moji dlouholetou partnerskou spolupráci města Brna s Vídni. Rozvinul jsem ideu posunu ČC Vídně většímu otevření na prezentaci skutečně toho nejlepšího, co ČR nabízí nejen v oblasti umění, ale i jak se má prezentovat vůbec navenek, předložil jsem návrh užší spolupráce s dalšími agenturami – Czech Tourism, Czech Trade, Czech Invest.

Úspěšné vedení takové instituce vyžaduje schopnosti nejen manažer-

ské, ale i rozsáhlou kulturní orientaci. Co jste vystudoval?

Dr. M. Jeřábek: Vystudoval jsem bohemistiku a germanistiku na univerzitě v Brně, bylo to studium pedagogické – učitelství pro 2. stupeň (střední školy). Čistě odborné studium těchto oborů existovalo také, ale prakticky ti studující, kteří zvolili formu učitelství, byli na tom „lépe“, protože měli navíc pedagogické vzdělání, neboť vlastní studium oboru bylo pro oba směry stejné.

Kde jste se poprvé uplatnil jako čerstvý absolvent?

Dr. M. Jeřábek: Já jsem vlastně nikdy neučil, v době mého absolutoria nebylo lehké získat místo na škole. V této situaci jsem uvítal, že můj otec se znal se šéfredaktorem brněnské *Lidové demokracie* a tento z přátelského vztahu k mému otci, který byl univerzitním profesorem pro literaturu, „vytvořil“ místo redaktora ve sportu v deníku *Lidová demokracie*. A to bylo pro mě štěstí. Ke sportu jsem měl velmi blízký vztah, od svých deseti let mě otec začal brávat na hokejové zápasy brněnské Komety a na fotbalové zápasy Zbrojovky Brno. Toto místo bylo pro mě velikým štěstím, neboť redakce byla jediná, kde se relativně dalo nepoliticky působit. Tam jsem byl dva roky.

Co bylo předmětem Vaší práce jako sportovního redaktora? Musel jste chodit na zápasy? Využil jste zde také své jazykové znalosti němčiny? Nakolik Vás tato činnost sportovního novináře bavila?

Dr. M. Jeřábek: Brněnská *Lidová demokracie* byla vlastně pobočka stejnojmenného deníku v Praze, kde byla hlavní redakce. V brněnské pobočce *Lidové demokracie* pracovalo minimálně třicet lidí, ve sportu jsme byli tři nebo čtyři. Vlastně jsme pražské redakci dodávali podklady z brněnských utkání, já osobně jsem měl na starosti fotbal. Jako dítě jsem fotbal

Dr. Mojmir Jeřábek v zastoupení české velvyslankyně vítá publikum na klubovém Májovém koncertu na českém velvyslanectví ve Vídni

hrával, takže tuto problematiku jsem znal z praxe. Jazykové znalosti němčiny jsem zde skutečně využil, věnoval jsem se alpskému lyžování. Díky tomu, že v Brně bylo možno přijímat signál rakouské televize, sledoval jsem přímé přenosy ORF a z těchto přenosů jsem vytvořil zpravodajství. Být sportovním novinářem mě velmi bavilo.

Uvedl jste, že ve sportovní redakci deníku Lidová demokracie jste působil dva roky. Co následovalo poté?

Dr. M. Jeřábek: Zřejmě jsem byl v deníku *Lidové demokracie* úspěšný, protože si mě všimli v největších brněnských novinách *Brněnský večerník*. Ačkoliv formálně tyto noviny patřily pod Městský výbor KSČ, byly to nejsvobodnější a také nebulvárnější noviny v republice. Obrovskou výhodou těchto novin bylo to, že vycházely večer, čili zachycovaly oproti ostatním médiím, tehdy samozřejmě neexistoval internet, nejaktuálnější dění. V *Brněnském večerníku* jsem pokračoval ve sportovní redakci, teprve těsně před revolucí jsem v tomto deníku přešel do redakce kultury.

V těchto novinách jste tedy zažil sametovou revoluci v roce 1989, tedy jste z první ruky viděl, jak na události započaté v Praze reagovalo Brno, jak reagovala kulturní scéna.

Dr. M. Jeřábek: Tehdy bylo Brno s Prahou velmi úzce propojené, neboť to byla divadelní revoluce. To, že byli studenti v Praze surově zmláceni, mimochodem dodnes je nejasné, proč k tomu došlo, připomínalo to rok 1938 s Janem Opletalem, vše vypadá na hru StB (Státní bezpečnost), ale nic se nedokázalo. V sobotu zareažovala brněnská divadla, u toho už byl Petr Oslzlý. Divadlo na provázku bylo tehdy v Praze, ale ihned se vrátilo zpátky, připojilo se a začalo pracovat na stávkách. Brno tedy bylo v tomto směru paralelní s Prahou. V pondělí byla první velká protirežimní demonstrace na náměstí Svobody, tam jsme s mojí ženou byli. Samozřejmě, že v čele těchto demonstrací stáli umělci. Situace nebyla jasná pro nikoho, nikdo nevěděl, jak to dopadne. Policie, uniformovaná i tajná, byla všude. Přesto, že náměstí uzavřela, bylo zde plno. V dalších dnech čekaly pluky milicionářů nedaleko od náměstí, ti byli po zuby ozbrojeni, mohlo to skončit masakrem. Bylo to boží řízení, že soudruzi v Praze byli neschopni ihned reagovat, chyběla jim podpora ze SSSR. Po několika dnech už bylo jasné, že sametová revoluce je úspěšná. Demonstrace byly stále početnější, vystupovaly na nich známé osobnosti, např. Jaroslav Šabata, následovalo osvobození Petra Cibulky z vězení. Jedním z řečníků byl i jistý pan Miloš Zeman, který mluvil velmi zajímavě o tom, kam jsme to dopracovali v oblasti vzdělání, ekonomiky a všeho ostatního. Tak to vypadalo v listopadu 1989 v Brně.

Objevily se už při těchto demonstracích hlasy, které poukazovaly na osoby, jež doposud vytvářely dusnou atmosféru v kulturních institucích?

Dr. M. Jeřábek: To si neuvědomuji, mohu uvést jenom příklad z naší redakce. Naše šéfredaktorka byla dosazena do místa stranou, tedy KSČ. Bylo evidentní, že je tato pozice nad její síly. Po 17. listopadu se tato naše šéfka stáhla do své kanceláře a psala v totalitním duchu své články, zatímco celá redakce, až na nějaké dvě výjimky – nohsledů, kteří nějak brzy zmizeli –, se postavila za sametovou revoluci. Legrační bylo, že noviny ještě několik článků šéfredaktorky „strana bez novin a noviny bez strany, tedy Komunistické strany, to nemůže být“, otiskly.

Spojitost s kulturní funkcí v redakci Vás po revoluci krátce odvedla i do zahraničí.

Dr. M. Jeřábek: Ano, byl jsem v letech 1996-97 ve funkci kulturního rady Velvyslanectví ČR v Bonnu. Vyžádal si mě tehdejší velvyslanec dr. Jiří Gruša.

Kolik se v devadesátých letech průměrně konalo veletrhů a výstav v instituci Brněnské veletrhy a výstavy, kde jste po návratu z Bonnu také jistou dobu působil? Lze předpokládat, že jste ve funkci manažer PR Brněnské veletrhy a výstavy také vyjžděl do zahraničí.

Dr. M. Jeřábek: Tato instituce „běží“ už dnes šedesát let, navázala vlastně na výstavu Soudobé československé kultury v roce 1928, ale vycházela i z veletržních a tržních aktivit předchozích let, neboť Brno bylo průmyslové a obchodní město. Po revoluci došlo k obrovskému rozmachu, kdy se vlastně z toho hlavního strojírenského veletrhu vyčlenily další specializace a vzniklo dalších čtyřicet odborných veletrhů, což se doposud nezměnilo. Zažil jsem zde ale zásadní přerod, a to byl převod organizace státní na soukromou, resp. soukromo-veřejnou, příchod nového majitele Messe Düsseldorf, jedné z nejvýznamnějších veletržních správ na světě. Nový majitel získal tuto soukromo-veřejnou správu tím, že nabídl zajímavý model fungování s městem Brno. Do zahraničí jsem zde vyjžděl, a to do Düsseldorfu, kde jsme se vzájemně učili komunikovat.

Jak jste jazykově vybaven kromě němčiny?

Dr. M. Jeřábek: V mládí jsem se učil samozřejmě ruštinu, potom angličtinu.

Po nástupu do funkce ředitele Českého centra jste se zapojil do akcí, připomínajících jubilea s „osmičkou“ – 1918, 1938, 1968.

Dr. M. Jeřábek: Akce byly společné s Velvyslanectvím ČR, České centrum je kulturní oddělení velvyslanectví, hlavní akcí bylo připomenutí roku 1968, což jsme s paní velvyslankyní považovali za nejdůležitější. Tento nejrozsáhlejší pořad se uskutečnil na vídeňské radnici a byl koncipován jako poděkování Vídni za přijetí československých emigrantů v roce 1968, současně jako rozloučení se

starostou města Vídeň Dr. Michaellem Häuplem. Osobně jsem se na této oslavě podílel tím, že jsem připravil s Českou televizí Brno filmový materiál o okupaci Brna, který byl při oslavě promítnut, a tak se vlastně dostal do světa. Česká centra jako taková měla vlastní projekty – výstavy k rokům 1918 a 1968.

Co připravujete k výročí roku 1989?

Dr. M. Jeřábek: Situace je podobná, tzn. Česká centra připravují výstavu, která „chodí“ po světě. Ve Vídni bude prezentovaná u příležitosti recepce ke státnímu svátku v říjnu na velvyslanectví ČR. Velvyslanectví potom společně s námi chystá na 7. listopad vzpomínkové shromáždění k 30. výročí pádu železné opony, bude to politická záležitost, hlavním řečníkem bude prof. Jiří Křiváň, známá osobnost, psal velice chytře o Jiřím Grušovi a Milanu Kunderovi. Spolupořadatelem je rovněž instituce IWM, která má na oslavu přislíbenou účast prezidentky Slovenské republiky Mgr. Zuzany Čaputové. V případě účasti paní prezidentky se bude akce konat v prostorách institutu, jinak na půdě Velvyslanectví ČR v Rakousku.

Kolik má ČC v současné době podporujících institucí a partnerů? Kolik máte spolupracovníků?

Dr. M. Jeřábek: Podporujících institucí máme zhruba dvě desítky, počet partnerů je dán jednotlivými akcemi. Na plný pracovní úvazek jsem zde já a moje zástupkyně paní Michaela Durmau. Mám k dispozici ještě jedno místo na programového pracovníka, ale to místo dělíme na dva kolegy. Jednou osobou je Anežka Jaburková, což je shodou okolností vnučka Jiřího Gruši, vystudovala zde a léta zde žije, druhou osobou je Michael Černoch, syn českých emigrantů z Německa, který studuje zde ve Vídni. Přizvali jsme ho ke spolupráci, protože je dobré mít v týmu nějakého rodilého mluvčího (němčina). Se slovenskou ambasadou se dělíme o naše řidiče a údržbáře a technickou duši našeho centra Dušana Horovského. Chod Českého centra by nebyl možný bez obsazení recepce. To se nám naštěstí stále daří obsazovat studentkami z českých a moravských univerzit, které v rámci programu Erasmus vyjždějí do zahraničí – mění se po několika měsících.

Brno jste ale zcela neopustil. Vaše činnost je spojena s koordinací vydávání díla spisovatele Jiřího Gruši.

Dr. M. Jeřábek: Po předčasné smrti spisovatele Jiřího Gruši v roce 2011 se jeho manželka rozhodla vydat jeho literární dílo, a to v němčině i češtině, neboť zasahuje obě kulturní oblasti. Pro vydání díla v němčině našla paní Sabine Gruša nakladatele v Rakousku. Vydání české řady jsem měl na starosti já, chybí ještě několik svazků. Německá řada, celkem jedenáct svazků, je již uzavřena. To je také jeden z velikých projektů, z kterého mám radost, který se daří a stále ještě běží.

Druhý projekt souvisí také s Rakouskem, a to se spisovatelem Pavlem Kohoutem, který když se z Vídně vrátil natrvalo do Prahy, nechtěl s sebou vláčet svůj obrovský archiv. Chtěl ho prodat, nenašel však v Praze odezvu. Domluvil se v Brně s Moravským zemským muzeem, které nabídlo, že tento archiv postupně odkoupí. Považuji od Pavla Kohouta za velmi promyšlené jeho sdělení, že by nechtěl, aby byl jenom on se svým archivem v Brně zastoupený. Tehdy jsme se s primátorem města Romanem Onderkou a Pavlem Kohoutem obrátili na nejvýznamnější exilové spisovatele či spisovatele disentu, zda by se nechtěli k této aktivitě připojit. Odpově-

děli prakticky všichni, do Brna předali své archivy např. Otta Filip, Jiří Gruša, Milan Uhde, Jan Trefulka, Jan Skácel, vedle spisovatelů i historikové, např. Jan Tesař. V Brně lze tedy v tomto speciálním oddělení Moravského zemského muzea bádát o české exilové literatuře.

Jakou knihu máte v současné době rozečtenou?

Dr. M. Jeřábek: Mám jich asi šest rozečtených. Dělal jsem diplomovou práci o Franzi Kafkovi, znovu mě začal zajímat, když jsem přišel do Vídně a začal spolupracovat s Österreichische Gesellschaft f. Literatur – ta má sídlo o pár domů dál od Českého centra. A spravuje Muzeum F. Kafky u Klosterneuburgu. Nejvýznamnější kafeolog Reiner Stach vydal po dvaceti letech čtvrtý svazek biografie F. Kafky s názvem *Kafka von Tag zu Tag*, toto dílo mám právě rozečteno.

Které divadelní představení ve Vídni, v Rakousku Vás zaujalo?

Dr. M. Jeřábek: Velmi mne zaujala režie Dušana Pařízka ve Volkstheateru hry F. Grillparzera *König Ottokars Glück und Ende*, zestručněná se sedmi postavami, které jsou různých národností. Ottokar je český král, režisér Pařízek ho obsadil českým hercem

Karlem Dobrým z Prahy, hlavu Habsburků, kteří byli Švýcaři, hraje Švýcar, druhou manželku Ottokara hraje provinční Maďarka. Toto obsazení otevírá prostor pro geniální možnosti hry s jazykem, což je zde dokonale vystiženo. Tedy skvělá režie, skvělá hra.

Co bude největším lákadlem Českého centra v roce 2020?

Dr. M. Jeřábek: Myslím, že hned na počátku roku to bude výstava Kateřiny Šedé, je to výtvarnice z Brna, ale pojem evropský, ne-li světový, působí dosti často v Rakousku, je autorkou kulturně-sociálních projektů. Je to výtvarnice, která měla samostatné výstavy v Londýně, New Yorku.

Jak relaxujete? Co dělá pan ředitel Jeřábek, když nic nedělá? Čeká Vás pasivní, nebo aktivní dovolená?

Dr. M. Jeřábek: Mám bohužel málo času na to, co jsem si představoval, že budu ve volném čase dělat. Myslím si, že budu mnohem intenzivněji navštěvovat zdejší výstavy, chodím po stopách lidí, kteří mě zajímají – např. Adolf Loos. Dovolená bude určitě aktivní – doma na zahradě a u bazénu.

Děkuji Vám za rozhovor.

Rozmlouvala dr. M. Brandeis

VÝTVARNÉ UMĚNÍ

Muzeum Portheimka představuje sklářské výtvarníky několika generací

Tvorbu jedenácti současných sklářských umělců, designérů a designérských studií, kteří působí v Česku, představuje výstava *Svěží barvy*. Práci zúčastněných umělců spojuje podle kurátora Jaroslava Polaneckého zaujetí barvami, neortodoxní přístup ke sklářské tvorbě a originalita.

Mezigenerační výstava ukazuje různé výtvarné koncepty a technické postupy. Vedle renomovaných uměleckých či designérských osobností a studií se představují mladí absolventi a studenti sklářských oborů českých vysokých škol. Vystavují Jakub Berdych starší, Bystro Design, Irena Czepcová, Ilona Dragoeva, Lukáš Jabůrek, František Jungvirt, Jitka Kamencová Skuhravá, studio LLEV, Petr Stacho, Marcela Šilhánová a David Valner.

Kurátor vybral díla vzniklá v hutních provozech, vytvořená prastarými technikami foukání skla a jeho následné rafinace v podobě klasických technik broušení, rytí a malování s plastikami tavenými pomocí nejprogressivnějších technologií a dalšími experimenty včetně kombinace materiálů. Přestože se většina vystavujících autorů pohybu-

je v prostředí sklářského designu, pro expozici připravili reprezentativní kolekci překračující hranice užitého umění, designu a vizuálního umění svědčící o jedinečné vitalitě a dynamice českého sklářství. Studio LLEV navíc navrhlo speciálně pro Muzeum skla Portheimka barevný mobiliář rozehrávající příběh sklářského písku a podtrhující vystavené exponáty.

Výstava *Svěží barvy* v Muzeu skla Portheimka

Výstava je přístupná pro návštěvníky do 9. června tohoto roku v Muzeu skla Porthemka v Praze na Smíchově. Muzeum skla vzniklo v barokní vile Porthemka loni, pátá městská část pro jeho vytvoření oslovila Nadaci Jana a Medy Mládkových, která provozuje Muzeum Kampa.

(mk)

Grafika Vladimíra Boudníka

Letošní jarní sezónu odstartovala v Moravské galerii v Brně nová výstava v Pražákově paláci, která představuje vybraná díla Vladimíra Boudníka.

Vladimír Boudník byl vizionářem moderní grafiky a také jedním z mála českých výtvarníků 20. století, který se prosadil v zahraničí. Moravská galerie ho v průběhu výstavy představuje jako zastávce názoru, že umění může spasit svět, jako experimentátora s grafickými technikami i vlastní psychikou, jako umělce, který výrazně ovlivnil brněnskou neoavantgardní scénu šedesátých a sedmdesátých let a zároveň jako výtvarníka, který oslovuje i současné umělce.

Nejslavnější abstraktní grafiky, které Vladimír Boudník od padesátých let vytvářel, vznikaly v prostoru továrny ČKD Vysočany. Tady Boudník nacházel inspiraci pro díla, která sklízela úspěch na světové výstavě Expo '58 v Bruselu, výstavách v New Yorku, Miami, Lublani či Varšavě.

Továrna se stala jeho ateliérem, dílnou, tvůrčím prostorem. Pro své grafiky využíval mnoho materiálů, které nacházel v prostorech továrny. Rozrýval kusy železa, formoval je kládívem a do povrchu zalisoval různé zbytkový materiál – plechy, pilníky, matky, šrouby atd. Ten propaloval autogenem, výsledek otiskoval do matrice a poté na papír. Podstatou ovšem nebyl mechanický otisk, nýbrž spontánní tvůrčí gesto. Ke své umělecké práci navíc využí-

val i velké a silné tovární stroje, lisy, nůžky a elektromagnety. Dá se říci, že pouze díky fabrice Boudník vynalezl aktivní, strukturální a magnetickou grafiku – v jiném prostředí by patrně na tyto grafické postupy nikdy nepřišel.

Přestože Boudník zaznamenal velký úspěch v zahraničí, domácí odborná scéna jej spíše přehlížela. Jedním z mála teoretiků, který rozpoznal jedinečnost Boudníkovy díla, byl Jiří Valoch, který také uspořádal první výstavu Boudníkových grafik v Brně. Tato pro mnohé lokální umělce klíčová událost se konala v lednu roku 1967 v Domě pánů z Kunštátu.

Výstava v Moravské galerii zároveň připomíná fakt, že Boudníkovy dílo je stále živé a že se nabízí jeho volné pokračování. Návštěvníci tak mají možnost vidět také díla současných umělců reflektující Boudníkovu uvažování. Ať už se jedná o videozáznam vzniku obřího grafického otisku vytvářeného rypadlem od Jiřího Černického, nebo o reflexi velmi úzkého vztahu člověka k práci od konceptuálního umělce Jiřího Skály. Naprogramované pohyby strojů a robotizaci práce ve výstavě sleduje video Pavla Mrkuse, objeví se ale i mladá malířka Anežka Hošková, britký humor Filipa Turka nebo intermediální projekt slovenského umělce Matěje Al-Aliho. Konfrontace ukázky Boudníkovy tvorby s díly současných umělců zvýrazňuje klíčové pojmy spjaté s Boudníkovým životem i dílem.

Výstava s názvem *BOUDNÍK* je k vidění do 11. srpna.

(mk)

Britské umění v podání Frasiera Blocklehursta

Současně se zahájením již zmiňované expozice *BOUDNÍK* byla otevřena výstava *Pillow Talk*, která prezentuje díla britského malíře Frasiera Brocklehursta. V prostoru Atria Moravské galerie malíř vystavuje cyklus obrazů tvořených na nenapnutých textiliích. Nejrozličnějšími druhy barev zachycuje a různě skládá témata, která se u něj často vracejí, ať už jsou to kříže, vrtulník nebo pařez stromu. Název výstavy *Pillow Talk* je možné chápat jako intimní rozhovor sám se sebou nebo s jinou osobou.

Frasier Brocklehurst do Česka přišel v roce 1998 poté, co se v Newcastlu nepohodl s majitelem ateliéru. Mělo jít o krátkou návštěvu Prahy, která se vyvinula v život v nové zemi. Frasier Brocklehurst měl v Česku štěstí na lidi, kteří mu pomohli najít bydlení, práci i ateliér. Následovalo několik samostatných výstav, v Brně jej představila již dříve Wannieck Gallery. „Maluje v zásadě expresivně, tedy do určité míry. Tvrdost je v jeho malování přítomna, ale zároveň jaksi korigována, umravněná. Je to jiná verze exprese, jiná verze tvrdosti, ale přitom mistrovsky zvládnutá. Jeho malbu lze zahrnout pod pojem „bad painting“, i když podobné „škatulkování“ nevystihuje skutečnou podstatu tvorby. Jednoduše řečeno, Frasierovo malování je suverénní a dokonale zvládnuté, patří-li, či nepatří pod nějaký pojem, je celkem vedlejší,“ dodává k tvorbě Frasiera Brocklehursta kurátor výstavy Richard Adam.

(mk)

Alberto Giacometti vystavuje v Praze

Národní galerie v Praze připravila v prostorách Veletržního paláce vůbec poprvé v českém prostředí retrospektivní

výstavu z díla jednoho z nejvýznamnějších umělců 20. století, sochaře a malíře Alberta Giacomettiho (1901-1966).

Jeho hlavním námětem byla lidská postava. Proslavily ho především typicky protáhlé figury vznikající po druhé světové válce, neméně závažná jsou však i jeho díla z meziválečného období, kdy patřil k jádru pařížské avantgardy. Výstavu připravila Národní galerie ve spolupráci s nadací Fondation Giacometti sídlící v Paříži, která spravuje pozůstalost Annette a Alberta Giacomettiho. Výběr exponátů z jejich sbírek, který se představí ve Veletržním paláci, zahrnuje přes sto plastik (včetně vzácných sádrových originálů), malby a kresby ze všech Giacomettiho tvůrčích období od dvacátých do šedesátých let.

Malby a kresby byly důležitou součástí umělcovy tvorby. Je známý především svými portréty, avšak v mládí vytvořil i hodně zátiší či krajin. V letech 1920-1930 namaloval také několik abstraktních obrazů.

Alberto Giacometti se narodil v Borgonovu, v italsky mluvící části Švýcarska. Pocházel z uměleckého prostředí. Jeho otec Giovanni Giacometti patřil mezi známé postimpresionistické malíře. Alberto byl nejstarší ze čtyř dětí a byl si velmi blízký se svým podobně starým bratrem Diegem. Už od nejtělejšího dětství měl zájem o umění a navštěvoval výtvarnou školu v Ženevě. V lednu roku 1922 odešel do Paříže, kde studoval u Antoina Bourdelleho. Tam experimentoval s kubismem a surrealismem a stal se jedním z předních surrealistických sochařů. Tři roky po ukončení studia měl svou první velkou výstavu v Salonu des Tuileries v centru Paříže. Mezi jeho spolupracovníky patřili Joan Miró, Max Ernst, Pablo Picasso a Balthus. Mezi lety 1936 a 1940 se soustředil na vyřezávání lidských postav ze dřeva.

V roce 1962 mu byla udělena hlavní cena za sochařství na bienále v Benátkách. Díky této ceně se mu dostalo světového věhlasu. V pozdějších letech byly jeho obrazy vystavovány na mnoha světových výstavách po celé Evropě. I přes nepříliš dobré zdraví se Alberto Giacometti vydal v roce 1965 do Spojených států, kde se konala výstava jeho prací v newyorském Muzeu moderního umění.

Alberto Giacometti zemřel v roce 1966 na onemocnění srdce a bronchitidu. Byl pohřben v rodném Borgonovu v blízkosti svých rodičů.

Výstava ve Veletržním paláci v Praze bude otevřena od 18. července do 1. prosince 2019.

(mk)

Idylický venkov jako věčná inspirace

Jdi na venkov! – to byla zajímavá výstava, která před nedávnem proběhla v Plzni a již připravila Západočeská galerie v Plzni. Podtitulem expozice byl slogan *Výtvarné umění a lidová kultura v českých zemích 1800-1960*, což vyjadřuje fenomén estetického okouzlení tvůrců romantickou představou o české vesnici.

Autoři výstavy ale nezapomněli ani na díla soudobých výtvarníků, z nichž však nevytvořili zvláštní sekci, ale naopak je dali mezi práce klasických autorů. Díky tomu nebyl návštěvník při procházce galerijním prostorem ochuzen o překvapení.

Vedle tří děl od Josefa Mánesa, která zobrazovala venkovské lidi ve slavnostních krojích, visela i koláž současné autorky Lenky Klodové. I ona si na obraze *Lidovky (dvojice)* z roku 2001 všímá krásy a barevnosti lidových krojů, jen je zasadila do modernějšího kontextu. Dvojici dívek, původně z erotického magazínu, „oblékla“ do pestrobarevných krojů. Mužskou nahotu umístila do rustikálního prostředí malířka Barbora Lungová na oleji *Mužské sbory* (z cyklu *Moravské hovory*) z roku 2013 – jako jediná z moderních autorů si Lungová všimla, že důležitou roli v životě současné vesnice hraje fotbal. Na výstavě nechyběly ani budovatelské plakáty z padesátých let (Jaroslav Hrabec: *Plakát Strážnice*). Romantizující pohled na českou vesnici jako na čisté prostředí národní (obrozenci) či ideové (doba totality) vyjadřovali malíři Joža Uprka nebo Karel Minář. Proti tomuto pojetí se však někteří jiní umělci vymezili. Expozice tedy představila i díla blízká syrovému naturalismu. Asi nejvýrazněji působil olej Miloše Jiránka *Pohřeb zavražděného v Detvě* (1904-1905).

Touto výstavou se podařilo zobrazit fenomén vesnice ze všech stran. Neukázalo ji tím nejjednodušším způsobem, tedy jako skanzen pravých a čistých národních tradic, ale také jako společenství lidí s temnými stránkami a slabostmi, kterými se nijak neodlišují od těch ve velkých městech.

(mk)

JUBILEA

Mgr. art. Ivan Herényi

(* 18. 8. 1979, Bratislava)

Tento sochár je absolventom Vysokej školy výtvarných umení v odbore reštaurovanie plastik z kameňa pod vedením doc. J. Kubu a reštaurovanie drevených plastik pod vedením prof. D. Salamonovej (2006).

Ivan Herényi: *Čakajúci*, 2008, kameň, bronz

Okrem iného venuje sa kresbe s presahmi do maľby, sochárskej tvorbe a grafike.

Rastó Trizma (* 2. 6. 1959, Bratislava)

Rastó Trizma sa ako všestranný výtvarník venuje sochárstvu, maľbe, grafike, šperku aj interiérovému dizajnu. Pracuje s prírodnými materiálmi, najmä drevom, ktoré rád aj koloruje a odlieva do bronzu. Ako sochár je známy najmä svojimi bronzovými a drevenými plastikami, ale v jeho tvorbe sa objavili aj sklené objekty v kombinácii s kovom. Jeho diela majú nápaditý hravo ironizujúci charakter. Je autorom mnohých exteriérových aj interiérových realizácií, cien, návrhov plagátov a CD prebalov. Od roku 1992

až do současnosti pedagogicky působí na VŠVU na katedře sochy, kde vyučuje figurálně modelování a sochársku techniku, kov.

Rasťo Trizma: *Salome*, 2007, bronz

Milan Dobeš (* 29. 7. 1929, Přerov)

V letech 1956-1960 působil jako scénograf vo Vysokoskolskom umeleckom súbore. V roku 1958 mal – ako úplne prvý absolvent Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave – samostatnú výstavu v Galérii Cypriána Majerníka. V roku 1961 napísal svoj prvý umelecký manifest *Svetlo a pohyb*. V roku 1965 mal v Galérii Cypriána Majerníka prvú kinetickú výstavu na území bývalého Československa a v tom istom roku mal samostatnú výstavu v Prahe, ktorou sa dostal do medzinárodného povedomia. V roku 1971 absolvoval s americkým dychovým orchestrom turné po USA, v ktorom sa mu podarilo spojiť vizuálno-kinetické zložky výtvarného umenia so zvukom (hudbou). V roku 1988 napísal svoj druhý umelecký manifest *Dynamický konštruktivizmus*. V roku 2001 bolo otvorené Múzeum Milana Dobeša v Bratislave.

Milan Dobeš: *Žltá štruktúra I.*, 1985

VZPOMÍNKA

Jiří Balcar: *Figura II (Deska)*, 1963

Jiří Balcar

(26. 8. 1929, Kolín – 28. 8. 1968, Praha)

Jiří Balcar patřil k autorům, kteří svoji tvorbu uvádějí do aktuálního vztahu s děním společnosti. Snažil se zachytit neklidné bytí člověka. V roce 1964 v podstatě končí s abstrakcí. Jeho následná figurativní tvorba bývá označována jako český pop art, má však své odlišnosti.

Jiří Bielicki (21. 8. 1929, Ostrava – 10. 3. 2000, Havířov) Jiří Bielicki byl členem Klubu konkrétníků a UVU v Ostravě. Zcela osobitého výtvarného výrazu dosáhl v gravitabilech,

prostorových, obvykle zavěšených objektech z konce šedesátých let, z prořezávaných, různě barevných fólií. V domácích podmínkách byla myšlenka využívání těchto materiálů novátorská. Jeho gravitabily se stávají objekty, které je možné dále utvářet a jejich prostřednictvím je vždy možné nově definovat prostor, vtáhnout diváka do dějů svým trojrozměrným působením.

Arnošt Paderlík

(1. 12. 1919, Nučice – 1. 6. 1999, Březová)

Arnošt Paderlík byl významným českým malířem, sochařem, ilustrátorem, grafikem, typografem a pedagogem. Absolvoval pražskou Uměleckoprůmyslovou školu v ateliéru F. Kysely v letech 1937-1943. Od roku 1939 byl členem skupiny Sedm v říjnu. Zpočátku maloval válečné figurální náměty, později svůj zájem přesouvá také k zátiším. Samostatně vystavoval například v Topičově salónu v roce 1949, naposledy pak v ostravském Domě umění v roce 2001.

Adolf Liebscher

(11. 3. 1857, Praha – 11. 6. 1919, Potštejn)

Adolf Liebscher byl český malíř-figuralista, příslušník generace Národního divadla, jeden z nejpoblárnějších uměl-

ců osmdesátých a devadesátých let 19. století. Byl bratrem malíře Karla Liebschera a otcem architekta a malíře Adolfa Liebschera mladšího. Působil v Praze jako profesor kreslení na pražské České technice.

Josef Bergler ml.

(1. 5. 1753, Salzburg – 25. 6. 1829, Praha)

Josef Bergler ml. byl bavorský malíř, kreslíř a rytec období klasicismu, představitel akademismu. Vyrůstal v Pasově, kde jeho otec působil jako dvorní sochař tamního biskupství. V roce 1800 přišel na pozvání Společnosti vlasteneckých přátel umění do Prahy, aby se stal prvním ředitelem Akademie výtvarných umění.

Josef Bergler ml.: *Spytihněvův soud*, 1818

Alfons Mucha: *Medea*

Alfons Mucha (24. 7. 1860, Ivančice – 14. 7. 1939, Praha)

Alfons Mucha byl malíř a grafik a návrhář, představitel evropské secese osmdesátých let 19. století, který se proslavil zejména užitým uměním (plakáty, etikety, knihy, šperky, nábytek, bankovky, známky). Jeho jméno a působení jsou spojeny především s Paříží, kde dlouhé roky žil. Na přelomu 19. a 20. století ovládl vše – od architektury přes nábytek až po módu.

Po svém návratu do Čech v roce 1910 Mucha začal pracovat na cyklu obrazů *Slovanská epopěj*, příběhů z minulosti slovanských národů, který považoval za svoje mistrovské dílo. Jednalo se o celkem dvacet rozměrných maleb – deset na česká témata, deset na slovanská témata všeobecně, které Mucha maloval ve Zbirohu. Po vzniku samostatného Československa v roce 1918 se Mucha

nadšeně zapojil do přeměny své nové vlasti – navrhl nové známky, bankovky a celou řadu vládních designů a dokumentů, navrhl také podobu nových policejních uniforem.

Po okupaci v roce 1939 se Muchovo oslavné slovanské umění stalo trnem v oku nastupujícímu fašistickému režimu a Mucha byl jedním z prvních umělců zatčených gestapem. Několik měsíců nato Alfons Mucha dne 14. července 1939 zemřel na následky zápalu plic. Byl pohřben na Vyšehradě. I přes zákaz nacistů se jeho pohřbu zúčastnilo téměř sto tisíc lidí, smuteční řeč pronesl Max Švabinský.

Otto Gutfreund: *Hamlet*, 1912

Otto Gutfreund (3. 8. 1889, Dvůr Králové nad Labem – 2. 6. 1927, Praha)

Otto Gutfreund byl přední kubistický sochař, průkopník českého novodobého sochařství světového významu. Jeho socha *Úzkost* je považována za první kubistickou sochu. Předčasně zesnulý Otto Gutfreund byl nejvýraznější sochařskou osobností české moderny. V roce 1911 se stává členem Skupiny výtvarných umělců, vystavuje *Úzkost*. Účastní se druhé výstavy Skupiny, v letech 1913 a 1914 používá principy analytického kubismu v sochařství. Obesílá třetí výstavu Skupiny a účastní se výstav v galerii Der Sturm v Berlíně a čtvrté výstavy Skupiny v Praze. V roce 1914 cestuje do Paříže, kde se setkává s Picassem, Grisem, Apollinaiem a obchodníkem s uměleckými díly Kahnweilerem. V okamžiku vyhlášení války se nachází v Paříži, kde vstupuje do cizinecké legie. Po demobilizaci v roce 1916 je uvězněn a po tříletém věznění se usazuje v Paříži, kde pokračuje v přerušené práci. Na dva měsíce se vrací do Prahy, aby přijal členství v Mánesu. V roce 1920 opouští Paříž a žije mezi Prahou a rodným Dvorem Králové. Následující rok se účastní třetí výstavy skupiny Tvrdšíjní v Praze, Brně a Košicích. V roce 1924 se účastní Výstavy Československého moderního umění v Paříži a příští rok je také na Mezinárodní výstavě dekorativních umění v československém pavilónu v Paříži. V roce 1926 vyhrává konkurz na místo profesora na Umělecko-průmyslové škole v Praze a účastní se výstavy Société Anonyme v New Yorku. 2. června 1927 tragicky utonul ve Vltavě.

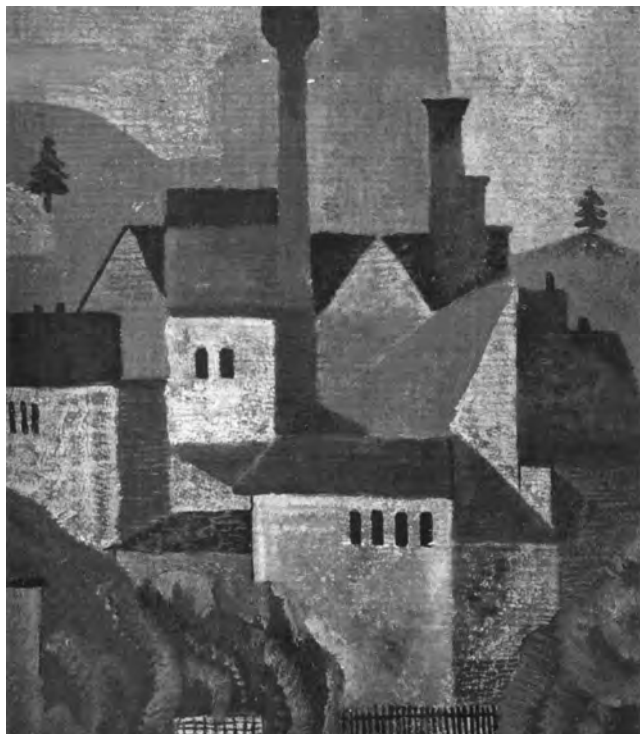
na následky zápalu plic. Byl pohřben na Vyšehradě. I přes zákaz nacistů se jeho pohřbu zúčastnilo téměř sto tisíc lidí, smuteční řeč pronesl Max Švabinský.

Jindřich Štyrský

(11. 8. 1899, Čermná u Kyšperka – 21. 3. 1942, Praha)

Jindřich Štyrský byl malíř, fotograf, grafik, výtvarník, básník, představitel surrealismu a teoretik umění. Stal se velmi výraznou osobností českého meziválečného umění. Byl velmi aktivní v uměleckém světě, od roku 1923 byl členem Devětsilu, od roku 1933 členem Spolku výtvarných umělců Mánes. Za pobytu v Paříži spolu s malířkou Toyen definovali vlastní směr artificialismus, který měl ve výtvarném umění evokovat básnickou imaginaci a emotivnost a naru-

šovat schéma běžného vnímání. Seznámili se v roce 1922 a jako umělecká dvojice úzce spolupracovali. Po návratu do Prahy byl šéfem výpravy Osvobozeného divadla. Roku 1934 se spolu s Toyen, Jindřichem Heislerem a Karlem Teigem stal spoluzakladatelem Skupiny surrealistů v ČSR v Praze. Významnou součástí Štyrského surrealistické tvorby jsou jeho koláže.

Jindřich Štyrský: *Továrny*, olej na kartonu, 1921

Ota Janeček (15. 8. 1919, Pardubice – 1. 7. 1996, Praha) Ota Janeček byl malíř, grafik, ilustrátor a sochař. Pracoval na návrzích textilií, keramiky a spolupracoval i s filmem. O jeho nevšedním talentu svědčí i to, že byl několikrát vyznamenán v soutěži o nejkrásnější československou knihu roku. Jeho zájem se soustřeďoval zejména na zobrazování přírody, jeho jemná stylizace květin, ptáků, motýlů, stébel trávy připomíná svou křehkostí mistry japonských závěsných obrazů a v protikladu k tomu je jeho přesná kresebná linka, prošlá školou kubismu, velmi vhodná k vyjádření něžných tahů dívčí tváře. Byl členem SVU Mánes a SČUG Hollar. Vytvořil řadu knižních ilustrací, poštovních známek, textilních a keramických děl, šperků atd. V roce 1963 získal první cenu v São Paulu za ilustraci dětské knihy, roku 1970 Stříbrného orla na Mezinárodním knižním veletrhu v Nice.

Karel Chaba

(3. 8. 1925, v Sedlec – Prčice – 25. 8. 2009, Praha) Karel Chaba byl malířem a grafikem, byl znám jako malíř Prahy. Ve výtvarném umění byl samoukem; jeho tvorbu ovlivnili malíři Jan Zrzavý, Karel Černý a Marc Chagall. Žil v Praze, kam přišel krátce po druhé světové válce. Spisovatel Bohumil Hrabal o něm říkal, že poprvé uviděl Prahu pohledem venkovského chlapce – a ten pohled mu zůstal.

Miloš Ševčík (27. 6. 1939, Klatovy – 11. 12. 2007, Praha) Je jedním z výrazných autorů šedesátých let přinášejících nové inspirace pop artem a novou figurací. Souběžně se

věnuje malířské tvorbě meditativní, introvertní polohy. Po roce 1968 se uzavírá veřejnému dění, volnému umění se věnuje spíše sporadicky, soustředí se především na kresbu. V osmdesátých letech se opět navrácí k malbě a dále rozvíjí principy své osobité tvorby.

Miloš Ševčík: *Proměna (Žena - liška)*, 1963

Svetozár Abel

(11. 8. 1929, Chocholná pri Trenčíne – 11. 8. 1986, Trenčín) Zabýval se zátiším a krajinomalbou. V šedesátých letech se věnoval civilním námětům s akcentem na expresivní barevnost a redukci tvaru až na práh abstrakce. Prostřednictvím malby vedl dialog s člověkem a okolním světem s humanistickou orientací.

Svetozár Abel: *Křižovatka*, 1963

Svatopluk Slovenčík

(3. 1. 1934, Malenovice u Zlína – 17. 8. 1999, tamtéž) Usiloval o nepatetickou, čistě výtvarnou reflexi konkrétního prostředí, již se snažil vyjádřit ve svých malířských kompozicích a později i různých kombinovaných technikách a kresbách.

ARCHITEKTURA

**Výstava v Národním technickém muzeu:
Architekt Kamil Hilbert (1869-1933)**

Národní technické muzeum otevřelo výstavu věnovanou architektu Kamilu Hilbertovi při příležitosti 150. výročí jeho narození a 120. výročí od jmenování architektem do stavby katedrály sv. Víta.

Kamil Hilbert se zapsal do dějin české architektury i všeobecného povědomí především jako projektant, který po smrti Josefa Mockera roku 1899 převzal rozestavěný dóm sv. Víta na Pražském hradě. Jednota pro dostavbu chrámu, která stavbu organizovala, udělila vysoce prestižní titul stavitele dómu Kamilu Hilbertovi, jemuž bylo teprve třicet let. Novou část katedrály převzal v hrubé stavbě, chybělo především zaklenutí, okna s kružbami a prakticky většina kamenické práce, která dává celé stavbě svůj charakter. V této části se Hilbert ukázal jako mistr detailu. Souběžně podstatná část středověké stavby Matyáše z Arrasu a Petra Parléře potřebovala obnovu. K té zde přistupoval v kontrastu ke svým předchůdcům velmi zodpovědně. S hlubokou znalostí gotické architektury šetřil každý autentický detail, který nepotřeboval výměnu, a cenil si hodnoty stáří středověkého díla. Mistrovským dílem z tohoto pohledu je obnova kaple sv. Václava. Přitom práci měl Hilbert v této části komplikovanou velmi špatným stavem chrámu, který do té doby zůstal vážně poškozen dvěma ničivými požáry v roce 1541 a 1757.

Výstava se zároveň věnuje i další Hilbertově práci. U obnovy středověkých kostelů ukázal Kamil Hilbert svoji schopnost koncepční práce – sjednocení historické části s jasně zřetelným, ale s ladícím doplněním chybějících částí. V rámci výstavy bude mít návštěvník možnost hlouběji se seznámit s Hilbertovým přístupem u dvou vybraných staveb – městských kostelů v Čáslavi a Nymburce. Výstava však prezentuje i další architektonickou pozoruhodnou činnost včetně novostaveb.

Kamil Hilbert se zároveň zapsal zásadně i do oboru stavební historie. Díky důkladnému a hlubokému poznání obnovovaných staveb mohl vzniknout velmi promyšlený projekt. Svými stavebně historickými analýzami, které jsou dodnes platné, zásadně předběhl svoji dobu.

Výstavu je možné zhlédnout v Malé galerii Národního technického muzea v expozici Architektury, stavitelství a designu do 15. září 2019.

(mk)

Alena Šrámková (* 20. 6. 1929, Praha)

Architektka Alena Šrámková působila ve Sdružení projektových ateliérů, od roku 1990 má vlastní ateliér a je profesorkou na Českém učení technickém v Praze. Byla členkou Svazu architektů, sdružení Středotlačí, Nové skupiny, Obce architektů. Je jednou z předních představitelk střízlivé podoby nového funkcionalismu.

Design v secesní vile

Výrazná osobnost českého designu Eva Eisler vždy překvapí něčím novým. Nyní do zdobných prostor brněnské

secesní vily od architekta Dušana Jurkoviče nainstalovala kresby a objekty strohých geometrických tvarů. Pro novou výstavu *Ve vile*, jež v Moravské galerii Brně potrvá až do března příštího roku, vybrala své práce z posledních dvaceti let. Sochami je doplnil její kolega Petr Demek z ateliéru K.O.V. na pražské UMPRUM. Ten vedle kovových objektů vystavuje i pro něho netypické keramické plastiky.

Eva Eisler a Peter Demek, výstava *Ve vile*

**Kostel jako unikátní architektonická stavba
Kostel svatého Václava v Sazovicích**

Návrh pochází od architekta Marka Jana Štěpána. Kostel, jehož půdorys připomíná stočený svitek, se stavěl dva roky. Rozpočet na stavbu byl dvacet miliónů korun, které se vynaložily na precizní stavbu, ne na okázalost a dekorativnost. Podle autora měl kostel vypadat co nejméně materiálně, odhmotněně. Proto má sice luxusní architektonický projekt, ale působí skromně a upřednostňuje to, co je pro věřící nejdůležitější – víra v Boha. Je to skvostné místo pro rozjímání, zastavení a ztišení se. Prestižním americkým časopisem *Azure* byl vybrán mezi deset nejlepších staveb loňského roku na světě.

Kostel sv. Václava v Sazovicích

Kaple sv. Vendelína v podhůří Oderských vrchů

Luxurní rodinná kaple byla postavena v Oseku nad Bečvou architektem Petrem Pelčákem. Je věnovaná starému rodu sedláků, kteří byli minulým režimem perzekvováni. Konkrétně se jedná o dědečka samotného stavebníka. Nese symboliku nejen ve tvaru, ale i umístění. Nevychází se na hřebeni, ale stojí ve svahu na hranici lesa a polností, lemované třešňovou alejí. Souzní s okolím betonovým šalováním do kmenů stromů. Stavba kostela byla dokončena v roce 2017.

Komunitní centrum svatého Prokopa

Jedná se o ekumenický kostel a společenské centrum římskokatolické farnosti Praha-Stodůlky postavené v roce 2001. Návrh vzešel od architekta Zdeňka Jirana. Jeho tvarová rozrůzněnost odkazuje na rozlišování profánního a sakrálního života člověka. Vymyká se svým zbarvením – kostel má modrý nátěr omítky, vedlejší hranolová budova centra má povrch z lícových cihel.

Kostel zasvěcený Marii Restitutě

Na brněnském sídlišti Lesná postupně roste futuristická stavba kruhového půdorysu s 31 metrů vysokou věží. Je další z netradičních kostelů architekta Marka Jana Štěpána. Sazovický kostel je tomu brněnskému podobný zejména svým kruhovým půdorysem. Kostel je unikátní svým osmdesát metrů dlouhým barevným oknem, které se táhne po celém jeho obvodu. Okno obsahuje všechny barvy duhy a interiér tak dostane barevný nádech podle toho, z jakého směru zasvítí slunce. Architekt celý projekt pojal velice minimalisticky. „Lidé jsou přehlčeni informacemi a vjemy z okolního světa. Do kostela chodí hledat klid a bezpečí, aby měli možnost hledat svůj vztah k Bohu,“ vysvětluje Štěpán svůj přístup. Podle něj je navíc tendence minimalismu celosvětově jednotná a směřuje k ní většina sakrálních staveb.

Návrh kostela Marie Restituty, Brno-Lesná

Kruhový tvar kostela odkazuje ke kruhu jako symbolu nebe a nebeských věcí. Také se jedná o odkaz na současnou křesťanskou liturgii, která se navrácí k prvopočátkům křesťanství a vychází z Poslední večeře. „Kněz tak může stát čelem k lidem a nikoliv zády k nim,“ vyzdvihuje místní farář Pavel Hověž.

Na stavbu kostela průběžně neustále přispívají drobní dárci a není financovaná z veřejných peněz.

Sazovický kostel je tomu brněnskému podobný zejména svým kruhovým půdorysem. „Dalo by se říci, že v mých návrzích sakrálních staveb jsou pro mě typické právě kruhy,“ říká Štěpán.

Kostel ponese jméno Marie Restituty. Ta se narodila jako Helena Kafková a v dětství se společně se svojí rodinou přestěhovala z brněnských Husovic do Vídně, kde se později rozhodla vstoupit do řádu františkánek a působila jako zdravotní sestra. Její chování se však nelíbilo nacistickému režimu a po mnoha neshodách a následném věznění byla roku 1943 popravena. Ve svých dopisech z vězení však nabádá k odpuštění a sama všem svým trýznitelům odpouští. V červnu 1998 byla ve Vídni blahořečena papežem Janem Pavlem II. Její svátek připadá na 29. října, což je den, kdy byla Marie Restituta odsouzena k smrti.

Tomáš Kulík (*1954), Jan Louda (* 1949), Zbyšek Stýblo (* 1952) = skupina LO-tech

Absolventi architektury na Českém vysokém učení technickém v Praze (1976) vytvořili ještě za studií skupinu, která reagovala na dobové architektonické tendence užívání vyspělých technologií na stavbách, ovšem s vědomím nízké úrovně tehdejšího domácího stavebnictví si zvolila název v opačném smyslu – „lo-tech“ čili nízká technologie. Volné uskupení společně pracovalo do poloviny devadesátých let.

Bauhaus slaví sto let

Bauhaus, nikoli hobby market, ale škola uměleckých řemesel, položila základy moderního designu. Význačné osobnosti jako Walter Gropius, Ludwig Mies van der Rohe či Marcel Breuer tu vyučovali architekturu, tvorbu nábytku, textilní výtvarnictví, grafiku i fotografii. Oslavy stého výročí trvají celý rok a provází je také Bauhaus na kolech, malá pojízdná kopie slavné školní budovy v Desavě. Projekt spustila berlínská galerie současného umění Savvy a vytvořil ho experimentální designér Van Bo Le-Menzel.

Slavná školní budova Bauhaus

VZPOMÍNKA

Bořek Šípek, architekt a designér

(14. 6. 1949, Praha – 13. 2. 2016, Praha)

Deset let byl dvorním architektem Pražského hradu. Reprezentační prostory sídla českých prezidentů zdobí Šípkovy unikátní lustry, vázy, skleněné součásti nábytku a další interiérové vybavení. Za svou tvorbu získal řadu cen, třeba titul Rytíře umění a literatury Francouzské republiky.

V dětství mu umřeli rodiče, a tak se ho ujal sklářský výtvarník René Roubíček. Od něj získal první zkušenosti s prací se sklem. Po absolvování umělecké průmyslové školy emigroval do Německa. Vystudoval v Hamburku Vysokou uměleckoprůmyslovou školu, architekturu a filozofii ve Stuttgartu. Poté žil několik let v Nizozemí, kde se začal zabývat návrhy nejrůznějších staveb a interiérů. Spolupracoval se světovými módními návrháři a jeho tvorbu si oblíbili třeba v Japonsku, Číně nebo ve Spojených státech.

V Česku byl znám hlavně jako hradní architekt bývalého prezidenta Václava Havla. Po jeho smrti spolupracoval na projektu *Lavička Václava Havla*. Šípek byl děkanem Fakulty architektury Technické univerzity v Liberci a pravidelně zasedal jako porotce v soutěžích začínajících designerů.

Petr Parlér (asi 1333 pravděpodobně ve Švábském Gmündu, nebo v Kolíně nad Rýnem – 13. 7. 1399, Praha) Parlér se vyučil v dílně svého otce Jindřicha (Heinricha) Parléře. Rozvětvená rodina Parlérových působila po celé Evropě, vlastnili sochařské hutě i stavitelské dílny v Basileji, Norimberku, Vídni i Ulmu. Jindřich Parlér se podílel také na stavbě chrámu sv. Kříže ve Švábském Gmündu a byl pravděpodobně také architektem kostela Panny Marie (Frauenkirche) v Norimberku. Zde se zřejmě Jindřich Parlér dostal do povědomí římského císaře a českého krále Karla IV., který v roce 1355 nařídil stavbu Frauenkirche. Petr Parlér přišel do Prahy na pozvání krále Karla IV. v roce 1356 a po zesnutí Matyášovi z Arrasu pokračoval ve stavbě chrámu sv. Víta v Praze. Parlér přepracoval původní plány, vystavěl chór katedrály, který překlenul křížovou klenbou, kapli sv. Václava, sakristii a věž. Parlér dále vystavěl celou řadu staveb, které patří mezi dominanty Prahy: kamenný most před Vltavu (později nazvaný Karlův), Staroměstskou mosteckou věž, kapli Všech svatých na Pražském hradě (1370-1387, po požáru v roce 1541 přestavěna v barokním stylu). Dále postavil kostel sv. Bartoloměje v Kolíně a začal se stavbou chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře (1388).

Parlér se proslavil i jako sochař, z jeho huti pocházely portrétní busty na triforiu chrámu sv. Víta a náhrobky českých panovníků v chórových kaplích chrámu sv. Víta v Praze. Byl autorem náhrobků Přemysla Otakara I. (1198-1230) a Přemysla Otakara II. (1253-1278) a bust Karla IV. a Elišky Pomořanské.

Po svém příchodu do Prahy zakoupil dům v dnešní Lořetánské ulici, stal se váženým měšťanem a konšelem ve dvou pražských městech – na Hradčanech a ve Starém Městě pražském. Parlér byl vedoucím významné sochařské huti, kterou převzal po Matyáši z Arrasu. Tuto dílnu od roku 1398 vedl jeho syn Jan, který v ní působil až do roku 1406, kdy zemřel. Parlérův druhý syn Václav se po vyučení

v otcově huti stal rovněž známým stavitelem – v roce 1397 se stal vedoucím vlastní huti při stavbě Svatoštěpánského dómu ve Vídni.

Petr Parlér je pohřben v chrámu sv. Víta v Praze.

Josef Zítek, 1881

Josef Zítek (4. 4. 1832, Praha – 2. 8. 1909, Praha)

Josef Zítek nebo také Josef von Zitek byl český architekt. Od roku 1848 studoval pražskou polytechniku, od roku 1851 přešel na polytechniku a Akademii výtvarných umění ve Vídni. Velký vliv na jeho tvorbu měl studijní pobyt v Itálii, kde poznal bohatost římských staveb. V letech 1858-1862 absolvoval stipendijní studijní pobyty v Itálii, Francii a Německu. První velkou zakázku, Zemskou galerii a muzeum ve Výmaru, realizoval v letech 1863-1868. V letech 1864-1904 působil jako profesor na Zemském polytechnickém ústavu v Praze. Věnoval se také restaurování historických staveb. Po požáru Národního divadla v roce 1881 jeho tvůrčí činnost ustala a většinu času strávil na zámku ve Lčovicích. Ke konci svého života v roce 1908 získal titul barona. Zemřel v roce 1909 a je pochován v Malenicích poblíž Lčovic.

Realizace a projekty:

- 1862 návrh na restaurování zámku v Bečově nad Teplou (částečná realizace);
- 1863-68 Zemská galerie a muzeum ve Výmaru: budova byla téměř zničena v roce 1945, rekonstrukcí proběhla teprve v letech 1996-1998, nyní je sídlem Neues Museum Weimar;
- 1865-81 návrh Národního divadla v Praze. Po požáru roku 1881 projekt převzal Josef Schulz;
- 1871-74 Mlýnská kolonáda v Karlových Varech;
- 1876-81 Rudolfinum v Praze (spolu s Josefem Schulzem).

Zdroj: <https://www.archiweb.cz/josef-zitek>

Václav Maria Josef Jan Evangelista Havel

(12. 9. 1897, Zběšičky – 22. 7. 1979, Praha)

Václav Maria Havel byl pražský stavební podnikatel, příslušník vlivné velkoměšťanské a intelektuální rodiny Havlových. Postavil mimo jiné vilovou čtvrť na Barrandově spolu s velkým společenským areálem Barrandovské terasy a studentské tábory Řadov a Kouty. Jeho otec Václav Havel postavil kromě jiného pražský palác Lucerna, jeho bratr Miloš Havel založil Filmové továrny AB na Barrandově. Byl spřátelený s T. G. Masarykem a byl prezidentem pražského Rotary klubu. Spolu s T. G. Masarykem založil v roce 1921 v Československu organizaci YMCA, jejíž se stal prvním prezidentem. Po znárodnění veškerých podniků rodiny Havlových v roce 1948 se stal úředníkem. Václav Maria Havel byl otcem spisovatele, dramatika, prezidenta a politika Václava Havla a vědce Ivana M. Havla. Jeho tchánem se stal československý diplomat Hugo Vavrečka.

Chudoba a sociální vyloučení v Praze – výstavy mapující historii a současnost

Podoby chudoby a sociálního vyloučení v minulosti a dnes mapují dvě výstavy, které se konají v Muzeu hlavního města Prahy. Výstava *Chudá Praha*, která bude k vidění do 25. srpna, ukazuje, jak se žilo chudým lidem od konce 18. do poloviny 20. století. Druhá z výstav *Dýmová hora*, která představuje chudobu dnešní doby a věnovaná bezdomovectví, potrvá do 29. prosince 2019.

Fotografie a tisky na výstavě *Chudá Praha* dokumentují každodenní starosti nejchudších obyvatel Prahy. Snímky zachycují místa, kde chudí žili, a instituce, kde našli útočiště a pomoc. Těmi byly například chudobince nebo chorobince. Popisky vysvětlují, jak se společnost s chudobou vyrovnávala prostřednictvím chudinské a sociální péče, která se formovala od josefínských dob, nebo jaké průvodní a nežádoucí společenské jevy byly s chudobou spojeny.

Výstava je vymezena symbolicky roky 1781 a 1948. V roce 1781 Josef II. reorganizoval chudinskou péči. „Mnohé mechanismy, které začaly fungovat v 19. století, fungovaly až do 20. století, s některými mechanismy se můžeme setkat ještě dnes,“ řekla autorka výstavy Jana Viktorínová. V roce 1948 nastoupil komunistický režim, který společnost nivelizoval, tedy usiloval o odstranění rozdílů mezi vrstvami obyvatelstva. Asanace zasáhla stovky rodin, které se musely na několik let odstěhovat, zatímco město bouralo jejich domovy. Postupně se mohly vracet, ale mnohé se rozhodly zkusit své štěstí jinde.

„Chudými se stávali převážně lidé, kteří z nějakého důvodu neměli možnost vydělat si na živobytí. V době, kdy neexistovalo žádné sociální pojištění, chudoba ohrožovala všechny staré lidi, nemocné, invalidy a zvláště ohrožení byli i sirotci a vdovy,“ řekla Viktorínová. Ke klasické městské chudině patřilo také dělnické obyvatelstvo, které bylo ohroženo zejména v dobách hospodářských krizí.

Chudoba se promítla i do sociální diferenciaci pražských čtvrtí, některé patřily k bohatším, jinde se koncentrovalo chudé obyvatelstvo. Typickými příklady byly nouzové kolonie, kde si lidé stavěli provizorní příbytky a chyběla v nich infrastruktura. Kolonie se staly fenoménem ve dvacátých letech 20. století.

Druhá výstava ukazuje, jak vypadá chudoba dnes. Připravil ji umělec Epos 257, který zůstává v anonymitě. Pomocí fotografií, filmů a hmotných artefaktů zachytil historii nedávno zaniklé bezdomovecké komunity na pražském Třebešíně, se kterou je v kontaktu pět let. Loni v létě s ní žil a živil se sběrem papíru.

Místo nedaleko žižkovského nákladového nádraží lidé bez domova označili jako Dýmovou horu, což se vztahuje ke způsobu jejich obživy. „V minulosti velice důležitým zdrojem financí pro bezdomovce byl sběr a recyklace drahých kovů, mědi, vypalování kabelů. Pálení kabelů je způsob, jak kabely zbavit bužírek, z čehož se čoudí,“ řekl kurátor výstavy Tomáš Pospiszyl.

Epos 257 se v minulosti zabýval grafitti. Místa, kde působí grafitti umělci a bezdomovci, se prolínají. V určitém okamžiku se Epos 257 podle Pospiszyla začal zaměřovat

na život bezdomovců. „Bylo těžké tu výstavu vymyslet tak, aby se těmto lidem neublížilo, aby se zbytečně neprozradilo, kde žijí, protože nestojí o to, aby za nimi někdo chodil, a taky aby byla zachována jejich důstojnost, což je jedna z mála věcí, kterou mají,“ dodal.

K výstavám je doprovodný program, komentované prohlídky s autory a vycházky na určitá místa, lektorský program a na podzim se uskuteční konference na téma chudoba.

(mk)

Fantaskní příběhy v duchu světa Franze Kafky

Franz Kafka byl mistrem mysterióznosti. Jak by se asi člověk cítil, jaké myšlenky by se mu honily hlavou a jaké pocity by zažíval, kdyby byl aktérem v jeho příbězích? A právě těmito motivy se zabývá expozice *World of Franz Kafka* v centru Prahy.

Je třeba se odpoutat od skutečného světa a připravit se na netradiční zážitek a osobitý styl vyprávění. Kdo sestoupí po točitém schodišti do podzemí, ocitne se v jiném světě. Expozice *World of Franz Kafka* je plná příběhů. Je výletem za událostmi, které se v Praze skutečně odehrály. Zajímavý je i příběh jejího autora, svérázného umělce Miroslava Joudala († ve věku 64 let), který toužil vytvořit v Praze místo, kde je možné podívat se za horizont běžného lidského chápání.

„Byl to jeho poslední životní sen. Všichni nás od té myšlenky zrazovali. Museli jsme překonávat nejrozmanitější a často i absurdní byrokratické překážky,“ popsala pozadí vzniku expozice její kurátorka Magdaléna Gurecková.

Důležitou součástí je i samotný prožitek. Expozice nabízí prostor zamyslet se nad podstatou našeho světa, nad vlastní rolí v něm a vlivy, které jsou za hranici našeho všedního vnímání. Cílem je vytvořit kafkovskou atmosféru, se kterou se setkáváme mezi řádky všech jeho textů.

Výstava se nachází v románském suterénu budovy pražského magistrátu na Náměstí Franze Kafky, jen pár metrů od místa, kde se Franz Kafka v roce 1883 narodil. Pražské podzemí, ve kterém se setkávají dva vyhraněné stavební styly, které od sebe dělí více než osm století, podtrhuje surreálnost zážitku, který si z expozice odnesete.

Návštěvníci uvidí fragmenty někdejší románské architektury, které pohltit betonový sarkofág technického suterénu nové úřední budovy. V části sklepů pak čeká polyekran, filmová projekce na jedno místo ve stejný čas z více zdrojů, který prostřednictvím symbolismu zprostředkovává skutečné události, které v Praze pozoroval nebo přímo zažil autor výstavy, a prezentuje je v duchu světa Franze Kafky. Padesát čtyři monitorů rozdělených do devíti sekcí zde chrlí v rychlém kaleidoskopu pohyblivé obrazy, symboly a zvuky. Ať ale nikdo nečeká příběhy formou dokumentu, ale obrazy událostí bez dramaturgického vyvrcholení a závěru. Projekce událostí totiž žádný začátek ani konec nemá. Funguje stejně jako mezihvězdný prostor, kde nelze z principu přijít někam předčasně nebo pozdě, ale vždy a jenom v ten správný čas.

A nakonec následuje procházka galerií obrazů, které symbolicky a expresivně zachycují vzorce běžného lidského chování. Prostě Kafka v praxi. Divák si z expozice odnáší pocit, že náš svět je chaotický, nepoznatelný a celá výstava jej vlastně pouze parafrázuje.

Výstava na Náměstí Franze Kafky 16/1 na Starém Městě v Praze byla otevřena v září 2018 jako trvalá expozice.

Miroslav Joudal (1954-2018): „Expozice je dokladem skutečnosti, že náš svět je místem vážným až tragickým, zároveň však nepostrádá rysy specifické pitoresknosti, slovy je neuchopitelný, stejně jako prostor mezi literami textů Franze Kafky.“

(mk)

Božena Rothmayerová šila pro Alici Masarykovou

Milovníci moderního umění míří do pražských Střešovic především na prohlídky Müllerovy vily. Poslední dva roky však mohou navštívit také Rothmayerovu vilu a galerii Studijního a dokumentačního centra Norbertov. Všechny tři objekty spravuje Muzeum hlavního města Prahy a všechny mají hodně společného.

Do 29. září tohoto roku probíhá právě na Norbertově výstava o textilní výtvarnici Boženě Hornekové Rothmayerové pod názvem *Božena Rothmayerová a Alice Masaryková – svěřenkyně a mentor*. Výstava vznikla ke stému výročí republiky a mimo jiné popisuje vzájemné vztahy mezi textilní výtvarnicí a dcerou prezidenta.

Donedávna se o Boženě Hornekové Rothmayerové vědělo jen to, že se jako textilní výtvarnice zabývala krajkou a byla manželkou Otty Rothmayera. Ten spolupracoval se

slovinským architektem Josipem Plečnikem na přestavbě Pražského hradu. V roce 2014 se ale Muzeu hlavního města Prahy podařilo získat do správy Rothmayerovu vilu včetně jejího vybavení a rozsáhlé dokumentace, ve které nechyběly ani fotografie a soukromé dopisy.

Božena Rothmayerová se narodila v roce 1899. Její matka Marie Horneková se věnovala krajkářství a jejím přáním bylo, aby v tomto oboru pokračovala i dcera Božena. Na dívčím lyceu v Holešovicích, kde Božena studovala, se její třídní profesorkou ještě před první světovou válkou stala Alice Masaryková. Božena ve škole neprosplávala a byla nakonec svojí třídní profesorkou vyloučena. O to zajímavější je, že se nakonec o pár let později obě tyto ženy velmi sblížily – šlo o zajímavý vztah mentorky a její žačky – Božena zřejmě prožívala poměrně těžce období dospívání, což se projevilo i jejich dopisech z té doby. Přes to všechno se nakonec v roce 1916 dostala na vyšší odbornou školu uměleckoprávní, kde studovala design, ornamentální tvorbu a architekturu – později pak přestoupila na krajkářství.

V roce 1921 se Božena Horneková zasnoubila s Ottou Rothmayerem. Vzhledem k tomu, že ale Božena stále řešila svůj předchozí vztah a nedovedla se od něj odpoutat, odešla učit do Valašského Meziříčí a Rothmayer mezitím řešil svoje problémy coby asistent Plečnika při proměně zanedbaných prostor Pražského hradu. Tímto stylem práce byl Rothmayer již velmi vyčerpaný a napsal Alici Masarykové dopis, že by chtěl svoji činnost ukončit, protože se chystá oženit. Až později se Alice Masaryková dozvěděla, že se jedná o Boženu a vyvinula veškeré úsilí, aby tento vztah podpořila a vlastně zachránila – Rothmayerovi se postarala o pracovní smlouvu přímo s Hradem a Boženu začala zvat na významné společenské akce. V té době výtvarnice navrhla na svoji dobu převratnou kolekci oblečení pro moderní ženu, kterou představila na brněnské Výstavě soudobé kultury Československa v roce 1928.

V prosinci roku 1930 se konečně Božena provdala za Ottu Rothmayera a spolu se usadili v Praze v nové vile, kterou architekt nechal postavit podle svého projektu. Božena Rothmayerová se narodil v roce 1932 syn Jan a dva roky poté začala učit ve Státním ústavu školském pro domácí průmysl, kde se prosadila jako jedna ze zakladatelek moderní krajky. Nadále na ni měla vliv Alice Masaryková, zaměstnávala ji vybavováním interiérů sídel prezidentské rodiny a zapojovala ji do různých uměleckých projektů, soutěží a podobně. Jejich intenzivní vztah trval až do roku 1939, kdy Alice odešla kvůli nacistické okupaci do USA.

Pouňorový komunistický režim neodpustil manželům Rothmayerovým, že byli přáteli Masarykových. Otto musel opustit práci na Pražském hradě a Božena jako výtvarnice na volné noze jen těžko sháněla nějaké zakázky.

Na výstavě je možné vidět kolekci oblečení Civilizovaná žena, jejíž autorkou je právě Božena Rothmayerová.

K výstavě *Božena Rothmayerová a Alice Masaryková – svěřenkyně a mentor* říká Tereza Hlinková, autorka kolekce Boženy Rothmayerové: „Tato kolekce je naprosto převratná a já ji chápu jako veliký feministický krok, kdy Božena Rothmayerová oblékla české ženy do kalhot, zmenšila jim prádlo na minimum a přinesla do dámské módy řadu mužských prvků.“

Ve výstavním a dokumentačním centru Norbertov lze tuto výstavu navštívit až do 29. září 2019.

(mk)

Model Boženy Rothmayerové

Výstava malíře Karla Šlengera

Malíř Karel Šlenger (1903-1981) byl několikrát objeven a po čase zase zapomínán. Jeho současná výstava je velmi přínosná, protože po letech představuje nepříliš známou, ale přesto výraznou osobnost umělce. Výrazově nejpůsobivější je Šlengerova tvorba invenčních čtyřicátých let. Z jeho obrazů z doby protektorátu vyjadřuje úzkost, jež ukazuje na atmosféru plnou strachu a obav z budoucnosti. V poválečném období Šlenger pokračoval v drsně působící zjednodušující malbě. Ani v nejmenším se nepřizpůsobil diktátu tzv. socialistického realismu. Neopomenutelnou součástí výstavy jsou monumentální obrazy instalované v klatovském barokním kostele sv. Vavřínce.

Kurátorka: Lucie Šiklová

Galerie U Bílého jednorožce v Klatovech, výstava se koná do 23. června.

Figurální tvorba byla Šlengrovou doménou

Stories Renáty Fučíkové

Unikátní výstava v Galerii Villa Pellé byla věnována ilustrátorce a spisovatelce Renátě Fučíkové (* 1964). Ta patří ke klíčovým postavám české ilustrace a autorské knihy pro děti a mládež po roce 1989, spolupracuje s předními nakladatelstvími doma i v zahraničí. Za své dílo posbírala de-

Renáta Fučíková na výstavě *příběhy/stories*

sítky cen. Učí na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnera Západočeské univerzity.

Pelléova vila je výstavní architektonicky hodnotná novorenesanční vila v Praze 6 – Bubenci, se zahradou a původně i konírnou.

Výstava byla otevřena do 19. června.

Pelléova 91/10, 160 00 Praha 6-Bubeneč

Muzeum dr. Aleše Hrdličky

Muzeum dr. Aleše Hrdličky v Humpolci dokončuje modernizaci antropologické expozice. Její součástí je i postava neandrtálce v životní velikosti. Pro muzeum ji vytvořili antropoložka Eva Vaníčková z Centra kulturní antropologie Moravského zemského muzea v Brně a sochař Ondřej Bílek. Pracovali na ní dva roky. Slavnostní otevření expozice proběhlo 30. května. Postava představuje dospělého, asi čtyřicetiletého muže, který měří 182 centimetrů. V reálném životě by vážil přibližně 90 kilogramů, jako figurína je o 40 kilogramů lehčí. Tělo odpovídá kostře, která je také novým exponátem muzea. Humpolecký neandrtálec má modré oči a rezavé vlasy, má piercing a barvou zdobené tělo. Expozici obohatil i odlitek lebky člověka floreského (homo floresiensis).

Zámek Valdštejnů:

litvínovské zámecké *Imaginárium*

Imaginárium Divadla bratří Formanů a jejich přátel, jež okouzluje všude, kam zavítá, je k vidění na litvínovském zámku. Netradiční výstava, na níž se podílejí různí umělci spjatí s divadelním světem, sem právě přijela z Paříže.

Výstava *Imaginárium* ukazuje hravý pohled za oponu loutkového a alternativního divadla, je plná hravých rozmanitostí, tajemných zákoutí a nejobtížnějších předmětů. Nevšední barevné divadelní rekvizity si přitom děti i dospělí mohou také osahat.

„Každou výstavu přizpůsobujeme konkrétnímu prostoru, takže vypadá pokaždé jinak. Tady jsme třeba museli uříznout kus větve z kulisy stromu z představení *Sedlák, čert a bába*,“ zmínil Matěj Forman s tím, že výzvou pro umělce byla i zdejší dlouhá zámecká chodba. Tu nakonec zaplnily fotografie imaginária od Ireny Vodákové, které jeden z bratří Formanů doplnil spolu s výtvarníkem Pavlem Macákem malbami přímo na stěny. V jedné z místností pak jsou k vidění ještě okouzlující pohádkové hybohledy od Pavla Macáka, bedýnky s příběhy, které ožijí po zatočení klikou. Celkem expozice zabírá na zámku Valdštejnů pět zaplněných místností plus zmíněnou dlouhou chodbu.

Myšlenka vytvořit *Imaginárium* se v hlavách bratřů Formanů zrodila před více než deseti lety na Mezinárodním festivalu loutkového a alternativního divadla Skupova Plzeň, kde vystavovali vyřazené dekorace a loutky. Napadlo je, že přitažlivá divadelní expozice musí ožít a pokusili se jí dát nádech „herní“. V průběhu několika dalších let a zapojením desítek svých uměleckých přátel pak začalo přibývat věcí, na které si lze sáhnout, nakouknout do nich či s nimi hýbat a přitom objevovat tajemství loutkového divadla.

Výstava potrvá až do 11. ledna příštího roku, vždy od úterý do neděle. Prohlídky začínají v 9, 11, 14 a 16 hodin, rodinné vstupné je 90 korun.

LITERATURA

Festival spisovatelů bude letos oslavovat krásu

Festival spisovatelů Praha se letos uskuteční od 16. do 20. října v Senátu a jeho motto je Krása spasí svět. Jako prvního hosta pořadatelé oznámili na webu australskou spisovatelku Germaine Greerovou, jednu z představitelky feministického hnutí 20. století. Je autorkou mnoha populárních knih, nejznámější je *Eunuška (The Female Eunuch)* z roku 1970, která se stala mezinárodním bestsellerem a formovala názory mnoha podobně smýšlejících lidí. K pracím Germaine Greerové patří *Překážkový běh, Sex a úděl, Změna, Celá žena, Shakespearova manželka, Kluk, O zuřivosti a znásilnění*.

Audiokniha je stále oblíbenějším společníkem

Soutěž krásy mluveného slova, zvuku i designu nosičů se letos odehrála v komorních prostorách pražského kina Atlas. Zvláštní cenu akademie vydavatelů za mimořádný přínos v oblasti audioknih a mluveného slova převzal z rukou loňského laureáta Zdeňka Svěráka herec Josef Somr.

Absolutním vítězem – Audioknihou roku 2018 – se stal historický román *Terror* amerického spisovatele Dana Simmonse. Vydavatelství OneHotBook, které knihu vydalo, získalo ještě další čtyři ocenění. Navázalo tak na loňský úspěch své audioknihy Stephena Kinga *To*. Na audiu *Terror* se podílelo jedenáct interpretů a výsledkem je 36 hodin mluveného slova. Příběh o tragické expedici britského královského námořnictva zvítězil také v kategorii Nejlepší audiokniha – vícehlasá četba. Po loňském vítězství tak opětovnému úspěchu trochu nechtěl věřit režisér Hynek Pekárek.

Vydavatelství OneHotBook uspělo také v kategorii Nejlepší design a Nejlepší zvuk s audioknihou Josefa Čapka *Povídání o pejskovi a kočičce*. Porota hodnotila kromě vzhledu jako přínos pro životní prostředí lepenkový obal, který nápaditě využil papírovou kapsu místo plastového upevnění pro nosič.

Nejlepší audioknihou pro děti a mládež se stala *Prašina* od Vojtěcha Matochy z vydavatelství Tympanum. Nejlepší dramaturg a Cenu posluchačů získala *Jedlová samota* německé spisovatelky Andrey Marii Schenkelové. Nejlepší interpretkou se stala Tatjana Medvecká za *Dopisy Milady Horákové*. V hodnocení mimo kategorie vybrala porota knihu Erika Taberyho *Opuštěná společnost*. V kategorii Dramaturg se na třetí místo dostala kniha P. G. Woodhouse *Případů se ujímá Jeeves*. Jde o pět povídek slavného britského humoristy, ve kterých ožívá svět staré dobré Anglie s mladými pány v kamaších, jejich strýčky, tetami, snoubenkami, komorníky a čaji o páté. Na druhém místě, v takzvané „mimo kategorii“, byla vyhlášena kniha *Nebojte se klasiky! 21 W. A. Mozart Don Giovanni*. Kniha je dramaturgií Jana Jiráně podle libreta Lorenza da Ponte v podání známých českých herců s ukázkami hudebních pasáží jednoho z nejslavnějších děl světové operní literatury. Rádioservis se může letos chlubit prvním místem v kategorii

Nejlepší interpret, kdy si cenu odnesl Petr Čtvrtníček, který namluvil knihu Jáchyma Topola *Citlivý člověk* pod vedením režiséra Petra Mančala. Hrdinové Topolova románu, kočovný herec se svou alkoholickou ženou a dvěma syny, křížují Evropu, aby se pokusili nakonec nalézt staronový domov na březích Sázavy. Román ze současnosti se dotýká témat, která znepokojují lidstvo odjakživa a žádné z nich není natolik nedotknutelné, aby nemohlo být pomocí rafinovaně používaného jazyka zironizováno a obráceno z líce na rub a zase nazpátek.

Petru Čtvrtníčkoví přinesl letošní ročník soutěže hned dvě ocenění. *Citlivého člověka* načetl pod vedením režiséra Petra Mančala, druhé ocenění získal v kategorii nejlepší jednohlasá četba v režii Michala Bureše s audioknihou Jana Rudiše *Český ráj*. Podle režiséra Michala Bureše, který má na úspěchu *Českého ráje* s Petrem Čtvrtníčkem také svůj velký podíl, jsou audioknihy stále oblíbenějším médiem, které se stále více prosazuje. Důvodem je určitě možnost poslechu četby, která je kvalitní a zároveň se při ní můžeme v současné zrychlené době věnovat dostatečně i jiným manuálním činnostem. Úspěch audioknihy hodně závisí nejen na režisérovi, ale i na výběru herce.

Kniha o Palachovi uspěla ve Francii i v Belgii

Kniha francouzského autora Anthonyho Sitruka *La Vie brève de Jan Palach (Krátký život Jana Palacha)* vzbudila v Evropě kladný, dokonce nadšený ohlas. Pro nakladatelství Práh ji do češtiny přeložil Tomáš Kybal. Recenzenti oceňují, že kniha se mistrně pohybuje na pomezí různých žánrů. Prestižní francouzský list *Le Figaro* ji označuje za „esejistickou reportáž“. Nejčtenější belgický deník *Le Soir*, vycházející v Bruselu, uvádí: „Jeden člověk nestačí zachránit svět. Ale přinejmenším probudí obyvatelstvo. Autor jde po jeho stopách ve městě, ve kterém Palach obětoval svůj život, představuje si i to, co nelze ověřit, a vytvořil tak velmi citlivý Palachův portrét.“ List *Paris-Normandie* zdůrazňuje: „Není to kniha životopisná ani historická. Je to hutná a dokumentovaná reflexe, které se daří vrátit lidskost do srdce Historie. Krásná a poučná pocta.“ Literární měsíčník *Le Matricule des Anges* napsal: „Kniha, nacházející se na pomezí životopisného dokumentu a filozofického eseje, vrací krátkému Palachovu životu reliéf a barvy, které z něho politika vymazala.“ Časopis *L'Ours* pak hovoří o „knize nejvyšší kvality, vyvolávající emoce těmi nejprostšími slovy. I když známe rozuzlení příběhu, díky slohu a způsobu, jakým se autor ptá, knihu po dočtení odkládáme chvějícíma se rukama“. Lucemburský čtvrtletník *Stëmm vun der Strooss* knihu zmiňuje v textu o cenzuře a zákonu, který byl nedávno odhlasován v Německu a přikazuje cenzuru na sociálních sítích. Autor stati ocenil, že Sitruk cituje Palachův dopis obsahující dva požadavky: zrušení cenzury a zákaz distribuce propagandistického bulletinu *Zprávy*. Plátek *Zprávy*, v Československu rozšiřovaný po srpnu 1968, byl redigován a tištěn v tehdejší Německé demokratické republice. Lucemburské noviny *Stëmm Aktuell* napsaly: „Díky Sitrukovi dostává politická ikona Jan Palach další, důležitější rozměr: rozměr literární legendy. Příběh studenta, protes-

tujícího proti cenzuře, pozdvihl autor na úroveň obdivuhodné románové biografie. Nenapsal politický román ani román psychologicky analyzující morální vědomí hrdinovo. Napsal román. Literatura zvítězila nad politikou.“

(mk)

Unikátní monografie

Katedrála viditelná a neviditelná

Archeologové, geologové, historici architektury, umění, liturgie a hudby, kteří se věnují svatovítské katedrále na Pražském hradě, sepsali své poznatky do unikátní monografie *Katedrála viditelná a neviditelná*. Pět kilogramů vážící dvousvazkovou publikaci vydalo nakladatelství Hilbertinum.

V neděli 12. května uplynulo devadesát let od vysvěcení mnoho staletí stavěné a v roce 1929 stále nehotové katedrály. Ta dnes nese oficiální název sv. Víta, Václava, Vojtěcha a Panny Marie. „20. století tvoří více než polovinu díla,“ uvedla hlavní editorka Jana Maříková-Kubková. První svazek popisuje proměny stavby do roku 1541, v němž Malou Stranu a Hradčany zachvátil velký požár, druhý svazek sahá až do současnosti. Do knihy přispělo sedmnáct autorů. Dvě třetiny obrázků nebyly ještě uveřejněny. Monografie vychází v nákladu 500 kusů při ceně 3 500 korun.

Literární festival Svět knihy

Od 9. do 12. května 2019 proběhl v Praze na výstavišti v Holešovicích jubilejní mezinárodní knižní veletrh a literární festival Svět knihy. Hlavní letošní téma bylo věnováno Paměti a vzpomínkám. Jako čestného hosta Svět knihy Praha představil Latinskou Ameriku, pestrost této části amerického kontinentu se promítla i do vizuálu 25. ročníku. Vytvořil ho opět renomovaný grafik a ilustrátor Pavel Fuksa, jehož cílem bylo především zachytit škálu barev charakteristických pro Latinskou Ameriku. Kromě koprodukčních programů ve spolupráci s čestným hostem připravila společnost Svět knihy pořady v rámci dalších tematických okruhů, jimiž napomáhá aktivnímu zapojení partnerů, nakladatelů a relevantních organizací.

Návštěvnickou atraktivitu zvýšil i doprovodný literární festival s mimořádným mezinárodním přesahem. Během čtyř dnů byla možnost seznámit se s kompletní českou knižní produkcí, zaměřující se především na beletrii.

Festival navštívilo přes 50 000 lidí. Je to rekord festivalu, který připravil 685 programů, 769 účinkujících a sedmáct výstav. Veletrhu se zúčastnilo 461 vystavovatelů, což představuje desetiprocentní nárůst oproti loňskému roku. Informoval o tom ředitel Světa knihy Praha Radovan Auer. Jak již bylo řečeno, letošním čestným hostem byla Latinská Amerika, proto mezi nejvýznamnější osobnosti, které

Svět knihy navštívily, patřil držitel Nobelovy ceny za literaturu Mario Vargas Llosa a filmař a komiksový scenárista Alejandro Jodorowsky.

Festival se také stal příležitostí k představení laureátů několika ocenění. Cenu Slovník roku získal třídílný *Španělsko-český slovník amerikanismů* od profesora a hispanisty Jiřího Černého. Absolutním vítězem ceny Audiokniha roku 2018 se stal historický román s hororovými prvky *Terror* od amerického spisovatele Dana Simmonse a laureátem Ceny Jiřího Theinera polský bohemista, literární kritik, někdejší diplomat a čelní představitel polské Solidarity Jan Stachowski. Vítězkou 32. ročníku Ceny Jiřího Orteny byla vyhlášena japanoložka Anna Cima, která odbornou porotu zaujala svou knihou *Probudím se na Šibuji*.

Čestným hostem Světa knihy Praha 2020 bude Polsko.

Nobelisté Herta Müllerová a Mario Vargas Llosa debatovali v rámci veletrhu Svět knihy

Zemřel básník, nakladatel a kapitán undergroundu Jaroslav Erik Frič

Po dlouhé nemoci zemřel 24. května Jaroslav Erik Frič, básník, nakladatel, hudebník a organizátor kulturního života. Bylo mu devětašedesát let. Jeho zdravotní stav se zhoršil před několika lety, kdy upadl do kómatu. Po částečném zotavení se vrátil k tvorbě i komentování veřejného života.

Jaroslav Erik Frič se narodil 14. srpna 1949 v Horní Libině u Šumperka. Filozofickou fakultu v Brně absolvoval

Jaroslav Erik Frič

v roce 1974, ale nesmířený s režimem se vyučil číšníkem, vystudoval hotelovou školu a do roku 1989 pracoval po hospodách. Současně se však věnoval kultuře a od konce šedesátých let vydával s přáteli samizdaty a sborníky. Po sametové revoluci pak založil nakladatelství Votobia a brzy na to Vetus Via. Angažoval se ve prospěch menšin a národní paměti, organizoval festivaly a dlouhodobé projekty, například Potulnou akademii nebo permanentní festival Uši a Vítr. Je držitelem Ceny města Brna a opakovaně získal nominaci na cenu Magnesia Litera za blog roku za *Pasáže, deník pro umění, kritiku, život*. Doma byl především v prostředí malých klubů a festivalů poezie a hudby. Organizoval je, uváděl, vystupoval na nich se svými texty, často ve spolupráci s undergroundovými hudebníky. Snažil se mladým lidem otevírat nové kulturní obzory. Je mimo jiné autorem sbírek *Kolotoče bílé hlasy* nebo *Houpací kůň šera a jiné básně*. Po roce 2000 propojoval poezii s hudbou. Výbor z jeho deníkových zápisů vyšel v několika svazcích pod hlavičkou *Psáno na vodu palbou kulometnou I-IV* (2013-2017).

Zemřel spisovatel Jiří Stránský

29. května ve věku sedmaosmdesáti let zemřel spisovatel, scenárista, překladatel a bývalý politický vězeň Jiří Stránský. Stránský je mimo jiné autorem knihy *Zdivočelá země*, podle níž vznikl stejnojmenný televizní seriál popisující poválečné osídlování českého pohraničí. Ve svých dílech čerpal z vlastních zkušeností člověka, který byl za komunistického režimu dvakrát uvězněn.

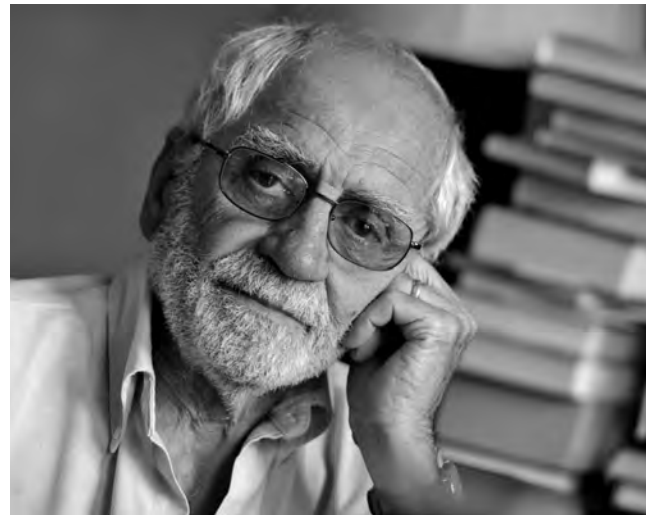
Stránský byl od mládí zapřisáhlým odpůrcem totalitních režimů. Jako student gymnázia se zapojil do květnového povstání v roce 1945. Za komunistické totality pak byli zatčeni Stránského otec Karel, významný pražský advokát, i bratr Jan a nakonec i Jiří Stránský sám. Stránský narukoval k Pomocným technickým praporům (PTP) a v roce 1953 byl zatčen a odsouzen za velezradu, ve vězení prošel několika pracovními tábory včetně jáchymovských uranových dolů. Na svobodu se dostal až v roce 1960 na amnestii. V první polovině sedmdesátých let byl uvězněn znovu.

Po propuštění pracoval jako jevištní technik a jevištní mistr Státního souboru písní a tanců. Po roce 1989 byl vedoucím zahraničního oddělení Českého literárního fondu. Od února 2000 až do roku 2006 zasedal v Radě Státního fondu ČR pro podporu a rozvoj kinematografie.

Napsal řadu próz, letos vydal novou knihu *Štěstí napodruhé*, která navázala na soubor povídek *Štěstí* z roku 1969. Byl také autorem scénářů k seriálům a filmům. Je rovněž spoluautorem dokumentu *Ztráta paměti* a na kontě má i rozhlasové hry, fejetony a překlady z angličtiny.

Řadu let byl také předsedou českého PEN klubu a členem Konfederace politických vězňů. Za své dílo i občanské postoje si vysloužil řadu ocenění.

Stránský se narodil 12. srpna 1931 v Praze. Jeho otec pocházel ze starobylého šlechtického rodu, matka byla dcerou agrárního politika Jana Malypetra, prvorepublikového předsedy vlády a sněmovny. V mládí Stránského formovala skautská vlčata a atmosféra na dědečkově statku, kam se sjížděly přední osobnosti politiky a společenského života. Od matky, absolventky divadelní konzervatoře, pak získal blízký vztah k umění a literatuře.

Jiří Stránský

VZPOMÍNKA

Vladimír Neff (13. 6. 1909, Praha – 2. 7. 1983, Praha)
Vladimír Neff byl český spisovatel, překladatel a scenárista, otec spisovatele sci-fi Ondřeje Neffa. Po maturitě pracoval jako volontér (praktikant) ve Vídni, potom v obchodním domě v Brémách. V roce 1930 nastoupil Vladimír Neff do otcova pražského obchodu. Po vojenské službě se však k obchodování nevrátil. V roce 1935 přijal v Melantrichu práci redaktora a cizojazyčného lektora. Spisovatelské úspěchy přispěly k tomu, že se Vladimír Neff od roku 1939 do konce života věnoval jen své tvorbě. Jen krátce byl scenáristou na Barrandově. Nejrozsáhlejším dílem, které je považováno za Neffovo dílo erbovní, je autorova vrcholná pentalogie *Sňatky z rozumu*. Na osudu dvou měšťanských rodin – Bornů a Nedobylů – líčí autor vývoj české společnosti po dobu od poloviny 19. století až prakticky do jeho současnosti – do roku 1945. Ukazuje tu na

celou řadu negativních jevů, např. ztrátu vlastenectví rodiny Bornů, rozpory Rakousko-Uherska a české buržoazie, honbu za penězi aj.

Jiří Orten (vlastním jménem Jiří Ohrenstein, 30. 8. 1919, Kutná Hora – 1. 9. 1941, Praha)

Jiří Orten byl významný český básník, který tragicky zemřel v roce 1941. Jeho dílo ovlivnil existencialismus. Chtěl se stát hercem, ale na konzervatoř ho nevzali, rok tak studoval na jazykové škole. O rok později začal studovat v dramatickém oddělení Státní konzervatoře hudby, ale absolvoval pouze tři ročníky, protože byl ve školním roce 1939/1940 z rasových důvodů vyloučen. Své texty psal pod pseudonymy Karel Jílek nebo Jiří Jakub. Kvůli novým poměrům v Protektorátu Čechy a Morava musel často měnit zaměstnání a stěhovat se.

Pražské Quadriennale

Scénografové, režiséři, výtvarníci a další umělci téměř z osmdesáti zemí se od 6. června do 16. června setkají na pražském Výstavišti v Holešovicích, kde se odehraje 14. ročník největší mezinárodní divadelní přehlídky Pražské Quadriennale. V rámci ní se budou konat výstavy, workshopy, přednášky i vystoupení osmi stovek umělců. Program bude probíhat i v různých pražských divadlech.

Noc divadel se zaměří na 30. výročí sametové revoluce

Sedmý ročník projektu Noc divadel s letošním tématem Divadlo a svoboda se uskuteční v předvečer 30. výročí sametové revoluce 16. listopadu. Divadla v České republice opět nabídnou netradiční programy jako noční prohlídky, divadelní dílny, tematické diskuse a přednášky, výstavy i performance. Na všechny akce bude vstup zdarma nebo za symbolické vstupné. Za koordinátora akce, kterým je Institut umění – Divadelní ústav, o tom ČTK informovala Eliška Míková. „Prostřednictvím letošního tématu Noci divadel bychom rádi divadla vyzvali k zamyšlení nad hodnotou svobody pro uměleckou tvorbu i pro celou společnost a jejím chápáním těsně po roce 1989 a dnes. Již nyní se těšíme na to, jak divadla tuto problematiku promítnou do svých programů,“ uvedla za organizátory Viktorie Schmoranzová z Institutu umění – Divadelního ústavu. Letošní ročník této divadelní události počítá i s diskusními formáty s pamětníky a aktéry společenských a politických změn po roce 1989 a přednáškami, výstavami, instalacemi, představeními a dalšími akcemi na téma Divadlo a svoboda.

Noc divadel je součástí evropského projektu European Theatre Night, který prezentuje divadlo tvořivým způsobem v netradiční formě vždy třetí listopadovou sobotu již od roku 2008.

Kytice v pražském Národním divadle – několik recenzí

Nastudování *Kytice* v pražském Národním divadle nabízí podle některých českých kritiků působivou podívanou, při níž si na své přijdou ctitelé moderní i tradičního herectví. Na takové představení může bez obav vyrazit kdokoli. Jevištní adaptace nejčtenější české klasiky, která poprvé vyšla v roce 1853 pod názvem *Kytice*, tvůrčího dua režisérů SKUTR (Martin Kukučka a Lukáš Trpišovský) se podařila. V aktuální divadelní sezóně je vyprodaná. Kniha, jejíž symbolika je svázána s přírodou, každodenní venkovskou zkušeností a tradicí, je zároveň souborem vášnivých a smyslným příběhů plných nadpřirozených a děsuplných příznaků. Sbírkou již v době svého vzniku slavila úspěch a ovlivnila mnoho umělců.

„*Kytice* řeší téma svědomí, to, co si po činu, nebo dokonce zločinu musíme sami odžít a protrpět. A často jde o zážitky téměř hororové,“ říká režisér Martin Kukučka.

...zážitek, nádherné malířské plátno, emoce. Prostě něco, co první scéna do historické budovy potřebovala. Reakce na zřejmě neočekávanější premiéru roku, inscenaci *Kytice* v podání režijního dua SKUTR, se převážně shodují, že se tvůrcům povedlo něco velkého. Vyhořelý barokní kostel, v pozadí letní bouřková oblaka. Už samo výtvarné zasazení inscenace z dílny výtvarníka Jakuba Kopeckého dodává dramaturgii punc velkoleposti. Začíná se i končí *Záhořovým ložem*, režisérů Trpišovský a Kukučka tuto baladu vybrali, aby celé večerní pásmo rámovala. Je na divácích, zda následné vrstvení balad pochopí jako volný sled obrazů, provázaný příběh jedné vesnice, či třeba noční schůzku duchů. Tandemu se povedlo výtvarně výrazné dílo, kde si na své přijdou ctitelé moderních eklektických principů i milovníci tradičního herectví.

...za dramaturgickým nápadem uvést Erbenovu *Kytici* v Národním divadle zřejmě stála prostá úvaha: jak nejlépe uspokojit dlouhodobou diváckou poptávku po srozumitelně naservírované české klasice? Bohužel se tak stalo s pouhým akcentem na výtvarnou složku, bez hlubší motivace, bez potřeby odkrýt v národním klenotu nějaké všeobecně citlivé, nebo naopak osobní téma. V režii dua SKUTR vzniklo jen jevištní leporelo z povinné školní četby, úhledná podívaná pro děti i dospělé. S převedením Erbenovy sbírky balad z roku 1853 do smysluplného divadelního textu si tvůrci příliš hlavu nelámali. Z třinácti epických básní vybrali osm nejznámějších, částečně je pokrátli, ale jinak ponechali beze změny. Ta tam je zřejmě vzpomínka na kongeniální semaforickou adaptaci *Kytice* z pera Jiřího Suchého ze začátku sedmdesátých let minulého století. *Kytice* se jednoznačně popisnou poetikou povážlivě vymyká z ostatní produkce činohry Národního divadla. Nabízí se otázka, zda bylo nutné vycházet divákovi v ústrety tak daleko. Právě proto lze snadno tipovat, že návštěvnost představení bude zaručena na několik sezón dopředu.

Osm balad z Erbenovy *Kytice* pro Národní divadlo nově adaptovali Martin Kukučka a Lukáš Trpišovský... Výsledkem je až magická podívaná, která byla na generálce i obou premiérách oceněna aplausem ve stoje. I když jde o klasiku, *Kytice* byla překvapivě v Národním divadle

Tatjana Medvecká a Iva Janžurová v baladě *Záhořovo lože*

poprvé uvedena až v roce 1984 jako balet a coby činoherní představení teprve nyní. Dosavadní reakce se shodují, že se tvůrcům povedlo něco velkého. *Kytice* byla vyprodána ještě předtím, než se začalo zkoušet. V současné době je návštěvnost představení zaručena na několik sezón dopředu a má velkou ambici stát se jedním z nejuspěšnějších představení roku. *Kytice* je hrou s velkou emotivní a myš-

lenkovou působivostí a konečně je tu i rodinné představení, které přibližuje jedno z nejkrásnějších děl české poezie jazykem přístupným všem.

...Erbenova *Kytice* v Národním divadle: Úhledná podívaná pro děti i dospělé, ale nic víc.

Scéna je dílem Jakuba Kopeckého, choreografie Jan Kodet.

JUBILEA

Dvojčata Petr a Matěj Formanovi slaví pětapadesáté narozeniny

Od Homolků až do Národního divadla – takovou cestu ušla dvojčata Matěj a Petr Formanové (* 23. 8. 1964). Mezitím založili několik divadelních souborů a hráli ve filmech. Jejich rodiči jsou herečka Věra Křesadlová a režisér Miloš Forman. Je tedy logické, že jejich dvojčata měla k filmu od malička blízko – poprvé se objevila před kamerou na sklonku šedesátých let v trilogii o rodině Homolkových.

Petr vystudoval loutkoherectví na DAMU, Matěj filmovou a televizní grafiku na Vysoké škole uměleckopřemyslové v Praze. První divadelní spolek založili v roce 1984, o šest let později vzniklo Divadlo bratří Formanů. V roce 2007 se oba bratři sešli se svým otcem Milošem Formanem v Národním divadle při přípravě *Dobře placené procházky*. Petr jako spolurežisér, Matěj jako autor dekorací.

Matěj a Petr Formanovi se objevili i jako herci v několika filmech. Petr častěji – hrál jednu z hlavních rolí ve snímku Jana Hřebejka *Horem pádem*, v Tycově filmu *Vojtěch, řečený sirotek* a ztvárnil třeba i titulní postavu ve snímku Jana Svěráka *Akumulátor I*.

Petr Forman mj. šéfoval projektu Plzeň – evropské hlavní město kultury 2015. Matěj ilustruje knihy a věnuje se scénografii a režii. Ze všeho nejradši ale kreslí obrázky do knížek pro děti. Ilustroval tak už čtyři knihy Jiřího Stránského *Povídáčky pro Klárku*, *Povídáčky pro moje slunce*, *Perlorodky* a *Tichou poštu*, ale nejnověji také dlouho očekávanou knížku *Vrátí Brabence Všude je střed světa* a *Slabikář*, který letos poprvé dostanou prvňáčci do školy.

Jako spoluautor scény získal Matěj Forman minulý rok cenu Alfréda Radoka za operu *Kráska a Zvíře* v Národním

divadle. Oba bratři spolu zůstávají věrní divadlu. V květnu ve Dvoře Králové odehráli před královédvorským pivovarem Tambor westernový kabaret *Deadtown*. V *Deadtownu* hraje pětičlenná kapela, na scéně běží videoprojekce, titulky, místo mají i kouřové efekty. Po několikátýdenní pauze, kterou vyplní pražský open air festival Aréna založený Divadlem bratří Formanů, se s *Deadtownem* na konci června vypraví do anglického Birminghamu. Westernový kabaret měl premiéru ve Francii v březnu 2017. Od té doby ho Formani vozí po celé Evropě. Představení uvedli ve Velké Británii, Španělsku, Dánsku, Itálii či v Belgii, nejčastěji se vrací do Francie. Právě z Normandie přijeli do Dvora Králové.

Boleslav Polívka (* 31. 7. 1949)

„Hrát znamená dovídat se. Pokud ztratíme schopnost hrát si, nic se nedovíme. Pak všechno víme a nemusíme tady vůbec být.“ To jsou slova populárního českého herce, komika, básníka, dramatika, scenáristy, podnikatele, mima a valašského krále Bolka Polívky. Na svět přišel jako nejmladší ze tří synů. Brzy získal náklonnost nejen k popíjení proslulé slivovice, ale také k divadlu. Jeho rodiče byli nadšenými ochotníky. Vystudoval brněnskou JAMU a v roce 1972 spoluzaložil Divadlo Husa na provázku. V roce 1993 si v Brně založil vlastní Divadlo Bolka Polívky. Ztvárnil řadu divadelních, filmových a televizních rolí. Je také známý recesista a autor pověstných akcí jako třeba mistrovství světa v házení flinty do žita. V televizi mimo jiné vystupoval se dvěma zábavnými a velmi sledovanými pořady *Manéž Bolka Polívky* a *Bolkoviny*.

Petr a Matěj Formanoví

Bolek Polívka

Jiří Hubač (27. 8. 1929, Praha – 27. 9. 2011, Praha)
Uznávaný český dramatik a zejména televizní scenárista Jiří Hubač často pracoval se známými režiséry a psal role přímo pro konkrétní herce (Vladimíra Menšíka, Jiřinu Bohdalovou nebo Jiřinu Jiráskovou). V roce 1961 nastoupil jako dramaturg do Československé televize, kde působil do roku 1974, od té doby byl jako scenárista na volné noze. Od počátku své scenáristické tvorby spolupracoval s Jaroslavem Dietlem (seriál *Tři chlapi v chalupě*, 1963), jeho vlastní prvotinou byla televizní hra *Zítřka a pozítří* (1963), následně stál jako autor u zrodu televizního seriálu *Eliška a její rod* (1966). Od konce šedesátých let Hubač spolupracoval s režisérem Antonínem Moskalkem. Spolu vytvořili oceněné filmy *Raport* (1968) a *Dlouhé podzimní odpoledne* (1971), úspěch zaznamenala i inscenace *Pozdní léto* (1974). V sedmdesátých letech pak navázal spolupráci s Františkem Filipem, jejich první společnou prací byl televizní film *Lístek do památníku* (1976). Úspěšné byly dvě jejich společné inscenace s tematikou alkoholismu s Vladimírem Menšíkem v hlavní roli – *Ikarův pád* (1977; ocenění na festivalech v Monte Carlu a v Praze) a *Tažní ptáci* z roku 1983. O rok dříve vznikl film *Nezralé maliny* (1982) o setkání dávných spolužáků. Populární byly seriály *Dobrá voda* (1982) a *Sanitka* (1984). V devadesátých letech napsal několik scénářů k úspěšným filmům, které přinesly ocenění i hercům. To byly snímky *Učitel tance* z roku 1994 s Martinem Dejdařem, *Fanny* (1995) s Jiřinou Bohdalovou a Jiřinou Jiráskovou, *Všichni moji blízcí* (1998) a *Babí léto* (2001) s Vlastimilem Brodským.

K televizním filmům porevoluční doby patří *Hřbitov pro cizince* (1991) a *Zámek v Čechách* opět s Jiřinou Jiráskovou (1993). Hubač také zadaptoval do třídílného televizního filmu román *Arrowsmith* z roku 1997.

Jiří Hubač psal divadelní hry, zdramatizoval romány *Král Krysa* nebo *Komu zvoní hrana*. Na žádost Jiřiny Bohdalové a přímo pro ni napsal v roce 1980 divadelní hru *Dům na nebesích* (v roce 1993 byla zfilmována pod názvem *Jedna kočka za druhou*, opět s Hubačovým scénářem). Hrou napsanou přímo pro Jiřinu Bohdalovou byla i *Generálka* (1986), později televizně zpracovaná (*Generálka Jeho Veličenstva*, 1995). V Národním divadle byla uvedena jeho hra *Stará dobrá kapela* (1984), v devadesátých letech napsal libreto k muzikálu *Johanka z Arku*. Výjimečně psal Jiří Hubač také prózu (román *Neděle s Barotkou*, 1965).

V roce 1999 byl uveden do Dvorany slávy v anketě TýTý.

Karel Höger (17. 6. 1909, Královo Pole – 4. 5. 1977, Praha)
Karel Höger byl herec a jemný člověk s mimořádně citlivým hereckým projevem a kultivovanou výslovností. V rolích milovníků i rozervaných intelektuálů se vždy obešel bez velkých gest, dokázal hrát pouhým náznakem a mimikou a svůj projev stavěl na silném vnitřním prožitku. Nejsilnější byl v postavách poctivých, přemýšlivých lidí, kteří se shodou okolností dostanou do složité situace. Nezapomenutelný Karel Höger měl silné charisma a podmanivý hlas, který výrazně uplatnil ve filmu, na divadle i jako vypravěč. Svůj typický hlas propůjčil i mnoha rozhlasovým,

filmovým i televizním nahrávkám, nejráději ale četl a hrál dětem. Mimo jiné namluvil Kocoura Modroočka, Rumcajse, kocoura Mikeše, Čapkova pejska a kočičku i vypravěče ze seriálu o Panu Tau.

Na začátku čtyřicátých let, už za války, přešel do Národního divadla v Praze a tam zůstal téměř až do své smrti. Později vedle herectví působil Karel Höger i jako pedagog na Státní konzervatoři, na DAMU i FAMU.

Během války se zapojil se do odboje proti nacistům, byl kurýrem šifrovaných zpráv a ukrýval před gestapem spisovatele Františka Kožíka. Přispíval finančně i rodinám, kterým Němci odvěkli jejich živitele do koncentračních táborů. Přesto se ocitl později pod palbou kritiky.

Od roku 1972, za ředitelování Přemysla Kočího, přestál v Národním divadle dostávat role hodné jeho umění a talentu. Navíc mu Kočí neustále zakazoval vedlejší práci pro film a televizi, a dokonce ho osočoval, že neumí hrát. V roce 1976 začal Karel Höger pracovat na roli primáře Sovy v seriálu *Nemocnice na kraji města*, stihl však natočit pouze jediný díl. Po nuceném podpisu anticharty počátkem roku 1977 podal 2. května výpověď z Národního divadla na protest proti vyhazovu Vlasty Fabiánové. Přitom se tak rozčílil, že ho druhý den odvezli do nemocnice s infarktem a vzápětí 4. května zemřel.

Karel Höger

Jindřich Plachta (vlastním jménem Jindřich Šolle, 1. 7. 1899, Plzeň – 6. 11. 1951, Praha)
Jindřich Plachta byl filmový a divadelní herec, komik, který začal svou kariéru v kabaretu. Několikrát dostal nabídku

stát se členem Národního divadla. Pro svou vrozenou skromnost a malou víru ve své nadání ji vždy odmítl. Až v letech 1948-1949 v Národním jednu sezónu působil. Krátce působil jako umělecký vedoucí v Divadle umění lidu v Karlíně potom až do své smrti byl v Ústředním divadle československé armády (dnešním Vinohradském divadle). Psal humoristické články a črty, především do *Rudého práva*. Napsal ve své době známou humoristickou knihu *Pučálkovic Amina* (o žirafě v činžáku).

Anna Steimarová-Budilová

(7. 7. 1889, Plzeň – 15. 3. 1962, Liberec)

Anna Steimarová, rozená Budilová, byla česká divadelní, operetní a filmová herečka, dcera významného plzeňského herce a divadelního ředitele Vendelína Budila. Byla první manželkou herce Jiřího Steimara a matkou herečky Jiřiny Steimarové.

Anna je jednou ze zakladatelek slavného hereckého rodu, k němuž patří její bývalý manžel, herec Národního divadla Jiří Steimar (1887-1968), děti Jiřina Steimarová (1916-2007), Miloš Steimar (1922-1949), vnoučata Jiří Kodet (1937-2005), Evelyn Steimarová (* 1945) a sochař Kristián Kodet (* 1948) a právnická Bára Kodetová (* 1970) a Anna Polívková (* 1979).

Následně šla studovat a zdokonalovat svoji řeč a sopránový zpěv. Již v osmnácti letech vystoupila a zpívala v *Hoffmannových povídkách*. Následně střídavě jako činoherní, operetní herečka, zpěvačka, subreta a kabaretiérka účinkovala na pražských scénách Rokoko, Aréna, Švandovo divadlo, Uranie, Malá a Velká opereta, Tylovo divadlo, Varieté, Červená sedma, Vinohradské divadlo, šest let rovněž účinkovala v pražském Německém divadle.

Krátce hostovala v pražském Národním divadle (1923-1928) a také v zahraničí: v Rostocku, Stuttgartu a ve vídeňském Theater an der Wien. Po okupaci vystupovala ve Zlíně a do odchodu na odpočinek (1952) v Severočeském divadle v Liberci (1947-1958).

Anna Steimarová dokázala své role důmyslně propracovat, psychologicky a niterně je prožít a vykreslit.

Anna Steimarová-Budilová

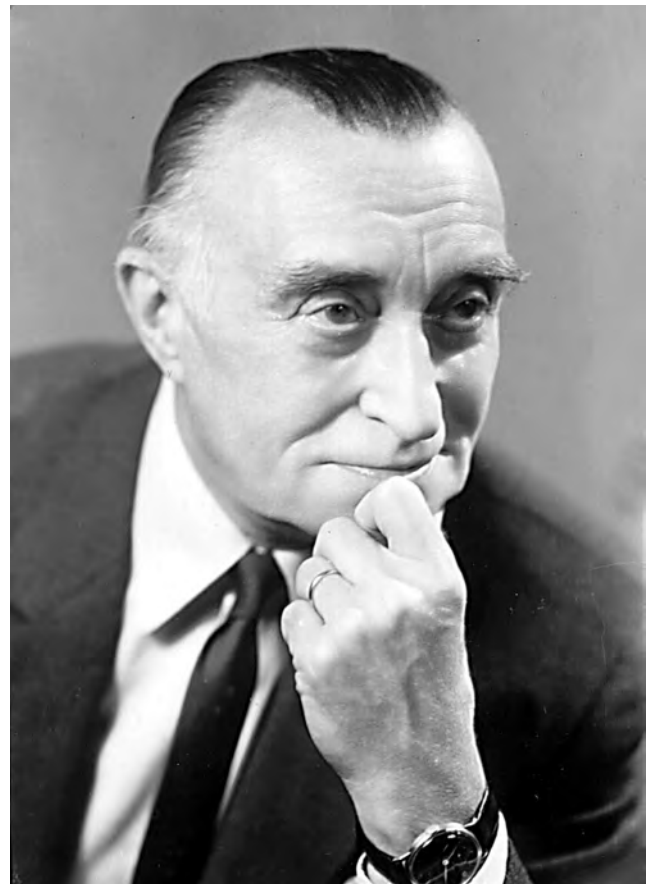
27. 7. 1834 byla zahájena česká divadelní představení v Kajetánském domě na Malé Straně

Kajetánské divadlo založili na přelomu let 1833 a 1834 mladí národně uvědomělí intelektuálové (K. S. Amerling,

F. Dittrich, V. Filípek, Fr. Hajniš, K. H. Mácha, F. J. Rubeš, K. Sabina, K. E. Tupý [B. Jablonský]) v čele s J. K. Tylem. Hlavním důvodem byla jejich nespokojenost se stavem českého divadelnictví, který neodpovídal potřebám formující se české národní pospolitosti. Bezprostředním impulzem bylo pak rozhodnutí stavovské dohlédací komise svěřit Stavovské divadlo J. A. Stögrovi, bývalému řediteli vídeňského Theater in der Josefstadt, což vzbuzovalo obavy o osud českých představení. Vznik Kajetánského divadla morálně i hmotně podpořili sympatizanti z řad vlasteneckých vrstev, velkou pomoc poskytl pražský měšťan J. D. Arbeiter, který nabídl prostory ve svém domě na Nových zámeckých schodech č. p. 193 (bývalý klášter theatinů neboli kajetánů) a opatřil i úřední povolení pro provozování her. Ochotníci svépomocí zbudovali v bývalém refektáři jednoduché dřevěné jeviště, které zabíralo asi třetinu podlouhlé místnosti. Prostor hledištní byl osazen deseti řadami lavic pro osmdesát diváků, míst k stání bylo kolem jednoho sta. Pořídili kulísové dekorace a základní kostýmní fundus. Činnost zahájili ještě bez úředního povolení.

Oldřich Nový (7. 8. 1899, Praha – 15. 3. 1983, Praha)

Oldřich Nový byl skvělý herec, režisér, scenárista, dramaturg, zpěvák, divadelní ředitel a pedagog, noblesní gentleman, který představoval symbol vytříbeného vkusu, společenského bontonu a etikety. Oldřich Nový byl hercem, který dovedl rozdávat hřejivý úsměv a pohodu. Spolu s Vlastou Burianem, Voskovcem a Werichem a Hugo Haasem má největší podíl na rozvoji české filmové komedie.

Oldřich Nový

Karlovarský festival ocení kameramana Vladimíra Smutného

Digitalizovaná podoba legendárního filmu *Spalovač mrtvol*, retrospektiva egyptského Júsufa Šahína nebo nová znělka s Jiřinou Bohdalovou, tak bude vypadat část programu chystaného 54. ročníku Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech. Nahlédnout do něj nechali organizátoři.

Filmový svátek začíná v západočeském lázeňském městě v pátek 28. června a končí v sobotu 6. července.

Cenu prezidenta MFF KV, již se oceňují významné osobnosti českého filmu, na něm získá kameraman Vladimír Smutný. Je držitelem sedmi domácích cen Český lev za nejlepší kameru, dvakrát získal Cenu české filmové kritiky. Působí také jako profesor na pražské FAMU. Do české kinematografie vstoupil v osmdesátých letech, kdy spolupracoval především s režisérem Jiřím Svobodou, a to na filmech *Schůzka se stíny* (1982), *Zánik samoty Berhof* (1983) nebo *Skalpel, prosím* (1985). S Karlem Kachyňou natočil filmy *Dobré světlo* (1985), *Smrt krásných srnců* (1986) nebo televizní romanci *Městem chodí Mikuláš* (1992) a podílel se i na jeho úspěšném televizním seriálu *Vlak dětství a naděje*.

Od poloviny devadesátých let se kamera Vladimíra Smutného stala nedílnou součástí filmů Zdeňka a Jana Svěrákových. Spolupráce započala na oscarovém *Koljovi* (1996), pokračovala *Tmavomodrým světem* (2001), následovaly *Vratné lahve* (2007), pohádky *Kuky se vrací* (2010) a *Tři bratři* (2014), poté *Po strništi bos* (2017).

Smutného vidění obrazu oceňují i další režiséři, jako jsou například Ivan Fila (*Lea*, 1996 a *Král zlodějů*, 2003), Jiří Vejdělek (*Něžné vlny*, 2013, *Tátova volha*, 2018 a v současné době se chystá *Poslední aristokratka*) nebo Václav Marhoul, který s ním natočil své filmy *Mazaný Filip* (2003), *Tobruk* (2008) a *Nabarvené ptáče* (2019). V letech 1996-2004 pracoval jako kameraman na úspěšném detektivním seriálu *Maigret* s Brunem Cremerem v titulní roli.

54. ročník MFF KV připomene i tvorbu ikonického egyptského režiséra Júsufa Šahína (1926-2008). Rozsáhlá retrospektiva představí jedenáct jeho remasterovaných filmů, od raných, méně známých snímků až po klasická díla. „Ucelený pohled na tvorbu Júsufa Šahína ve východní Evropě dlouho chyběl. Těší nás, že tento dluh můžeme splatit a vzdát poctu nejen výjimečnému tvůrci a humanistovi se silnými politickými názory, ale také arabské kinematografii, která si stále častěji nachází cestu na karlovarský festival,“ prohlásil umělecký ředitel MFF KV Karel Och.

Po více než půl století byl Šahín nejuznávanější a nejslavnější režisér Středního východu. Jeho filmy se promítaly na nejvýznamnějších světových festivalech, včetně Cannes, Berlína a Benátek. V roce 1979 vyhrál na Berlinale Stříbrného medvěda za snímek *Alexandrie proč?* (1978). Pět jeho filmů soutěžilo o Zlatou Palmu na festivalu v Cannes, kde v roce 1997 získal cenu za celoživotní přínos. Šahín dal také první hereckou příležitost egyptské filmové hvězdě Omaru Sharifovi, a to ve filmu *Pod žhnoucím nebem* (1954).

54. MFF Karlovy Vary připomene 30. výročí sametové revoluce výběrem sedmi filmů natočených v letech 1989-1992. Ve Varech se tak budou znovu promítat mimo jiné: *Kouř* (1991) Tomáše Vorla, *Čas sluhů* (1989) Ireny Pavlaskové, tehdejší debut Filipa Renče *Requiem pro panenku* (1991).

Z filmové klasiky se diváci mohou těšit na již tradičně digitálně restaurovaný kus. Letos to bude jedno ze stěžejních děl československé nové vlny šedesátých let, film režiséra Juraje Herze *Spalovač mrtvol*. MFF KV jej uvede v obnovené mezinárodní premiéře jako poctu nedávno zesnulým tvůrcům Juraji Herzovi (1934-2018) a Stanislavu Milotovi (1933-2019). Národní filmový archiv následně vrátí snímek přesně padesát let od jeho vzniku na plátna kin.

V rámci tradice festival nabídne divákům také novou znělku. Na 54. ročníku bude patřit Jiřině Bohdalové, držitelce Ceny prezidenta MFF KV z roku 2016. Šot natočil režisér Martin Krejčí.

Vizuál k letošnímu ročníku pak vytvořilo opět Studio Najbrt, které s MFF KV spolupracuje nepřetržitě od roku 1995. A letošním neziskovým partnerem akce se stane projekt Patron dětí. Provozuje ho nadace Sirius.

Ten, koho omrzí promítání, bude moci vyrazit za hudbou do klubu Kaiser 54 v historické budově Císařských lázní. Novinkou budou afterparties, kde se o program až do ranních hodin postarají DJs pevně spjatí s českou klubovou scénou. „Chceme, aby návštěvníci festivalu měli po dni plném filmů na světové úrovni možnost potkat se v netradičním klubovém prostředí a užít si koncerty toho nejlepšího, co nám domácí hudební scéna nabízí,“ říká Vladimír 518, který stojí za dramaturgií klubu.

Na základě dobrých ohlasů uplynulých ročníků se letos opět v závěru akce uskuteční rovněž mimořádné nedělní projekce oceněných filmů 54. ročníku MFF KV, a to 7. července ve Velkém sále hotelu Thermal. Představí se tři významné filmy letošního roku, včetně vítězného snímku. V rámci festivalu proběhne v hotelu Thermal také výstava letos zesnulého fotografa Miloše Fikejze.

(mk)

Skladatele Josefa Myslivečka ztvární ve filmu Egor Koreshkov

O prázdninách se začne natáčet *Il Boemo*, historický film režiséra Petra Václava, který je inspirovaný příběhem skladatele druhé poloviny 18. století Josefa Myslivečka. Snímek zavede diváky do Itálie, kde Mysliveček žil, tvořil, stal se legendou, ale také zemřel v zapomnění. Hlavní roli ztvární ruský herec Egor Koreshkov.

Petr Václav obsadil do filmu, jehož natáčení připravoval spolu s producentem Janem Macolou více než deset let, rovněž operní hvězdy světových scén (Phillipe Jaroussky, Emöke Baráth, Simona Šaturová, Krystian Adam a další), italské herce, Karla Rodena i Zdeňka Godlu. Hudbu k filmu, kterou tvoří z velké části téměř 250 let nenastudované, a tedy znovu objevené Myslivečkovy árie a skladby, nahraje orchestr Collegium 1704 pod taktovkou Václava Lukse.

„Vyprávíme příběh pomáhající nám pochopit kulturní provázanost evropského kontinentu, jeho pestrou jednotu, jeho společné kořeny i dědictví, z něhož můžeme čerpat inspiraci. V překotně se měnícím světě je nám tohoto příběhu třeba. Navrací nás do 18. století, aby nám pomohl pochopit, kdo jsme, jak zacházíme s naší minulostí a o jaké pocity a jakou citlivost bychom měli pečovat v budoucnosti,“ říká režisér Petr Václav.

Il Boemo bude podle tvůrců velkolepou dobovou freskou. Mezinárodní tým složený ze zvučných jmen bude natáčet v atraktivních lokalitách v Itálii a v Praze.

(mk)

Film o Kunderovi točí v České republice i v Paříži

Režisér Miloslav Šmíd majer pracuje na filmu o Milanu Kunderovi s názvem *Neměl jsem ti ten budík půjčovat*. Dokument by chtěl uvést ještě letos v říjnu. Filmem provázejí Milan Uhde a mladý redaktor Leonard Hädler Štírký. O Kunderově díle hovoří s různými osobnostmi, jako je Tomáš Sedláček, Tomáš Kubíček, Karel Steigerwald či Jiří Brabec nebo s francouzskými intelektuály (Yasmina Reza, Alain Finkielkraut, Antoine Gallimard). Film doprovází hudba Petra Maláska a za kamerou stáli Miroslav Souček a Pavel Šobr. Točilo se v Česku i v Paříži.

Milan Kundera je stále považován odbornou kritikou za nejlepšího současného českého spisovatele, byť jeho poslední knihy nebudily takové nadšení jako starší díla *Směšné lásky*, *Žert*, *Nesnesitelná lehkost bytí*, *Nesmrtelnost* či *Valčík na rozloučenou*. Kundera žije v Paříži a v exilu vydané knihy jako *Pomalost*, *Identita* či *Nevědomost* česky oficiálně nevyšly, přestože si je lidé mohou přečíst v angličtině, němčině, francouzštině, španělštině a dalších jazycích. Kundera je odmítá nechat přeložit. Spisovatel se navíc dlouhodobě ukrývá před veřejností, nedává rozhovory a neúčastní se veřejných debat. Jeho posledním románem byla *Slavnost bezvýznamnosti* z roku 2013.

(mk)

Ondříček začne natáčet celovečerní film o Zátopkovi

Režisér David Ondříček má v plánu začít natáčet celovečerní film o Emilu Zátopkovi. Dotočit ho chce v tomto roce, řekl ČTK. Hlavní roli má Václav Neužil, který na ni čtyři roky pilně trénuje. Ondříček o sobě tvrdí, že je vášnivý sportovec, ale ne dobrý. Sportovní aspekt není jediným důvodem, proč si téma filmu zvolil. Fascinoval ho český sen – příběh kluka, který se narodil v Kopřivnici v malém domku, kde ve dvou místnostech žil se sedmi sourozenci, a získal čtyři zlaté olympijské medaile. Danu Zátopkovou bude hrát Ondříčkova partnerka Martha Issová.

Zdenka Deitchová dostala na Anifilmu cenu za celoživotní dílo

V Třeboni proběhl Mezinárodní festival animovaných filmů Anifilm. Bylo promítnuto přes 500 snímků, z toho 128 soutěžních. Cenu za celoživotní přínos animaci převzala Zdenka Deitchová, která vedla studio Bratři v triku a podílela se na více než tisících snímcích. Hlavní téma festivalu je

animovaný dokument, Anifilm jich uvede kolem sedmdesáti.

Deitchová, která 18. května oslavila 91. narozeniny, začínala v roce 1945, kdy nastoupila do studia kresleného filmu Bratři v triku. Vedle českých animovaných filmů se podílela i na seriálech *Tom a Jerry* nebo *Pepek námořník*. Spolupracovala s Jiřím Trnkou, Adolfem Bornem, Jiřím Brdečkou, Zdeňkem Milerem či Zdeňkem Smetanou. „Jsem ráda, že mladí a talentovaní lidé pokračují v profesi, které jsem se věnovala celý život. Mám krásné vzpomínky. Jsem překvapená z ocenění, které jste mi dali, ale zase ne tak moc, protože jsem strávila celý život prací u filmu. Jsem ráda, že jsem se toho dožila,“ uvedla Deitchová.

Ester v Cannes

Na Mezinárodním festivalu v Cannes byl také promítnut film *Psi nenesí kalhoty*. Ester Geislerová se zde představila v jedné z hlavních rolí temně humorného příběhu o muži jménem Juha, kterému se tragicky utopí žena. Představitelka Juhovy ženy Ester Geislerová říká: „Jsem ráda, že jsem mohla hrát v tomto vizuálně dechberoucím filmu. Moje postava je Juhova žena a v jedné scéně uspávám naši krásnou čtyřletou holčičku českou ukolébavkou. Režisérovi se to tak líbilo, že mě to nechal nahrát ještě jednou ve studiu. Písnička tak ve filmu zůstala v češtině a moje postava je Češka.“ Ester Geislerová se musela na natáčení speciálně připravovat: „Kvůli filmu jsem v Čechách chodila na kurzy freedivingu, což byla pro mě úžasná zkušenost. Trénovala jsem ponory přesně podle storyboardu, takže na natáčení jsem pak byla perfektně připravená, natočili jsme to skoro napoprvé a dubléru poslali domů.“

Ester Geislerová se svou filmovou dcerou

Martha Issová je nominovaná na nejlepší herečku na festivalu v Monte Carlu

Herečka Martha Issová byla vedle Penelope Cruz a Patricie Arquetteové nominovaná na nejlepší herečku na Mezinárodním televizním festivalu v Monte Carlu. Na festival se dostala díky roli ve dvoudílném snímku České televize *Dukla 61* o důlním neštěstí, který je taky nominován. Za roli matky ve filmu *Dukla 61* už Martha Issová dostala Českého lva za mimořádný počín v oblasti audiovizive. Česko mělo na festivalu i zástupce v kategorii komediálních seriálů, tím je seriál *Dabing Street* a taky jeho hlavní protagonisté Klára Melišková a Václav Neuzil.

Mezinárodní televizní festival v Monte Carlu, který už téměř šedesát let prezentuje nejlepší televizní tvorbu z celého světa, se letos koná od 14. do 18. června. Vítězové jednotlivých kategorií budou slavnostně vyhlášeni během závěrečného ceremoniálu 18. června.

Martha Issová ve snímku *Dukla 61*

Česká romantická komedie *Ženy v běhu*

Milióny diváků nasbíraných za pouhých dvačtyřicet dnů se podařilo Martinu Horskému, filmařskému autodidaktu, s jeho prvním režijním snímkem a druhým scénářem *Ženy*

v *běhu*. Horský vystudoval sportovní gymnázium, pomýšlel na vrcholový sport, strávil více než rok na Novém Zélandu a v Austrálii. Zde si uvědomil, že by chtěl v životě dělat jen to, co ho baví a co mu dává smysl. Chtěl napsat scénář, skončil tedy s prací tělocvikáře, která jej zcela nenaplňovala, a podařilo se mu přesvědčit producenta Milana Cieslara. Společný snímek *Láska je láska* byl třetím nejnavštěvovanějším český film roku 2012.

V hlavní roli jeho nového filmu *Ženy v běhu* jsou čtyři ženy různého stáří. Věra (Zlata Adamovská) prožila s Jindřichem báječný život a je pevně rozhodnutá splnit jeho poslední přání – zaběhnout maraton! Emancipovaná a rázná matka tří dcer v tom nevidí žádný problém. Prostě si trasu rozdělí na čtyři díly a zdolají těch více než 42 kilometrů jako rodinná štafeta. Žádná z nich sice dosud neuběhla ani metr, ale do startu přece zbývají tři měsíce a trenér Vojta (Vladimír Polívka) připravil skvělý kondiční plán. Stačí jen začít...

Příběh Martina Horského není ojedinělý. Historie ukazuje, že čeští samouci dokázali točit úspěšné filmy za všech režimů.

(mk)

Vladimír Polívka, Zlata Adamovská, Tereza Kostková, Veronika Kubařová a Jenovéfa Boková – hlavní protagonisté filmu *Ženy v běhu*

JUBILEA

Helena Třeščíková (* 22. 6. 1949)

Helena Třeščíková je česká režisérka a pedagožka, jejím manželem je architekt Michael Třeščík. Na sklonku roku 1990 spoluzaložila Nadaci Film & Sociologie a v roce 1994 Nadaci Člověk a čas. Ve své filmové tvorbě se věnuje dokumentaristice zaměřené zejména na mezilidské vztahy a sociální problémy. V roce 2007 byla krátce ministryní kultury České republiky. Její parketou jsou časově náročné dokumentární filmy. Na svém kontě má více než šedesát snímků, za jeden z nich, film *René*, dostala prestižní cenu Evropské filmové akademie Prix Arte za nejlepší evropský dokument. Film *Marcela* získal cenu za nejlepší evropský dokument na mezinárodním festivalu v Seville. V prosinci 2017 byla jmenována profesorkou pro obor filmové, televizní a fotografické umění a nová média se zaměřením dokumentární tvorbu na Akademii múzických umění.

Olga Sommerová (* 2. 8. 1949)

Olga Sommerová je filmová dokumentaristka a pedagožka. V roce 1977 absolvovala FAMU, katedru dokumentární tvorby a jako režisérka Krátkého filmu Praha točila dvanáct let dokumentární filmy pro kina na formát 35 mm, po roce 1989 dokumentární filmy pro Českou televizi. Ve svých filmech se zabývá tématy sociálními a mezilidskými vztahy, později významnými osobnostmi a fenomény společenského a uměleckého života, feminismem a nedávnou historií české země. Od roku 1994 vedla osm let katedru dokumentární tvorby. V roce 1995 na základě habilitační přednášky *Dokumentární film – má láska* byla jmenována docentkou. Natočila sedmadvadesát dokumentárních filmů, za něž získala třicet cen na domácích a zahraničních filmových festivalech, vydala tři knihy. Často je také členkou porot na mezinárodních filmových festivalech doma i v zahraničí.

Zemřel Václav Postránecký

Ve věku pětasedmdesáti let zemřel 7. května po těžké nemoci herec Václav Postránecký.

„Václav Postránecký byl po celou svou kariéru mimořádný herec se silným komediálním i dramatickým talentem. Byl také aktivním občanem, který se nebál prosazovat své postoje a vykonal mnoho dobrého pro divadelní a hereckou obec. Byl oblíbený a mnozí z nás si vážili jeho přátelství,“ uvedl ředitel Národního divadla Jan Burian.

Václav Postránecký byl vyučený zámečníkem, v divadle působil od šedesátých let. Přes oblastní scény se v roce 1979 dostal do Národního divadla v Praze. Byl rovněž prezidentem Herecké asociace. Jeho současného předsedu Ondřeje Kepku smrt Postráneckého silně zasáhla. „Odešel jeden z největších komediálních herců, jeho smysl pro zkratku a humor byl naprosto jedinečný, vycházel z něj, nebyla to laciná stylizace,“ řekl. „Dokázal kolem sebe šířit dobrou energii a vystihnout to veselé na životě kolem nás,“ doplnil. Ocenil také Postráneckého vypravěčství. „Patřil mezi absolutní špičku lidí, kteří uměli vyprávět,“ podotkl.

Patrně nejznámější filmovou rolí Václava Postráneckého je jedna z hlavních postav v komedii *S tebou mě baví svět*. Diváci ho znají i z filmových pohádek či oblíbených televizních seriálů, například *Byl jednou jeden dům*, *Cirkus Humberto* nebo *Četnické humoresky*.

„Mě se to lidsky velmi dotklo, jsem z toho nešťastná,“ řekla Eliška Balzerová, se kterou Postránecký natočil právě divácky nejoblíbenější komedii 20. století *S tebou mě baví svět*.

V roce 2005 obdržel herec Cenu Františka Filipovského za dabing ve filmu *Zločin v ráji*. Podle Ondřeje Kepky měl v září převzít Filipovského cenu za celoživotní mistrovství. „Věděl o tom, obdržel ji posmrtně,“ řekl Kepka.

V loňském roce se Postránecký kvůli zdravotním obtížím vzdal role v seriálu televize Prima *Krejzovi* i moderování pořadu *Receptář prima nápadů*.

Václav Postránecký

VZPOMÍNKA

Pavel Háša (1. 6. 1929, Praha – 5. 8. 2009, Praha)

Pavel Háša byl televizní, filmový a divadelní režisér, který získal řadu cen na domácích i zahraničních filmových a televizních festivalech. Byl tvůrcem desítek dokumentárních i hraných filmů a televizních inscenací, na kontě má přes padesát zábavných celovečerních pořadů včetně populárních *Televarieté*. Divadlo mu vděčí za režii třicítky inscenací. Jeho manželkou byla herečka Květa Fialová.

Jaromír Pleskot (11. 2. 1922, Praha – 6. 8. 2009, Praha)

Jaromír Pleskot byl divadelním a filmovým režisérem, hercem a překladatelem. Během studií na pražské konzervatoři vystupoval v divadle Větrník. Po druhé světové válce stál u zrodu Divadelního studia konzervatoře (DISK). Následovalo angažmá v Městském divadle na Vinohradech, poté působil jako umělecký šéf činohry divadla v Olomouci. V roce 1957 Pleskot nastoupil do činohry Národního divadla v Praze, kde působil až do konce osmdesátých let. V letech 1990-1991 zastával funkci ředitele pražského Divadla E. F. Buriana. V padesátých letech se Pleskot začal věnovat také filmové režii. K jeho nejvýznamnějším snímkům patří pohádka *Obušku, z pytle ven!*, adaptace knihy *Robinsonka* od Marie Majerové nebo komedie *Kam s ním?*, v níž hlavní roli ztvárnil Karel Höger. V roce 1990 Pleskot společně se Štěpánem Skalským režíroval drama *Člověk proti zkáze* o posledních dnech spisovatele Karla Čapka. Vě-

noval se okrajově také herectví na jevišti i před kamerou. Spolupracoval i s rozhlasem a televizí. Za svou práci získal mj. Senior Prix (2002) a Cenu Thálie jako Zvláštní cenu Kolegia Herecké asociace (2002). Analytické zhodnocení Pleskotovy jevištní práce obsahuje monografie Zuzany Sílové *DISK a generace 1945* (2006). Jeho ženou byla herečka Věra Motyčková.

Vladimír Slavínský (vlastním jménem Otakar Vladimír Pitřman, německý pseudonym Otto Pittermann, 26. 9. 1890, Dolní Štěpánice – 16. 8. 1949, Praha)

Vladimír Slavínský byl český herec, básník, scenárista, režisér a filmový podnikatel, který patří mezi průkopnické osobnosti moderní české kinematografie. Jako dvacetiletý napsal svoji první divadelní hru a o dva roky později svůj první filmový scénář. První snímky natočil za němčiny. Jeho nejvýznamnějším příspěvkem českému němému filmu bylo to, že měl mimořádně šťastnou ruku při výběru výborných kameramanů – Otty Hellera, Václava Vícha či Svatopluka Innemanna. Právě díky posledně jmenovanému, který se později začal věnovat režii, se na začátku zvukové éry k filmu vrátil. Nejprve jako epizodní herec, později jako režisér a scenárista.

Před 90 lety, **13. 8. 1929**, byl v kině Lucerna promítnut první zvukový film v Praze *Lod' komediantů*.

Výstava fotografií manželů Kocourkových *Specific Place* v Pivovarském muzeu v Plzni

Anna Kocourková a Karel Kocourek patří již bezmála padesát let k nejvýraznějším plzeňským fotografům, kterým se podařilo prosadit v evropském kontextu. Poprvé svou pozoruhodnou tvorbu představili v květnu v historických prostorech Pivovarského muzea v Plzni na společné autorské výstavě *Specific Place*.

Výstava nabízela reprezentativní průřez tvorbou obou manželů za posledních dvacet let, včetně novinek prezentovaných začátkem roku na úspěšné výstavě *HUHU KOKO* v Pasově. Část fotografií vznikla speciálně pro Pivovarské muzeum – v hledáčku byl areál pivovaru Plzeňský Prazdroj. Nechyběly práce Anny Kocourkové pro prestižní nakladatelství Odeon, se kterým spolupracovala v letech 2006-2017. Její fotografie, mnohdy koláže ze dvou snímků, tvoří přebaly několika knih z edice Světová knihovna.

Ve vystavovaných dílech byla patrná společná východiska tvorby Anny a Karla Kocourkových, byť každý z nich tvoří jiným způsobem. Průsečíkem kolekce velkoformátových fotografických obrazů byla městská poetika – prostory jako nádraží, silnice, výkladní skříň nebo schody. Obvyčejné předměty zachycené v detailu zde ztrácí své původní určení a vytvářejí nové významy.

První výstavu s názvem *Fotografické obrazy* uspořádali manželé Kocourkovi v Plzni v roce 1971. Od devadesátých let pravidelně vystavují doma i v zahraničí a realizují mezinárodní umělecké projekty – například s rakouským básníkem Richardem Wallem projekt Mail-Art založený na nepravidelné výměně fotografií, kreseb a koláží doručovaných běžnou poštou.

Karel Kocourek (* 1937) v roce 1990 otevřel vlastní fotografický ateliér pro umění a reklamu, kromě profesionálních reklamních fotografií se věnoval i volné tvorbě většinou v cyklických řadách s tematickým zaměřením na vztah člověka a přírody. Fotografickou tvorbu Anny Kocourkové (* 1942) charakterizuje vizuální citlivost obrazového, „nedokumentaristického“ typu.

(mk)

Osobnostmi české fotografie jsou Koudelka a Holomíček

Osobností české fotografie za rok 2018 je světoznámý český tvůrce Josef Koudelka. Ocenění mu udělila Asociace profesionálních fotografů České republiky. Za dlouhodobý přínos fotografii asociace ocenila Bohdana Holomíčka. Nově zavedený titul a ocenění Osobnost mladé české fotografie 2018 určený fotografům do 30 let získala Lucia Seckerová-Bláhová a v kategorii Fotografická publikace roku 2018 byla porotou oceněna kniha Josefa Koudelky *Návraty*. Ceny se vyhlášovaly a předávaly v Czech Photo Centre v Praze.

„Na titul Osobnost české fotografie za rok 2018 nominuji Josefa Koudelku za velkorysý dar uštědřený u příležitosti osmdesátin nejen Uměleckoprůmyslovému muzeu v Praze, Národní galerii v Praze a Moravské galerii v Brně, ný-

brž položený jejich prostřednictvím na obětiště vlasti. Pravidla snad nevylučují, že by bezprecedentní čin nemohl být bezprecedentně oceněn! Neboli: uvědomuji si, že se roku 2003 stal Josef Koudelka historicky první osobností Asociace profesionálních fotografů,“ uvedl člen poroty Josef Moucha, který Koudelku na ocenění nominoval spolu s Janem Pohribným a Vasilem Stankem. V jedenáctičlenné porotě pod předsednictvím Libuše Jarcovjácové byli ještě třeba Jiří Hanke, Dana Kyndrová, Pavel Mára nebo Štěpánka Stein.

Koudelkovy výstavy se v loňském roce konaly dvě. Retrospektivní výstavu uspořádalo Uměleckoprůmyslové muzeum, její základ tvořilo 350 fotografií ze souboru děl, jež fotograf věnoval prostřednictvím muzea své vlasti. Národní galerie uvedla cyklus *De-creazione*, který Koudelka vytvořil pro první prezentaci Vatikánu na Bienále v Benátkách v roce 2013. *Invazi*, sérii snímků z okupace Československa v roce 1968, která Koudelku celosvětově proslavila, vystavila k 50. výročí srpnových událostí. Také NGP stejně jako Moravská galerie v Brně dostaly od Koudelky dar.

Osobností české fotografie za dlouhodobý přínos fotografii se stal dokumentarista Bohdan Holomíček. „Nominuji Bohdana Holomíčka, neboť svým vytrvalým osobním nasazením zásadním způsobem přispívá kvalitě, rozvoji i propagaci české tvůrčí fotografie u nás a v zahraničí,“ uvedl k nominaci porotce Josef Moucha.

Pětasedmdesátiletý Holomíček fotografuje od roku 1958 a poprvé vystavoval v roce 1969. V sedmdesátých letech se seznámil s Václavem Havlem a dokumentoval mimo jiné český underground a alternativní kulturu. Havlovi zůstal věrný i po roce 1989 a fotografoval ho do konce jeho života.

(mk)

Sté výročí narození jednoho z významných českých fotografů Ladislava Sitenského

Již začátkem května začala v pražské Novoměstské radnici výstava *Sitenský 100* (Ladislav Sitenský: 7. 8. 1919 – 14. 11. 2009), která toto výročí připomíná. Vystavena je kromě válečných snímků z doby, kdy byl „dvorním fotografem“ čs. pilotů 312. stíhací peruti RAF, mj. také jedna z jeho prvních fotografických zakázek pro obrázkové časopisy, reportáž z pohřbu prezidenta TGM.

Sitenský byl jako fotograf autodidakt. Jeho snímky stíhaček proti slunci dnes patří k těm nejslavnějším. Sitenského cesta k čs. stíhací peruti přitom nebyla nijak jednoduchá. Po maturitě v roce 1938 začal studovat architekturu na ČVUT. Získal prestižní stipendium u významného francouzského architekta Perreta, do Paříže však odjel až v srpnu 1939. O pár dní později vypukla druhá světová válka a Sitenský se okamžitě přihlásil do armády. Jako pěšák se dostal do výcvikového střediska Agde, kde mu mimořádně povolili fotografovat. A po pádu Paříže se s dalšími čs. vojáky přemístil do Anglie. Tam už začíná jeho práce pro 312. perut RAF a později i vojenský inspektorát. Fotografoval každodenní rutinu pilotů, jejich výcvik i odlety, ze kterých se mnozí nevrátili, jejich zábavu ve volném čase, ale i jejich pohřby. Dokumentoval návštěvy prezidenta

Edvarda Beneše i ministra zahraničí v Benešově exilové vládě Jana Masaryka. Jedním z jeho proslulých snímků z této doby je portrét legendárního pilota Aloise Vašátka. Podle ní byla udělána i poštovní známka. Působení československých pilotů ve Velké Británii měla v roce 1948 připomenout i reprezentativní kniha *Perut 312*, kterou Sitenký připravil k tisku, nakonec ale skončila ve stoupě, tiskaři zachránili jen několik málo výtisků. K jeho známým cyklům, které vycházely i knižně, patří fotografie české krajiny.

Sitenký za svého života nafotil až půl miliónu snímků, vydal patnáct samostatných publikací a uspořádal téměř padesát samostatných výstav. V roce 2007 mu prezident Václav Klaus udělil státní vyznamenání Za zásluhy v oblasti kultury a umění. Ladislav Sitenký se dožil devadesáti let, zemřel v roce 2009. Výstava na pražské Novoměstské radnici potrvá do 23. června.

Past na rovníku – Hanzelka a Zikmund

Miroslav Zikmund a Jiří Hanzelka v době svého putování po Asii

Cestovatel, dobrodruh a muž mnoha dalších povolání Rudolf Švaříček a generální ředitel a předseda představenstva Letiště Praha Miroslav Dvořák před časem slavnostně zahájili výstavu unikátních fotografií legendárních cestovatelů Jiřího Hanzelky a Miroslava Zikmunda nazvanou *Past na rovní-*

ku. Expozice prostupuje celým letištěm a cestujícím i široké veřejnosti nabízí setkání s unikátními snímky z jejich asijské cesty. Výstava, kterou tvoří více než tři stovky fotografií, přináší jedinečné záběry spojené s knihou *Past na rovníku*, která nikdy nebyla publikována a která je tečkou za velkou cestovatelskou érou této dvojice. Vystavené snímky mapují asijskou cestu, kdy pánové Zikmund a Hanzelka navštívili Indii, Nepál, Srí Lanku, Barmu, Indonésii (Sumatru, Nias, Jávu, Bali a Novou Guineu), Japonsko a Rusko. Ambicí této výstavy je představit fantastické věci, které tato dvojice dokázala a posléze neměla příležitost prezentovat veřejnosti.

„Světoběžník Richard Halliburton nazval cestování nádherným dobrodružstvím. Toto přirovnání vystihuje i životní osudy Jiřího Hanzelky a Miroslava Zikmunda,“ řekl na vernisáži výstavy generální ředitel a předseda představenstva Letiště Praha Miroslav Dvořák a dodal: „Těší mne, že se právě pražský mezinárodní vzdušný přístav, odkud se naše legendární cestovatelská dvojice vydávala za svým dobrodružstvím, stalo místem, kde jsou prezentovány fotografie dokumentující jejich putování.“ Iniciátor výstavy Rudolf Švaříček k právě otevřené výstavě i literární předloze poznamenal: „Na knize *Past na rovníku* jsme pracovali s Miroslavem Zikmundem tři roky. Byl to určitě nejnáročnější, ale zároveň nejkrásnější projekt, který jsem kdy absolvoval. V panu Zikmundovi je nakumulovaná obrovská energie, disponuje fantastickým přehledem, zajímavým světovým názorem i vyzrálým moudrem. Vše společně prožité je dalším příjemným bonusem knihy i následně realizované výstavy, která z publikace vychází.“

Expozice *Past na rovníku* je volně přístupná a je k vidění do konce srpna tohoto roku v prostorách Letiště Praha. (mk)

HUDBA

Kapela Zrní odehrála koncert ve věznicích Plzeň-Bory

Koncertem v největší tuzemské věznicí Plzeň-Bory odstartovala kladenská alternativní rocková kapela Zrní svůj projekt věnovaný třiceti letům od sametové revoluce s názvem *Havlovy děti Havlovi*. Koncerty a besedy se odehrají na místech spojených s Havlem. V plzeňské borské věznicí byl někdejší disident a pozdější prezident vězněn od července 1981 do ledna 1983. Projekt kapela připravuje ve spolupráci s Knihovnou Václava Havla, řekl ČTK po koncertu před pětáosmdesáti vězni zpěvák Jan Unger.

Silný zážitek si z koncertu odnáší i houslista kapely Jan Fišer. „Byli jsme plni očekávání, trochu jsme se toho báli. Strašně moc písniček tady chytlo jiný rozměr. Texty najednou v kontextu věznic vyzněly úplně jinak,“ řekl. Texty, které obsahují mimo jiné myšlenky o svobodě, víře a naději, byly jedním z důvodů, proč vězeňský kaplan Blažej Pelán kapelu pozval. „Hlavním smyslem je sem přinést kulturu, pro vězně je každá změna velkým zážitkem. Zrní jsem vybíral hlavně kvůli textům a velmi nápaditě alternativní hudbě,“ řekl Pelán. Prostředí věznic podle něj vytvořilo unikátní atmosféru, která se odrazila i na výrazu kapely.

Zemřel textař Vladimír Poštulka

Ve věku šestasedmdesáti let zemřel 1. května textař Vladimír Poštulka, který byl známý i jako gurmet a spisovatel. Ostravský rodák vystudoval na pražské FAMU scenáristiku a dramaturgii. Od konce šedesátých let psal pro řadu interpretů – jeho texty zpívali Pavel Bobek, Hana a Petr Ulrichovi, Marta Kubišová, Helena Vondráčková, Petr Spálený, Yvonne Přenosilová, Hana Zagorová, Věra Špinarová či Marie Rottrová. Mezi jeho nejznámější texty patří *Ved mě dál, cesto má, Sladké mámení, Nedělní ráno, Nechod do kláštera, Bludička Julie, Gwendolýna, Měli jsme se potkat dřív, S tím bláznem si nic nezačíněj, Táňo, na shledanou, Pojď stoupat jak dým, Pojď dál a zpívej, Muž na konci světa* nebo *Léta letí*. Poštulka napsal i několik románů a od devadesátých let se zaměřil i na psaní o jídle a hodnocení kvality restaurací. Činný byl také v rámci ochrany autorského práva. (mk)

Zemřel folkový hudebník a vědec Jiří Traxler

Ve věku dvaasedmdesáti let zemřel 18. dubna folkový hudebník a vědec Jiří Traxler. Spolu s bratrem Petrem hrál

a zpíval v kapele Skiffle Kontra, později přejmenované na Český skiffle, Žáci a Traxleři. Skupina byla známá spoluprací s hercem, spisovatelem a výtvarníkem Miroslavem Horníčkem, s nímž odehrála přes 1 200 představení.

Rodák z Prahy Jiří Traxler byl zprvu ovlivněn jazzem. Postupně se kapela, v níž s bratrem působili, přiblížila žánru skiffle. Ten má kořeny v USA a spojuje jazz, blues i folk. „Hráli jsme na kytaru a mandolínu, měli jeden buben a k tomu basu. No a tak jsme hráli takovou zvláštní muziku. Až jsme někde našli článek, že to, co hrajeme, je skiffle! Tak jsme z toho udělali název kapely, a tím ten styl zdolmácněl,“ říkali v minulosti o své stylizované historické a pololidové tvorbě bratři Traxlerové.

Jejich skupina odehrála na 7 000 živých vystoupení. Bratři například zhudebnili *Kytici* Karla Jaromíra Erbena a *Máj* Karla Hynka Máchy. Ve spolupráci Traxlerů s Miroslavem Horníčkem vznikly inscenace *Na vaše zdraví, pane Seifert, Dobře utajené housle, Listy z Provence a Hovory o smíchu*. Přímou pro skupinu bratří Traxlerů napsal Horníček v roce 1971 hru *Kantor Barnabáš a žáci darebáci*. Skupina spolupracovala i s herci Otakarem Brouskem, Jiřím Bednářem, Jiřím Krampolem a Petrem Haničincem. Natočila asi 300 rozhlasových snímků, 200 televizních pořadů a osm filmů.

Mladší bratr Jiřího Traxlera Petr zemřel již před pěti lety ve věku pětadesáti let. Jiří Traxler se věnoval lidové písni ve všech podobách, a to nejen jako hudebník, ale i jako etnomuzikolog v Akademii věd ČR.

(mk)

Vzpomínka na Karla Zicha

Zpěvák Karel Zich by se letos v červnu dožil sedmdesáti let. V červenci však uběhne patnáct let od jeho smrti na Korsice. Při potápění tam dostal infarkt a zemřel ve věku pětadesáti let. Jeho přátelé a kolegové na něho zavzpomínali ve vyprodaném Velkém sále pražské Lucerny. Ve více než tříhodinovém programu zněly především písničky z jeho repertoáru, povětšinou doprovázené vzpomínkami na setkání s ním, jeho osobnost, lidskost, talent a um. Jiří Vondráček, který se svými hudebními přáteli vystoupil v první části večera, zazpíval mimo jiné skladbu *Máš chut majoránky*. „Napsal jsem ji v roce 1977 s textem Zdeňka Borovce. Poslal jsem ji na soutěž Bratislavská lyra a organizátoři mi odpověděli, že je to pěkná písnička, jen bych si měl najít dobrého zpěváka a nezpívat ji sám. Kamarád mi doporučil Karla Zicha a v jeho podání skladba získala stříbrnou Bratislavskou lyru,“ zavzpomínal. Karel Vágnér zazpíval píseň *Mám fotbal rád*, kterou pro Zicha napsal v době, kdy se oba potkávali ve fotbalovém týmu Amfora, za který oba hráli a objížďdli s ním celý svět.

Výrazná část večera patřila skupině Spirituál kvintet. Zich byl jejím členem v letech 1969-1973, když přijal pozvání kytaristy a zpěváka Jiřího Tichoty poté, co si od něho v létě 1969 vypůjčil jako student od mladého učitele na vysoké škole kytaru a předvedl svůj talent. Nabídku jít do Tichotovy kapely přijal s tím, že bude pracovat i na své sólové dráze, kterou začal později naplňovat. Do Spirituál kvintetu se vrátil v roce 1992 a byl v něm až do svého úmrtí.

Ve druhé části večera přišla na pódium skupina Lokomotiva s Petrem Vondráčkem u piana a mikrofonu. Připomněla Zichovo rockenrolové období a pozvala na jednu

skladbu i Vladimíra Lichnovského, českého dvojníka slavného Elvise. „Karel Zich byl jediný, který byl schopen zpívat rockenrol skvěle česky,“ podotkl Petr Vondráček, který se se Zichem setkal již jako teenager. Dokumentovala to fotografie, která se objevila nad pódiem.

Milý a dojemný byl příchod Zichovy doprovodné skupiny Flop. Z původní sestavy zbyli tři členové, které doplnili jejich mladší kolegové. Spolu s nimi si přišli zazpívat Tomáš Linka, Allan Mikušek, Jindra Malík, Karel Kahovec, Jiří Březík nebo moderátor večera Aleš Háma, jenž interpretoval legendární *Parádu*. Chvilí před ním se ve výrazu Zichovi nejvíce ze všech účinkujících večera přiblížil Bohumil Skýpala, člen Karel Zich Revival Bandu. Zazpíval skladbu *Není všechno paráda* a sklídil za to dlouhotrvající potlesk.

Cenu Legenda Supraphonu převzala Marie Bořek Dohalská, Zichova sestra. Doprovod jí dělal Karel Zich mladší, který se ale hudbě nevěnuje. Mezi diváky byla i dcera Adéla.

Závěr večera patřil Mirovi Žbirkovi a Lence Filipové. Slovenský zpěvák řekl: „Jezdili jsme s Karlem na fotbalové zápasy, a protože byl hodně upovídaný a já jsem také, vyprávěli jsme si o svých hudebních láskách. On mi povídal o Elvisovi a já jemu o Beatles.“ Na to konto zazpíval písničky *Beatles bylo víc* a *Alenka v říši divů*, přičemž obě zvládl v češtině. Lenka Filipová přiznala, že vlastní kytaru, na kterou Zich hrál. Doprovodila se s ní v duetu *Mosty*, jež zazpívala s Jindrou Malíkem. Poté přidala skladbu *Zamilovaná* ze svého repertoáru. „Karel ji měl rád. Nikdy ji se mnou nezpíval, ale když jsem hrála na koncertech jako host s jeho skupinou Flop, stál vždy na kraji pódia a zpíval si ji,“ vysvětlila svou volbu.

Během večera bylo promítnuto na sedmdesát fotografií coby vzpomínka na zpěváka a také několik videoklipů z archivu České televize.

(mk)

Vzpomínka na Ladku Kozderkovou

Ladka Kozderková se narodila 26. června 1949 v Brně do muzikantské rodiny. Talent zdělila po svém tatínkovi Ladislavu Kozderkovi, který byl skladatel, dirigent a klavírista. Měla absolutní sluch a nikdo ji nikdy neslyšel zazpívat jediný falešný tón. Už jako jedenáctiletá zpívala v brněnském rozhlase s orchestrem Gustava Broma. Vyhrávala jednu soutěž za druhou a ve dvanácti nazpívala písničku pro film *Princezna se zlatou hvězdou na čele*. Ladka Kozderková zemřela na rakovinu v pouhých sedmatřiceti letech 17. listopadu 1986. Její hlas o rozsahu tří oktáv si však zdi Hudebního divadla Karlín pamatují dodnes.

Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let byla na vrcholu slávy. Zahrála si ve filmech *Fešák Hubert*, *Křtiny* nebo *Trhák*. Stala se hvězdou Hudebního divadla Karlín, kde v roce 1982 zazářila v muzikálu *Hello, Dolly!* Právě za tuto roli si vysloužila přirovnání k Barbře Streisand. O rok později nastudovala roli Judity Čuprové ve *Zvonokosech*.

Se svými fanoušky se herečka symbolicky rozloučila v pořadu *Abeceda* písní *Já už vím*, který se vysílal začátkem října 1986. Pro své fanoušky však takhle fenomenální herečka a zpěvačka stále žije. Její písničky, filmy i skeče, jako je třeba slavná scénka s Jiřím Lírem *Techtle mechtle*, jsou prostě nezapomenutelné!

Jarmila Šuláková

Jarmila Šuláková (27. 6. 1929, Vsetín – 11. 2. 2017, Vsetín)

Jarmila Šuláková, provdaná Schmidtová, byla moravská folklórní zpěvačka a příležitostná herečka. Patřila k významným představitelkám folklórního zpěvu, občas je nazývána „valašskou královnou lidové písně. Narodila se v umělecké rodině, její matka byla herečkou, tanečnicí a zpěvačkou, otec muzikantem.

Vyučila se švadlenou, toto povolání ji však nezaujalo. V roce 1950 nastoupila jako prodávačka do vsetínské prodejny Supraphonu, kde setrvala až do roku 1985, kdy odešla do důchodu. Provádala se za houslistu Ludvíka Schmidta, který jí byl podle jejího vyjádření i významným učitelem.

Zpívala v různých souborech již od školních let. Od roku 1952 byla sólistkou Brněnského rozhlasového orchestru lidových nástrojů (BROLN), s nímž absolvovala stovky vystoupení jak v tehdejší Československu, tak i v zahraničí (Vietnam, Čína, Mongolsko, SSSR, Korea, Kuba, Belgie, Velká Británie, Senegal, Bulharsko, Rumunsko, Japonsko, USA, Kanada, Polsko, Německo, Holandsko, Finsko, Dánsko). Působení Jarmily Šulákové v BROLNu bylo ukončeno 31. října 1993, kdy rovněž končila první etapa tohoto tělesa. Kromě různých cimbálových souborů pravidelně vystupovala v letech 1995-2011 s folk-rockovou skupinou Fleret.

Její písně vyšly na bezpočet zvukových nosičů. Některé zpívala i spolu se svou matkou Blaženou Šulákovou a dcerou Zuzanou Pavlůskovou. V roce 1979 jí byl udělen titul zasloužilá umělkyně, v roce 1989 národní umělkyně. Kromě toho si v roce 1955 přivezla ze Světového festivalu mládeže a studentstva bronzovou cenu, v roce 1957 stříbrnou.

JUBILEA

Karel Gott, Eva Pilarová a Josef Laufer osmdesát

Karel Gott (* 14. 7. 1939) je mnohonásobným držitelem ocenění Zlatý slavík a po roce 1996 Český slavík. Dohromady jich má, i s posledním získaným v roce 2017, dvaatřicet. Od roku 1965 se prodalo 50 miliónů desek, což z Karla Gotta dělá nejúspěšnějšího českého interpreta. Kvůli doporučení lékařů si fanoušci bohužel musí vymazat v kalendáři jeden z neočekávanějších koncertů letošního roku. Karel Gott totiž zrušil svůj velký červený koncert. Zpívat však bude i nadále. Nejpopulárnější tuzemský zpěvák v posledních letech zápasí se zdravotními problémy. Gott 30. dubna na svém facebookovém profilu avizoval nový duet se svou dcerou, když Charlottě Elle popřál k třináctým narozeninám. K písničce vznikl i nový videoklip. S dcerou Charlotte hrál ve filmu *Decibely lásky*, pak nazpívali dvě písničky k pohádkám a nyní pro ně Richard Krajčo napsal píseň *Srdce nehasnou*, která měla premiéru na Rádiu Impuls. Karel Gott prozradil, že se momentálně věnuje hlavně psaní knihy, která by měla vyjít před letošními Vánoce. „Mám možnost setkat se s mnoha osobami mého života, s nimiž jsem něco prožil a se kterými jsem kdysi spolupracoval. Věřím, že si fanoušci na knihu rádi počkají,“ řekl mnohanásobný Zlatý slavík v pořadu *Fanda a jeho česká banda* krátce po premiéře písničky.

Eva Pilarová (* 9. 8. 1939) je legendární česká zpěvačka a královna swingu. Během své dlouhé pěvecké kariéry nazpívala velké množství známých hitů, velice populární a oblíbené byly její duety s Waldemarem Matuškou, zpívala ale i s Karlem Gottem. Byla členkou pražského divadla Semafor, kde vystupovala s legendární dvojicí Jiří Suchý a Jiří Šlitr. Je to zpěvačka obdařená velmi krásným, silným a barevně zajímavým, naprosto nezaměnitelným hlasem – sopránem o rozsahu tří oktáv, oplývající navíc vynikající pěveckou technikou. S přibývajícím věkem se stále více orientuje především na žánrovou oblast jazzu a swingu. Je trojnásobnou vítězkou čtenářské ankety Zlatý slavík v ka-

tegorii zpěvaček. Dne 28. října 2009 byla Evě Pilarové udělena Medaile Za zásluhy.

Zpěvačka, která ráda fotografuje, loni v létě upadla ve svém bytě a zlomila si levou stehenní kost a levé rameno. Musela do vojenské nemocnice na dvě operace. Noha se hojila lépe než rameno, které nakonec zpěvačce museli operovat i podruhé. Tři měsíce strávila na rehabilitacích. Jako návrat na pódia po zimním kolapsu si symbolicky zvolila první jarní den. Dlouho očekávaný návrat se ale kvůli technickým problémům musel odložit. Pilarová dokončuje se synem zesnulého režiséra Juraje Herze († 83) Michalem Herzem (58) film ke svým srpnovým osmdesátinám. Začátkem května 2019 převzala Eva Pilarová z rukou jihomoravského hejtmána Bohumila Šimka Cenu Jihomoravského kraje za přínos v hudbě.

Josef Laufer (* 11. 8. 1939) je český herec, zpěvák, scenárista, režisér, tlumočník, moderátor a textař. Narodil se těsně před druhou světovou válkou slovenskému otci židovského původu, který byl lékařem, a mamince, jež byla rodilá Španělka. Své dětství prožil v Anglii, kde byl jeho otec vojenským lékařem u RAF. Teprve v roce 1947 se celá rodina vrátila do Československa a usadila se v Praze.

V neděli 10. 11. 2019 oslaví v pražské Hybernii nestárnoucí showman, herec, zpěvák, režisér a spisovatel Josef Laufer neuvěřitelné kulatiny. Program bude mapovat celou jeho kariéru a chybět nebudou tituly jako *New York*, *Sex Bomb*, *La Bamba*, *Green Green Grass of Home*, *Lola* a samozřejmě *Sbohem lásko, já jedu dál*. Doprovodné hudební těleso sestaví Pavel Větrovec a zahrají i členové orchestru Golem, se kterým oslavenec vystupoval více než dvacet let. Videoprojekce nabídne pohledy do soukromého i uměleckého archivu, gratulovat přijde několik zajímavých hostů a večerem provede Petr Salava.

Josef Laufer se oženil na sklonku šedesátých let s kostýmní výtvarnicí Irenou Greifovou. V té době byl jako zpěvák na vrcholu kariéry. V sedmdesátých a osmdesátých letech jeho kariéra byla o poznání méně úspěšná. Patrně k tomu přispěla i píseň o kapitánu Minaříkovi, kterou Lau-

fer nazpíval a která se stala oslavou tohoto příslušníka StB, který se vetřel do Svobodné Evropy. Laufer to později vysvětloval tím, že mělo jít o recesi, kterou ovšem někdo vzal vážně a kterou by bylo v té chvíli již nebezpečné vzít zpět. V osmdesátých letech vytvořil ve dvou filmech roli zuřivého reportéra Egona Erwina Kische. V posledních letech se opět dostal do širšího povědomí rolí ve třech *Kameňácích* režiséra Trošky.

Ivan Hlas slaví 65. narozeniny

Jeden z nejnámějších českých zpěváků a skladatelů Ivan Hlas slaví pětadesáté narozeniny. Ivan Hlas je vyučený knihkupec, ale také pošťák, kulisák, zelinář či topič. To jsou některé z profesí, které během svého bohatého života dělal, než se stal známým jako zpěvák, kytarista a skladatel. Během své kariéry napsal mnoho písní, které doslova zlidověly. Možná i proto, že nepoužívá žádné složité texty či hudební aranže, ale že zpívá tak říkajíc o životě. Jako například v písni *Malagelo*, která nese název podle kořeněného dezertního vína, které se prodávalo v sedmdesátých letech v Československu. Ivan Hlas tuto píseň nahrál v roce 1991 na albu *Cesta tam a zase zpátky*. O dva roky později vydal album s krátkým názvem *L. P. 1993*. Na tomto albu vyšel jeden z největších hitů Ivana Hlase *Karlín*.

Ivan Hlas se narodil na pražských Vinohradech, ale když mu byly čtyři roky, přestěhovali se jeho rodiče přes řeku na Hanspaulku v pražské čtvrti Dejvice, která mu v jeho pozdějších letech byla nejednou inspirací. Hanspaulce věnoval také jednu ze svých skladeb – *Hanspaul City*.

Dejvice se staly kulisou veleúspěšného muzikálu *Šakalí léta*, za jehož soundtrackem stojí právě Ivan Hlas. Příběh vypráví o konci padesátých let v komunistickém Československu a tom, jaké to je, když někam vtrhne rock'n'roll. Film měl premiéru v roce 1993, získal Českého lva za nejlepší film a Ivan Hlas cenu za nejlepší soundtrack. Asi nejnámější písní tohoto filmu je píseň s názvem *Na kolena*. Z dalších písní, které dodnes pravidelně znějí z rádií, připomeňme třeba *Aranka umí hula hop* z alba *Tanec při svíčkách*, *Marie, dej mi čaj* z alba *To nejlepší*, texty pak Ivan Hlas opatřil slavnou *Zemi vzdálenou* pro Kamila Střihavku nebo dnes už legendární *Karvinou* pro Yo Yo Band...

Zpěvák, herec, tanečník, stepař a vynikající hráč kulečnicku

To je Jiří Korn. Čerstvý jubilant se narodil 17. května 1949 v Praze. Hudební kariéru zahájil v šedesátých letech se skupinou Rebels, se kterou vydal album *Šípková Růženka*. Titulní stejnojmenná skladba se takřka přes noc stala velkým hitem. Není proto divu, že se Jiří Korn v sedmdesátých letech stal členem skupiny Olympic. Jeho nezaměnitelný hlas je možné dodnes slyšet například ve skladbě *Únos*. Poté se již vydal na sólovou dráhu. Mezi jeho největší hity patří již zmíněná *Šípková Růženka*, *Robinson*, *Yveta*, *Zpívat jako děšť* nebo třeba *Miss Moskva*, která působila na české hudební scéně v roce 1989 jako zjevení.

Z herecké kariéry si připomeňme roli hloupého Honzy v pohádce *Honza málem králem*, ve které exceloval po boku Nadi Konvalinkové, Josefa Kemra, Petra Nárožného a řady dalších českých herců. Byl členem taneční skupiny UNO. Nezapomenutelným se Jiří Korn stal hlavně

díky účinkování v hudebně zábavném pořadu *Možná přijde i kouzelník*, kde vystupoval spolu s Oldřichem Kaiseřem a Jiřím Lábusem. Prosadil se i za hranicemi, především v Německu, kde mimo jiné několikrát účinkoval s Helenou Vondráčkovou ve známém estrádním pořadu *Ein Kessel Bunt*.

V devadesátých letech se Jiří Korn vydal i sportovní dráhu. Hraje velmi úspěšně biliár a golf. V roce 2004 vyhrál mistrovství České republiky seniorů v pool biliáru. Úspěchy zaznamenává také jako hráč golfu. Je známý svým profesionálním přístupem ke všemu, co dělá. Navzdory věku zůstává progresivní, jezdí na koloběžce, má vlastní řadu parfémů.

Jiří Korn vystupuje v muzikálech, hraje v divadle, příležitostně i ve filmu a známá je také jeho vokálová skupina 4TET.

Bennewitzovo kvarteto vydává album s hudbou terezínských autorů

Bennewitzovo kvarteto na albu s názvem *Ullman – Krása – Schulhoff – Haas* vydává hudbu autorů spojených s židovským ghettem v Terezíně. Skladby těchto terezínských autorů, kteří všichni zahynuli v nacistických koncentračních táborech, hraje Bennewitzovo kvarteto od počátku své existence před přibližně dvaceti lety. CD představilo na akci Jarní classic party aneb Supraphon komorně v pražském kostele sv. Vavřince spolu s komorními i sólovými nahrávkami Arundo Quartet, Smetanova tria a Iva Kahánka.

Viktor Ullmann působil mezi válkami jako kapelník Nového německého divadla v Praze. Jeho *Kvartet č. 3* vznikl přímo v Terezíně. Krása své *Téma s variacemi* dokončil roku 1936, ale provedení se dočkal až v Terezíně společně s dětskou operou *Brundibár*. Schulhoff napsal svých *Pět kusů* z nadšení pro rytmus a tanec; je z nich zřejmá inspirace hudbou vídeňských salónů, Itálie i Španělska. *Druhý kvartet* Haase z roku 1925 potvrzuje skladatelovo označení za nejnadanějšího žáka Leoše Janáčka. V říjnu 1944 odvázel Haase stejný transport společně s Ullmannem a Krásou na smrt do koncentračního tábora v Osvětimi. Schulhoff zemřel v táboře Wülzburg v Bavorsku.

Jubilejní 10. ročník festivalu soudobé klasické hudby Ostravské dny proběhne v tomto moravském městě v srpnu, předehra festivalu zazněla v New Yorku už na konci května

Zakladatelem akce je hudební skladatel, dirigent a flétnista Petr Kotík, který již padesát let žije a tvoří v Americe. Ostravu si pro festival vybral, protože má podle něj ideální podmínky pro uvádění klasické i elektronické hudby, současných oper, zvukových instalací i performancí.

Od roku 1999 se v Ostravě vystřídalo 196 hudebníků z celého světa, z nichž někteří se stali úspěšnými a známými skladateli. Díla, která nebyla dosud v České republice uvedena nebo mají i světovou premiéru, nastudují na místě orchestry, které také Petr Kotík založil. Je to Ostravská banda nebo Ostrava New Orchestra, ale také sbor Canticum Ostrava a řada dalších hudebních seskupení, sólistů a dirigentů. Festivalové orchestry se opět usídlí v komplexu Trojhalí Karolina a Staré koupelny v Dolní oblasti Vítkovic.

VZPOMÍNKA

Bohuslav Martinů

(8. 12. 1890, Polička – 28. 8. 1959, Liestal, Švýcarsko)
Po Smetanovi, Dvořákovi a Janáčkově čtvrtý z klasiků české hudby patří k nejvýznamnějším skladatelům 20. století. Jeho umělecký vývoj prošel od impresionismu přes neoklasicismus, expresionismus a inspiraci jazzem až k ryze vlastnímu kompozičnímu stylu. Zásadním a trvalým přínosem je zejména jeho symfonická a operní tvorba. Na objednávku předních evropských a amerických interpretů své doby vytvořil více než 400 děl ve všech žánrech instrumentální a vokální hudby.

V letech 1920-1923 působil jako houslista v České filharmonii a jako úspěšný skladatel. Stal se žákem Josefa Suka na mistrovské škole pražské konzervatoře. Od roku 1923 žil mimo svou vlast, nejprve v Paříži, kam získal ministerské stipendium na studia u skladatele Alberta Roussela. V roce 1926 se seznámil s Charlottou Quennehen, se kterou uzavřel sňatek. Po obsazení Francie v roce 1941 spolu s manželkou uprchl do USA, kde zůstal až do roku 1953 (s návratem v období 1955-1956). V roce 1946 vyučoval na Berkshire Music School. Po tragické smrti Jana Masaryka opustil od myšlenky na návrat do Československa a zůstal v emigraci. Byl jmenován profesorem skladby na Princeton University v New Jersey, vyučoval na Mannes College of Music v New Yorku. V roce 1953 mu bylo uděleno stipendium od Guggenheimovy nadace, opustil USA a s Charlotte se usadil v Nice. Od té doby žil převážně ve Francii, Itálii a Švýcarsku a v roce 1957 natrvalo poblíž Basileje.

Pavel Haas (21. 6. 1899, Brno – 17. 10. 1944, Osvětim)
Bratři Haasovi, Pavel a Hugo, se narodili v rodině židovského obchodníka s obuví Zikmunda Haase. Tehdejší Brno bylo městem převážně německým, Haasovi se však považovali za rodinu českou, a tak synové, starší Pavel a mladší Hugo (1901-1968), navštěvovali kromě německých i školy české a rovněž oba jazyky museli dle otcevo přání ovládat na výbornou. Takřka celý život staršího z bratří Haasových je spojen s Brnem. Zatímco osudem mladšího Huga se stalo divadlo

Pavel Haas

a film, Pavel od dětství tíhl k hudbě. Na podzim roku 1919 byl přijat do 3. ročníku brněnské konzervatoře, v jejímž čele stál Leoš Janáček. V červnu 1922 absolvoval Pavel Haas *Smyčcovým kvartetem č. 1, op. 3* a získal diplom Janáčkovy mistrovské školy. Nadále však vypomáhal otcovi v obchodě, dělal korepetitora a soukromě vyučoval či coby hudební referent přispíval do *Národních listů* a *Národních novin*.

Vrcholem tvorby brněnského rodáka je tragikomická opera s názvem *Šarlatán*. Haasovým dílem je hudba i české libreto. Románová předloha *Doktor Eisenbart* o dobrodružném životě cestujícího lazebníka byla vzhledem k německé národnosti autora a tehdejšímu zákazu židovsko-německé spolupráce pozměněna, lokace umístěny do Čech a německý protagonista nahrazen českým „zázračným lékařem“ Pustrpalkem. V době premiéry *Šarlatána* Pavel Haas už dávno nežil sám a měl strach o svou rodinu. S manželkou Soňou, ošetřující lékařkou vážně nemocné matky bratří Haasových a původně ženou slavného ruského lingvisty Romana Jakobsona, se Pavel seznámil roku 1932. Za tři roky následovala svatba a manželům se narodila dcera Olga, mimochodem pozdější operetní zpěvačka a herečka brněnského Státního divadla.

V Haasově *Suitě pro hoboj a klavír* z roku 1939 se objevuje motiv písně *Svatý Václave* i *Ktož jsou Boží bojovníci* coby vyjádření odporu k okupantům a naděje na šťastný konec. Ten se však nekonal. Naposledy zazněla hudba Pavla Haase veřejně v rozhlase 28. ledna 1939.

2. prosince 1941 následovala deportace do Terezína. I ve zdejších podmínkách se snažil komponovat. Z mnoha ztracených se dochovaly tři skladby – *Al s'fod* (*Nenaříkej*) na hebrejský text pro mužský sbor z roku 1942, *Studie pro smyčcový orchestr* z roku následujícího a konečně *Čtyři písně na slova čínské poezie* (1944). Téhož roku zde zemřel Pavlův otec, kterého do Terezína přivezli nedlouho po synovi. V roce 1944 byl Pavel Haas jako číslo 731 převezen z terezínského ghetta do Osvětimi, kde 17. října zahynul v plynové komoře.

Josef Suk ml. (8. 8. 1929, Praha – 7. 7. 2011, Praha)
Josef Suk mladší byl český houslista, syn inženýra Josefa Suka, majitele cukrovaru a amatérského houslisty, a Marie Sukové, rozené Vlkové, vnuk skladatele Josefa Suka a pravnuk Antonína Dvořáka. Josef Suk mladší patřil k nejvýznamnějším českým houslistům 20. století. Suk spolupracoval s řadou předních hudebních osobností a vystupoval po celém světě. Působil i jako pedagog. Zemřel v nemocnici po dlouhé těžké nemoci. V posledních letech již nevystupoval, veřejnou koncertní dráhu ukončil v roce 2002.

Housle považoval Suk za jeden z nejkrásnějších hudebních nástrojů. „Dokážou radostně zpívat i plakat, jejich konstrukce se po staletí nezměnila, je to přímo zázrak,“ řekl před lety v rozhovoru. Jako žák Pražské konzervatoře cvičil na housle až deset hodin denně. Jeho doménou byla klasická a romantická hudba (Mozart, Dvořák, Čajkovskij, Suk), hrál ale i méně frekventované autory, Bélu Bartoka či Albana Berga.

Už v dětských letech byl v houslové hře žákem Jaroslava Kociana, v letech 1946-1951 studoval houslovou hru na Pražské konzervatoři a v letech 1951-1953 na AMU a byl krátce primáři Pražského kvarteta (1950-1952). Po absolutoriu působil v letech 1953-1955 jako zástupce koncertního mistra činoherního orchestru Národního divadla, poté jako sólový a komorní hráč. V roce

1952 založil Sukovo trio (původně spolu s klavíristou Jiřím Hubičkou a violoncellistou Sašou Večtomovem, později s Janem Panenkou a Josefem Chuchrem), v letech 1961-1990 byl sólistou České filharmonie. Jeho dráha sólisty začala v roce 1954 po slavném koncertě v pražském Rudolfinu. Sukův mezinárodní ohlas rostl od roku 1959, kdy na uměleckém turné s Českou filharmonií koncertoval na třech kontinentech. Roku 1964 debutoval v Anglii a také v USA. Od té doby vystupoval s předními světovými orchestry. Od ledna 1992 do prosince 2000 byl uměleckým vedoucím a dirigentem Sukova komorního orchestru.

V průběhu své dráhy natočil snímky pro domácí i zahraniční gramofonové firmy, které získaly řadu cen, například šestkrát pařížskou cenu Grand Prix du Disque Académie Charles Cros, Edisonovu cenu v Nizozemsku, cenu Mozartovy společnosti ve Vídni a další. Je držitelem Zlaté desky Columbie z roku 1978 a Zlaté desky Supraphonu. V roce 1999 získal platinovou desku Supraphonu za 1 112 000 prodaných nosičů.

Jan Panenka (8. 7. 1922, Praha – 12. 7. 1999, Praha)

Jan Panenka byl významným českým klavíristou druhé poloviny 20. století. Koncertovat začal již během druhé světové války, kdy jej ještě jako studenta uvedl v roce 1944 na pódium pražské Lucerny profesor pražské konzervatoře František Maxián st. Od té doby působil jako sólista, komorní hráč a klavírní pedagog více než padesát let. Kromě bohaté koncertní činnosti zanechal za sebou rozsáhlý odkaz gramofonových nahrávek, z nichž některé získaly tužemská i mezinárodní ocenění (dvakrát cena Grand Prix du Disque v Paříži, třikrát cena Supraphonu a ocenění od Nippon Columbia v Japonsku).

Emil František Burian (11. 6. 1904, Plzeň – 9. 8. 1959, Praha)

E. F. Burian byl významný český skladatel, režisér a dramatik. Narodil se do hudební rodiny. Jeho otec Emil Burian byl zpěvákem, rovněž tak i jeho strýc Karel Burian i teta Františka Jelínková-Burianová, jeho matka Vlasta Hatláková-Burianová byla učitelkou zpěvu. Ihned po absolvování skladby u J. B. Foerster na pražské Státní konzervatoři a Mistrovské škole se vrhnul do společenského života české avantgardy jako člen Devětsilu, režisér, herec, hudebník, autor, dramaturg a skladatel Osvobozeného divadla, Divadla Dada, Moderního studia (1929) a jako rozhlasový komentátor. Spolupracoval i s dalšími scénami (např. Národní divadlo). Založil sdružení Přítomnost (1924), recitační soubor Voiceband (1927-1941), byl režisérem Národního divadla v Brně a šéfem Studia, režisérem Českého divadla v Olomouci a opět v Brně, v Červeném esu vedl jazzový orchestr, skládal a režisoval. A nakonec založil vlastní avantgardní Divadlo D 34, kde byl hercem, režisérem, uměleckým vedoucím, dramaturgem, skladatelem, scénografem, redaktorem časopisu a vedoucím herecké školy. Za své protinacistické smýšlení bylo divadlo v březnu 1941 zavřeno, E. F. Burian zatčen a v letech 1941-1945 vězněn v Terezíně, Dachau a Neuengamme u Hamburku, kde málem zahynul při náletu.

Po návratu obnovil své divadlo, mj. působil ve funkci ředitele tří divadel v Brně, ředitele Divadla v Karlíně, ko-

mentátora Československého rozhlasu (1945-1947), šéfredaktora *Kulturní politiky* a poslance za KSČ v Národním shromáždění.

Spolupracoval i s orchestrem Gramoklubu jako zpěvák a skladatel. Po roce 1948 se jako levicově orientovaný s chutí zapojil do budovatelského úsilí. V české kinematografii se uplatnil hlavně jako skladatel filmové hudby. Rovněž nahrával gramofonové desky, psal odborné (*Jazz*, 1928) a teoretické knihy o divadle, spisy, články, sloupky a statě. Mnohostranný kulturní činník E. F. Burian zemřel na selhání jater 9. srpna 1959 v Praze ve věku pouhých pětapadesáti let.

Vítězslav Novák (5. 12. 1870, Kamenice nad Lipou – 18. 7. 1949, Skuteč)

Vítězslav Novák byl český hudební skladatel, hudební pedagog, klavírista. Pocházel z rodiny, která se věnovala hudbě. Jeho otec byl lékař, zpíval ve sboru v Počátkách, matka hrála na klavír. Po otcově smrti se rodina přestěhovala do Jindřichova Hradce, kde vystudoval gymnázium. Novák tady poprvé vystupoval na veřejnosti jako klavírista a skládal první písně a drobné skladby pro klavír. V roce 1889 začal studovat na univerzitě v Praze (práva) a současně na konzervatoři, kterou absolvoval roku 1893 orchestrální ouverturou *Korzár* (1892) jako jeden z prvních žáků Antonína Dvořáka. Klavír zde studoval u Josefa Jiránka.

Johannes Brahms představil jeho díla berlínskému vydavateli Simrockovi a tak byl Novák alespoň na čas finančně zajištěn. O prázdninách roku 1896 poznal při návštěvě Moravy, Slovácka, Lašska, Valašska a později i Slovenska lidový folklór v jeho domácím prostředí a to se stalo východiskem k jeho tvorbě v dalších letech. Důkladně studoval české a moravské sbírky lidových písní (Erben, Sušil, Bartoš) a pátral po základech národního hudebního projevu. Navázal na moravskou melodičnost i modální cítění a včleňoval do své tvorby ozvuky erotiky a přírody, jimiž se přibližuje impresionismu. Ve čtyřiceti letech se oženil se svou žačkou Marií Práškovou, která mu poskytla dokonalé rodinné zázemí. Jejich syn Jaroslav Novák se stal malířem. V prvním desetiletí 20. století se Novák stal vůdčím představitelem české hudby a svůj vliv zaměřil i na mladou generaci. Vyučoval pozdější významné české a slovenské hudební skladatele na Pražské konzervatoři v mistrovské třídě (1909-1919) i na mistrovské škole (1919-1939) a později i soukromě. Mezi jeho žáky patřil Ladislav Vycpálek, Jaroslav Křička, Jaroslav Novotný, Boleslav Vomáčka, Václav Štěpán, bratři Jeremiášové, K. B. Jiráček, Alois Hába nebo Ilja Hurník. Byl třikrát zvolen rektorem konzervatoře, dostalo se mu nejvyšších oficiálních uznání, byl předsedou hudebního odboru České akademie věd a umění. K vrcholům jeho tvorby patří klavírní, komorní a orchestrální díla z prvního desetiletí 20. století.

Skladatel Miloslav Kabeláč na Nováka vzpomíná: „Byl pevný, hrdý, nesmlouvavý, byl tvrdý až někdy paličatý. Byl dobrý až dobrácký, a současně ironický, sžíravě posměšný. Byl bohatýrský a junácky nezkratný. Humor byl jeho největším kouzlem, ale zároveň i nejstrašnější zbraní. Jeho způsob myšlení a vyjadřování nenechával lidi kolem lhostejnými – buď přitahoval, okouzloval, přesvědčoval, anebo dráždil.“

Chaty a chalupy v posledních třech letech podražily až o polovinu

Až o polovinu vzrostla cena rekreačních objektů v některých žádaných lokalitách. Vyplývá to z údajů velkých realitních kanceláří. Přibývá totiž lidí, kteří raději než byt ve velkém městě kupují levnější chaty, ty pak zbourají, nebo upraví k celoročnímu obývání. Část mladých rodin, které nedosáhnou na hypotéku, právě koupí a úpravou chaty řeší bytový problém. Za prací pak raději dojíždějí. Největší zájem je o chaty je v okolí Prahy. Největší změny jsou tak v chatových oblastech a zahrádkářských koloniích na Berounsku nebo v Posázaví.

Reportéři bez hranic: Svoboda tisku se zhoršila, ČR opět propadla

Svoboda tisku se ve světě opět zhoršila, vyplývá z každoroční zprávy mezinárodní nevládní organizace Reportéři bez hranic (RSF). Česká republika se v žebříčku 180 zemí proti loňsku propadla z 34. na 40. místo, je ale před Spojenými státy, které spadly ještě níž. Největší svobodu tisku poskytuje médiím Norsko, následuje Finsko, Švédsko a Nizozemsko. Na opačném konci žebříčku je Turkmenistán, Severní Korea a Eritrea. Reportéři bez hranic se snaží vyjádřit stupeň svobody, které se těší novináři, blogeri a média ve 180 státech světa. Základem takového zjišťování je dotazník, který RSF předkládá novinářům, vědcům, právníkům a ochráncům lidských práv ve světě.

Skauti provedli tradiční výstup k mohyle Ivančena v Beskydech

Stovky skautů a skautek z celé České republiky i okolních zemí uctili památku skautů popravených nacisty na konci války v roce 1945. Sešli se nejen na místě poprav, tedy bývalém židovském hřbitově v polském Těšíně, ale tradičně vystoupili i k pietnímu místu – kamenné mohyle Ivančena v Beskydech. První výstup skauti uskutečnili už v roce 1946. Ivančena se stala symbolem odboje proti nesvobodě. Pochody k ní se snažili zakázat komunisté, nikdy se jim to ale úplně nepodařilo.

Skautská mohyla Ivančena pod Lysou horou vznikla spontánním vršením kamenů. V roce 2016 skončila její rekonstrukce.

Ostrava usiluje o pořádání kongresu světových odborníků na historii měst

Filozofická fakulta Ostravské univerzity (OU) usiluje o pořádání mezinárodního vědeckého kongresu urbánních historiků. Do Ostravy by na něj z celého světa přicestovalo na 600 odborníků na historii měst, řekl ČTK mluvčí univerzity Adam Soustružník. „Ostrava by se zařadila vedle měst, jako je Řím, Atény, Lisabon, Stockholm či Edinburgh. Ostravu by navštívili odborníci na architekturu, památkovou péči, urbanismus, sociologii, historii umění a další příbuzné obory. Kongres by se měl konat v roce 2022 a nosným tématem je Město na hranicích, sociálních, geografických, etnických i kulturních,“ uvedl mluvčí. Urbánní historie je podle něj v současnosti velice rozšířený směr výzkumu.

V roce 2020 bude kongres o urbánní historii v Antverpách, cílem fakulty je o dva roky později uspořádat toto prestižní setkání odborníků v Ostravě. „Ostrava je zajímavá i tím, že není hlavním městem, které je ve svém vývoji vždy odlišné, protože je obvykle centrem správy a vzdělání. Nejen Ostrava, ale celý bývalý východní blok představuje z pohledu urbánních studií stále určitou neznámou. Šance je podle mého názoru vysoká,“ uvedla Andrea Pokludová z katedry historie Filozofické fakulty OU.

Muzeum romské kultury v Brně představuje romské muzikanty a písně

Stálá expozice *Příběh Romů* Vám přiblíží dějiny Romů. Od jejich předků ve starověké Indii, přes příchod Romů do Evropy v 11. století, až po události druhé světové války a současnost.

Výstava: *Lavutara*

Cestami romských muzikantů a jejich písní

do 3. 5. 2020

Od šlechtických dvorů, venkovských muzik, městských kaváren až po prestižní světová pódia jsou Romové světu známí jako hudebníci, neboli lavutara. Hudba Romů je akademická i neškolená, oficiální i spontánní, zpívaná i instrumentální, domácí i virtuózní, ale přes fascinující rozmanitost jejích podob, žánrů a druhů pro ni zůstává již po staletí charakteristické, jak nezastupitelné a neodlučitelně provází běžný i sváteční život. Romové skrze hudbu poznávají svět a svět skrze hudbu poznává Romů. Výstavní projekt vznikl ve spolupráci s desítkami hudebníků, organizátorů hudebního života, výrobců a opravářů hudebních nástrojů a dalších pamětníků. Představí hudbu Romů jako živou kulturu z perspektivy jejích aktérů na základě lokálního výzkumu sledujícího několik významných hudebních rodin v Brně v období od poválečných let do současnosti, ve kterých se předává hudební řemeslo z generace na generaci. Součástí výstavy bude bohatý doprovodný program sestávající z koncertní série Hudební léto v Muzeu romské kultury, komentovaných prohlídek a workshopů.

Muzeum romské kultury působí v Brně od roku 1991, je to státem zřízená organizace. Muzeum sice sídlí v Brně, ale prostřednictvím dokumentace v terénu i putovních výstav působí po celé republice. Ve svých sbírkách shromažďuje kolem 25 000 sbírkových předmětů.

<https://www.rommuz.cz/vystavy-a-programy/vystavy-a-jine-akce/>

Socha Panny Marie z exilu

Už pětadvacet let stojí nad Prahou v zahradě Strahovského kláštera socha Panny Marie z exilu. Sochu objednali v padesátých letech čeští krajané v Americe. Vzpomínková akce pořádaná 7. května 2019 společně MZV ČR a Senátem Parlamentu ČR u sochy Panny Marie z exilu pod Strahovským klášterem měla za cíl připomenutí si nejen historického, ale především současného významu krajanů – nepominutelné části české společnosti, která ať již dočasně, nebo trvale žije v zahraničí, která však představuje celou jednu pětinu současné české populace. Akce se uskutečnila za přítomnosti krajanů, ministra zahraničí Tomáše Petříčka, zvláštního zmocněnce pro krajské záležitosti Jiří-

ho Krátkého a dalších zástupců MZV ČR, Senátu a Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

Socha je svým příběhem symbolickou připomínkou osudů české emigrace. Socha z carrarského mramoru byla vytvořena na objednávku v Římě v roce 1954 v dílně italského sochaře Alessandra Monteleone. Její financování pocházelo z peněžních sbírek českých krajanů v USA a Kanadě. Poté, co byla papežským nunciem K. Micarou posvěcena v české papežské koleji v římském Nepomucenu, byla následně převezena do USA a vztyčena na zahradě českého benediktinského opatství Lisle u Chicaga. V USA zůstala dalších čtyřicet let. Roku 1993 byla socha konečně převezena do svobodné vlasti a dne 7. května 1994 za přítomnosti kardinála Miloslava Vlků vztyčena na současném místě, na zahradě Strahovského kláštera. Její příběh je tak dnes úzce svázaný s českým exilem a nápis „Panno Marie z Exilu oroduj za nás“ je symbolickou linií ke krajanům v zahraničí.

Věřící předají papeži sochu sv. Anežky při národní pouti

Sochu sv. Anežky České doplněnou stuhami s otisky prstů všech lidí, kteří na dar přispějí, předají věřící papeži Františkovi jako dar při letošní národní pouti do Říma. Připomene třicet let od chvíle, kdy jen pět dní před začátkem sametové revoluce svatořečil papež Jan Pavel II. v Římě Anežku Českou. Plastiku vytváří sochař Daniel Ignác Trubač a otisky, které se nevejdou na stuhy, se budou sbírat na speciální archy ručního papíru, které sochu do Říma doprovodí, sdělil v tiskové zprávě Pavel Sršeň, mluvčí Biskupství královéhradeckého. Jedna ze stuh ponese oslavnou esej Jaroslava Seiferta na přemyslovskou princeznu. Pouť do Říma se skutečně 11. až 13. listopadu, následovat ji bude slavnostní bohoslužba v pražské svatovítské katedrále v sobotu 16. listopadu. Pořadatelé pouti počítají s účastí stovek až tisíců poutníků.

Kanonizace Anežky Přemyslovny se 12. listopadu 1989 v Římě účastnilo až 10 000 Čechů, jimž úřady v rozporu s dosavadními zvyklostmi umožnily cestu do Itálie. Poutníky vedl kardinál František Tomášek a bohoslužbu přenášela Československá televize. Svatořečení Anežky bylo následně považováno za předzvěst listopadových událostí.

Letošní laureátkou Ceny Olgy Havlové se stala Tereza Nagyová

Letošní Cenu Olgy Havlové získala Tereza Nagyová za svou osvětovou činnost o životě se stomií, o níž píše i svůj blog *Nejsem tabu*. Ocenění od Výboru dobré vůle – Nadace Olgy Havlové (VDV) dostávají lidé s postižením, kteří se i přes svůj handicap věnují práci pro ostatní. Porota v tomto roce vybírala z 21 kandidátů a kandidátek. Cenu veřejnosti, o jejímž udělení hlasují lidé na internetu, obdržel za pomoc zrakově postiženým Josef Cerha, ředitel o. p. s. Tyfloservis. Vyhlášení 25. ročníku ceny se konalo v Nové budově Národního muzea v Praze.

Šarlatán

Léčitel Jan Mikolášek bez lékařského vzdělání a bez ohledu na dobu a režim diagnostikuje a bylinkami léčí nemoc-

né ze všech společenských vrstev, i když sám bojuje se svými vnitřními démony – to je téma životopisného historického snímku, který v česko-irsko-slovenské koproduci natáčí režisérka Agnieszka Holland.

Ve filmu, který je inspirovaný skutečným osudem lidového léčitele, svěřila režisérka hlavní roli Ivanovi Trojanovi a zajímavou hereckou příležitost tu dostal i jeho osmnáctiletý syn Josef, který si zahraje léčitele v mladším věku.

Strhující životní příběh muže, který díky svým nevysvětlitelným schopnostem pomohl podle dobových zdrojů více než pěti miliónům pacientů, se odehrává v průběhu několika desetiletí.

„Léčitelství mě vždy zajímalo. To, že je nějaký člověk schopen se tak silně zhloubat do těla a duše jiného člověka, že zjistí co v něm je... Mikolášek byl neuvěřitelně chytrý, intuitivní, ale zároveň racionální diagnostik, který dokázal bylinkářstvím lidem skutečně neuvěřitelně pomáhat,“ říká režisérka Agnieszka Holland. A Ivan Trojan k tomu dodává: „Jde o příběh člověka výjimečného, ale zároveň velmi nejednoznačného. Ví, že zachraňuje životy, umí pomoci lidem, ale zároveň si uvědomuje, že potřebuje pomoci i sám sobě. A ten svár v něm je další dramatickou osou příběhu.“

Natáčení filmu probíhalo v dubnu a červnu letošního roku v českých lokacích, například na Okoři nebo v Mladé Boleslavi. Premiéra filmu je v plánu v únoru příštího roku. (mk)

Z lázní mizí ruští investoři, jejich byty jsou ale neprodejně

Z lázeňských měst se dál stahují ruští investoři. Zůstávají po nich neprodejně drahé byty, uvádí ze zkušenosti realitní kancelář M&M Reality v Karlových Varech nebo Mariánských Lázních. Ruští investoři ještě asi před deseti lety vyhledávali byty v původní staré zástavbě i v novostavbách a neváhali si připlatit statisíce oproti běžným cenám nemovitostí v těchto městech. Luxusní byty ale není komu prodat, podíl neprodejných „ležáků“ patřících ruský hovořícím majitelům na reálním trhu v Mariánských Lázních je zhruba 30 procent. V Karlových Varech to může být až polovina bytů.

Miroslav Hucek hledá *genia loci* v domech slavných

Pražská Leica Gallery představila českého fotografa Miroslava Hucka (1934-2013) na výstavě, která se jmenovala *Domovy* a jejímž nosným tématem bylo zobrazování domácích přibytků významných osobností politického nebo uměleckého života.

Autora, jenž pracoval mimo jiné jako fotoreportér magazínu *Mladý svět* a jehož žánrový rozptyl byl opravdu velký, vždy zajímal člověk a jeho obrazový příběh. Pomáhal mu v tom i fakt, že původně studoval na FAMU filmovou kameru, tudíž se na svět kolem sebe nedíval pouze jako fotograf, ale dokázal v něm vidět děj, který si uchoval a posléze prezentoval na jednom obrázku.

I když ho, jak bylo výše uvedeno, zajímali především lidé a jejich mikrokosmos, v případě projektu *Domovy* udělal výjimku. V interiérech pokojů, ložnic či na dvorcích zaujímá lidská přítomnost pouze druhé místo. Autora zajímá duch místa, tedy *genius loci*. V římské mytologii to byl

bůžek ochraňující určité místo. Býval zobrazován jako had či figura s rohem hojnosti. Fotograf ho díky svému objektivu naopak viděl v jednotlivých, dávno zapomenutých a zaprášených věcech. Ty přestaly sloužit svému původnímu účelu a staly se z nich muzejní exponáty. Přesto je v nich stále zakleté určité tajemství.

Když se člověk dívá na snímek s Leninovým telefonem, lampou a novinami na stolku, musí ho napadnout, kolik revolučních výnosů či příkazů k popravám prostřednictvím aparátu asi poslal do světa. Nebo jestli na opuštěné židli na dvorku před chátrajícím domem seděl spisovatel Hrabal a hleděl až tam někam za hráz věčnosti, případně o čem přemítal sesazený císař Napoleon, když usínal na posteli s nebesy uprostřed ostrova Elba.

Při pozorném prohlížení jednotlivých fotografií se divák přece jen lidské přítomnosti dočká. V rodném domě ruského spisovatele Tolstého stojí v jeho pokoji u dveří děžurná v zástěře a šátku. Jako by tam vrostla do země již za dob spisovatelova života.

Obrázky domovů významných osobností se ve své podstatě neliší od těch našich. Předměty denní potřeby užívají mnozí. Fotograf Hucek tak vlastně ukazuje, že lidé jsou si rovni.

Výstava v pražské Leica Gallery byla otevřena do 16. června.

(mk)

Vnuk továrníka daroval muzeu v Ústí obraz a telegram od Masaryka

Vnuk posledního majitele továrny na mýdlo s jelenem daroval ústeckému muzeu několik rodinných památek. Britský občan Peter Schicht předal řediteli muzea Václavu Houfkovi obraz významného českého malíře Jaroslava Šetelíka a osobní telegram československého velvyslance v Londýně a později ministra zahraničí československé exilové vlády Jana Masaryka Georgu Schichtovi. Rodina Schichtů byla významnou průmyslnickou rodinou, která do Ústí nad Labem přišla v osmdesátých letech 19. století. Ve čtvrti Střekov založila továrnu na jedlé tuky, oleje a drogistické zboží. Ta se později stala největší takovou továrnou na evropském kontinentě, na konci dvacátých let 20. století firma zaměstnávala jen v Ústí 4 000 lidí. Právě v Británii Schichtovi pomáhali zakládat koncern Unilever.

Sedmdesátiletý Peter Schicht navštívil Ústí poprvé v životě. Přijel společně s manželkou, dvěma dcerami a jejich partnery. „Dříve jsem se k tomu neodhodlal, ale teď jsme dostali pozvání od muzea. Je to pro mě velmi zajímavé s ohledem na historii naší rodiny. Se zájmem pozoruji, jaký je v Česku nyní po více než sedmdesáti letech po válce zájem o historii Němců v Čechách,“ uvedl Schicht, který prý od svého dědečka a otce o Ústí mnoho slyšel.

Národní muzeum získalo předměty z pozůstalosti manželů Benešových

Národní muzeum získalo předměty z pozůstalosti bývalého československého prezidenta Edvarda Beneše a jeho manželky Hany. Na českém velvyslanectví ve Washingtonu je převzal ministr kultury Antonín Staněk a ředitel muzea Michal Lukeš. ČTK to sdělila mluvčí Národního muzea Kristina Kvapilová. Věci dosud vlastnila praneteř Benešových

Hana Regina Pohlová, která do USA emigrovala v roce 1986. Muzeum získává do svých sbírek například persiánský kožich, ve kterém Hana Benešová poprvé vstoupila na americkou půdu, Benešovu osobní holičskou soupravu nebo fotografie, které dokumentují život manželů. Jedná se o více než padesát předmětů a stovky fotografií.

Edvard Beneš byl československým prezidentem v letech 1935-1938 a poté 1945-1948. Blízký spolupracovník první hlavy státu Tomáše Garrigua Masaryka se významně zasloužil o vznik a mezinárodní uznání první československé republiky. Zároveň byl ale i jedním z předních aktérů osudových okamžiků české historie 20. století – přijetí mnichovského diktátu v roce 1938 a převzetí moci komunisty o deset let později.

V Praze byla vydražena korunovační medaile za 9,85 miliónu

Na největší letošní numismatické aukci v Praze vydražili třicetidukátovou zlatou medaili vyraženou při příležitosti korunovace Ferdinanda V. Dobrotivého na českého krále v roce 1836 za 9,85 miliónu korun včetně aukční přírážky. Jde o jediný známý exemplář této medaile. Vytvářecí cena medaile o průměru 46,8 milimetru a hmotnosti 104,48 gramu byla 60 000 eur (1,54 miliónu korun). Na stejné aukci před dvěma lety padl český numismatický rekord. Drží ho vzácný zlatý svatováclavský desetidukát z roku 1937, který byl včetně aukční přírážky vydražen za více než 17 miliónů korun a stal se tak nejdražší českou mincí. V dražbě v pražském hotelu Mandarin Oriental bylo celkem 748 vzácných historických mincí a medailí, převážně ze zlata a stříbra. Většina z nich pocházela z období rakousko-uherské monarchie. O aukci byl mezi investory zájem, zúčastnily se jí stovky sběratelů z Evropy, Asie a Ameriky. Mince byly draženy jednotlivě, jejich celková hodnota dosáhla včetně aukčních poplatků přes 100 miliónů korun.

Brány hradů a zámků jsou otevřeny

Před nedávnem otevřely hrady, zámky a další památky ve správě Národního památkového ústavu svoje brány návštěvníkům.

Pravidelný návštěvníkový provoz zavedla například také pražská Invalidovna – zájemci si zde budou moci až do října prohlédnout architektonický skvost od barokního mistra Kiliána Ignáce Dientzenhofera a to ještě předtím, než bude absolvovat rozsáhlou obnovu, která by měla být dokončena do roku 2025.

V letošním roce si v rámci dlouhodobého projektu Po stopách šlechtických rodů, který připomíná kulturní, společenské a historické odkazy významných aristokratických rodů, veřejnost připomene rod Gallasů a Clam-Gallasů, který je spojen především se severními Čechami. Ústředními objekty roku 2019 jsou hrad a zámek Frýdlant, zámek Lemberk a hrad Grabštejn. Do roku projektu věnovanému rodu Gallasů a Clam-Gallasů se zapojily také zámky Krásný Dvůr, Libochovice, Sychrov a Opočno.

Za návštěvu určitě stojí zámek Lysice – obnovou zde prošla unikátní manýristická malířská výzdoba technikou fresco secco, která zachycuje maríny, mořské živočichy a veduty měst. Restaurována byla i mozaiková dlažba nebo mramorový krb s terakotovým reliéfem.

Novinky si pro návštěvníky připravil také zámek Zákupy, který letos otevřel III. prohlídkový okruh s názvem Zámek za prezidenta Masaryka, mapující osudy zámku po zániku habsburské monarchie. Trasa byla zpřístupněna po kompletní opravě k stému výročí Československé republiky. V průběhu sezóny bude ve vybraných dnech mimořádně zpřístupněno i rozsáhlé zámecké sklepení nebo historické provozní zázemí zámku včetně kuchyně a prádelny.

Nový prohlídkový okruh otevře během léta také zámek Stekník. Trasa představí zámek z doby jeho posledních majitelů, rodiny švýcarského konzula Gérolda Déteindre. Návštěvníci si prohlédnou sala terrena, jídelnu, kuchyni nebo i pánský pokoj. Součástí okruhu je i zrestaurovaný nový sál s odkrytou původní pozdně barokní malbou, jejímž autorem je dvorní malíř Kolowratů Kryštof Seckel, známý především jako autor architektonických vedut Španělského sálu na Pražském hradě.

Také zámek Jindřichův Hradec představuje nový prohlídkový okruh nazvaný Černínové – diplomaté, cestovatelé, sběratelé. Návštěvníci tak mají možnost lépe poznat rod posledních majitelů zámku – hrabat Černínů. Lze si tak prohlédnout diplomatický dar tureckého sultána císařskému vyslanci Heřmanu Černínovi, obrazy slavných italských malířů nebo řadu vyznamenání a uniforem.

Mezi zajímavé akce patří také například výstava grafik španělského malíře Francisca Goyi na zámku v Hradci nad Moravicí, barokní slavnosti v hospitálu Kuks, Karlštejnské vinobraní nebo představení Divadla bratří Formanů *Deadtown* na zámku Kratochvíle.

V rámci oslav třiceti let od uplynutí sametové revoluce připravuje Národní památkový ústav výstavu *České památky po pádu železné opony* o proměnách českého památkového fondu po roce 1989 a výstavu včetně publikace s názvem *Třicet nejvýznamnějších památkových obnov demokratické společnosti*, které připomenou zásadní obnovy památek na českém území za posledních třicet let.

(mk)

Století se značkou Aero

Málokterá společnost nejen v Evropě, ale i na světě, se může chlubit nepřetržitou výrobou a vývojem letadel po dobu 100 let. V České republice k nim patří společnost Aero Vodochody Aerospace, která byla založena v únoru 1919 v tehdejší Československu.

Na současnou expozici v Národním technickém muzeu v Praze, přibližující bohatou historii značky Aero, se podíleli uznávaní letečtí historici Pavel Kučera a Michal Plavec. Výstava přináší unikátní exponáty i dosud nepublikované dobové snímky.

Výstava *Století se značkou Aero* vznikla ve spolupráci Národního technického muzea a společnosti Aero Vodochody. Stoletá historie Aera je spjata nejen s úžasnými letouny, ale také skvělými piloty, a proto je část výstavy věnována také jim a jejich odvážným leteckým úspěchům, kterých s těmito letouny dosáhli.

V meziválečném období patřilo Aero spolu se společnostmi Letov (původně Vojenská továrna na letadla) a Avia k hlavním dodavatelům vojenských letadel československé armádě. A nezůstalo pouze u vojenských letounů, vyrábělo i dopravní nebo sportovní letadla. K nejvýznam-

nějším meziválečným typům bezesporu patří Aero Ab-11, letadlo, s nímž v roce 1926 prolétl pilot Vilém Stanovský s mechanikem Františkem Šimkem na etapy tři světadílů – Evropu, Asii a Afriku – ulétli 15 tisíc kilometrů. Během okupace se v Aeru vyráběla letadla pro německou Luftwaffe.

Poválečné období je spojeno především s vybudováním nové továrny a letiště ve Vodochodech a s licenční výrobou a později vlastním vývojem a výrobou proudových letadel. Proudová cvičná letadla Aero L-29 Delfín a Aero L-39 Albatros se zapsala zlatým písmem do análů světového letectví. Na tyto úspěšné konstrukční řady navázal v devadesátých letech podzvukový bitevní letoun L-159 ALCA. V loňském roce, přesně padesát let po prvním letu L-39, firma představila veřejnosti první dokončený letoun nové generace L-39NG, jenž absolvoval svůj první let 22. prosince 2018.

Součástí výstavy jsou například dobové modely letadel továrny Aero, které pocházejí ze sbírky jejího meziválečného vlastníka JUDr. Vladimíra Kabeše, vrtule se znaky továrny Aero, palubní desky historického letadla Aero A-12, ale i současného Aero L-159 Alca, vystřelovací sedačky VS-1 a VS-2, prstencová nádrž z letadla Aero L-29 Delfín, ale i model nejnovějšího letadla Aero L-39NG. Do jedné ze sedaček si budou moci návštěvníci také sednout a vyzkoušet si, jak se cítí piloti během letu.

Kromě různých drobných exponátů poběží na čtyřech obrazovkách důležité momenty z historie továrny Aero. Nejstarší období let 1919-1924 představí vybrané fotografie z alba vrchního zámečnického mistra továrny Františka Blahože, které na výstavu zapůjčila rodina Vodsedálkových. Jedná se mnohdy o raritní a dosud nezveřejněné snímky z počátků továrny Aero. Dobový dokumentární film představí slavný přelet Viléma Stanovského a Františka Šimka v roce 1926. Další krátký dokument přiblíží instalaci letadla Aero L-29R Delfín na střechu Národního technického muzea a konečně na poslední obrazovce návštěvníci uvidí záznam prvního letu a rolloutu nejnovější verze letadla této továrny – Aero L-39NG.

Výstava bude otevřena do 17. listopadu 2019.

(mk)

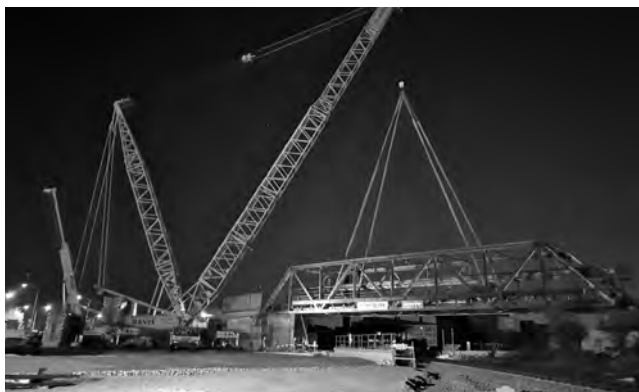
Unikátní most v Plzni musel ustoupit přestavbě železnice

Desítky let po něm chodily na šichtu generace Škodováků. Unikátní most z roku 1931 nad železniční tratí v areálu plzeňské továrny musel nyní ustoupit, neboť brání její elektrifikaci. V polovině dubna snesl ocelovou konstrukci vážící 145 tun speciální jeřáb, který dělníci na místě kompletovali čtyři dny. Jen na přepravu jeho ramen a protizávaží bylo třeba osmnácti kamionů.

Pětapadesát metrů dlouhý most, který je technickou památkou, chce po jeho renovaci využít město jako lávku na výpadovce na Karlovy Vary a propojit tamní rekreační oblasti Kyjovský a Radčický les s lesy mezi Košutkou a Kravcem. „Jde o jeden z prvních elektricky svařovaných mostů v Československu. V té době byl svého druhu největší na světě,“ řekl Pavel Domanický z Národního památkového ústavu v Plzni. Stavba překlenula železniční trať a propojila severní a jižní část továrny. Památkářům přemístění stavby nevadí. „Důležité je zachování ocelové konstrukce, přenést ji lze kamkoliv,“ uvedl Domanický.

Jeřáb přesunul ocelový svařenec jen do vzdálenosti několika desítek metrů, tam ho po dobu dvou let může mít město uložený zdarma.

Most projektoval František Faltus, který se předtím mimo jiné podílel na návrhu ocelového mostu přes Dunajský kanál ve Vídni. Ve Škodových závodech působil od roku 1926. V roce 1932 Faltus uskutečnil své největší dílo – Týršův most přes Radbuzu v Plzni. Byl to první celosvařovaný obloukový most v Evropě a byl řazen mezi pět nejodvážnějších konstrukcí světa.

Přemístění unikátního mostu v Plzni

Pražský hrad zahájil sezónu

Už po šesté se areál Pražského hradu v květnu otevřel veřejnosti. Byly zpřístupněny ceremoniální prostory v Novém paláci a zároveň byly zdarma otevřeny Starý královský palác, katedrála sv. Víta s věží, bazilika sv. Jiří, Rožmberský palác, expozice Zlatá ulička, Svatovítský poklad, Obrazárna a Příběh Pražského hradu.

Program se nesl v duchu oslav 100. výročí založení Kanceláře prezidenta republiky. Ve speciální expozici v Rothmayerově sále návštěvníci viděli například řádový řetěz Řádu Bílého lva, nejvyššího českého vyznamenání. V Prezidentském salónku byly vystaveny dary, které předává prezident republiky svým protějškům v zahraničí. Návštěvníci Pražského hradu mohli při zahájení sezóny zavítat také do Královské zahrady, kde po celý den probíhala opakovaná vystoupení středověkých sokolníků v podání skupiny Falconia. Sokolnická družina připomene českého krále Václava IV., jemuž bude ve druhé polovině sezóny 2019 na Pražském hradě věnována samostatná výstava.

Jako v 17. století - nová expozice v Domě sokolníka

V rámci programu v Královské zahradě bylo možné vůbec poprvé navštívit novou náznakovou expozici v nedávno rekonstruovaném Domě sokolníka. V Královské zahradě byl rovněž k dispozici občerstvení a dětský koutek.

Oslavy výročí i slavnostní zahájení sezóny zpestřila na III. nádvoří celodenní přehlídka dechových hudeb.

Na Lennonově zdi v Praze vznikla krátkodobě nová stopadesátimetrová malba

Slavná Lennonova zeď na Velkopřevorském náměstí v Praze se dočkala krátce nové podoby, vydržela jen měsíc, a byla přemalována. Dvě desítky výtvarníků a umělců ji v březnu pomalovaly a vytvořily na ní společně výtvarné dílo o rozloze 150 metrů čtverečních. Jedním z motivů byl nápis All You Need Is Love ve třiceti jazycích odkazující na název světoznámé písně Johna Lennona. Část starších výtvarů přitom na ploše zůstala. U zdi se tehdy sešli zástupci řady oborů a generací, mezi nimi mimo jiné výtvarník a divadelník Matěj Forman, kreativní ekonom Tomáš Sedláček nebo sochař Kurt Gebauer, který byl nejstarším účastníkem akce. Zahraniční umělci přijeli ze Slovenska, Srbska, Kanady a Ománu. Ruku k dílu přidal také velvyslanec Spojených arabských emirátů v Praze Abdal Muhammad Maajnáh, který kdysi vytvořil vlajku své země.

Na Den Země 22. dubna iniciátoři, česká skupina Extinction Rebellion, kompletně přemalovali pražskou Lennonovu zeď a vyzvali tím vládu k vyhlášení stavu klimatické nouze a k zahájení přechodu do budoucnosti bez emisí nejpozději do roku 2025. Po bíle natřené zdi se táhne nápis „Klimatická nouze“. „Součástí přemalování zdi je i příležitost pro veřejnost přidat na zeď svůj vlastní vzkaz vyzývající Prahu k akci a k vyhlášení stavu klimatické nouze dřív, než bude pozdě“, uvedl jeden z iniciátorů skupiny. Zpráva Mezivládního panelu OSN pro klimatickou změnu, kterou zveřejnili v říjnu loňského roku, prokázala, že je nezbytně nutné udržet oteplení planety pod hodnotou 1,5°C. „Pokud se tak nestane, dojde k environmentálnímu kolapsu postihujícímu stovky milionů lidí bez ohledu na majetnost, Čechy nevyjímaje. Tento cíl vyžaduje, aby státy a jejich vlády okamžitě nastoupily cestu odklonu od fosilních paliv,“ vysvětlil jeden z iniciátorů skupiny Arne Springorum. „K maximální mobilizaci prostředků je potřeba pojmenovávat věci pravými jmény. Podle OSN nám zanedlouho hrozí klimatický kolaps. Jsme ve stavu klimatické nouze a je třeba, abychom si to otevřeně přiznali a začali jednat. Nebudeme v tom první a bylo by dobré nebýt jednou poslední,“ vyjádřil se k situaci také místopředseda strany Zelených Vít Masare.

Historie zdi sahá do šedesátých let minulého století, kdy se na ní objevily první nápisy. Ty patřily Janu Werichovi, který bydlel nedaleko na Kampě. Od sedmdesátých let se jí začalo říkat Zeď nářků. Tehdy na ni lidé psali zejména milostné básně a vzkazy. Proslula však až po smrti Johna Lennona v roce 1980. Neznámý autor ji využil k namalování symbolického náhrobku tohoto člena legendární skupiny Beatles. Záhy byla celá plocha pokryta graffiti, malbami a vzkazy inspirovanými právě Lennonem. V době totality se stala symbolem svobody a vzdoru proti komunistickému režimu, který ji také nechal několikrát přebílit.

V noci na 17. listopadu 2014 někdo celou zeď přetřel na bílo, kdy se na bílé ploše objevil nápis Wall Is Over (Zeď

skončila – parafráze Lennonovy skladby *War Is Over*). K autorství se přihlásila studentská streetartová skupina Pražská služba, jejíž zástupce prohlásil, že to udělali na počest a v rámci oslav 17. listopadu s odkazem na Johna Lennona.

Zed' patří k vyhledávaným turistickým cílům hlavního města. Proslulá Lennonova zed' v Praze na Kampě byla v minulosti již mnohokrát přemalována.

Lennonova zed' byla pro Čechy odjakživa symbolem vzdoru, a jako taková je tedy perfektním místem k vyjádření nespokojenosti.

Město Příbor – rodiště Sigmunda Freuda

Na severu Moravy se nachází malebné město Příbor. V krásné krajině v podhůří Beskyd a kolem říčky Lubiny je možné nalézt místo, které zná celý svět – narodil se tady jeden z nejslavnějších psychoanalytiků vůbec – Sigmund Freud.

Zdejší starobylé uličky rozhodně stojí za návštěvu a stovky návštěvníků ze všech koutů světa sem každoročně přiláká Freudův rodný dům. Ten prošel celkovou rekonstrukcí a vzhledem k tomu, že se dokumenty, které by doložily skutečný vzhled domu, nezachovaly v dostatečném množství, tak celá obnova vycházela z dobových zobrazení a stavebního výzkumu. V současné době je tady umístěna ojedinělá expozice *Sigmund Freud – člověk*.

Přestože Freud strávil v Příboru pouhé tři roky, vytvořil si k tomuto městu silný vztah a ve svých pozdějších spisech se k němu několikrát vracel. Většinu života prožil ve Vídni a poslední rok v Londýně, ale Příbor vždy nazýval domovem a Moravu svou rodnou vlastí.

Jako šestnáctiletý se mladý Sigmund ještě jednou vrátil do rodného města na prázdniny. Zamiloval se tu do sestry svého přítele, a když jeho první láska odjela, nešťastný Freud překonával odloučení procházkami po krásné okolní přírodě. Příbor pak už nikdy nenavštívil.

(mk)

NĚCO Z HISTORIE

Václav Babinský: nejslavnější český loupežník

Václav Babinský byl v prosinci 1840 odsouzen pražským kriminálním soudem na dvacet let. Tento ortel potvrdil v květnu 1841 Vrchní apelační soud. Desátého června 1841 převezli Babinského do přísně střežené věznice v bývalé pevnosti na brněnském hradě Špilberk, odkud údajně prý nebylo úniku. Zde vykonával trest až do května 1855, kdy se Špilberk měnil v kasárna. Tehdy mu už táhlo na šedesát (narodil se 20. srpna 1796 v Pokraticích na předměstí Litoměřic) a do propuštění mu zbývalo šest let.

Cestou do Kartouz ve Valdicích u Jičína, kam byla část vězňů z Brna transportována, ležel ve voze sám, spoutaný a hlídaný zesílenou četou. Pokratický Venca, jak se Babinskému říkalo, nebyl totiž žádný miláček. Radoslav Brzobohatý, který ho tak pěkně hrál v seriálu *Slavné historky zbojnické*, měl sice pro tuto roli vhodné jméno, ale charakterově příliš neodpovídal. Stačí nahlédnout do soudního spisu nebo Novotného knížky – a sen o hrdinovi, jenž bohatým bral a chudým dával, se rychle rozplyne. Mnohem lépe vystihl lupičovu povahu textař Zdeněk Rytíř na desce Michala Tučného *Jak to doopravdy bylo s Babinským*, kde se zpívá: „Bral bohatejm, koneckonců chudej nic nemá...“

Jedno je jisté: z výčtu zločinných skutků, jež jsou synovi litoměřického nádeníka přisuzovány, i po tak dlouhé době mrazí. Ty nejhorší mu nedokázali, ale obžaloba je velice působivá. Polorozpadlé stránky jeho složky se hemží slovy RAUB a RAUBMORD, která znějí jako výstřely z pistole. Z německých souvětí na nás vyskakují jména obětí: Domin, Heine, Paul, Blumberg... A také Babinského pseudonymy: Josef Schmidt, Antonín Müller nebo Josef Fischer. Musel to být zákeřný chlap – všemi mastmi mazaný! Temný stín, putující krajem v černém plášti a v takzvané ruské čepici.

O tom všem vypráví kniha historika Adama Votruby *Václav Babinský – život loupežníka a loupežnická legenda*, kterou vydalo nakladatelství Libri. Autor líčí Babinské-

ho vstup na zločineckou dráhu jako souhrn okolností: ve dvaceti nastoupil vojenskou službu, z níž se chtěl za každou cenu vyvázat a použil k tomu oblíbeného triku, používaného ještě před pár lety „bojovníky o modré knížky“, totiž předstíraných záchvatů šílenství. Skončil ovšem dlouhodobě ve vojenské nemocnici a úhrnem jeho pobyt v institucích, spojených s válkou, trval osm let. Pak už bylo pro Babinského těžké vrátit se k zemědělské nádenické práci, k níž byl do značné míry předurčen prostředím, ve kterém od svého narození v roce 1796 vyrůstal. Začal se stýkat s tuláky, potloukat se v okolí Litoměřic – a odtud už byl jen krůček do Fichtelschenkerovy loupežnické bandy, v níž se „vyučil řemeslu“, než si roku 1829 „založil vlastní živnost“.

Na rozdíl od legend, které jeho loupežnickou kariéru obestírají, rozhodně Babinský nebyl žádným Janošikem, který bohatým bral a chudým dával – okrádal a fyzicky napadal (tu a tam i se smrtelnými následky) vlastně kohokoliv. Babinskému ovšem nelze upřít velmi „kvalitní řemeslo“ – jeho práce s několika identitami a falešnými doklady byla skutečně propracovaná. A to i přesto, že mu nakonec „profesionalita“ nepomohla po zadržení a souzení. Ačkoli se mu z dvanácti zločinů podařilo prokázat jen polovinu, rozsudek zněl na dvacet let žaláře. Trest si Babinský odpýkával nejprve na obávaném brněnském Špilberku, posléze v Kartouzích (dnešních Valdicích).

Postupem let se kdysi zarytý zločinec, odmítající jakoukoli vinu, zcela změnil a „změkl“. Pár dní před propuštěním v roce 1861 řekl řediteli kartouzské věznice: „Víte, já už jsem jen starý kající se kmet. Uznávám nyní, že můj trest byl spravedlivý, přestože mě připravil o nejlepší léta mého života. Po takovém životě, který jsem prožil, se nemohu přece vrátit do společnosti lidské. Nemohl bych již lidem bez zahanbení pohlédnout do tváře.“ A požádal, aby mohl zůstat i jako svobodný ve službách věznice.

Propuštěného Babinského nakonec přijaly řádové sestry v klášteře v Řepích nedaleko Prahy, kde byl zaměstnán jako zahradník a kde v roce 1879 zemřel.

Václav Babinský je inspirativní postavou i v moderní kultuře. Přemysl Rut je autorem rozhlasové hry *Babinský a Palacký*, Michal Tučný a Zdeněk Rytíř v osmdesátých letech vzdali loupežníkovi hold na *albu Jak to doopravdy bylo s Babinským*, parodickou hru na toto téma má v repertoáru například divadlo Pluto. Od nynějška můžeme díky Adamu Votrubovi tyto umělecké licence pohodlně srovnat s historickou skutečností.

Adam Votruba: *Václav Babinský – život loupežníka a loupežnická legenda*, Nakladatelství Libri, 160 stran

Redakčně zkráceno

Zdroj: <https://www.idnes.cz/kultura/literatura/jak-to-doopravdy-bylo-s-babinskym-starym-lotrem-mexickym>.

Václav IV. (26. 2. 1361, Norimberk – 16. 8. 1419, Nový Hrad u Kunratic)

Václav IV. byl římský a český král, syn Karla IV. a jeho třetí manželky Anny Svídnické. Již 15. června 1363 byl korunován českým králem, 6. července 1376 v Cáchách římským králem. Dostalo se mu velmi dobrého vzdělání, hovořil několika jazyky. Hodnocení Václavových vladařských schopností je jednou z nejspornějších otázek celého lucemburského období v Čechách. Je přitom třeba oddělit jeho působení jako římského a jako českého krále, přihlédnout ke změněné mocenské konstelaci evropské politiky, kde neobyčejnou roli sehrál rozkol v katolické církvi.

Osobitý charakter měl spor Václava a mladého pražského arcibiskupa Jana z Jenštejna, který se na pozadí rozdílného postavení v papežském schizmatu týkal především záměru českého panovníka založit biskupství v západních Čechách. Obětí se stal generální vikář Jan z Pomuku – barokní světec Jan Nepomucký. Od roku 1402 kázal v Betlémské kapli M. Jan Hus. Následujícího roku propukl spor o viklefismus, jehož myšlenky převzal a hlavním stoupcem byl právě Jan Hus. Václav IV. projevoval k opravnému hnutí, jehož ideovou základnou bylo vysoké učení, sympatie. Výrazně se to projevilo vydáním Dekretu kutnohorské-

Neznámý autor: *Václav IV.*, před 1390

ho, kterým se upravoval poměr hlasů na univerzitě ve prospěch českých mistrů. Po roce 1410 Václav do veřejného života významněji nezasahoval. Skutečným představitelem českého království se stávala šlechtická obec.

Dne 30. července 1419 došlo k první pražské defenestraci, král dostal zuřivý záchvat, byl raněn mrtvicí a zemřel. V neklidné situaci byly Václavovy ostatky tajně převezeny do zbraslavského kláštera. Již příštího roku byl klášter vydrancován tábory, panovníkova mrtvola zneuctěna a pohozena. Teprve roku 1423 mohly být Václavovy ostatky důstojně uloženy do katedrály sv. Víta na Pražském hradě.

30. 7. 1419 došlo k defenestraci na Novoměstské radnici (první pražská defenestrace) – pražský lid vedený Janem Želivským se zmocnil Novoměstské radnice a vyhodil z oken novoměstské konšely – začátek husitské revoluce.

Ferdinand Tyrolský

(14. 6. 1529, Linec – 24. 1. 1595, Innsbruck)

Druhorozený syn Ferdinanda I. a Anny Jagellonské byl vychováván spolu se svým starším bratrem Maxmiliánem, pozdějším císařem Maxmiliánem II. Osmnáctiletý Ferdinand byl otcem jmenován místodržitelem v Čechách. Za svého pobytu v Čechách začal arcivévoda rozvíjet sběratelské a umělecké zájmy a roku 1557 se zde tajně oženil s měšťanskou dcerou Filipínou Welsеровou. Sňatek ho vyloučil z případného nástupnictví. Po otcově smrti připadla Ferdinandovi vláda v Tyrolsku, jeho sídelním městem se stal Innsbruck a nejoblíbenější rezidencí blízký zámek Ambras, kde soustředil i své bohaté sbírky. Ferdinand Tyrolský kromě správy svých zemí nepouštěl ze zřetele ani evropskou politiku.

Francesco Terzio: *Ferdinand Tyrolský*, ca. 1565

29. 7. 1784 byl na pražské univerzitě zaveden nový studijní řád, přibýly nové studijní obory, vyučovacím jazykem se stala němčina místo dosavadní latiny.

17. 8. 1789 byla v bývalém kanovnickém domě u kostela sv. Apolináře zřízena pražská obecní porodnice, která patří mezi nejdéle bez přestávky fungující porodnice na světě. Předchůdkyní dnešní, dříve Zemské porodnice byla od roku 1789 veřejná porodnice, která se nacházela také v Apolinářské ulici, v barokní budově bývalého kanovnic-

kého domu při chrámu sv. Apolináře. Byla určena pro anonymní porody a byl při ní i nalezinec.

Roku 1862 rozhodl hrabě Thun-Hohenstein o vybudování Královské české zemské porodnice. Pro stavbu bylo vybráno místo Na Větrově, částečně v tehdejší Herzogově zahradě, a paradoxně i tam, kde kdysi stával dům zvaný U Herodese. Budovu Zemské porodnice navrhl a v letech 1865-1875 postavil přední český architekt a stavitel Josef Hlávka (1831-1908). Josef Hlávka čerpal inspiraci pro budovu porodnice ve významných evropských porodnicích v Bruselu, Paříži a Vídni. Prostudoval i dostupnou lékařskou literaturu o porodnictví. Chtěl, aby projekt a jeho následná realizace co nejlépe vyhovovaly svému účelu. Pro vnější vzhled Josef Hlávka zvolil severoněmecký novogotický sloh a navrhl stavbu tvořenou soustavou šesti pavilónů s jedenácti trakty a s vnitřním obdélníkovým nádvořím. Pavilonový systém umožňoval v případě potřeby uzavřít jednotlivé části budovy a zamezit tak šíření infekce.

Dne 14. 2. 1945 byla při bombardování Prahy částečně zasažena i budova porodnice.

Pro svoji mimořádnou architektonickou hodnotu a význam v dějinách lékařství je areál Hlávkovy porodnice prohlášen za chráněnou kulturní památku. V historickém plášti budovy od architekta Josefa Hlávky jsou dnes jedny z nejmodernějších porodnických, neonatologických a gynekologických technologií, většinou na nejvyšší evropské úrovni. Tato porodnice získala jako první v Evropě certifikát Evropské odborné společnosti pro gynekologii a porodnictví (EBCOG) pro dosud tři udělované subspecializace (perinatologii, urogynekologii a gynekologickou onkologii), a proto zde čeští odborníci mohou organizovat mezinárodní školicí kurzy, pobytové stáže a vyučovat lékaře z celé Evropy. V budově tedy probíhají oba typy vzdělávání: pregraduální (studenti 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a dalších fakult) i postgraduální vzdělávání (lékaři). V posledních letech se v této porodnici narodí kolem 4 500 dětí ročně.

28. 7. 1914 Rakousko-Uhersko vyhlásilo válku Srbsku: začala první světová válka.

21. 6. 1949 byl popraven Heliodor Píka, armádní generál (* 3. 7. 1897), československý voják a legionář, významný představitel zahraničního československého protinacistického odboje a po únorovém převratu oběť komunistického režimu.

Po únorovém převratu byl 1. března 1948 odeslán na zdravotní dovolenou a 5. května byl zatčen ve vojenské nemocnici, kde se zotavoval po operaci žlučníku. Byl neprav-

divě obviněn ze špionáže ve prospěch Velké Británie a další vlastizrádné a velezrádné činnosti. Dne 29. ledna 1949 pak byl ve vykonstruovaném soudním procesu Státním soudem odsouzen k trestu smrti oběšením, který byl vykonán 21. června 1949 na dvoře plzeňské věznice Bory. Vyhovění žádosti o milost nebylo ministrem národní obrany Ludvíkem Svobodou doporučeno. Kromě rodiny a obhájce proti rozsudku protestovali pouze představitelé MNV ve Štítině a bývalý náčelník francouzské vojenské mise v ČSR Louis Faucher. Tělo generála se po pitvě „ztratilo“, nebylo pohřbeno, snad byl popel vysypán na rozptylové loučce plzeňského hřbitova. Bohužel se už nedá zjistit, kde Heliodor Píka vlastně leží.

K jeho plné rehabilitaci došlo až po roce 1989, kdy se veřejnost se mohla s jeho osudem seznámit. V devadesátých letech 20. století pak vznikl dokument České televize *Proč vás zabili, generále?* a bylo o něm napsáno několik knih. Roku 1991 udělil H. Píkovi prezident Václav Havel in memoriam Řád Milana Rastislava Štefánika za mimořádné zásluhy v boji za osvobození vlasti v době druhé světové války, byl mu odhalen památník v Plzni i v rodné Štítině před jeho domem. Po Píkovi je pojmenován i 53. pluk průzkumu a elektronického boje Armády České republiky v Opavě, náměstí v Plzni-Slovanech, ulice v Praze 6 – Dejvicích a také v Brně, Kroměříži, Liberci, Olomouci, Ostravě a na Kladně.

V roce 2001 byl Karel Vaš, poslední ještě žijící akteur justiční vraždy generála Píky, obžalován z trestného činu vraždy a nejprve odsouzen k sedmi letům odnětí svobody, ale roku 2002 byl rozsudek nad ním zrušen a trestní stíhání zastaveno z důvodu promlčení trestní odpovědnosti.

1. 7. 1974 bylo k Praze připojeno dalších třicet obcí.

22. 6. 1989 byl zveřejněn v samizdatových *Lidových novinách* manifest *Několik vět*, první společný dokument představitelů opozice a oficiální kultury a vědy.

Před třiceti lety zatřásla komunistickým režimem v Československu petice *Několik vět*. Žádala propuštění politických vězňů, svobodnou činnost sdělovacích prostředků a nezávislých iniciativ a svobodu shromažďování. Její text 29. června 1989 odvíšly zahraniční rozhlasové stanice. Podpisy na petici rychle přibývaly, v polovině listopadu jich už bylo 40 tisíc. K disidentům, známým umělcům a vědcům se připojila veřejnost, nespokojená s poměry v totalitním Československu. Petici sepsal Václav Havel s Jiřím Křížanem, Stanislavem Devátým a Sašou Vondrou. Mezi prvními signatáři byli Jiří Dienstbier, Petr Uhl, Ján Čarnogurský, ale také uznávaní umělci jako Josef Kemr a Jiří Suchý, vědci a historici.

CÍRKEV

23. dubna uplynulo 90 let od slavnostního otevření České papežské koleje Nepomucenum v Římě

V semináři se tam připravují mladí muži ke svému budoucímu povolání katolických kněží. Kolej je ale také centrem českého kulturního, náboženského a vědeckého života.

Realizují se tam různé krajanské aktivity, je sídlem Českého historického ústavu a od roku 2011 v Nepomucenu našla místo i česká škola.

V roce 1884 byla na popud papeže Lva XIII. v Římě zřízena kolej Bohemicum určená k výchově českých bohoslovců. Po první světové válce a vzniku Československa ale do ní začali přicházet i studenti z moravských diecéz

zí, a postupně i ze Slovenska. Kapacita koleje Bohemicum tak už nedostačovala, a tak ve dvacátých letech byl z vůle papeže Pia XI. zakoupen pozemek a v roce 1929 byla otevřena nová budova, která byla pojmenována po českém světcu Janu Nepomuckém. Nepomucenum pak sloužilo jako výchovný ústav pro církevní elitu v českých zemích a na Slovensku. Mezi významné exalumnny české koleje patří i mnozí pozdější biskupové, například Karel Kašpar, Josef Beran, Jozef Tomko, Karel Otčenášek či Jaroslav Škarvada.

Nepomucenum se v roce 1947 ocitlo v překerní finanční situaci, tehdy pomohl Vatikán. Na koleji pak dostudovávali studenti, kteří se do Československa po roce 1948 nemohli vrátit. Postupně také přicházeli emigranti, kteří utíkali za hranice, aby se stali kněžími. V době komunistické totality Nepomucenum sehrálo nesmírnou roli nejen pro adepty kněžství, ale také se stalo útočištěm mnoha českých emigrantů, kteří uprchli z Československa po roce 1948 a 1968.

Za této doby se Nepomuceno stalo jedním z velkých center českého života v exilu. Fungovalo pro mnohé, kteří utekli z Československa, jako první záchytný bod, kde je dokázalo obléct, nasytit a také jim najít nějakou provizorní práci. Byla založena křesťanská akademie, která vydávala mnoho publikací, které se dostávaly i do tehdejšího komunistického Československa.

Od roku 1989 funguje kolej opět v klasickém režimu. Desítky studentů nejen z Čech, ale i z jiných zemí se tam připravují k povolání katolických kněží nebo si doplňují teologické vzdělání. V Nepomucenu také funguje česká mateřská školka i základní škola. Děti se zde učí český jazyk, českým reáliím a udržují české národní tradice. Nepomuceno hostí Historický ústav Akademie věd České republiky, kam přijíždějí nejen historici, ale i třeba archeologové, historici umění, literatury na stipendijní pobyty, aby mohli bádát v knihovnách nebo archivech.

V hlavní budově Nepomucena sídlí kněží, bohoslovci, je zde velká kaple svatého Václava, ale i kuchyně s prádelnou a Historický ústav s knihovnou. Vedle ní stojí menší dům s vrátnicí, v němž sídlí sestry boromejky. Ty zde působily od začátku koleje až do roku 1978. Staraly se o kuchyň a zásobování, prádelnu a úklid a případně i ošetřování nemocných studentů. V roce 2000 se sestry boromejky do Říma vrátily. Obstarávají servis pro obyvatele Nepomucena a mají vlastní mariánskou kapličku.

Arnošt z Pardubic – první pražský arcibiskup

Arnošt se narodil na přelomu 13. a 14. století – přesné datum není známo, byť se tradičně uvádí 25. březen 1297. Jeho otec Arnošt z Hostýně (dnes Hostinka u České Skalice) zastával úřad královského purkrabího v Kladsku. Vedle nejstaršího Arnošta měl další tři syny – Bohuš se stal kanovníkem a proboštem ve Vratislavi a v Praze, Smil zdědil rodové Pardubice a Vilém nejdříve působil jako purkrabí v Červené Řečici a posléze po bratrovi zdědil Pardubice. Arnošt strávil dětství s rodinou v Kladsku, kde i získal první vzdělání na farní škole johanitů při kostele sv. Jana. Následně byl poslán na vychování k broumovským be-

nediktinům a do pražských škol. Svá vyšší studia spojil s Itálií – navštěvoval univerzity v Padově a Bologni, kde se během dlouholetého pobytu zaměřil na právo a teologii. Právě v Itálii poznal budoucího českého krále Karla a navázal s ním přátelské vztahy. Po návratu do Čech byl Arnošt v roce 1339 vysvěcen na kněze a na Karlovu přímluvu byl nejen přijat za člena svatovítské kapituly, ale již v roce 1340 se ujal jejího vedení. Jako děkan kapituly se rychle stal jedním z nejdůležitějších kleriků českého království. A díky přízni markrabího Karla byl po smrti pražského biskupa Jana IV. z Dražic v roce 1343 zvolen jeho nástupcem.

30. dubna 1344 se nový biskup stal po povýšení pražského biskupství na metropoli arcibiskupem. Poslední pražský biskup a současně první arcibiskup přijal odznak své nové hodnosti, arcibiskupské pallium, v listopadu 1344.

Nový metropolita se aktivně zapojil do církevní i světské politiky Lucemburků. Požehnal počátkům přestavby baziliky sv. Víta, Václava a Vojtěcha a v září 1347 vedl korunovační obřady, při nichž byli Karel s manželkou Blankou pomazáni na české krále a královnu. Velmi se angažoval při založení pražské univerzity, bděl nad rozvojem univerzity jako její kancléř. Karel metropolitovi plně důvěřoval a svěřoval mu řadu důležitých diplomatických misí. Arnošt několikrát navštívil říšská knížata i papežskou kuriu a prokázal své schopnosti. Arnošt z Pardubic doprovázel císaře na jeho zahraničních i domácích cestách, podílel se na vytváření důležitých listin a právních dokumentů a Karel s ním bezpochyby konzultoval většinu svých zásadních rozhodnutí. Arnošt se osvědčil jako podporovatel umění a štědrý mecenáš několika významných uměleckých, resp. literárních památek.

Arnošt z Pardubic nebyl samozřejmě pouze obratným státníkem či štědrým donátorem. Snažil se rovněž zreformovat svěřenou církevní provincii a církevní život. V roce 1349 vyhlásil provinciální statuta, tedy církevní zákoník zavádějící jasná pravidla pro fungování církevních institucí. Inicioval konání vizitací a dohlížel na obnovu církevních pořádků. I díky jeho přispění s konečnou platností zmizely z českého práva tzv. Boží soudy neboli ordály, které sloužily k prokázání viny obžalovaného skrze zkoušku žhavým železem či ponořením do vody. Založil několik klášterů, největší význam měly kanonie augustiniánů kanovníků v Kladsku, Jaroměři a Rokycanech. Arnošt z Pardubic zemřel v roce 1364 na svém hradě v Roudnici nad Labem, ale místo posledního spočinutí našel tam, kde podle jeho svědectví začalo jeho duchovní obrácení – v kostele Panny Marie v Kladsku.

Pražský arcibiskup, kardinál František Tomášek

(30. 6. 1899 – 4. 8. 1992)

Pražský arcibiskup, kardinál František Tomášek, se již za svého života stal legendou, především pro své postoj a vytrvalé vystupování na obranu důstojnosti člověka a svobody země. Byl jedním z význačných představitelů protikomunistického odboje a mravní autoritou přesahující katolické společenství. Sám osobně pocítil teror nacistů i diktaturu komunistů.

Tři roky prožil v pracovním táboře v želivském klášteře (společně s dalšími vůdčími osobnostmi katolické církve) a teprve v roce 1954 se mohl vrátit ke svému kněžskému povolání. Široké veřejnosti se osobnost Františka Tomáška stala známou v období otevřeného konfliktu katolických věřících s politickou mocí. Kardinál Tomášek aktivně vystupoval na obranu utiskovaných kněží a věřících, požadoval náboženskou svobodu a respektování lidské důstojnosti. Ty spolu s Tomáškem požadoval v roce 1985 i čtvrtmilionový zástup věřících, který se zúčastnil velehradské poutě, jež byla jedním z prvních masových vystoupení proti komunistické moci v době normalizace.

Od roku 1974 byl Tomášek po léta jediným veřejně působícím biskupem v Čechách, a do roku 1987 i na Moravě. V červnu 1977 papež Pavel VI. jmenoval Františka Tomáška kardinálem a v prosinci téhož roku arcibiskupem pražským a primasem českým. Stal se tak po osmi letech, kdy byla funkce nejvyššího představitele českých a moravských katolíků neobsazena, 34. pražským arcibiskupem od roku 1344.

O Velikonočích roku 1987 vyhlásil desetiletý program duchovní obnovy českého národa k 1000. výročí smrti sv. Vojtěcha. Velký podíl měl Tomášek také na svatořečení Anežky Přemyslovny na podzim 1989, které se stalo jakýmsi předznamenáním listopadové revoluce. Již o rok dří-

ve podepsal petici požadující svobodu náboženského vyznání, protestoval také proti policejní brutalitě při lednových shromážděních k uctění památky smrti Jana Palacha v roce 1989 a podpořil petici *Několik vět*.

V roce 1990 se splnil jeho životní sen, svoboda náboženského vyznání se po dvačtyřiceti letech stala znovu skutečností. Všechny biskupské stolce v Československu byly obsazeny, diplomatické styky s Vatikánem byly obnoveny a v životě církve začala nová etapa. Poslání kardinála Tomáška bylo dovršeno a nejstarší činný biskup v katolické církvi mohl požádat papeže o uvolnění ze svého úřadu. František Tomášek byl zproštěn úkolu správy pražské arcidiecéze v březnu 1991.

František Tomášek, který působil řadu let v katolickém školství jako katecheta a inspektor, se celý život zajímal o oblast výuky a výchovy. Na toto téma také napsal řadu učebnic a populárně-naučných knih. Za své občanské postoje získal mnoho ocenění, například v roce 1991 mu prezident Václav Havel udělil Řád T. G. Masaryka. V červnu 1997 byl v Budapešti vyznamenán mezinárodní cenou sv. Vojtěcha in memoriam. V roce 1993 byla na školu ve Studénce, kde se Tomášek narodil, umístěna pamětní deska, na faře v Moravské Huzové na Olomoucku, kde působil v padesátých a šedesátých letech, visí pamětní deska s jeho bustou.

ČERVENEC – SRPEN

Červenec

Červenec je sedmý měsíc gregoriánského kalendáře v roce. Tento měsíc patří do velkých letních prázdnin všude tam, kde je léto. Název červenec je vlastně původně malý červen, přípona zde vyjadřuje následnost, červenec následuje po červnu. Etymologie měsíce červenec: navazuje na měsíc červen, kdy začíná zrát první ovoce červené barvy. Červenec označuje období, kdy už je všechno červené ovoce, které ještě jen začalo zrát v červenci, už zralé. (mk)

Pranostiky na červenec

Když dne ubývá, horka přibývá.

Červenec nese parna, krupobití a medovice, jestli hojný na bouřky a vichřice.

Slunce peče – dešť poteče.

Na mokřý červenec následuje bouře a krupobití.

Co červenec neuvaří – srpen nedopeče.

Co červenec neupeče, to již srpnu neuteče.

V červenci do košile rozdělej se a v prosinci po uši oděj se! Jaký červenec, takový leden.

Když červenec pěkně hřeje, o Vánocích se zima zaskvěje.

Červenec – úrody blíženeč.

Co červenec končí, srpen začíná.

(mk)

Srpen

Srpen je osmým měsícem roku gregoriánského kalendáře. České jméno pochází pravděpodobně od slova srp, což bý-

val hlavní nástroj užívaný v raném zemědělství při sklizni obilí (tedy při žních), žně pak obvykle končily právě v osmém měsíci kalendářního rok. Srpen je letní měsíc, kdy léto vrcholí, ale místy již oznamuje, že brzy přijde podzim a s ním změna počasí.

(mk)

Pranostiky na srpen

I když ze strnišť občas fučí, horko nás přece jen mučí.

V srpnu když půlnoční vítr věje, bez deště sluněčko hřeje.

Když fouká v srpnu severák, bude dlouho pěkně pak.

Když je v srpnu ráno hodně rosy, mají z toho radost vosy.

Rosí-li v srpnu silně tráva, pěkné povětří se očekává.

Hřímá-li v srpnu, lze čekat osmého dne opět bouřku.

Srpen k zimě hledí a rád vodu cedí.

Když v srpnu naprší, tak než se oběd pojí, všecko slunce vysuší.

V srpnu mlhy na výšinách – jistá voda, když v nížinách – to pohoda.

Když v srpnu moc hřímá, bude na sních bohatá zima.

Když pálí srpen, bude pálit i víno.

Srpen z počátku-li hřeje, zima pak se dlouho sněhem skvěje.

Moc hub srpnových – moc vánic sněhových.

Jsou-li v srpnu hory kalný, budou v zimě mrazy valný.

Jak Vavřinec zavaří, Bartoloměj zasmaží, tak se podzimek daří.

(mk)

ČR získala z EU za 15 let o 741 miliard korun víc, než zaplatila

Česká republika získala od roku 2004 do konce loňského roku z rozpočtu EU zhruba 1,31 bilionu korun, do rozpočtu unie poslala 565 miliard korun. Celkem tak ČR získala z EU o 741,3 miliardy korun víc, než zaplatila. Vyplývá to z údajů ministerstva financí. Nejvíce, 192 miliard korun, Česko vyčerpalo v roce 2015. Za kladným výsledkem jsou dlouhodobě především peníze ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti a příjmy ze Společné zemědělské politiky EU. Postupný nárůst odvodů ČR je způsoben rostoucím objemem rozpočtu EU a dlouhodobým posilováním ekonomické vyspělosti ČR.

Dotace začalo Česko čerpat hned v roce 2004 v programovém období, které skončilo v roce 2006. Podle údajů ministerstva pro místní rozvoj (MMR) v něm vyčerpalo celou přidělenou částku. V programovém období 2007-2013 zůstala čtyři procenta ze zhruba 700 miliard Kč přidělených dotací nevyčerpána. Programové období 2014-2020 fakticky začalo až v roce 2015, kdy Evropská komise schválila jednotlivé programy. Česko v něm může získat asi 610 miliard korun.

CRIF: 60 procent kapitálu v českých firmách je ze zahraničí

Zahraniční kapitál v českých firmách činí 1,25 bilionu korun a tvoří tak 60 procent jejich veškerého kapitálu. Zhruba bilion korun pochází ze zemí EU, z toho 877 miliard ze zemí eurozóny. Kapitál ze zemí EU tak tvoří 48 procent veškerého kapitálu firem v ČR a 80 procent veškerého zahraničního kapitálu v Česku. Vyplývá to z analýzy společnosti CRIF. Celkový základní kapitál českých společností dosahuje 2,1 bilionu korun. Český kapitál činí 846 miliard korun. „Diskuse o podnikání zahraničních firem v Česku dlouhodobě neodpovídá reálné síle kapitálu z jednotlivých zemí. Před volbami do Evropského parlamentu jsme se proto rozhodli podívat na reálnou sílu zahraničního kapitálu v ČR. Ukazuje se, že kapitál ze zemí unie je pro ČR naprosto klíčový. Naopak hojně diskutovaný čínský kapitál tvoří jen necelé procento veškerého zahraničního kapitálu a patří mu tak až 19. příčka. V rámci kapitálu z Asie jsou významnější například investice z Japonska či Jižní Koreje,“ uvedl vedoucí datového oddělení společnosti CRIF – Czech Credit Bureau Jan Cikler.

MF: Od příštího roku budou veřejné finance zřejmě ve schodku

Veřejné finance by se měly dostat z letošního plánovaného přebytku 0,3 procenta hrubého domácího produktu (HDP) do schodku 0,2 procenta příští rok. Deficit veřejných financí by měl přitom v dalších letech růst, v roce 2021 na 0,3 procenta HDP a v roce 2022 na 0,5 procenta HDP. Vyplývá to z aktualizované verze Konvergenčního programu, která je součástí Rozpočtové strategie sektoru veřejných institucí vypracované ministerstvem financí.

Loni klesl přebytek veřejných financí z předloňských 1,6 procenta HDP na 0,9 procenta. EU požaduje deficit pod třemi procenty HDP.

Meziroční inflace je nyní na vrcholu a v dalších měsících začne klesat především kvůli vysoké srovnávací základně z loňského roku. Na konci letošního roku by se mohla dostat pod 2,5 procenta. Vyplývá to z vyjádření analytiků. Spotřebitelské ceny v březnu meziročně stouply o 3 procenta. Šlo o nejvyšší meziroční nárůst od října 2012, uvedl Český statistický úřad. Hlavní ekonom ING Jakub Seidler upozornil, že na růst cen působí letos zejména ceny služeb. „Ty sice představují zhruba 35 procent spotřebitelského koše, v letošním roce však rostou poměrně svižně. Hlavní roli v tomto ohledu hrají ceny bydlení, které letos zrychlily a k růstu inflace o tři procenta přispívají zhruba polovinou,“ uvedl.

Růst inflace je podle hlavního ekonoma Deloitte Davida Marka odezvou rychlého růstu ekonomiky v loňském a předloňském roce. „Rychlý růst výroby vedl k vyšší poptávce po pracovních silách a při vyčerpání zásobě volných pracovních sil se tento tlak začal přelévat do vyšších mezd. Potom bylo již jen otázkou času, kdy se mzdová inflace přetaví v cenovou inflaci,“ uvedl. Dnešní údaje o inflaci ovšem nejsou podle něj důvodem k obavám, protože inflace by měla v dalších měsících začít klesat.

ČR zvyšuje závislost na dovozu zemědělských surovin, schodek agrárního obchodu byl loni nejhorší v historii

Schodek agrárního zahraničního obchodu se loni meziročně prohloubil o zhruba 7,88 miliardy korun, dosáhl 40,3 miliardy korun. Je to zatím nejhorší výsledek. ČTK o tom informovali zástupci Zemědělského svazu ČR. Do Česka se v minulém roce dovezlo agrární zboží za 228,6 miliardy korun, což je meziroční navýšení o přibližně dvě miliardy korun, naopak vyvezlo za 186,1 miliardy korun, což je meziročně méně o více než deset miliard korun. Podle svazu se tak ukazuje závislost ČR na zahraničních výrobcích. Nejhoršího výsledku, jak je v posledních letech zvykem, bylo dosaženo u komodity maso, kde činí záporné saldo plných 23 miliard korun, což je plných 60 procent celkového záporného salda agrárního zahraničního obchodu.

ČSÚ: Český průmysl je v EU na 12. příčce

Český průmysl se řadí na 12. místo žebříčku členských zemí EU s dvouprocentním podílem na její celkové produkci. Na tiskové konferenci to řekl ředitel odboru statistiky průmyslu Českého statistického úřadu Radek Matějka. Průmyslová výroba loni v Česku meziročně stoupla o tři procenta. Rostla pátým rokem po sobě, ale pomaleji než o rok dřív. Přesto tempo růstu zůstalo nad evropským průměrem. Mezi klíčové země ovlivňující vývoj průmyslu v Evropě je podle Matějky s třicetiprocentním podílem Německo, následují s odstupem Velká Británie, Itálie a Francie. Více než polovina průmyslové produkce míří na export. V letošním roce průmysl podle analytika Patrika Rožumberského nečekají lehké časy. „Jeho orientace na export se v této fázi ekonomického cyklu začíná ukazovat jako svažující. Mezi jeho největší překážky bude patřit pomalejší globální obchod, nasycená poptávka po autech v Evropě a oslabení čínské ekonomiky.“

Zahraniční obchod ČR loni skončil v přebytku 132,7 miliardy korun, meziročně tak byl o 30,8 miliardy Kč nižší. Největším obchodním partnerem Česka bylo loni Německo, kam směřovala téměř třetina tuzemského vývozu. Na dovozu do ČR se německý vývoz podílel z více než jedné čtvrtiny. Celkově podle analytika UniCredit Bank Jiřího Poura bilance zahraničního obchodu loni vykázala solidní výsledek. Hlavní ekonom Czech Fund Lukáš Kovanda upozornil, že jedinými dvěma klíčovými odbytími českého exportu, které loni vykázaly pokles jeho objemu, je Británie a Čína. Stavební výroba v Česku se loni meziročně zvýšila o 8,4 procenta. Dařilo se pozemnímu i inženýrskému stavitelství.

Analytici: Ekonomika ČR si navzdory vývoji v zahraničí vedla dobře

Zpřesněné údaje o vývoji hrubého domácího produktu (HDP) v loňském roce ukazují, že si česká ekonomika vzhledem k vývoji v Německu a dalších zemích eurozóny vedla dobře. Ve srovnání s ostatními zeměmi regionu je na tom podle ekonomů sice hůře, ale jen kvůli tomu, že narazila dříve na limity svých kapacit. Za celý letošní rok ekonomové očekávají zpomalení ekonomiky na 2,7 procenta. Zpřesněná data ČSÚ potvrdila loňské zpomalení růstu české ekonomiky na 3,0 procenta z předloňských 4,5 procenta. „Česká ekonomika tak předvedla velmi dobrý výkon, a to i navzdory stagnaci německé ekonomiky. V letošním roce očekáváme růst HDP na úrovni 2,7 procenta,“ uvedla ekonomka Komerční banky Jana Steckerová. Celkově tak lze podle hlavního ekonoma Generali Investments CEE Radomíra Jáče konstatovat, že HDP v závěru loňského roku překvapil jak solidním růstem, tak příznivou strukturou.

Hlavní ekonom Czech Fund Lukáš Kovanda upozornil, že mezi zeměmi visegrádské skupiny už tři čtvrtletí v řadě Česko zaostává. „Česká ekonomika zpomaluje výrazněji než další země regionu zejména proto, že dříve než ony narazila na kapacitní omezení,“ uvedl. Maďarsko rostlo v posledním čtvrtletí meziročně o 5,1 procenta, Polsko o 4,9 procenta a Slovensko o 3,6 procenta. Steckerová upozornila, že ve srovnání mezičtvrtletního růstu se zbytkem regionu si Česko udrželo druhou příčku hned za maďarskou ekonomikou.

ČNB zvýšila úrokové sazby, základní stoupla na dvě procenta

Bankovní rada České národní banky zvýšila úrokové sazby. Základní úroková sazba, od níž se odvíjí úročení komerčních úvěrů, stoupla o 0,25 procentního bodu na dvě procenta. Informovala o tom mluvčí centrální banky Markéta Fišerová. Jde o první zvýšení sazeb od loňského listopadu. ČNB zvýšila také lombardní sazbu, a to o 0,25 procentního bodu na tři procenta. Lombardní sazba je procentuální sazba, za kterou si obchodní banky mohou půjčit u centrální banky peníze proti zástavě cenných papírů. Diskontní sazbu, na kterou jsou například navázána penále za nesplácené úvěry nebo neuhrazené daně, rada zvýšila o 0,25 procentního bodu na jedno procento. Od sazeb centrální banky se odvíjejí úroky bankovních vkladů a úvěrů. Podnikům vyšší úroky přináší dražší úvěry na investice a provoz, domácnostem zase dražší půjčky na bydlení.

dů a úvěrů. Podnikům vyšší úroky přináší dražší úvěry na investice a provoz, domácnostem zase dražší půjčky na bydlení.

Pro startupy je v Evropě nejlepší Německo, ČR je šestá

Německo je v Evropě nejlepší zemí pro začínající podnikatele. Do čela žebříčku se dostalo díky své silné ekonomice, snadnému přístupu k rizikovému kapitálu, nízkým nákladům na podnikání a vzdělanému obyvatelstvu. Uvedla to britská organizace pro průzkum trhu NimbleFins. Česká republika obsadila šestou příčku. Na druhém místě mezi dvanácti nejlepšími státy stanula Británie, dále Irsko, Švýcarsko, první pětici uzavírá Estonsko. Materiál vychází z údajů z veřejně dostupných údajů ze zdrojů, jako jsou například Světová banka, OECD, UNESCO a Světové ekonomické fórum. Organizace NimbleFins hodnotila čtyři kategorie: stav ekonomiky, náklady na podnikání, podnikatelské klima a kvalitu pracovních sil.

V Česku roste počet vydaných platebních karet i bankomatů

V Česku jsou stále oblíbenější bezhotovostní platby. Počet vydaných karet loni stoupl zhruba na 11 a tři čtvrtě milionu, to je asi o půl milionu víc než rok předtím. Vyplývá to ze statistik Sdružení pro bankovní karty. Stále víc malých a středních podniků totiž umožňuje bezhotovostní platbu. V Česku roste také obliba placení z mobilního telefonu a v internetových obchodech. Zvýšil se také počet bankomatů. Loni jich bylo skoro 5 a půl tisíce. Oproti předchozímu roku je to nárůst zhruba o osm stovek.

Allianz: Česko má čtvrtou nejstabilnější ekonomiku v EU

Česká republika má po Německu, Nizozemsku a Slovinsku čtvrtou nejstabilnější ekonomiku v EU. Vyplývá to z letošního výzkumu Allianz Euro Monitor, který každoročně hodnotí stabilitu a zdraví ekonomik eurozóny a dalších zemí EU na základě dvaceti ukazatelů ve čtyřech hlavních oblastech, jimiž jsou rozpočtová udržitelnost, konkurenceschopnost, zaměstnanost a produktivita a zahraniční dluh. Česko získalo na stupnici od jedničky do deseti 7,8 bodu. Loni byla ČR v žebříčku na prvním místě. „ČR pokračuje ve stabilním a velice silném růstu, v důsledku čehož vykazuje jen nízkou úroveň makroekonomické nerovnováhy,“ uvedla studie.

Tvrď brexit by mohl snížit růst ekonomiky až pod dvě procenta

Odchod Velké Británie z EU bez dohody, tzv. tvrdý brexit, by mohl snížit růst české ekonomiky až pod dvě procenta. Tvrď brexit by totiž mohl snížit růst tuzemského hospodářství o 0,7 až 1,4 procentního bodu. Vyplývá to z vyjádření člena bankovní rady České národní banky Tomáše Holuba na konferenci věnované brexitu. Důvodem snížení růstu by byl podle něj především propad poptávky po českých exportech v eurozóně. ČNB v nové únorové

prognóze, která s tvrdým brexitem nepočítá, odhaduje letos růst ekonomiky o 2,9 procenta a příští rok o tři procenta.

Investice do nemovitostí v Česku loni klesly skoro o třetinu

Objem investic do nemovitostí v Česku loni meziročně klesl o 30 procent na 2,62 miliardy eur (přibližně 67,2 miliardy Kč). Nižší byl také počet transakcí, a to o 27 procent. Vyplyvá to ze studie poradenské společnosti Colliers International, podle které pokles souvisí s nedostatkem kvalitních nemovitostí na prodej. Do nákupu nemovitostí v Česku loni investovaly firmy ze třinácti zemí. Největšími investory ale byly české subjekty s dvaadesátiprocentním podílem na objemu investic a se 77 procenty všech transakcí.

Křetínského CMI koupila časopisy Lagardère ve Francii za 1,3 mld.

Společnost Czech Media Invest (CMI), kterou spoluvlastní český miliardář Daniel Křetínský, dokončila nákup francouzských časopisů mediální skupiny Lagardère za 52 miliónů eur (zhruba 1,34 miliardy Kč). Součástí koupě je licence na značku módního magazínu *Elle* pro Francii. Skupina Lagardère ale dále zůstává vlastníkem mezinárodní značky Elle. Oznamil to v tiskové zprávě člen představenstva CMI Daniel Častváj. CMI koupila většinu titulů, které dosud ve Francii Lagardère vydával.

CMI již loni koupila francouzský týdeník *Marianne* a devětačtyřicetiprocentní podíl v holdingu Le Nouveau Monde od francouzského bankéře Matthieu Pigasse, spolujeditele francouzského deníku *Le Monde*. CMI v minulém roce také od Lagardère koupila rozhlasové stanice v Česku, Polsku, na Slovensku a v Rumunsku. Byly mezi nimi třeba tuzemské stanice Frekvence 1 a Evropa 2.

Čistý zisk ČEZ klesl meziročně téměř o polovinu, na 10,5 miliardy

Energetické společnosti ČEZ meziročně klesl čistý zisk skoro o polovinu na 10,5 miliardy korun, což je nejméně od roku 2003. Vyplyvá to z údajů, které firma zveřejnila. Výsledky byly horší než odhady analytiků. Propad ovlivnil hlavně prodej akcií za 7,5 miliardy korun ropné a plynárenské společnosti MOL. O šest procent se ČEZu naopak zvýšily výnosy, které se vyšplhaly na 185 miliard korun. V letošním roce ČEZ předpokládá zvýšení zisku EBITDA na 57 až 59 miliard korun a růst čistého zisku na 17-19 miliard korun.

ČEZ je největší česká energetická firma. Majoritním akcionářem firmy je stát, který drží přes ministerstvo financí 70 procent akcií.

Kapsch z ČR neodejde, nejspíš však bude propouštět

Společnost Kapsch po skončení smlouvy na provoz mýta z Česka neodejde. Chce se zaměřit na další projekty, například systém elektronických dálničních známek. Kvůli ztrátě mýta však firma nejspíš propustí část zaměstnan-

ců. V rozhovoru s ČTK to řekl generální ředitel tuzemského Kapsche Karel Feix. Rakouská firma je provozovatelem mýtného systému v Česku od roku 2007, na konci letošního roku ji vystřídá konsorcium CzechToll/SkyToll. Šéf Kapsche nevyločil ani možnost zapojení firmy do fungování budoucího mýtného systému například v roli subdodavatele.

Veletřhy Brno loni zvýšily obrat na 1,18 miliardy, snížily zadlužení

Veletřhy Brno loni dosáhly obratu 1,18 miliardy korun, což je proti srovnatelnému roku 2016 o 180 miliónů korun více. Zisk loni činil 130 miliónů korun, což je více než dvojnásobek zisku v roce 2016 a o 50 miliónů více než předloni. Podle generálního ředitele Jiřího Kuliše se jednalo o mimořádný rok i vzhledem k silným neveletržním akcím, řekl na tiskové konferenci. Zadluženost firmy se snížila na 338 miliónů korun a podle Kuliše má nyní firma plně vlastněná Brnem dobrý poměr vlastního a cizího kapitálu. Pro společnost je důležité, aby každoročně prodala alespoň 200 000 metrů čtvereční plochy, loni to bylo o desetinu více. Obrat je z významné části také tvořen stavbou expozic v Brně i na zahraničních veletržích. „Pobočka v Düsseldorfu loni měla tržby 3,9 miliónu eur (v přepočtu zhruba 100 mil. Kč), letos očekáváme téměř pět miliónů,” uvedl Kuliš.

Nové vedení Casion Austria

Bettina Glatz-Kremsner je od 1. května novou generální ředitelkou Casino Austria, nově v předsednictvu je Martin Skopek, bývalý Erste-Group manager (důvěrník skupiny Sazka) a Peter Sidlo – FPÖ, představený Investmentgesellschaft Sigma. Zároveň byli zvoleni do vedení rakouské Loterie jako prezidentka předsednictva Bettina Glatz-Kremsner a Martin Skopek jako ředitel předsednictva. Martin Skopek byl navržen velkoakcionářem Casino Austria českou Sazkou – KKCG majitele Karla Komárka. Česká skupina Sazka vlastní 38,29 procent podílů Casino Austria, 33,24 procent podílů má Rakouská republika a rakouský Novomatik má 17,1 procent.

Choceňská mlékárna: Změna názvu pomazánkovému máslu neškodila

Změna názvu pomazánkového másla na tradiční pomazánkové se v prodeji Choceňské mlékárny neprojevila. Navíc původní pojmenování lidé používají běžně dál, i když nařízení Soudního dvora EU trvá již pět let, konkrétně od dubna 2014. ČTK to řekl ředitel mlékárny Pavel Marek. Přejmenování výrobku nařídil Soudní dvůr EU, protože neobsahuje dostatečné množství tuku jako klasické máslo. Za propagaci a nové obaly firma před pěti lety zaplatila 3,5 miliónu korun, což je asi nejvíc, co kdy vydala za změnu designu a následnou osvětlu, že výrobek zůstává stejný, jen má jiné jméno. Ředitel považuje nařízení EU za mírně nespravedlivé.

Tradiční pomazánkové vyrábí pět firem, v nabídce ho má také Madeta, Mlékárna Bystřice pod Hostýnem, Jaroměřická mlékárna a nověji také Olma. Na českém trhu

má Choceňská mlékárna zhruba poloviční podíl, řekl Marek. Pomazánkové máslo vzniklo kvůli nedostatku mléčného tuku na výrobu klasického másla. Dnes již neexistující liberecká mlékárna uvedla podle státního zadání v roce 1977 na trh rozdíratelnou pomazánku, která máslo nahradila.

Zisk automobilky Škoda v 1. čtvrtletí klesl o 6,2 procenta

Provozní zisk české automobilky Škoda Auto klesl v prvním čtvrtletí o 6,2 procenta na 410 miliónů eur (10,5 miliardy Kč). Přispěl k tomu nepříznivý vývoj směnných kurzů a vyšší náklady. Tržby stouply o 8,2 procenta na 4,9 miliardy eur (125,6 miliardy Kč). Vyplyvá to z prohlášení, které zveřejnila mateřská firma Volkswagen. Škoda Auto již dříve uvedla, že dodala v prvním čtvrtletí zákazníkům 307 600 aut, což znamená meziroční pokles o 2,9 procenta. Prodeje ovlivnil pokles celkové tržby v Číně. Volkswagen dodal, že vysoká byla poptávka zvláště po modelech Karoq a Kodiaq. Škoda v současnosti nabízí devět modelových řad automobilů. V roce 2018 dodala zákazníkům celosvětově více než 1,25 miliónu vozů. Do roku 2025 chce ročně prodávat dva milióny aut.

Rakouský nábytkářský řetězec XXX Lutz kupuje od holdingu Signa 22 zahraničních poboček konkurenčního řetězce Kika, včetně prodejen v České republice

Cenu firmy nezveřejnily. Signa převzala krachující Kiku loni za symbolickou cenu. XXX Lutz teď získá prodejny Kika v Maďarsku, Česku, na Slovensku a v Rumunsku. Transakci ještě musejí schválit antimonopolní úřady. Smlouvy byly podle vyjádření Signy podepsány už 26. dubna. Signa se chce do budoucna soustředit na svůj domácí, rakouský trh.

„Dalších 22 obchodů s nábytkem perfektně doplňuje naši stávající pobočkovou síť ve čtyřech zemích,“ řekl serveru Heute.at mluvčí XXX Lutz Thomas Saliger. Cílem firmy je stát se jedničkou v každé zemi a na každém místě, kde působí, dodal.

Řetězec Kika vstoupil na český trh v roce 2005 a je dvojkou po švédské firmě IKEA. Než ho převzala rakouská společnost Signa, patřil od roku 2013 jihoafrické firmě Steinhoff International Holdings. Kika má podle svého webu v Česku nyní devět prodejen.

XXX Lutz působí v Česku od roku 2010. Vedle firem IKEA, Sconto, Jysk či Asko-Nábytek a Kika patří k největším prodejčům na tuzemském trhu s nábytkem.

Skupině PPF stoupl v roce 2018 čistý zisk o 25 procent na 22,2 miliardy korun (865 miliónů eur)

Celková aktiva skupiny se loni zvýšila o 18 procent na 1,16 bilionu korun (45 miliard eur). PPF banka loni vydělala přes dvě miliardy čistého, o polovinu víc než o rok dříve. „Klíčová aktiva napříč sektory spotřebitelského financování, bankovníctví, telekomunikací i nemovitostí vykazují stabilní ziskovost. Hlavním zdrojem růstu zisku byl v loň-

ském roce segment finančních služeb, tedy skupiny, který představují především společnosti Home Credit a PPF banka,“ komentovala výsledky finanční ředitelka skupiny PPF Kateřina Jirásková.

PPF podle ní nadále pokračovala v dlouhodobé strategii teritoriální i oborové diverzifikace. „Dokončení nových akvizic v telekomunikacích ještě více posílilo naše klíčové obory. Vstupem do strojírenského průmyslu skupina dále diverzifikovala své podnikání,“ dodala. PPF dokončila nákup 100 procent akcií Škody Transportation včetně dalších aktiv souvisejících s její činností loni v dubnu.

Skupina PPF investuje do řady odvětví od bankovníctví a finančních služeb přes telekomunikace, pojišťovnictví, nemovitosti, zemědělství, strojírenství až po biotechnologie. Působí v Evropě, Asii a USA. V ČR vedle akvizice v telekomunikacích působí PPF v bankovníctví a finančních službách, v realitách, strojírenství či biotechnologiích. Skupina PPF koncem roku 2018 zaměstnávala celosvětově 158 000 lidí. Její společnosti v ČR měly zhruba 14 000 zaměstnanců. PPF ovládá nejbohatší Čech Petr Kellner.

Pošta se loni poprvé propadla do ztráty 275 miliónů Kč

Česká pošta loni poprvé od svého vzniku v roce 1993 skončila v červených číslech. Vykázala ztrátu 275 miliónů korun proti předchozímu zisku 91 miliónů Kč. Skutečná provozní ztráta bez započítání pohledávky vůči státu za univerzální službu byla 1,075 miliardy Kč. Podle vicepremiéra Jana Hamáčka (ČSSD), pod jehož ministerstvo vnitra Česká pošta spadá, stát dlouhodobě málo platí za služby, které chce. Pošta to dotovala z rezerv, které došly, napsal Hamáček ČTK.

Vedle problémů s úhradou univerzální služby patří mezi důvody meziročního propadu do ztráty snížení výnosů z listovních zásilek o 76 miliónů korun a pokles zisku z prodeje majetku České pošty o 226 miliónů korun. Česká pošta v minulosti prodávala svůj majetek, aby zlepšila hospodářský výsledek. S poskytováním poštovních služeb ale tyto operace nemají nic společného, proto od nich upustila. Česká pošta dostává od státu za poskytování univerzální služby 500 miliónů korun ročně, což zdaleka neodpovídá výši nákladů za služby objednané státem.

ÚOHS povolil, aby se skupina KKCG stala jediným vlastníkem Sazky

Skupina KKCG miliardáře Karla Komárka bude vlastnit celou sázkovou a loterijní společnost Sazka. Odsouhlasil to Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. KKCG tak odkoupí poslední čtvrtinu akcií Sazka Group, kterou zatím vlastní Holding Emma Capital Jiřího Šmejce. Ten jako kompenzaci dostane stovky miliónů eur. KKCG kromě Sazky případnou taky veškeré podíly v řeckém OPAP, italské Lottoitalia a rakouské Casinos Austria.

Sazka Group založily společně KKCG a EMMA Capital v roce 2016. Skupina KKCG spravuje několik společností. Jejich celková hodnota přesahuje 134 miliard korun a zaměstnávají víc než 4 tisíce lidí.

VĚDA A TECHNIKA

Češi se zapojili do týmu rentgenové družice pro výzkum vesmíru

Čeští vědci se zapojili do mezinárodního týmu, který pracuje na sestrojení rentgenové družice Athena Evropské kosmické agentury pro zkoumání vesmíru. Pro přístroj budou vyrábět elektroniku pro správné fungování přístroje. Česko se stalo třináctou zemí v konsorciu vedeném Francií. Zúčastní se i prvních měření po vypuštění přístroje do vesmíru v roce 2031. Cílem rentgenové družice Athena je pochopit, jak vznikly struktury hmoty, které vědci pozorují ve vesmíru, a jak se zformovaly černé díry v galaxiích. Po roce 2030 by měla podle vědců patřit mezi hlavní pilíře astronomického výzkumu.

Vědci chtějí poznat všechny myší geny, pomáhá to při léčení lidí

Do roku 2025 vědci chtějí popsat všech 22 500 myších genů, v současnosti jich znají 7 000. Myši mají většinu genů společných s lidmi a díky jejich výzkumu dokázali vědci odhalit například gen zodpovědný za degeneraci sítnice nebo mechanismus způsobující vývoj zubní skloviny. Při výzkumu vědci myším ovlivňují různé geny, tzv. vypínání genů, a následky pak pozorují u jejich mláďat. Po objevu trvá ještě zhruba deset let, než je vyvinuta nová léčebná metoda.

Vědci v centru BIOCEV od otevření v roce 2016 učinili několik objevů důležitých pro léčení genetických onemocnění. Objasnili například mechanismus způsobující těžké poškození kůže, takzvaný Nethertonův syndrom, postihující ročně jedno ze čtvrt miliónu dětí. Vědecké výzkumy na myších pomohly také k vylepšení transplantace orgánů a odhalily biologické příčiny nemocí, jako je Alzheimerova choroba. Dále pomohly k vyvinutí léčby rakoviny krvinek, rakoviny prsu a dalších nemocí. Od roku 1905 bylo uděleno více než třicet Nobelových cen vědcům, kteří se zabývali výzkumem myši.

Vědci budou zkoumat existenci blesků na Marsu

Vědci z Ústavu fyziky atmosféry Akademie věd budou měřit elektromagnetické pole a zkoumat existenci blesků na Marsu. Modul, který pro tento výzkum navrhli, je součástí evropské sondy ExoMars 2020, která příští rok v červenci poletí na Rudou planetu. Paměť modulu bude sloužit k ukládání naměřených dat, která budou přijímána na Zemi.

Čeští vědci připravili databázi vzorků DNA starých až 30 000 let

Databázi více než 1 100 vzorků starodávné DNA, které vědci získali z archeologických nálezů starých 2 000 až 30 000 let, zpřístupnil na internetu Ústav molekulární genetiky Akademie věd. Vzorky takzvané mitochondriální DNA, která se dědí po mateřské linii a představuje jeden z klasických znaků lidské populační genetiky, pochá-

zejí z osmatřiceti zemí na třech kontinentech. Databáze může posloužit například archeologům nebo antropologům. Vzorky náležejí k více než 140 kulturám.

Umělá inteligence

Česká věda je v oblasti umělé inteligence na evropské úrovni, Česko ale musí do této technologie odvážněji investovat. Vyplývá to z odborné studie pro Úřad vlády, kterou vypracovalo pražské ČVUT a Akademie věd. Podporou umělé inteligence se bude zabývat i Evropská komise. V následujících letech by na její rozvoj mohlo jít až 20 miliard eur ročně.

Zavádění nových technologií do výroby i běžného života může někdy působit hrozně. Autoři studie však prosazují optimističtější pohled na věc, vnímají umělou inteligenci spíše jako příležitost. Vyvracejí obavy, že by umělá inteligence připravovala lidi o jejich zaměstnání, uvedl Michal Pazour z Technického centra Akademie věd. Umělá inteligence bude mít vliv na trh práce i konkurenceschopnost Česka. Samořiditelné automobily, robot, který v mlékárně přesně namíchá přesné složení jogurtů, skladoví roboti, kteří bez odpočinku nakládají bezchybně zboží na palety... „Ty technologie ušetří čas lidem v jednotlivých profesích. Nebudou muset dělat činnosti, které jsou rutinní, nezáživné, případně v některých aspektech namáhavé. Účetní nebudou muset zapisovat jednotlivé doklady do systému, ale budou se moci věnovat kreativnějším činnostem souvisejícím s kontrolou, plánováním a podobně. Technologie by nahrazovaly určité dovednosti v jednotlivých profesích, nikoliv ty profese celé.“

Nástup umělé inteligence bude podle studie klást na lidi vyšší nároky, co se týče dynamiky jejich znalostí a schopností. Slabou stránkou České republiky je struktura pracovních sil. Bude třeba, aby stát v tomto směru dokázal pomoci – jednak adekvátní podporou regionů, které jsou automatizací obzvláště ohroženy, jednak změnami ve vzdělávání.

Podle studie umělá inteligence v budoucnu ovlivní i společenský život.

Tvůrci Roboauta zvítězili v mezinárodní soutěži v oblasti mobilní konektivity

Tvůrci brněnského projektu Roboauto, který se zabývá různými aspekty vývoje autonomně řízeného auta, se stali v konkurenci 300 týmů vítězi soutěže inovativních firem Rotterdam Unlocked v oblasti mobilní konektivity. Představili koncept vzdáleného řízení vozidla přes mobilní síť, uvedl za tým Martin Králík. V minulosti za projektem stála brněnská IT firma Artin, v současnosti už je Roboauto název samostatné firmy. Vítězství znamená možnost vytvořit pilotní projekt ve spolupráci s KPN, což je největší mobilní operátor v Německu, Francii a Nizozemí. Tým získá přístup i do vývojových laboratoří operátora.

Vzhledem k omezenému rozpočtu proti velkým technologickým firmám pracuje tým na vývoji různých dílčích technologií a účastní se výzev a soutěží.

Konference ukázala ovládání bytu ústy i čtečku peněz pro nevidomé

Technologie pro ovládání domácnosti očima či ústy nebo aplikaci pro nevidomé na rozpoznávání bankovek ukázala v Praze konference INSPO zaměřená na inovace pro lidi se zdravotním omezením. Lidem se zrakovými problémy může ulehčit život také aplikace převádějící vizuální svět do zvukové podoby. 19. ročníku konference, jejíž ústředním tématem byla umělá inteligence, se letos účastnilo osmatřicet vystavovatelů.

Součástí akce byla zaměstnavatelská zóna, jejímž cílem bylo ukázat, že handicapovaní se nemusejí bát hledat práci u větších firem.

Nový systém v Ostravě bude řešit náročné úlohy umělé inteligence

Národní superpočítačové centrum IT4Innovations při Vysoké škole báňské Technické univerzity Ostrava slavnostně spustilo výpočetní systém za 8,5 miliónu korun. Je navržen tak, aby řešil nejnáročnější úlohy z oblasti umělé inteligence. Novinářům to řekl ředitel centra Vít Vondrák. Systém dodala česká společnost M Computers a celý ho zaplatily dotace. „NVIDIA DGX-2 je světově nejvýkonnější počítač pro výpočty umělé inteligence a IT4Innovations je vůbec první institucí ve střední a východní Evropě, kde jsme tento systém instalovali,“ uvedl viceprezident ze společnosti NVIDIA Serge Palarić.

FN Ostrava má robotický systém pro rehabilitaci chůze

Fakultní nemocnice Ostrava má nový robotický systém pro rehabilitaci chůze. Nový lokomat za 13 miliónů korun patří k nejnovějším typům a nemocnice je teprve druhým zdravotnickým zařízením v zemi s obdobným systémem. Novinářům to řekla přednostka Kliniky léčebné rehabilitace Iri-na Chmelová. Podle ní se bude přístroj využívat u široké škály pacientů, nejprve jen u těch hospitalizovaných. Přístroj výrazně usnadní i práci fyzioterapeutů. „Dříve bylo možné s pacientem ujít jen několik desítek metrů, u robotické terapie se bavíme o stovkách metrů,“ doplnila přednostka.

Tým konstruktérů z Vysoké školy báňské Technické univerzity Ostrava vyrobil první koloběžku na světě s rámem vytištěným na 3D tiskárně

Prototyp s bionickou konstrukcí je plně funkční a obtojí ve srovnání s klasickou koloběžkou. Je však o čtvrtinu lehčí. Součástky jsou odlehčené a duté. Koloběžka má atraktivní design. Marek Pagáč, který tým inženýrů řídí, na otázku, proč se rozhodli právě pro koloběžku, odpovídá: „Koloběžka zažívá svůj boom a stává se velmi populární. Říkali jsme si, ať nekopírujeme stejné projekty. Podívali jsem se proto po světě, jestli koloběžka v tomto duchu neexistuje. Koloběžka je poměrně komplikovaná z hlediska tuhosti a stability, proto to pro nás byl i jakýsi technologický směr, kde jsme si vyzkoušeli tisk většího rámu, než jaký jsme schopni vytisknout z jednoho dílu.“

„Koloběžka je provozuschopná, ale pracujeme na druhém prototypu, protože s návrhem koloběžek nemáme žádné zkušenosti. Inspirovali jsme se českým výrobcem Kostka, který se koloběžkám a jejich vývoji věnuje téměř dvacet let. Co se týče cenové kalkulace, jedná se o prototypovou výrobu. 3D tiskárny mají hodinovou sazbu, pod kterou asi nelze jít. Pokud se budeme bavit o tom jednom prototypu, tak se řádově bavíme o desítkách, možná i stovkách tisíc korun.“ Jak dodal Marek Pagáč, koloběžku je možné navrhnout zákazníkovi na míru. Koloběžka druhé generace by se měla začít tisknout v červnu a v srpnu být provozuschopná.

Projekt vzešel ze spolupráce s globální společností Renishaw, která vysoké škole stroj pro 3D tisk z kovového prášku půjčila. Skupina Renishaw má přes sedmdesát poboček v pětatřiceti zemích s více než 4 000 zaměstnanci.

Ostravská firma zdravotnické pomůcky tiskne, má unikátní software

Ostravská společnost Invent Medical se chce stát globálním lídrem ve výrobě ortotických a protetických pomůcek na míru. Vyvinula unikátní software, který umožní pomůcky vytisknout na 3D tiskárnách po celém světě. Firma už má pobočku v USA a své produkty začíná nabízet v západní Evropě. Nyní za ně získala prestižní světové ocenění Red Dot Award zvané designérský Oscar. Protetické pomůcky nahrazují chybějící části těla, ortotické pomůcky slouží k léčbě pooperačních a porázových stavů a vrozených deformací.

Šéfdesignér Aleš Grygar řekl, že pomůcky v takové podobě, jak je dokáže vyrobit Invent Medical, dosud v podstatě neexistovaly. „Standardní produkty jsou hodně těžkopádné, neprodyšné, způsobují třeba pocení. Naše nové produkty jsou mnohem lehčí a estetičtější,“ řekl Grygar.

Před 150 lety se narodil Aleš (Alois) Hrdlička

Byl hlavním představitelem myšlenky o rovnocennosti lidských ras, otevřeně vystupoval proti teorii o nadřazenosti árijské rasy šířené nacistickým Německem. Výsledkem Hrdličkových výzkumů je heslo: „Veškeré lidstvo je jednotného původu.“ V nově vzniklém Československu založil obor antropologie.

Světověznámý český antropolog a lékař, který převážnou část života strávil v Americe, se narodil 29. března 1869 v Humpolci. Hospodářská krize však donutila Hrdličkovu rodinu k vystěhování do Ameriky. Zde pracoval v tabákové továrně, večerně navštěvoval kurzy angličtiny a studoval střední školu. Diplom na lékařské fakultě získal roku 1892 a zahájil lékařskou praxi. Protože ho však stále více lákala věda, výnosné praxe zanechal a začal pracovat v psychiatrické léčebně, později odjel studovat nově vznikající obor antropologii do Francie.

Dalších několik let Hrdlička věnoval antropologickému výzkumu Indiánů severní a střední Ameriky a hledal odpověď na způsob jejího osídlení. Významné byly jeho výzkumy domorodých kmenů v Egyptě, Asii, Austrálii, Evropě i Africe. Byl členem Americké akademie věd a umění, prezí-

dentem Americké antropologické společnosti, členem Washingtonské akademie věd a také držitelem čestných doktorátů Karlovy univerzity v Praze a Masarykovy univerzity v Brně. Vyvrcholením jeho kariéry byl rok 1927, kdy mu Antropologický královský ústav Velké Británie a Irsku udělil zlatou pamětní Huxleyho medaili, která se uděluje nejvýznamnějším antropologům za mimořádné zásluhy.

Aleš Hrdlička od samého počátku sledoval vývoj české antropologie a všemožně ji podporoval. Dal podnět k založení časopisu *Anthropologie*, jím zaslané knihy daly základ knihovně Antropologického ústavu v Praze. V roce 1929 věnoval Československu milión korun v cenných papírech na vybudování Muzea člověka, které bylo otevřeno provizorně až v roce 1937 v Praze.

Hrdlička se celý život hrdě hlásil k rodné zemi, například důsledně trval na psaní svého jména s háčky. Byl také přítelem prvního československého prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka. Aktivně se rovněž zajímal o politické dění v novém Československu a vyzval k prohlášení amerických Čechů, že neuznávají mnichovský diktát a požadují odškodnění křivd spáchaných na obyvatelích Československa. V září 1941 přednesl významný rozhlasový projev, který začínal slovy „Velká část tohoto světa je nemocná, hrozně nemocná... Ideály, jejichž dosažení či vybudování trvalo věky, jsou otrženy a spoutány.“

Přáním Aleše Hrdličky bylo prožít stáří v Československu, ale to se mu již nesplnilo. Zemřel po srdečním infarktu 5. září 1943 ve Washingtonu, D.C., USA.

V rodném Humpolci, kde je též Muzeum Aleše Hrdličky, se bude letos v září konat šestý mezinárodní antropologický kongres Aleše Hrdličky.

Minulý rok uběhlo 150 let od narození cestovatele Aloise Musila

Alois Musil byl český významný orientalista světového významu, cestovatel, učitel a duchovní. To všechno a ještě více byl tento katolický kněz, který svými objevy změnil pohled na islám. Je považován za jednoho z největších orientalistů a arabistů přelomu 19. a 20. století.

Alois Musil, přezdívaný Músá, se narodil 30. června 1868 v Rychtářově u Vyškova. Díky odhodlání se původem chudý moravský chlapec stal cestovatelem, spolumáčetníkem dvou beduínských kmenů (mezi beduíny byl znám pod jménem Músá ar-Ruwajlí), objevitelem jednoho ze skvostů raně islámské kultury, pouštního paláce Qusar Amra s unikátními malbami, i poradcem posledního rakousko-uherského císaře Karla I. V Československu upadlo jeho jméno za komunistické éry skoro v zapomnění.

Musil původně studoval gymnázium, ale aby ulehčil své rodině, vstoupil do teologického semináře, byl vysvěcen na kněze a stal se učitelem náboženství. Současně s prací se věnoval dalšímu studiu, usiloval o získání doktorátu z teologie. Během studií se dozvěděl o otevření tehdejší Dominikánské biblické školy v Jeruzalémě a poprvé se rozhodl vydat na Blízký východ. Ve škole pro nízkou úroveň nebyl moc spokojen, díky ní však mohl jet na svou první výpravu do Egypta. Peněžní problém vyřešil tím, že publicistovi F. L. Riegrovi nabídl zasílání článků s orientální tematikou a ten nabídku přijal. Později Musil přešel na jezuitskou Univerzitu sv. Josefa v Bejrútu. Roku 1904 se Musil stal řádným profesorem v Olomouci, za několik let ale přesídlil do Vídně.

Kdykoliv to ale bylo možné, vracel se a vypomáhal rodině na statku.

S cílem rozšířit své kartografické záznamy se vydal společně s beduíny na cestu objevování pouštních zámků. Při této výpravě objevil dosud neprobádaný zámek Qusajr (Kusejr) Amra, kde stěny pokrývají unikátní figurální barevné malby – ukázky zvířat, řemesel, nebo také postavy, mezi nimi i obnažené ženské. Po příjezdu do Vídně referoval o svém objevu vídeňské akademické obci, neměl ale žádné důkazy. Kvůli přepadení jeho výpravy znepráteleným kmenem nestihl stavbu pořádně zdokumentovat, takže mu nikdo nevěřil. Tehdy převládá názor, že islám nezobrazuje žádné postavy. Trvalo mu to dva roky, než mohl do Evropy přivést důkazy – fotografie z Amry. Následně ho sama vídeňská Akademie vyslala do Amry znovu.

Zámek Qusajr (Kusejr) Amra

Musil ujel na velbloudu na třicet tisíc kilometrů

Red. pozn.: Qusajr (Kusejr) Amra postavil umajjovský chalífa Al-Valíd II. (palác je od roku 1985 památkou UNESCO).

Alois Musil ovládal kromě klasických i moderních světových jazyků pětadvacet arabských nářečí. Vytvořil mapu území Wádí Músá, která zahrnuje i skalní město Petra. Během první světové války podnikl Alois Musil několik diplomatických tajných misí do arabských provincií Osmanské říše, jež měly získat arabskou podporu Turecku proti Velké Británii a napomoci hospodářskému pronikání Rakouska-Uherska na Blízký východ. Byl zapojen do císařovy iniciativy uzavřít separátní mír, zasadil se o amnestii významných českých politiků, například Kramáře, Rašína, Klofáče. Paradoxně si místo vděku v některých českých domácích kruzích vysloužil odsouzení.

O to horší pro něj byl po rozpadu Rakouska-Uherska přechod do Prahy. Byl obviňován jako kolaborant a zaprodanec, útočné články v tisku jej kritizovaly jako habsburského lokaje. Musil byl, jak již uvedeno, totiž úzce spjat s posledním rakousko-uherským císařským párem, a proto byl mnohými odmítán. Naopak mezi jeho obdivovatele patřil československý prezident T. G. Masaryk. Roku 1920 byl Musil jmenován řádným profesorem pomocných věd orientálních a moderní arabštiny na Filozofické fakultě Karlovy univerzity, kde působil až do roku 1938. Významně se zasloužil o založení Orientálního ústavu v roce 1922, stal se jedním z jeho prvních členů a přispěl velkou měrou k jeho formování. V následujících letech přednášel v USA a Velké Británii, jako dosud jediný Čech obdržel roku 1928 zlatou medaili Charlese P. Dalyho a byl zapsán na desku cti v čestné síni Americké zeměpisné společnosti.

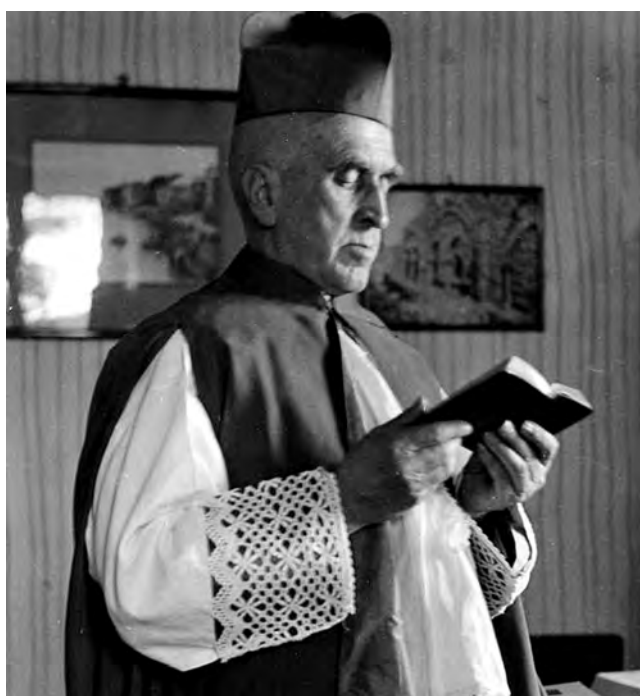
Za svůj život napsal sedmdesát knih a přes 1 400 odborných i populárních článků. Musil za svého života přispíval k pochopení orientálního světa. Snažil se o tzv. abramovskou ekumenu, která se zakládá na spolupráci monotheistických náboženství. Musil byl členem většiny evropských vědeckých společností.

Osudy P. Aloise Musila byly postaveny na zdánlivých protikladech. Svůj život shrnul takto: „Tvořila mě poušť a životní bída. V poušti mi nepomohly ani tituly ani řády, byl jsem odkázán jen sám na sebe a na Boha. Vědomí, že znám svou povinnost, je nejlepším uznáním a jedinou plnou odměnou.“

Musil byl celoživotní sedlák staré školy. Rodinu na dálku ustavičně komandoval, jak se má o hospodářství starat. V závěru života opustil rodný Rychtářov a usadil se v Posázaví, kde zakoupil dva statky pro své synovce. Sám prožil poslední roky v Otrybech. Volný čas kromě psaní trávil prací u synovců a ještě měsíc před smrtí sloužil mši svatou v otrybském kostele. Zemřel 12. dubna 1944 a spočinul na hřbitově Otryby u Českého Šternberka. Roku 1968 byly jeho ostatky v rámci oslav stého výročí narození převezeny do rodinné hrobky v Rychtářově. Město Vyškov, pod které tato někdejší obec dnes patří, na něj pamatuje také v rámci městského muzea, kde je Aloisi Musilovi věnována stálá expozice.

Redakční tip: webové stránky www.aloismusil.cz.

Po stopě Aloise Musila se můžete vydat cestou do Jordánska, kde budete mít možnost obdivovat na vlastní oči neobvyklé a unikátní figurální barevné malby pouštního zámku Amra. V Jordánsku také naleznete stopy britského vojáka, cestovatele, arabisty a úspěšného gerilového vůdce Lawrence, shodou okolností Musilova protihráče na turecké straně, nesmrtelného díky velkofilmu *Lawrence z Arábie*. Lawrence se proslavil jako organizátor arabského povstání proti Osmanské říši v roce 1916. Když se ale po válce ukázalo, že místo Britů slibované nezávislosti dostali Arabové nové pány, znechucený a těžkými výčitkami svědomí trpící Lawrence si nechal změnit identitu a vstoupil do Královského letectva. O svých orientálních dobrodružstvích napsal brilantní vypravěč vysoce ceněné dílo *Sedm pilířů moudrosti*, založené na vlastních prožitcích. Zemřel 19. května 1935, krátce po svém propuštění z armády, na následky zranění, které si způsobil při nehodě na motocyklu.

Musil sloužící mši

Alois Musil alias beduínský šejk Músá ar-Ruwajlí

Zemřel historik umění Vojtěch Lahoda

Ve věku třiašedesáti let zemřel 18. března historik umění a bývalý ředitel Ústavu dějin umění Akademie věd ČR Vojtěch Lahoda.

Lahoda se jako historik umění specializoval na dějiny modernismu a avantgardy, působil jako uznávaný vysokoškolský pedagog na Univerzitě Karlově, jako kurátor se podílel na řadě výstav. Jeho obsáhlá monografie o malíři Emilu Fillovi byla v roce 2008 nominována na literární cenu Magnesia Litera. Vystudoval obor dějiny umění a estetika na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Po ukončení školy nastoupil do Ústavu teorie a dějin umění tehdejší Československé akademie věd. V roce 1985 obhájil kandidátskou disertační práci na téma *Figura v českém malířství 1907-1932: kubistické řešení*, která určila jeho další cestu v oboru. V Ústavu dějin umění začal pracovat jako vědecký asistent. Postupně se stal vedoucím oddělení, zástupcem ředitele a posléze zastával více než deset let funkci ředitele. Ústav v této funkci dovedl ke skvělým výsledkům i k vynikajícímu mezinárodnímu hodnocení.

Vojtěch Lahoda byl podle kolegů špičkovým historikem umění se specializací na dějiny modernismu a avantgardy. V oblasti svého vědeckého zájmu přinesl mnoho objevených zjištění a zcela nových pohledů na umělecká díla. V oboru dějin umění byl nezpochybnitelnou autoritou na domácí i zahraniční scéně. V roce 2017 získal Lahoda Cenu Uměleckohistorické společnosti za dlouhodobý přínos oboru dějin umění. „Kolem problému, který řešíš, vždy kroužíš z různých stran a z různých úhlů pohledu, abys nám nakonec odhalil to, co my ostatní často nevidíme. Přitom mechanicky neopakuješ již vyzkoušené metody, ale vždy přicházíš s něčím novým: dějiny umění jsou v Tvém pojetí kreativním procesem, stejně jako je tomu u opravdové umělecké tvorby,“ řekl tehdy o jeho práci současný ředitel Ústavu dějin umění AV ČR Tomáš Winter ve svém laudatiu.

Lahoda byl autorem řady publikací, které vyšly v Česku i v zahraničí. Mezi nejvýznamnější z nich patří kniha *Český kubismus*, monografie malířů Zdenka Rykra, Jana Autenruberera či Karla Černého a zejména monumentální sedmistránkové dílo o Emilu Fillovi, na němž pracoval sedmáct let. Jako kurátor se podílel na řadě výstav. Mimo jiné vedl týmový projekt *Sudek Project*, který zpracovává foto-

grafie a negativy Josefa Sudka uložené ve sbírkách Ústavu dějin umění AV ČR a přichází s novými interpretacemi Sudkova díla.

(mk)

Ve věku 76 let zemřel filatelista Ludvík Pytlíček

Ve věku šestasedmdesáti let zemřel filatelista Ludvík Pytlíček ze Semil, donedávna majitel zřejmě největší sbírky známek v Česku. Pytlíčkovu sbírku zahraniční pojišťovny oceňovaly na více než 100 miliónů korun. Předloni se ji ale rozhodl postupně rozprodat, protože jeho děti filatelistický koníček nezdědily. Pytlíček skončil před Vánocemi v jedné z pražských nemocnic poté, co byl nalezen nedaleko svého domu v bezvědomí. Do své smrti se už sběratel z bezvědomí neprobral, příčinou úmrtí byla cévní mozková příhoda.

Pytlíčkovu sbírka známek z let 1918-1939, která čítala 5 000 listů, získala řadu ocenění na mezinárodních výstavách. Jeho nejvzácnější známku, zeleně žilkovanou čtyřkorunu s černým převráceným přetiskem Pošta Československá 1919, získal loni v březnu nový majitel v aukci za 7,8 miliónu korun. První pětina Pytlíčkovy sbírky se o rok dříve prodala za více než deset miliónů korun. Pytlíček patřil do nejprestižnějšího světového klubu majitelů filatelistických rarit Club 100 de Monte Carlo de l'Élite de la Philatélie, jehož členkou je mimo jiné i anglická královna.

Muzejním počinem roku byl Prezidentský vlak k oslavě výročí ČSR

Muzejním počinem loňského roku se stal projekt Národního technického muzea Prezidentský vlak 2018 pořádaný ke 100. výročí vzniku Československa. Ve své kategorii dostal cenu Gloria musaealis, která oceňuje nejlepší výkony českých muzeí v uplynulém roce. Nejlepší muzejní výstavou pořadatelé vyhlásili expozici *Rozlomená doba 1908-1928*, kterou uspořádalo Muzeum umění Olomouce a která dokumentuje nástup avantgardního umění na území bývalého Rakousko-Uherska. Kurátorky výstavy uvedly, že hlavní zásluhu na ní má nedávno odvolaný ředitel muzea Michal Soukup. Olomoucká výstava bude mít reprízy v Krakově, Bratislavě a Pécsi.

VZPOMÍNKA

Jan Svatopluk Presl (4. 9. 1791, Praha – 6. 4. 1849, Praha)

Jan Svatopluk Presl byl vysokoškolský pedagog, profesor zoologie a mineralogie na Karlo-Ferdinandově univerzitě v Praze a jeden z nejvýznamnějších českých přírodovědců 19. století. Jeho otec byl původem z Alsaska. Presl byl vlastenec a buditel a také zakladatel české přírodovědecké literatury. Vytvářel české odborné názvosloví a je možno tvrdit, že jeho slovy hovoříme takřka každý den, i když se ne všechna pojmenování ujala. Např. rostliny mají stále svá stébla, pupeny i květenství, květy prašník, bliznu a tyčinky, ujaly se kopretiny, lebeda, šťovík, hluchavec i kukuřič-

ce či bledule, v oblasti zoologie tuleň, hroch či klokan. Od něho dodnes máme a používáme 220 rodových a 873 druhových jmen.

Spolu se svým bratrem patřil Presl do okruhu vlastenců okolo Josefa Jungmanna, kde se scházeli František Palacký, Pavel Josef Šafařík, Jan Evangelista Purkyně, Karel Slavoj Amerling či hrabě Bedřich „Všemír“ Berchtold z Uherčic, šlechtic, cestovatel a botanik, napomáhající vydání nejedné jejich práce. Presl doplňoval mineralogické i zoologické sbírky, podílel se na vzniku pražské botanické zahrady, aktivně přispíval k vědeckým přednáškám. Spolupracoval s Palackým a Jungmannem na vydávání encyklopedic-

kého slovníku, stýkal se se Štúrem i Kollárem, který českému přírodovědci věnoval znělku ve své *Slávy dceři*. Podílel se na založení Matice české a na vzniku prvního českého vědeckého časopisu *Krok*, jehož nástupcem se stal později časopis *Vesmír*. Navíc byl zapáleným propagátorem očkovaní. Stal se členem císařské akademie.

V revolučním roce 1848 vstoupil do tzv. Svatováclavského sboru, byl zvolen do pražského městského zastupitelstva i do první říšské rady, jako delegát se účastnil Slovanského sjezdu. Na jaře následujícího roku při procházce na Letné nastydl a ve věku osmapadesáti let zemřel 6. dubna 1849 na zápal plic. Pohřben je spolu s bratrem na Vyšehradském hřbitově, kde nápis na žulovém náhrobku pod medailony obou sourozenců říká: „Spojení pouty bratrství nejen rodem, ale i ve vědách.“

Svojmír Mikulík

(26. 3. 1869, Klabava u Rokycan – 27. 5. 1952, Praha)
Spoluautor české těsnopisné soustavy, publikoval práce v oboru historie a elektrotechniky.

150 let ČVUT

18. dubna 1869 byl potvrzen statut České polytechniky, později ČVUT. Pro Českou polytechniku vznikla v letech 1871-1875 přestavbou stávajících domů v západní frontě Karlova náměstí neorenesanční budova podle návrhu Vojtěcha Ignáce Ullmanna, na průčelí byly osazeny plastiky podle J. V. Myslbeka a A. Poppa.

České vysoké učení technické v Praze (ČVUT) patří k největším a nejstarším technickým vysokým školám v Evropě. V roce 2014 bylo vyhlášeno nejlepší technickou univerzitou v České republice. V současné době má ČVUT osm fakult a studuje na něm přes 19 tisíc studentů. V akademickém roce 2017/18 nabízelo ČVUT svým studentům 128 studijních programů v českém jazyce a 87 programů v angličtině.

Jan Evangelista Purkyně (17. 12. 1787, zámek Libochovice – 28. 7. 1869, Praha)

J. E. Purkyně byl významným fyziologem, přírodovědcem, anatomem, biologem, básníkem a filozofem, ale i národním buditelem. Byl otcem malíře Karla Purkyně. Svým příspěvkem o živočišných tkáních složených z buněk s jádry se stal jedním ze spoluzakladatelů cytologie.

Byl to muž mnoha zájmů a profesí. Doktorát obhájil v roce 1818 a stal se asistentem na pražské lékařské fakultě, poté získal profesorské angažmá ve Vratislavi. Během svého působení ve Vratislavi získal roku 1832 výkonný mikroskop, díky kterému mohl o pět let později, přesně 19. září 1837, představit tehdejšímu odbornému světu svůj nejvýznamnější objev. Na sjezdu německých přírodovědců a lékařů, který se konal v pražském Karolinu, představil svou buněčnou teorii. Jako jeden z prvních vědců na světě přisoudil buňkám významnou roli ve stavbě a fungování organismu. Stal se tak jedním ze zakladatelů cytologie. Ve Vratislavi navíc objevil a popsal vlákna v srdci, která dnes nesou jeho jméno a jsou součástí převodního systému srdečního. I Purkyňovy buňky v kůře mozečku známe díky jeho bádání a dále jako první popsal principy vnímání barev lidským okem. Mnohé jeho vědecké práce do značné míry předběhly dobu. V roce 1857 publikoval Pur-

kyně své pojednání s názvem *O spánku, snech a stavech příbuzných*, v němž zdůrazňuje především osvěžující a léčebnou funkci snů a jejich význam pro duševní rovnováhu. Z jeho myšlenek vycházeli při svých výzkumech Sigmund Freud a Carl Gustav Jung. Jako jeden z mála českých vědců přijal Darwinovu evoluční teorii.

V roce 1850 se Purkyně vrátil na pražskou lékařskou fakultu a založil fyziologický ústav. Uznání za jeho práci se mu dostalo již za jeho života. Stal se členem londýnské Královské společnosti, vídeňské i pařížské akademie věd a poslancem zemského sněmu. V neposlední řadě mu byl udělen i Leopoldův rytířský řád. Rakouský císař jej povýšil do rytířského stavu.

V roce 1853 založil časopis *Živa*, nejstarší a nejdéle vycházející český přírodovědecký časopis. V současnosti je časopis vydáván nakladatelstvím Academia s podporou Akademie věd České republiky.

Proslavil se také jako překladatel poetických prací z němčiny a italštiny.

Ludvík Očenášek (4. 8. 1872, Kříše – 10. 8. 1949, Dražeň)

Ludvík Očenášek byl český konstruktér a vynálezce, který významně přispěl především k rozvoji raketové techniky. Po vystudování střední průmyslové školy v Praze (studoval ji při zaměstnání) založil v roce 1898 mechanickou dílnu pro své pokusy. Mimo jiné zkonstruoval a postavil největší letadlo v Rakousko-Uhersku, první let ale provedl bez jeho vědomí mechanik, po havárii zbyl nepoškozený pouze motor, který byl darován českému letci Čihákovi. Zabýval se vývojem motorů, které vyráběl ve své dílně v Nuslích (Jaromírova ulice), v roce 1915 předal francouzské rozvědce své plány na raketové torpédo. V roce 1928 se proslavil raketovými pokusy, 2. března 1930 vypustil osm raket do výšky 2 000 m z pláně u hřiště SK Nusle nad Nuselským údolím. Prováděl se svými raketami několikakilometrové přelety mezi bývalými lomy poblíž řeky Sázavy na Benešovsku.

Zkonstruoval člun s reaktivním pohonem a prováděl s ním pokusné plavby na řece Berounce. Poslední jeho konstrukcí byla série pokusů s padákovým systémem, ale dokumentace se nedochovala. V závěru svého života byl pronásledován komunistickým režimem, s nímž odmítl spolupracovat.

Více záznamů o jeho činnosti lze nalézt v muzeu raketové techniky v USA, o jeho životě byl natočen výukový film pro střední školy. V obou světových válkách se zapojil do odboje, za první světové války se zabýval špionáží a realizoval několik odposlechů přímo na telefonním vedení nepříteli. Na jaře 1918 se mu podařilo objevit tajnou vládní telefonní linku spojující Vídeň s Berlínem. Po zbytek války ji odposlouchával a získané informace předával odbojové organizaci Maffie, usilující pod vedením T. G. Masaryka o zřízení samostatného československého státu. Období druhé světové války prožil v anonymitě, neboť byl již znám svými pokusy s raketami a odmítl se podílet na zbrojním programu třetí říše. Vyvíjel a úspěšně vyzkoušel protitankovou raketu, jejíž plány poslal prostřednictvím odboje do Londýna, cestou se ale ztratily. Během pražského povstání bojoval proti Němcům a byl těžce raněn.

Od srpna 2000 nese jeho jméno planetka s katalogovým číslem 61404.

Joachim Barrande (11. 8. 1799, Saugues, Francie – 5. 10. 1883, Lanzenkirchen, Rakousko)

Joachim Barrande byl francouzský inženýr a paleontolog, který se stal celosvětově známým vědcem svým průzkumem geologických útvarů a zkamenělin ve středních Čechách. Francouz, který byl spjat s Čechami, vystudoval stavební inženýr, učitel, vychovatel a především geolog a paleontolog, tím vším byl Joachim Barrande.

Po dokončení studií pracoval Barrande jako stavební inženýr se zaměřením na silniční a mostní stavitelství. Několik let se věnoval stavbě mostů v Bordeaux na Garonně a v Saumuru na Loire. Zlom v Barrandově kariéře nastal, když byl povolán ke dvoru a stal se vychovatelem Jindřicha ze Chambordu, vnuka francouzského krále Karla X. Po červencové revoluci roku 1830 musela královská rodina Bourbonů uprchnout z Francie a do exilu s ní odchází i Joachim Barrande. Jejich cesta vedla nejprve do skotského Edinburghu, a když rakouský císař František I. pozval Karla a jeho dvůr do Čech, ubytovali se nejdříve na zámku v Buštěhradu a od října 1832 na Pražském hradě. Od této doby se Joachim Barrande natrvalo usazuje v Praze a postupně bydlí od roku 1835 na Malostranském náměstí a za deset let se stěhuje do dnešní Vítězné ulice. Domácnost mu vedla matka Jana Nerudy paní Barbora.

V Praze se Joachim Barrande seznámil s řadou významných osobností té doby, například s historikem Františkem Palackým nebo s předním představitelem české vědy, přírodovědcem a zakladatelem Národního muzea hrabětem Kašparem Šternberkem. A právě u Šternberka Barrande viděl sbírku zkamenělin, kterou hrabě vlastnil. Joachim Barrande se v Čechách načas vrátil ke svému původnímu povolání a v roce 1834 přijal nabídku na posouzení projektu stavby koňské dráhy v úseku Praha – Křivoklát a dále do Plzně. Při průzkumných pracích kolem Berounky narazil na bohatá naleziště zkamenělin u Skryjí a Týřovic. Od té doby se stavební inženýr Barrande dalších čtyřiačtyřicet let věnoval výzkumu českých silurských skal. Se svými pomocníky nashromáždil velké množství zkamenělin. Procestoval převážně pěšky celé střední Čechy a seznámil se s jejich geologickým složením.

Po letech systematické práce vydal v Lipsku v roce 1846 první zprávu o českém siluru a trilobitech a začal připravovat monumentální dílo nazvané *Système Silurien du Centre de la Bohême*, jehož první svazek vyšel roku 1852. Encyklopedie, vydávaná Barrandem do roku 1881, zahrnuje celkem 22 svazků, ve kterých je popsáno 3 557 druhů zkamenělých organismů na více než 6 000 stranách s 1 160 obrázky a litografickými tabulemi.

Svůj vztah k nové vlasti Joachim Barrande dokumentoval také tím, že se záhy naučil česky a některým popisovaným druhům dal česká jména a latinské přívlastky, a tak se můžeme setkat třeba s mušlí Babinkou primou s mlžem Panenkou venditou, Šárkou infelix a mnoha dalšími. Joachim Barrande položil svým dílem základ k výzkumu českých prvohor. A na Čechy pamatoval také ve své závěti. Velkoryse odkázal veškeré své sbírky zkamenělin, rozsáhlou knihovnu, rukopisy a částku 10 000 zlatých na dokončení svého díla Muzeu království českého.

Jeden z nejvýznamnějších paleontologů 19. století, vědec, který svým dílem proslavil Čechy, zemřel náhle

při cestě do Rakouska 5. října roku 1883 ve věku čtyřiaosmdesáti let.

Stanislav Budín (vl. jménem Benzion Bať, 23. 3. 1903, Kamjanec-Podilskij, Ukrajina – 17. 8. 1979, Dačice)

Stanislav Budín byl novinář, politický a kulturní publicista, prozaik, autor literatury faktu. Pracoval jako účetní ve Lvově, poté v letech 1923-1930 studoval na ČVUT v Praze, kde získal diplom inženýra elektrotechnika. Byl politickým pracovníkem Komsomolu (1929-1930) a propagačního oddělení ÚV KSČ (1930-1933), v letech 1934-1936 byl šéfredaktorem *Rudého práva*, pracoval jako redaktor časopisu *Radiojournal*. V roce 1939 emigroval do USA, kde byl v letech 1940-1945 redaktorem *Newyorských listů*, pak půl roku redaktorem časopisu *Overseas News Agency* v New Yorku. Po návratu do Prahy se v roce 1946 stal redaktorem *Kulturní politiky*, zastával místo šéfredaktora tiskové agentury Pragopress při ministerstvu informací a zároveň přednášel zahraniční politiku na Vysoké škole politické a sociální. Od roku 1950 pracoval ve výstřížkovém archivu ČTK, v letech 1953-1966 pracoval v Novinářském studijním ústavu, v letech 1966-1968 byl redaktorem časopisu *Reportér*, v posledním roce jeho šéfredaktorem. Poté odešel do penze. Spolupracoval pravidelně s Čs. rozhlasem na relacích z oboru zahraniční politiky. Byl signatářem Charty 77.

Monografickými díly *Karel Havlíček Borovský* a *Jan Neruda a jeho doba* se Budín pokusil o nový, polemicky zaměřený výklad novinářské práce obou autorů, zároveň však podal podrobný obraz hospodářských, politických a sociálních poměrů v Čechách od konce 18. do konce 19. století. Osobních zkušeností z emigrace využil ve svých nejlepších knihách, v nichž z různých hledisek osvětluje průběh druhé světové války a poválečný světový vývoj. Zvláště v postupně stále více beletrizovaných portrétech významných osobností (*F. D. Roosevelt, Jistý pán z admirality* – o Winstonu Churchillovi, *Dynastie Kennedyů*) vystává z množství faktografického materiálu Budínův zájem o to, jaké důsledky mají pro osud národů lidské vlastnosti jejich vůdců.

Ve své neobyčejně rozsáhlé novinářské tvorbě (okolo tří tisíc článků) se Budín nejprve soustředil na problematiku světového komunistického hnutí a na protifašistický odboj, po válce pak na otázky mezinárodní politiky. Svou životní dráhu s beletristickým nadhledem popsal ve vzpomínkách *Jak to vlastně bylo*.

Jan Anastasius Opasek

(20. 4. 1913, Vídeň – 4. 8. 1999, Rohr, Německo)

Jan Anastasius Opasek byl český římskokatolický kněz, náboženský spisovatel, básník a literární kritik, teolog, arcipopat benediktinského kláštera v Praze-Břevnově.

Před druhou světovou válkou vstoupil do benediktinského řádu, po válce se stal opatem břevnovského kláštera. V roce 1950 byl ve vykonstruovaném procesu odsouzen na doživotí, po amnestii v roce 1960 pracoval jako dělník a skladník. V roce 1968 emigroval do Německa, působil v benediktinském klášteře v Rohru. Založil laické katolické sdružení Opus bonum, které každoročně hostilo exilovou inteligenci. Po listopadu 1989 se vrátil do vlasti a stal se arcipopem břevnovského kláštera.

Životní úroveň v ČR se zvedá, ceny jsou průměru EU blíž než mzdy

Životní úroveň v Česku se za posledních patnáct let zvedla. Při vstupu do EU v roce 2004 odpovídala zhruba dvěma třetinám průměru původních patnácti unijních států, předloni byla na více než čtyřech pětinách. Uvedlo to české zastoupení Evropské komise. Z mezinárodního srovnání v české statistické ročence a z údajů Eurostatu ale také vyplývá, že ceny v Česku se unijnímu průměru blíží mnohem víc než mzdy. I tak ČR zůstává zemí s nejnižší mírou chudoby v osmadvacítce.

Podle údajů Eurostatu průměrný mediánový hrubý hodinový výdělek v roce 2014 v osmadvacítce přesahoval 13 eur (v přepočtu asi 334 korun). V Česku byl pod pěti eury (nyní zhruba 129 korun), byl tak zhruba třetinový. Česká kupní síla pak odpovídala asi třem pětinám evropského průměru. Mzdy a platy se v ČR sice v posledních letech rychleji zvedají, rostou ale i v ostatních státech. Češi tak kolegy v západních zemích zatím příliš nedohánějí.

Ceny v Česku jsou sice nižší než evropský průměr, postupně se mu ale přibližují. Zatímco rok po vstupu do unie byly na 58 procentech průměrných cen osmadvacítky, předloni na 69 procentech. České ceny za potraviny odpovídaly 83 procentům evropského cenového průměru, za oblečení byly průměrné a za obuv na 93 procentech. Za alkohol se platilo 83 procent průměrných evropských cen. Češi po Skandinávci, Francouzech a Britech utratí největší část svých výdajů za bydlení. Za střechu nad hlavou, vodu a energie dají přes čtvrtinu vydaných peněz.

Podle vědců hrozí ČR za navrhované zóny NP Šumava sankce

Pokud ministerstvo životního prostředí schválí nové vymezení zón šumavského národního parku v navrhované podobě, skupina vědců hodlá podat stížnost k Evropské komisi. Chystaný dokument podle nich dostatečně nebere v potaz ochranu přírody ve významných lokalitách. Vědci k navrhované zonaci podali 32 připomínek. Návrh vymezení zón s různým stupněm ochrany šumavského národního parku, který má platit následujících patnáct let, bude 7. června projednávat rada NP Šumava. Definitivní podobu takzvané zonace, která rozdělí Šumavu na čtyři části s rozdílným režimem ochrany přírody, následně schvaluje ministerstvo životního prostředí.

Lesy ČR odstartovaly program Vracíme vodu lesu

Lesy České republiky odstartovaly celostátní program Vracíme vodu lesu. Je největší v historii podniku. Více než miliardu korun podnik investuje do staveb, které zadrží vodu v lese i v krajině. Nyní buduje třiasemdesát nových nádrží a 292 jich obnovuje. A přibývají další. „Naše stavby zmírňují sucho a zpomalí odtok vody z krajiny. Jde o malé nádrže, rybníky, tůň, mokřady i potoky,“ řekl generální ředitel Lesů ČR Josef Voják. „Soustředíme se na oblasti, kte-

ré nejvíc trápí sucho, ale stavíme v celé republice,“ dodal Voják. Do projektu patří zahájené i nové stavby.

Lesy ČR jsou správcem přibližně třetiny drobných vodních toků v republice, jedná se o více než 38 000 km říček, bystřin a potoků.

Ropákem roku je Skalický z Vodní cesty, Zelenou perlu má Foldyna

Antiekologickou cenu Ropák dostal za rok 2018 představenstva společnosti Vodní cesty Jan Skalický, mimo jiné i za prosazování výstavby plavebního kanálu u Přelouče. Zelenou perlu za antiekologický výrok má poslanec Jaroslav Foldyna (ČSSD), a to za slova o Gabčíkovu. Na tiskové konferenci v Brně to uvedl Miroslav Patrik ze spolku Děti Země, který anketu pořádá. Skalický cenu dostal za vehementní prosazování výstavby plavebního kanálu u Přelouče za 3,1 miliardy korun přes plánované území NATURA 2000 na Slavíkových ostrovech a za trvalé prosazování výstavby 420 kilometrů dlouhého plavebního kanálu Dunaj – Odra – Labe za 582 miliard korun. Zelenou perlu 2018 za antiekologický výrok získal poslanec Foldyna, který v projevu na podporu výstavby jezu u Děčína v Poslanecké sněmovně uvedl: „Jedte se podívat dneska do Gabčíkova, kam třetina Evropy jezdí na dovolenou. Je to tam nádherné.“

Jihomoravští vinaři získali v Cannes pět medailí za růžová vína

Pět medailí, jednu zlatou a čtyři stříbrné, přivezli vinaři z České republiky z mezinárodní soutěže růžových vín Le Mondial Du Rosé ve francouzském Cannes. Všech pět medailí získali vinaři z jižní Moravy. Největšího úspěchu dosáhl Znovín Znojmo, který má zlatou medaili za Rulandské modré rosé 2018 pozdní sběr a stříbrnou za Cabernet Sauvignon rosé 2018 výběr z hroznů. Další stříbrné medaile přivezla vinařství Lahofer za Lahofer 2018 pozdní sběr, Vajbar Bronislav za André rosé 2018 pozdní sběr a Štěpán Maňák za Merlot rosé 2018 výběr z hroznů. Vína z České republiky soutěžila o přízeň sedmašedesátičlenné mezinárodní poroty mezi tisícovkou vín z pětadvaceti zemí světa.

Vedení NP České Švýcarsko zakázalo plošné kácení stromů kvůli kůrovci

Národní park České Švýcarsko zakázal na většině svého území plošné kácení stromů zasažených kůrovcem. Podle správců bude pro přírodu lepší, když si les poradí se škůdcem sám. Kácet už se bude jen na severovýchodním okraji parku, v takzvaných nárazníkových zónách, aby se ochránily lesy okolních vlastníků. Správa parku vydala toto průlomové rozhodnutí kvůli tomu, že kůrovec už se v jeho lesích tak rozmohl, že jeho likvidací by došlo k velkoplošnému odlesnění. Vedení parku už nechce vytvářet velké holiny a nechá napadené stromy na místě, kácet je bude jen v případě, že by pádem ohrožovaly turistické stezky. Kůrovec se kvůli loňskému suchu rozmnožil v parku až za hra-

nici kalamity, podle mluvčího Tomáše Salova napadá hlavně uměle vysazené smrkové porosty. O rok dříve, od roku 2017, se ke stejnému kroku, tedy nezasahovat proti kůrovci, rozhodli i v sousedním Saském Švýcarsku.

Škody v lesích způsobené suchem a následně kůrovcovou kalamitou letos dosáhnou 30 miliard korun, odhaduje think tank Czech forest. Loni měla být v lesích škoda za 20 miliard korun, letos se tak zvýší o polovinu. Kvůli kalamitě se spojili zpracovatelé dřeva i lesníci, chtějí zveřejnit podrobnosti v tzv. Lesnické výzvě adresované státu. Lesníci uvedli, že letos by potřebovali pro boj s kůrovcem kolem sedmi až osmi miliard korun. Stát jim slibuje zlomek, lesy pak nepůjdou uchovat, varují. Kromě toho lesníci požadují změny legislativy a chtějí vyhlášení krizového stavu. Vlastníci upozornili, že podporu po státu požadují poprvé od revoluce v roce 1989. Tvrdí, že nemají peníze na obnovu lesa, protože je získávají z tržeb za dříví. Kalamitní situace ale ceny smrkového dříví snížila na zlomek původních hodnot. Skoro polovinu lesů v ČR vlastní stát.

Lýkožrout smrkový neboli kůrovec se postaral o rozdělení Česka na dvě oblasti s různými stupni opatření. Kalamitní zóna platí v sedmi krajích. Veškeré síly se zaměří na vyhledávání a likvidaci aktivního kůrovce. Tam, kde už vyhlédl, bude možné odložit kácení suchých stromů až do konce roku 2022. To platí na celém území Česka. Nejvíce jsou postiženy lesy kolem Jihlavy, zejména v okrese Třebíč, dále mezi Brnem a Olomoucí a na severní Moravě.

Podle odborníků je situace nejhorší v historii českého lesnictví. Lesníci spustili nový informační portál s názvem nekrmbrouka, určený především drobným vlastníkům lesů. Podle vědců budou kůrovcové kalamity v budoucnu stále intenzivnější. Klimatická změna způsobuje rychlejší vývoj kůrovce a oslabení obranných mechanismů smrků, které jsou pro šíření kůrovce příznivé.

Průzkum: Více než pětina dospělých poskytuje péči svým blízkým

Více než pětina dospělých v Česku pečuje o své blízké, kteří potřebují nějaké opatrování. Péči příbuzným tak poskytují téměř dva milióny lidí. Zhruba 400 000 z nich tomu věnuje v průměru 37 hodin týdně, většinou jsou to ženy. Ukázal to průzkum, který provedl Fond dalšího vzdělávání (FDV) s agenturou PPM Factum. Odpovídalo 1 253 lidí nad 18 let. Výsledky v Senátu na konferenci o neformální péči představila Hana Geissler z FDV. Podle odborníků se stárnutím společnosti bude takzvaná neformální péče rodiny a přátel stále více potřeba.

Dalších 600 000 dospělých patří do skupiny „uhoněných, ustaraných dětí“. V průměru se péči věnují 16 hodin týdně. S člověkem, jemuž pomáhají, nebydlí. Jako „výpomoc stárnoucím rodičům“ funguje 300 000 osob. Průměrně to dělají 14 hodin týdně. „Péče dopadá stejně na bohaté i chudé, na všechny společenské třídy,“ poznamenala Geissler. Celkem 85 dotázaných si myslí, že by se tématu domácí péče zákonodárci a politici měli více věnovat. O lidích, kteří se současně starají o děti i své rodiče, sociologové mluví jako o sendvičové generaci. Podle místopředsedkyně Senátu Miluše Horské si pečující zaslouží systém podpory, který by zahrnoval finanční, odborné i morální hledisko.

Analýza: Systém služeb není připraven na stárnutí, hrozí kolaps

Český systém sociálních služeb není připraven na stárnutí. Pokud výrazně nepřibudou zařízení pro seniory, hrozí v dalších desetiletích kolaps péče. Do poloviny století by se měla kapacita seniorských domovů, domovů pro pacienty s demencí či pečovatelské služby minimálně zdvojnásobit. Novinářům to řekl prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb Jiří Horecký. „ČR má ve srovnání s EU podprůměrné kapacity pobytových služeb na počet lidí nad 65 let. Ve srovnání s původními zeměmi EU je tam výrazný propad. Skandinávské země vykazují dvojnásobnou až trojnásobnou kapacitu,“ uvedl Horecký. Podotkl, že míst v zařízeních v Česku sice mírně přibývá, počet potřebných se ale zvedá rychleji.

Příspěvek na péči pobírá nyní asi 355 000 lidí. Podle propočtů by jich v polovině století mohlo být až 734 000. Lidé nad 65 let tvoří zhruba pětinu obyvatel, za pár desetiletí by to měla být téměř třetina. Přibývat bude hlavně mužů a žen ve velmi vysokém věku. Na tisícovku osmdesátníků a starších lidí připadá v Česku zhruba 83 míst v domovech pro seniory. Pokud by se podle analýzy kapacita nezvedla, v polovině století by to bylo už jen 33 míst na tisícovku lidí nad 80 let.

Studie IPR: Poptávku po zaměstnancích v Praze naplňují cizinci

V hlavním městě Praze není dostatek českých občanů na to, aby pokryli požadavky zaměstnavatelů po pracovnících. Většinu poptávky zejména v méně kvalifikovaných pozicích pokrývají cizinci, kterých v metropoli pracuje zhruba 200 000 a tvoří pětinu zaměstnanců. Vyplývá to z analýzy, kterou vypracoval městský Institut plánování a rozvoje (IPR). Pražský magistrát si nechal vypracovat i další studii od Sociologického ústavu AV. Podle ní má 82 procent registrovaných cizinců v metropoli středoškolské nebo vysokoškolské vzdělání a magistrát by se měl zaměřit na výuku češtiny.

Evropská komise: V ČR se prohlubují rozdíly mezi regiony země

Pokračující růst českého hospodářství nabízí příležitost k prohloubení strukturálních reforem, vzkázala do Prahy Evropská komise. V letošní pravidelné analýze hospodářské a sociální situace ČR také upozornila, že data ukazující na malou míru sociální nerovnosti a rostoucí životní úroveň maskují prohlubující se rozdíly mezi různými regiony země. Podle EK by se Česká republika měla zaměřit na investice do vzdělávání a zvyšování kvalifikací a na rozvoj domácích inovací; růstový potenciál i zaostalejších částí země by měly podpořit investice do dopravní infrastruktury a digitálních sítí.

Problematika dvojí kvality potravin zůstává aktuálním tématem

Problematika dvojí kvality potravin zůstává aktuálním tématem, které chce Česká republika v rámci Evropské unie

řešit. Shodli se na tom účastníci kulatého stolu, u něhož debatovali eurokomisařka Věra Jourová, prezident Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR Tomáš Prouza, zástupci dozorových orgánů a obchodních řetězců. Podstatou problému je především stav, kdy se pod jednou marketingovou značkou a ve stejném obalu skrývá v různých státech odlišné složení potravin. Složení je však řádně uvedeno na obalu. V současnosti EU kontroluje 145 položek, výsledky by měly být podle Jourové známé do poloviny letošního roku. V prvním pilotním šetření z loňska, kdy se prozkoumávalo 64 vytipovaných výrobků, se zjistilo, že jde o reálný problém. Rozdílných produktů pod stejným značením byla dvacítká.

Eurostat: ČR má v EU nejnižší rozdíly v příjmu bohatých a chudých

Česko je v Evropské unii zemí s nejnižšími příjmovými rozdíly. Příjem pětiny nejbohatších je 3,4krát vyšší než příjem pětiny nejchudších. V osmadvacítce dosahuje rozdíl v průměru pětinasobku. Česká republika je také státem s nejnižší mírou chudoby a sociálního vyloučení, které hrozí zhruba 12 procentům obyvatel. V unii se to týká průměrně 22 procent lidí. Vyplývá to z aktuálních zpráv Evropské komise o situaci v členských státech a z údajů Eurostatu. Obě instituce vycházejí z dat za rok 2017.

Podle zprávy Evropské komise příjmová nerovnost zůstává v Česku nízká a od roku 2005 se příliš nemění. Důvodem jsou spíše nivelizované výdělků než přerozdělování. Česko se v žebříčku o příjmu pro stát s nejnižšími příjmovými nerovnostmi dělí se Slovinskem, kde se příjmy pětiny nejbohatších a nejchudších také liší 3,4krát. S 3,5násobným rozdílem následuje Slovensko a Finsko. Nejvyšší rozdíl panuje v Bulharsku, a to více než osminásobný.

Nejmenší nerovnosti dosahuje Česko i v příjmech lidí nad 65 let. Pětina nejchudších seniorů má 2,4krát méně než pětina nejbohatších. Penzisté a penzistky v Česku mají téměř celý svůj příjem z důchodu z veřejného důchodového systému. Ten tak podle odborníků patří k nejsolidárnějším. Ministryně práce Jana Maláčová nyní navrhuje míru solidarity ještě zvýšit. Stejně jako v ČR jsou na tom i senioři na Slovensku, kde se příjmy pětiny nejbohatších a nejchudších lidí nad 65 let liší 2,4krát. Nejvyšší je rozdíl v seniorských částkách v Portugalsku, dosahuje 5,4násobku. V Řecku je to 4,2násobek, v Rakousku 3,7násobek a v Nizozemsku trojnásobek. Nízké rozdíly v příjmech přispívají podle expertů na sociální problematiku k soudržnosti a ke klidu ve společnosti.

Veterináři: ČR jako zatím jediná země dokázala vymýtit mor prasat

Česká republika je po téměř dvou letech oficiálně považována za zemi bez nákazy afrického moru prasat (AMP), Evropská komise o tom ČR a další členské země informovala, sdělil ČTK mluvčí Státní veterinární správy (SVS) Petr Vorlíček. ČR se tak podle veterinářů stala zatím první zemí na světě, která dokázala tuto nemoc na svém území vymýtit. Zruší se mimořádná veterinární opatření na Zlínsku. Choroba se stále šíří po evropských státech, například v Polsku a Belgii, podle ústředního ředi-

tele SVS Zbyňka Semeráda je riziko nového zavlečení nemoci do ČR velké. Nemoc, která není nebezpečná pro člověka, přenášejí například divoká prasata. Ostatní státy EU se pak v současnosti o opatřeních, která ČR přijala, učí. Západní Evropa si podle Semeráda mění legislativu, aby mohla přikazovat právě například nesklízení plodin zemědělcům, jako se to stalo v ČR. Kromě EU se nyní nemoc šíří i Asií, například Čínou, Vietnamem nebo Mongolskem.

Ochránci přírody odchytili medvěda v Beskydech, dostal sledovací obojek

Ochránci přírody odchytili medvěda, který se několik týdnů pohyboval v Beskydech v okolí Lysé hory. Nalákali ho do nastražené klece, kde ho veterinář uspal a nasadili mu telemetrický obojek a čip. Na stejném místě ho poté i vypustili. Podle Kateřiny Šulové z Agentury ochrany přírody a krajiny jde o více ne stokilovou medvědici. Agentura chce nyní s pomocí Mendelovy univerzity v Brně zjistit, jak se zvíře v krajině chová a jaké má zvyky. Pomocí má právě telemetrický obojek, který může být funkční až dva roky.

Medvěd hnědý stejně jako rys ostrovid a vlk obecný jsou v ČR přísně chráněni. Kvůli jejich dlouhodobému přirozenému výskytu je chráněná krajinná oblast Beskydy zařazena mezi evropsky významné lokality velkých šelem. Škody, které šelmy působí na domácích chovech hospodářských zvířat a u medvěda také na včelstvech, kompenzuje majitelům stát.

ZOO Dvůr Králové chystá pavilón žiraf a expozici Madagaskaru a Konga

ZOO Dvůr Králové nad Labem na Trutnovsku letos hodlá otevřít nový pavilón žiraf a expozici Madagaskar a Kongo. Připravuje také přestavbu pavilónu vodní světy. ZOO, která patří kraji, je nejvyhledávanějším turistickým cílem na východě Čech. Loni ji navštívilo 524 000 lidí. Dvorská ZOO se specializuje na Afriku, velmi úspěšná je v chovu žiraf, zeber a nosorožců. Populární je africké safari o rozloze asi 30 hektarů, v němž lidé auty či autobusy projíždějí mezi stovkami volně žijících zvířat. Největší stáda z kopytníků tvoří antilopy, zebry, pakoně. Část trasy autosafari vede i přes výběh lvů.

Plzeňská ZOO se zapojila do programu navrácení zubrů do Ázerbájdžánu

Plzeňská zoologická zahrada se zapojila do mezinárodního projektu zaměřeného na návrat zubrů na Kavkaz, do oblasti jejich původního výskytu v severovýchodním Ázerbájdžánu. Ze západu Čech odcestoval téměř tříletý samec do ZOO Tierpark Berlín, kde se shromažďují zvířata také ze zahrad v Bratislavě a v Lipsku. Druhá skupina zvířat pro repatriaci se tvoří ve Francii, kam putují zubři ze Švýcarska a Španělska. Zubra evropského plzeňská ZOO chová především pro posílení populace v lidské péči. Z přírody totiž tento živočišný druh zmizel již v polovině 18. století a zachránit se je podařilo jen díky jedincům chovaným v zajetí.

Badatelé: Liberecké ZOO letos není 100, ale 115 let

Liberecká městská ZOO je starší, než se dosud oficiálně uvádělo. Letos původně chtěla nejstarší ZOO v republice slavit 100 let od svého vzniku, její historie je ale ještě o patnáct let delší. Mylný dojem podle badatelů vyvolalo záměrné zkreslování nejstarší historie v brožurách, které vytvářel prvorepublikový ředitel ZOO Erich Sluwa. Za rok založení označoval rok 1919. Badatelé ale nyní objevili zakládací dokument z roku 1904. Ředitel ZOO David Nejedlo přiznal, že původně nechtěli opustit myšlenku letošních oslav 100 let. „Měli jsme připravený příběh o budování koncepční ZOO 100 let, ale postupně pod tíhou nových informací jsme si řekli, že se vrátíme ke svým kořenům,“ řekl.

Z pohledu ZOO se v roce 1919 nic významného neudálo, řekl novinářům Julius Jankovič z libereckého spolku

Rodokmen, jež se ZOO spolupracuje na vzniku knihy k jejímu výročí. Sluwa podle něj chtěl vytvořit ZOO s jiným konceptem než jeho předchůdci, proto rok 1919 uváděl jako vznik té „pravé“ ZOO.

Mnoha jihočeským včelařům uhynuly všechny včely, bude málo medu

V některých částech Jihočeského kraje vyhynuly ve velkém včelstva. Příčinami mohou být loňské horké léto, varroáza i viróza. V okrese České Budějovice zazimovali včelaři asi 12 000 včelstev. Na jarních veterinárních kontrolách se jich objevilo méně než 10 000, přičemž běžný úbytek včel je do deseti procent. V ČR bylo loni podle ČSÚ 632 000 včelstev. Včely chová na 58 500 včelařů. Medu loni včelaři vyprodukovali nejméně za poslední čtyři roky – 8 992 tun.

ARCHEOLOGIE

Dřevěná studna stará 7 000 let

Tuto jedinečnou památku objevili archeologové při průzkumu pod plánovanou dálnicí nedaleko Vysokého Mýta. Jde o nejstarší dřevěnou studnu v ČR. Dubová konstrukce se zachovala díky vysoké hladině podzemní vody. „Podle dendrochronologických dat, která máme k dispozici, jsme zjistili, že studna patří do staršího období kultury s lineární keramikou, až někde do poloviny 6. tisíciletí před naším letopočtem. Je zhruba o sto let starší než všechny dosud známé studny u nás, a zároveň je to nejstarší dendrochronologicky datovaná dřevěná architektura v Evropě,“ uvedl ředitel Archeologického centra Olomouc Jaroslav Peška. Je to přesná metoda a navíc není tak finančně náročná jako metoda rozpadu radioaktivního uhlíku. Ale musí být na dřevě dost letokruhů. Kdyby jich bylo méně než čtyřicet, už by studna datovat nešla. Stavebníky studny podle Jaroslava Peška byli první zemědělci. „Postupně se tady usazují a nesou znaky toho, čemu jsme dříve v archeologii říkali, že se jedná o tzv. neolitickou revoluci. Jsou to lidé, kteří se na rozdíl od těch předchozích lovců a sběračů žijí zemědělstvím. Domestikují zvířata, staví si pevná sídliště na jednom místě, kde budují tzv. dlouhé sloupové domy. Jsou to nadzemní stavby, v nichž žijí. Umí už vyrábět keramiku celkem precizním způsobem. Je zdobená takovými liniemi a na nich jsou tečky, takže si to vysloužilo přezdívku, že jsou tam tzv. notové značky.“

Studna byla vyzvednuta jako celek v Česku poprvé. Na rozdíl od Německa, kde jsou studny uprostřed sídliště, tomu tak u Ostrova není. Konstrukce studny, kterou tito lidé postavili, je unikátní. Jsou tu čtyři rohové sloupky, které měly podélné drážky, a do nich byla zapuštěná prkna v sedmi řadách nad sebou. Našel se tu kus parohu, uhynulí ptáci a keramická nádoba. Právě teď se studna konzervuje metodou rozpouštěním cukru a nahrazením buněk vody. Předpokládáme, že skončí v muzeu v Pardubicích, na zámku, a bude součástí nově otvíraných prostor expozic, které muzeum za dva roky chystá. To je právě doba, kdy si myslím, že by mohla být studna zkonzervována,“ dodal Jaroslav Peška.

Monitoring dna a zbytky Juditina mostu

Na začátku roku se potápěči a archeologové ponořili do studené Vltavy, aby provedli monitoring dna a zdokumentovali zbytky Juditina mostu, tedy nejstaršího kamenného mostu v českých zemích. Pod vodou zkoumali, jaké části mostu dno skrývá a v jakém stavu jsou mostní pilíře. Právě v jeho okolí narůstá v souvislosti s rozvojem turismu intenzita lodní dopravy, která ohrožuje jeho poslední zbytky. Juditin most vznikl ve 12. století a Pražanům sloužil až do poloviny 14. století, kdy byl při povodni stržen a na jeho místě vznikl most Karlův. Dochovalo se z něj přibližně třináct pilířů. Archeologové se soustředili na ty, které jsou pod vodou, říká vedoucí potápěčského týmu a průkopnice podvodní archeologie Barbora Machová.

„Plně dochovaný je pilíř číslo 11, o kterém se ví už několik let. Naší hlavní prací bylo zdokumentovat tento pilíř a geodeticky ho zaměřit, protože dosud zaměřen nebyl. Ověřili jsme, že tam pilíř ještě je a že ho zvyšující se plavební provoz v této trase zatím nenarušil.“

Na objeveném pilíři se dochoval dokonce i dřevěný rošt, který rozkládal hmotnost mostu, aby se nepropadal. „Mimo to jsme pod vodou našli i ještě různé zděné konstrukce. Vypadá, že to mohly být položené části Juditina mostu, jsou to poměrně velké kamenné plochy,“ doplňuje Machová.

Vltava byla v minulosti překlenuta několika mosty, z nichž ty nejstarší se nacházejí právě v okolí Karlova mostu. Ne zcela vyjasněna je poloha nejstarší dřevěné spojnice vltavských břehů z 10. století.

„Snažili jsme se dohledat možnou přítomnost těch úplně starých dřevěných mostů, které se táhly nejspíš od Kampy ke staroměstskému břehu,“ dodává Machová s tím, že vědci tentokrát využili i georadar. „Cílem georadarového měření byla právě plocha, kde se očekávají starší dřevěné mosty, o kterých vlastně víme velmi málo.“

I přes náročné podmínky jsou ale vědci s podvodním výzkumem spokojeni. Našli a zaměřili 11. pilíř Juditina mostu a pořídili spoustu dokumentace, kterou nyní budou zpracovávat.

Egyptologové z ČR objevili hrobku hodnostáře a neznámou královnu

Egyptologové z Česka objevili v jižní Sakkáře hrobku hodnostáře Chuyho, který žil na konci 5. dynastie na sklonku Staré říše. Objev hrobky vyzdvihuje význam vlády krále Džedkarea a období pozdní 5. dynastie. Dále expedice našla doklady o dosud neznámé královně z konce 5. dynastie. Královnino jméno Setibhor a její tituly jsou vytesány na sloupu z červené žuly, který se nachází v nově odkrytém vstupu do jejího pyramidového komplexu. Otázku, kdo byla majitelka tohoto neobvyklého památníku, který sousedí s pyramidovým komplexem krále 5. dynastie Džedkarea, se odborníci pokoušeli zodpovědět desítky let. Na svém webu o tom informoval Český egyptologický ústav.

Pyramidový komplex královny Setibhor patřil k prvním, jež byly v jižní Sakkáře postaveny na konci 5. egyptské dynastie, která vládla přibližně v letech 2435 až 2306 před naším letopočtem. Jde přitom o největší pyramidový komplex patřící královně z období celé Staré říše. Její zádušní chrám navíc zahrnoval architektonické prvky a součásti, jež byly tehdy vyhrazeny pouze panovníkům. Velké rozměry pyramidového komplexu královny Setibhor a její titul královny manželky naznačují, že to mohla být právě ona, kdo svému muži, králi Džedkareovi, pomohla na egyptský trůn v závěru 5. dynastie. Džedkare se pak zřejmě snažil svou královnu uctít tím, že pro ni vybudoval veliký památník s mnoha neobvyklými rysy, včetně nově nalezeného sloupu s palmovou hlavicí z červené žuly – takové sloupy byly až dosud známy jen z komplexů panovníků, nikoli však královen Staré říše, uvedli egyptologové.

Bedřich Hrozný

Bedřich Hrozný (6. 5. 1879, Lysá nad Labem – 12. 12. 1952, Praha) Bedřich Hrozný byl akademik ČSAV, vědec v oboru klínopisného bádání a dějin starého Orientu, badatel, výborný organizátor vědecké práce, schopný manažer instituce, které byl postaven do čela, a osobnost s velkým charakterem, silným sociálním cítěním a nevšední zodpovědností.

Bedřich Hrozný, jemuž se roku 1915 podařilo rozluštit chetitštinu, do té doby zapomenutý jazyk zapsaný klínovým písmem na hliněných tabulkách pocházející z území dnešního Turecka, svým objevem umožnil četbu tisíců textů starověkých Chetitů a významně přispěl i k osvětlení celkového kontextu dějin Předního východu ve 2. tisíciletí př. n. l. Do té doby neznámá chetitština, kterou Hrozný správně zařadil do skupiny indoevropských jazyků, je významným pramenem nejen pro staroorientální bádání, ale i pro současnou srovnávací jazykovědu a pro interpretaci vývoje indoevropských jazyků v jejich kulturně-historickém kontextu.

Hrozný vyrůstal v Lysé nad Labem, kde jeho otec působil jako evangelický farář. Pro studenty z Čech byla Vídeň nejbližší možnou volbou, proto Bedřich Hrozný zamířil na evangelickou teologickou fakultu na univerzitu do Vídně. Začal paralelně k teologii již na podzim v prvním ročníku navštěvovat i přednášky z orientalistiky na filozofické fakultě.

Dne 19. 7. 1901 byl Bedřich Hrozný promován doktorem filozofie.

Následovaly studijní pobyty v Berlíně a Londýně. Po návratu do Vídně kromě jeho vědecké práce a přednášení na univerzitě bylo jeho hlavním zdrojem obživy knihovnické zaměstnání. Ve Vídni strávil Hrozný více než dvacet let. Zde mohl ideálně studovat podle svých specifických zájmů a schopností u vynikajících odborníků, zde nastoupil práci knihovníka, aby si zajistil řádné materiální zázemí, zde žil po svatbě se svou českou ženou Vlastou, rozenou Procházkovou, zde se mu narodily obě dcery. Přímou zde anebo odtud – díky podpořeným cestám do Berlína, Londýna, Palestiny a Cařihradu – vytvářel ve spolupráci s kolegy a požívaje velkorysosti „císařských“ institucí i soukromých mecenášů předpoklady pro své rozluštění chetitštiny jako indoevropského jazyka.

Konec první světové války a rozpad Rakousko-Uherska znamenal pro mnoho Čechoslováků, kteří žili ve Vídni a dalších oblastech Rakouska a působili zde ve státní službě, návrat zpět do vlasti, neboť byli nuceni svá místa opustit. Bedřich Hrozný byl stejně jako ostatní profesori vídeňské univerzity suspendován k 1. lednu 1919 a i s rodinou přijel do Československa, kde mu bylo nabídnuto místo profesora klínopisného studia a dějin starého Orientu na Karlově univerzitě. Počátky jeho působení jsou charakterizované především okolnostmi budování samostatné a nově vzniklé Československé republiky. Významnou roli hráli bývalí zaměstnanci vídeňských knihoven při budování československého knihovnictví. Hroznému se po jeho příchodu do Prahy podařilo zcela vybudovat nový Staroorientalistický ústav a zajistit ho objemnou knihovnou. V roce 1922 byl Hrozný jedním ze spoluzakladatelů nově vzniklého Orientálního ústavu a od roku 1929 i prvním redaktorem časopisu *Archiv orientální*, do něhož přispěl nespočtem článků.

Hroznému se také podařilo, jako první československý archeologický výkop, zorganizovat v letech 1924 a 1925 expedici do oblasti Předního východu.

Vrchol jeho akademické činnosti na pražské univerzitě přišel v roce 1939, kdy byl zvolen rektorem. Byla to šťastná volba a nový rektor se osvědčil lidsky i politicky v jednom z nejtěžších období moderních českých dějin. Hrozného rektorské období skončilo po necelých dvou měsících v polovině listopadu roku 1939. Při zatýkání českých studentů vyšel Bedřich Hrozný s rektorskou medailí před budovu právnické fakulty (kde tehdy sídlil rektorát české univerzity) a vyžádal si rozmluvu s velitelem akce. Ohromenému důstojníkovi pak sdělil, že jde o zásah do akademických práv a narušení nedotknutelnosti akademické půdy, proti čemuž protestuje. Toho využili zatčení studenti a rozutekli se.

Ačkoliv Bedřich Hrozný proslul především jako orientalista, který rozluštil klínopisnou chetitštinu, významně se podílel i na výzkumu anatolských hieroglyfů – dalšího písma, které používali Chetitě a nástupnické státy vzniklé po rozpadu chetitské říše.

Bedřich Hrozný je autorem několika významných monografií a nepřehledného množství odborných studií. V roce 1979 byl význam působení Bedřicha Hrozného připomenout výstavou v Náprstkově muzeu, kdy bylo výročí jeho narození zahrnuto mezi světová kulturní výročí UNESCO.

DOPRAVA

Slevy v dopravě vyšly stát v roce 2018 na dvě miliardy korun

Slevy ve veřejné dopravě stály státní pokladnu v roce 2018 dvě miliardy korun. Nejvíce vyfaktovaly České dráhy, které dostaly 846 milionů korun. Počet cestujících se za první čtyři měsíce platnosti slev zvýšil o jednotky procent. Ministerstvo dopravy to oznámilo na svých internetových stránkách. Loňské náklady tak podle ministerstva zatím odpovídají odhadovaným výdajům šest miliard korun ročně. Studenti do 26 let a senioři nad 65 let mohou od 1. září využívat ve vlacích a autobusech slevu 75 procent z jízdného, kterou loni schválila vláda.

Ministerstvo si od zavedení slev slibovalo mimo jiné zvýšení počtu cestujících ve veřejné dopravě. Jejich počet se nakonec zvýšil o jednotky procent, konkrétně u Českých drah to bylo v období od září do prosince meziročně o čtyři procenta více. Dopravci ovšem upozorňují, že zvýšení je zapříčiněno i obecným nárůstem zájmu o železniční dopravu.

Stát chce letos zahájit stavbu 178 kilometrů silnic, nejvíc na D3

Stát chce letos zahájit stavbu 178 kilometrů dálnic a silnic, nejvíc na jihočeské D3. Najednou se na ní bude stavět na 40 kilometrech. Stavět se začne také dálnice D35 a pokračovat budou opravy D1. Oznámilo to ministerstvo dopravy. Silničáři letos plánují začít rekonstrukci na všech zbývajících opravovaných úsecích dálnice, dohromady jde o sedm úseků o délce 71 kilometrů. Opravy D1 mezi Prahou a Brnem by měly skončit do roku 2021. V současné době je podle ministerstva rozestavěno 187 kilometrů dálnic a silnic první třídy, z čehož 21 kilometrů tvoří opravy D1. Největší část rozestavěných úseků tvoří vedle D3 a D1 karlovarská D6, chomutovská D7, hradecká D11, pokračování D48 nebo ochvat Frýdku-Místku.

Stát je dlouhodobě kritizován kvůli pomalému tempu výstavby, loni bylo otevřeno 26 kilometrů dálnic, z toho ovšem jen čtyři kilometrů nových, zbylou část tvořila rekonstrukce D1. Podle kritiků Česko i tak výrazně zaostává za okolními státy. Podle hlavního ekonoma společnosti CzechFund Lukáše Kovandy měla Česká republika ještě na začátku tisíciletí více dálnic než Maďarsko, to však má v současnosti jich čtyřnásobně více v přepočtu na obyvatele než Česko.

ŘSD požádá o vyvlastnění pozemků kvůli dostavění dálnice D3

Ředitelství silnic a dálnic požádá o vyvlastnění pozemků, kvůli kterým nemůže dostavět část dálnice D3 u Tábora. Městský soud v Praze už dříve nařídil, aby ŘSD sporné pozemky buď k dálnici připojilo, nebo odškodnilo jejich vlastníky. S připojením majitelé nesouhlasili, ŘSD jim proto navrhlo odškodnění téměř 20 milionů korun. To ale vlastníci pozemků odmítli. O výši odškodného tak teď podle mluvčího ředitelství Jana Rýdla musí rozhodnout soud.

Jihočeská část D3 by měla být k hranicím s Rakouskem hotova do roku 2024. Zatím poslední úsek dlouhý přes pět kilometrů otevřelo ŘSD v říjnu 2017.

Na Pardubicku oficiálně začala stavba dalšího úseku dálnice D35

U Opatovic nad Labem oficiálně začala stavba dalšího úseku dálnice D35. Ta má být v budoucnu alternativní trasou k přetížené D1. Dvanáct a půl kilometru dlouhý úsek z Opatovic k obci Časy navazuje na už čtyři roky hotovou část dálnice. Úsek také zahrnuje víc než kilometrovou estakádu přes záplavové území Labe. Kromě mostů počítá se dvěma mimoúrovňovými křižovatkami a na trase budou i čtyři okružní křižovatky. Stavebníci upraví i několik kilometrů navazujících silnic první až třetí třídy. V soutěži na výstavbu uspělo sdružení firem Strabag, M – Silnice a SMP CZ. Práce vyjdou na víc než 3,4 miliardy korun.

Škoda Vagonka vyhrála v Lotyšsku tendr za 6,2 miliard korun

Ostravská společnost Škoda Vagonka ze skupiny Škoda Transportation vyhrála tendr Lotyšských drah na dodávku 32 elektrických vlaků. Lotyšské dráhy to oznámily v tiskové zprávě, píše server Zdopravy.cz. Hodnota zakázky včetně zbudování depa, dodávky náhradních dílů a výškolení zaměstnanců činí téměř 242 milionů eur (asi 6,2 miliardy korun). Firmy, které v tendru neuspěly, měly desetidenní lhůtu na odvolání. Vlaky by měly být dodány v letech 2020-2023. Původně Lotyšské dráhy vyhlásily vítězem tendru společnost Talgo. Škoda a další uchazeči se ale obrátili na lotyšský antimonopolní úřad a po jeho rozhodnutí vyhlásil dopravce vítězem Škodu. Jejimi konkurenty jsou vedle Talga ještě CAF a Stadler.

Počet mimořádných událostí na železnici letos strmě roste

Za první dva měsíce letošního roku řešili inspektoři přes 220 incidentů, meziročně zhruba o 26 procent víc. Bývalý ministr dopravy Dan Ťok (za ANO) chtěl pro strojvedoucí zavést bodový systém podobně jako pro řidiče. Strojvůdci tvrdí, že jich je málo, jsou přetěžováni a dochází k velké únavě.

Posledním incidentem byla srážka dvou osobních vlaků na hlavním nádraží v Brně. Záchranáři po ní ošetřili třia dvacet lidí. Podle generálního ředitele Českých drah Miroslava Kupce může za incident většinou chyba strojvedoucího, stejně jako při nehodě v Brně.

Nehoda v Brně nebyla v posledních dnech jediným incidentem. 19. února jel vlak šest kilometrů bez strojvůdce, 22. února projel za Plzní na červenou rychlík do Mnichova. Soupravy zastavily jen 34 metrů od sebe. Ministr Ťok apeloval na okamžité zvýšení a zintenzivnění kontrol strojvedoucích.

Podle zákona o drahách mohou být strojvedoucí ve službě maximálně třináct hodin. Po nich musí následovat

minimálně jedenáctihodinový odpočinek. Systém kontrol, který by umožňoval sledovat dodržování odpočinku ve volném čase, zatím v Česku není. Dříve také podle Ťoka dbalo ve vlaku na bezpečnost pět lidí. Dnes je na malých regionálních tratích jeden.

Také podle odborníka na železniční dopravu a člena dozorcí rady Českých drah Emanuela Šípa jsou potřeba rozsáhlejší změny. „To je věc změny předpisů, managementu, je potřeba i víc kontrol. Mělo by se častěji opakovat školení, aby se ty případy zobecňovaly a ukazovalo se, co se s tím dá dělat. Dlouhodobě je třeba posílit odborné školství tak, aby produkovalo daleko víc adeptů a dalo se mezi nimi vybírat.“

Prezident Federace strojířů Jaroslav Vondrovic uvedl, že na strojířce jsou kladeny velké nároky, kvůli jejich nedostatku jsou přetěžováni, což vede k únavě. Často jsou navíc vystavováni krizovým situacím nebo jedou na trať, kterou příliš neznají. Odmítl tvrzení, že se strojíředoucí nedostatečně věnují řízení. Podle něj jsou problémem zejména přesčasy a také nedodržování odpočinku. Připustil, že někteří strojířdci jezdí pro více dopravců najednou. Podle Drážního úřadu má licenci 9 565 strojířů, dopravcům jich schází minimálně 300.

Strojvířdci podle některých zpráv během jízdy používají například mobilní telefony ke sledování filmů nebo hraní her. Podle prezidenta Federace strojířů širí takové fámy někdo, kdo v kabině neseděl. Podpořil zavedení kontrolního systému, který chce zavést Drážní úřad.

Podle poslance Pirátů Ondřeje Polanského je hlavní příčinou mimořádných událostí na železnici zpoždění při zavádění moderního zabezpečovacího zařízení. Systém, který umožňuje převzít kontrolu nad řízením vlaku například výpravčím, zatím v Česku nefunguje. Připraven je zatím pouze na koridoru mezi Kolínem a Břeclaví, spuštěn ovšem bude až po dokončení testů dopravci.

Zaslal Ing. Jiří Zajíček

Trasa českého rychlovlaku

Páteřní vysokorychlostní trať spojující Prahu s Brnem povede zřejmě severní trasou souběžně s dálnicí D11 přes Poříčany a Kolín. Proti jižní variantě, která by dvě největší česká města spojila přes Benešov a Vlašim, bude levnější na výstavbu, ale i následný provoz. Jižní trasa pro rychlovlaky navíc podle předběžných výsledků ze studie proveditelnosti nepřinese žádné výraznější benefity s výjimkou mírného zkrácení dojezdového času vlaků sjíždějících na koridorovou trať do Českých Budějovic. Z pohledu vedení krajiny se jeví severní varianta jako výhodnější, protože vede příhodnějším terénem, více kopíruje vedení existujících dálnic a je již ve velké části zanesena do územních plánů. Vhodnější terén se pak projeví i na nižších nákladech na provoz trati i samotných vysokorychlostních vlaků, které budou muset při průjezdu vynaložit méně energie.

Přestože se už nyní železničáři přiklánějí k severní trase, definitivní rozhodnutí ještě nepadlo. Správa železnic ještě čeká na výsledky takzvaného modelování provozu, které by mělo odpovědět na otázku, kolik cestujících a tedy i příjmů z jízdenek mohou jednotlivé varianty přinést. Expertiza by měla být zpracovaná v polovině letošního roku, potenciál vyššího počtu obslužených cestujících má však opět severní trasa. Její výstavba by podle výsledků územně

technických studií měla vyjít na 122 miliard korun, zatímco jižní trasu s větším počtem tunelů a mostů studie odhadla na 159 miliard korun.

Kromě nižší ceny se totiž preferovaná varianta lépe pořádává s kritickými místy, jako je průjezd přeplněnou Prahou nebo trasování kolejí v okolí Vodní nádrže Švihov (Želivka), ze které proudí pitná voda pro hlavní město. Vedení rychlovlaků z hlavního nádraží do Vršovic a pražského Edenu by proti variantě přes Libeň zkrátilo cestovní čas pouze o jednu minutu. Významný náklad by představovaly zejména tunely mezi pražským Zahradním Městem a Benešovem, které by překonávaly hustě zastavěné území na okraji hlavního města a kopcovitý terén v okolí Velkých Popovic. Na druhém konci trasy u Brna je situace jednodušší. Přestože i zde je více variant napojení, nejschůdnější je trasa kopírující dálnici D1, kterou favorizuje město i kraj.

*Tomáš Cafourek iDNES / Ekonomika,
zaslal Ing. Jiří Zajíček*

Česko patří k nejlevnějším evropským zemím pro tranzit kamionů

Česko patří k nejlevnějším evropským zemím pro tranzit kamionů. Náklady nákladních dopravců na mýto a pohonné hmoty v Česku patří k nejnižším v Evropě. Těžké kamiony na tuzemských dálnicích zaplatí za mýto a naftu v průměru 46,50 eur (zhruba 1 195 korun) na 100 kilometrů. Ve všech sousedních státech jsou náklady vyšší. Například v Rakousku stojí projetí stokilometrový úsek po zpoplatněné dálnici v průměru 52,28 eur (asi 1 346 korun), v Německu 58,26 eur (zhruba 1 500 korun), v Polsku 58,21 eur (asi 1 499 korun) a na Slovensku 55,19 eur (zhruba 1 421 korun). I proto zahraniční dopravci využívají Českou republiku jako tranzitní zemi. Vyplývá to z nejnovější analýzy Centra ekonomických a tržních analýz (CETA), kterou má ČTK k dispozici. Stát by tak měl na spotřební dani z pohonných hmot za loňský rok získat téměř 92 miliard Kč, meziročně o 1,48 procenta více. Výběr z mýta se zvýšil o 3,97 procenta na 10,8 miliardy korun.

Letiště Praha nabídne v létě přímé spojení do 162 míst, 14 nových

Pražské letiště nabídne v létě přímé spojení do 162 destinací ve čtyřiapadesáti zemích světa. Do letního letového řádu tak přibude čtrnáct nových míst, například Newark v USA. Zvýší se také počet dopravců. ČTK o tom informovalo Letiště Praha. Letní letový řád začal platit od 31. března. Do Prahy bude v létě létat celkem 69 dopravců, z toho čtyři noví, kterými jsou Air Arabia, SCAT Airlines, SunExpress a United Airlines. Letní letový řád nabídne šestnáct dálkových destinací, což je nejvíce v novodobé historii pražského letiště. Novinkami mezi nimi bude letiště Newark poblíž New Yorku nebo kazašský Nur-Sultan (dříve Astana). K novým destinacím v nabídce letiště patří například také Casablanca, Florencie nebo Billund. Z tradičních dovolenkových míst, kam čeští turisté dosud jezdí převážně autem, přibude Pescara nebo Zadar. Nejvíce linek z Prahy bude během letošního letního sezóny směřovat do Itálie, a to do sedmnácti destinací. Následuje Velká Británie se šestnácti destinacemi a Španělsko s Řeckem shodně po dvanácti destinacích.

Leo Express doveze první vlaky z Číny v druhé polovině roku

První vlaky, které společnost Leo Express koupila od čínského výrobce CRRC, dorazí do České republiky ve druhé polovině letošního roku. Poté budou testovány na okruhu ve Velimi. O podrobnostech dodávky jednal v Číně v těchto dnech generální ředitel firmy Leo Express Peter Köhler. Dopravce si u čínského výrobce objednal tři elektrické soupravy s opcí na dalších třicet, spolupráce bude mít hodnotu přes pět miliard korun. Leo Express se podílel na vývoji designu vlaku, řekl ČTK Köhler. Výběr společnosti CRRC zdůvodnil tím, že čínská firma byla ochotna vyvinout nový vlak podle požadavků Leo Express. Souprava podle něj bere v potaz také ergonomické požadavky zákazníků Leo Express. Na výrobě se podle něj podíleli i čeští subdodavatelé, jako jsou designéřská studia a dodavatelé komponent.

SŽDC: Oprava Fantovy budovy na pražském nádraží začne do července

Správa železniční dopravní cesty vybrala dodavatele rekonstrukce historické části pražského hlavního nádraží. Jde o první fázi prací na secesní Fantově budově zahrnující obnovu střechy a fasády. Jako zhotovitel byla vybrána společnost AVERS. Celkové investiční náklady činí 212 milionů korun, práce začnou v první polovině letošního roku a potrvají minimálně dva a půl roku. SŽDC to uvádí v tiskové zprávě. Investice zahrnuje kompletní rekonstrukci fasády a střechy, do vnitřních prostor nezasahuje. Stavební úpravy se budou dělat po etapách, začnou na krajních věžích, ve druhé fázi se budou opravovat křídla objektu a nakonec se bude podle mluvčího zjišťovat aktuální stav střední části budovy, kde byly v nedávné době provedeny stavební úpravy.

„Fantova budova spolu s přilehlou halou nad nástupištěti tvoří největší secesní památku v Česku, proto jsou veškeré stavební a technologické postupy navrženy v souladu s požadavky státní památkové péče,“ uvedl generální ředitel SŽDC Jiří Svoboda.

Rekonstrukce historické budovy pojmenované po architektovi stavby Josefu Fantovi měla být původně hotová do roku 2013. Firma Grandi Stazioni, která měla nádraží v pronájmu od roku 2003, však opravy nestihla a SŽDC jí v roce 2016 neprodloužila smlouvu. Italská firma stihla opravit jen vnitřek centrální části s takzvanou Fantovou kavárnou.

Rozjeté ÖBB. Poprvé svezly přes čtvrt miliardy cestujících, míří na dvojnásobek

Nejvíce cestujících ve své historii zaznamenaly loni Rakouské spolkové dráhy (ÖBB). Státní dopravce na prezentaci výsledků za loňský rok oznámil, že poprvé překonal hranici čtvrt miliardy cestujících za kalendářní rok. Počet cestujících v Rakousku loni stoupl o více než šest procent na 261 milionů. Od roku 2008 počty pasažérů stouply o více než 25 procent. Postbusy, které patří pod ÖBB, loni svezly dalších 213 milionů cestujících. ÖBB v osobní dopravě dosáhly zisku 91 milionů eur. Podle výroční zprávy celá skupina dosáhla zisku před zdaněním (EBT) 151 milionů eur.

„Čísla jsou jasným důkazem toho, že plníme úkol udržet si stávající zákazníky a získat důvěru nových. Základem je vysoká kvalita služeb především díky velkým investicím do infrastruktury a nových vlaků,“ řekl předseda představenstva ÖBB Andreas Matthä. Jen loni firma investovala do nových vlaků 400 milionů eur. Firma za poslední rok oznámila nákupy nových lokomotiv nebo stovek vagonů. Pokračují také dodávky už dříve objednaných jednotek, například Talent 3.

Velké využití železnice v Rakousku je patrné například ve srovnání s Českem. V Česku žije zhruba o dva milióny lidí více, loni dopravci zaznamenali celkem 189,7 miliónu cestujících.

Šéf ÖBB ve výroční zprávě naznačuje, že chce více expandovat do zahraničí. „Chceme být nejlepšími drahami v Evropě s nejspokojenějšími zákazníky. Chceme se dostat až na 500 milionů cestujících za rok. Abychom této hranice dosáhli, je jasné, že musíme růst v osobní dopravě i v zahraničí,“ uvedl Matthä.

V nákladní dopravě divize Rail Cargo Group loni skupina zaznamenala nárůst tržeb o více než 100 milionů eur, firmě se ale snížil zisk. Dopravce to vysvětluje silným konkurenčním prostředím a kurzovými ztrátami vůči forintu. I přesto je nákladní doprava ÖBB stále v zisku. Objemem přeprav je RCG druhou největší firmou v oboru.

ÖBB loni pokračovala ve velkých investicích do infrastruktury, prostavěla téměř dvě miliardy eur. Největší objem investic míří aktuálně na zrychlení spojení mezi Vídní a Štýrským Hradcem včetně nového tunelu pod Semmeringem.

Jan Sůra

V Turnově si připomínají 160 let dokončení železnice na Liberec

Jízdou historického parního vlaku si v Turnově na Semilsku připomínají dokončení posledního úseku železniční trati z Pardubic na Liberec, od kterého v květnu uplynulo 160 let. Výstavba 200 kilometrů dlouhé trati byla dokončena navzdory náročnému terénu za tři roky. Díky řadě tunelů a viaduktů i horskému terénu patří dnes tato železnice k nejkrásnějším v zemi. K nejrychlejším se ovšem neřadí, navíc je stále jen jednokolejná a není elektrifikovaná. Celou trať z Pardubic do Liberce i s odbočkou z Jaroměře do Svatoňovic otevřeli 1. května 1859. Svůj mezinárodní význam dráha splnila až po dokončení úseku z Liberce do Žitavy o sedm měsíců později.

Na trati mezi Turnovem a Libercem je hned několik architektonických skvostů. Nejvýše položeným místem trati je stanice v Jeřmanicích, která leží 498 metrů nad mořem. Tunel u Sychrova je dlouhý 635 metrů a v době svého dokončení byl nejdelším v Česku. Stavěli ho italská dělníci, kteří měli s hloubením tunelů zkušenosti z rakouského Semmeringu, proto se mu říká Malý Semmering. K zajímavým stavbám patří například také 120 metrů dlouhý a 32 metrů vysoký sychrovský viadukt, další jen o dva metry kratší viadukt je na trati v Rychnově u Jablonce nad Nisou.

29. 5. 1999 v České republice ukončila provoz vlaková pošta.

Pražské metro slavilo 45 let od začátku provozu

Pražské metro slavilo 45 let od zahájení provozu. Na trase C při té příležitosti jezdily historické soupravy metra sovětské výroby, z nichž první byla stejně jako 9. května 1974 vypravena ze stanice Kačerov. Historické vlaky jezdily v nejdelším úseku, na kterém byly v minulosti na trase C provozovány, tedy mezi stanicemi Háje (tehdejší název Kosmonautů) a Nádraží Holešovice (dříve Fučíkova). Lidé, kteří se vlaky svezli, slyšeli i dobová hlášení a nechyběli ani strojvedoucí v tehdejších uniformách.

První návrhy na vytvoření podzemní dráhy v Praze se datují do roku 1898, kdy Ladislav Rott předložil Elektrickým podnikům královského hlavního města Prahy návrh na stavbu. Elektrické podniky ale tehdy návrh zamítly. Podzemní dráha měla být v Praze původně budována jako podpovrchová tramvaj. V srpnu roku 1968 pak vláda rozhodla, že místo podpovrchové tramvaje se bude stavět metro. První tunel metra se začal razit v roce 1969, po prvním úseku mezi stanicemi Kačerov a Sokolovská (dnes Florenc) začalo metro jezdit 9. května 1974. V současné době má pražské metro 61 stanic a délka jeho tří linek překračuje 65 kilometrů. Město nyní plánuje novou linku D z Pančákova do Písnice.

PODUJATIA

Korunovačné slávnosti Bratislava 2019 – 17. ročník

21. 6. 2019 – 23. 6. 2019, Bratislava, www.korunovacie.sk
Už onedlho si Bratislava pripomenie korunováciu Márie Ludoviky (1808), tretej manželky cisára Františka I. Korunovačné slávnosti v Bratislave patria medzi najväčšie kultúrne podujatia na Slovensku a zážitkovým spôsobom približujú korunovácie 18 kráľov a kráľovien, ktorí boli korunovaní v Bratislave. Konajú sa každoročne v posledný júnový víkend na pamiatku korunovácie Márie Terézie, ktorá bola korunovaná 25. júna 1741. Obrad korunovácie je zinscenovaný podľa historických podkladov. Vystupuje v ňom vyše 200 hercov v dobových kostýmoch. Kráľ dostáva od ostrihomského arcibiskupa – prímasa Uhorska – svätoštefanskú korunu spolu s ďalšími korunovačnými insígniami: meč, plášť, jablko a žezlo. Po obrade korunovácie pasuje rytierov Rádu zlatej ostrohy, skladá prísahu vlastní a sľubuje zachovávať integritu krajiny na korunovačnom pahorku. V rámci korunovačného sprievodu sa rozhadzujú korunovačné žetóny, víno tečie zadarmo z fontány, peču sa voly, korunovačný jarmok dobových remesiel a mnoho ďalších atrakcií vytvára v meste skutočne korunovačnú atmosféru. Račianska frankovka uzdravila Máriu Teréziu z kiahní, blahodarne pôsobila na jej teraz by sme povedali kardiovaskulárny systém a tvrdí sa, že vďaka Račianskej frankovke mala 16 detí.

Medzinárodný folklórny festival Myjava 2019 – 60. ročník

21. 6. 2019 – 23. 6. 2019, Myjava, www.myjava.sk
Už teraz vás srdečne pozývame na 60. ročník Medzinárodného folklórneho festivalu Myjava 2019, ktorý sa bude konať v termíne 21.-23. 6. 2019.

Festival Frankovky modrej a bratislavského vína Bratislava 2019 – 15. ročník

21. 6. 2019 – 26. 6. 2019, Bratislava, www.vinoteka-vinaren.sk

Festival sa uskutoční v rámci Korunovačných slávností v Bratislave 2019. Korunovačný sprievod očakávame na

Primaciálnom námestí v sobotu podvečer. Jeho súčasťou bude požehnanie vína od čerstvo korunovanej panovníčky. A takisto pasovanie rytierov rádu Zlatej ostrohy.

Popoludní bude na križovatke Panskej a Ventúrskej opäť spustená Vtáčia fontána, z ktorej jediný raz v roku potečie víno – Račianska frankovka, a to zadarmo!!!

Stánky vinárov a producentov sa otvárajú v piatok od 14:00 do 23:00, v sobotu od 10:00 do 23:00 a v nedeľu od 10:00 do 20:00 hodiny.

Tak ako vlni v piatok ako aj v sobotu podvečer zabaví hostí pri pohári dobrého vína aj hudobná produkcia.

Stredoveké oslavy založenia Vrakune 2019

22. 6. 2019, Lesopark Vrakuňa, www.facebook.com/events/422425931628842/

Klub vojenskej histórie Teokratos v spolupráci so Skupinou historického šermu SIC Vás pozýva na Stredoveké oslavy založenia Vrakune.

Málokto vie, no história našej prevažne panelovej mestskej časti siaha až do stredoveku, konkrétne do roku 1279, kedy bola založená. Bola majetkom šľachtica Verekenyiho, podľa ktorého dodnes nesie svoj názov.

Pozývame Vás preto na stredoveké oslavy založenia našej mestskej časti. To, čo tu môžete zažiť, uvidíte málokde, desiatky dobových táborov Vám priblížia, ako vyzeral život v stredoveku, či už u chudobnejších poddaných, bojovníkov, ale aj u majetných šľachticov.

Súčasťou programu, ktorý Vám upresníme, bude rytiersky turnaj, hudobné vystúpenia, možnosť navštíviť stredoveké tábory a nazrieť tak do života našich predkov, porozprávať sa o našej histórii s kronikárom alebo navštíviť divadlo pre najmenších. Vrcholom celého programu bude rekonštrukcia stredovekej bitky o desiatkach bojujúcich. Vstup na podujatie je voľný.

Jánsky pivný festival 2019 Vrakuňa

22. 6. 2019, Bratislava – Vrakuňa, www.facebook.com/events/614056369036080/

Tradične sa vo vrakunskom lesoparku uskutoční už tretí ročník Jánskeho pivného festivalu. Nebudú chýbať pivné stánky a zaujímavý program.

Dni Petržalky 2019 – 22. ročník

22. 6. 2019, Bratislava, www.petrzalka.sk/wp-content/uploads/2019/05/DP_2019_text.pdf

Starosta mestskej časti Ján Hrčka a miestni poslanci vás pozývajú už na 22. ročník obľúbeného podujatia Petržalčanov Dni Petržalky, ktoré vyvrcholia galaprogramom v sobotu 22. júna 2019 na dostihovej dráhe v Petržalke. Počas galaprogramu vystúpi raper Kali, skupina Desmod, S hudbou vesmírnou a veľa iných. Zahraničnou hviezdou večera bude škótsky spevák a gitarista Ray Wilson. Kompletný zoznam sprievodných podujatí a galaprogramu si môžete pozrieť na hore uvedenom linku.

Festival zabudnutých remesiel 2019 – Hrad Červený Kameň

29. 6. 2019 – 30. 6. 2019, Častá – Hrad Červený Kameň
Stredovek je obdobím prepychu, radosti, tanca, kaukliarov, mocných mešťanov a šľachty, ale i časom skromnosti, úcty k odmene za poctivú remeselnú lopotu či k darom od samotnej matky prírody. Festival zabudnutých remesiel vás vtiahne do pravej stredovekej atmosféry. O vašu pozornosť budú bojovať stredovekí remeselníci, ktorí podľa tradičných techník zhotovujú originálne stredoveké predmety, bohobojní rytieri či usmievaví tanečníci. V ponuke je bohatý celodenný program pre celú rodinu.

Ríbežľový Devín 2019 – 4. ročník

6. 7. 2019, Devín, www.devín.sk

Štvrtý ročník kulinárskeho podujatia v atraktívnej historickej Mestskej časti Bratislava – Devín. Propaguje tradíciu pestovania ríbežlí a výroby kvalitného ríbežľového vína na Devíne. Okrem predaja a degustácie vín z červených aj čiernych ríbežlí bude na predaj aj samotné ovocie, ríbežle s cukrom, ďalej džemy, sirupy, bublanina a iné pečené dobroty, zmrzlina, dreň a iné výrobky z ríbežlí. Hitom bude ako obyčajne ríbežľový burčiak! Súčasťou rôznorodej gastronómie bude bohatý sprievodný program v podaní skupín DJ Rišo zo Žužulety, Funny Fellows, Malalata. Môžete sa tešiť i na bazár starožitností, farmárske trhy, Sokoliarsky dvor, Wander Book/Turistický denník, maľovanie na tvár a iné udalosti.

Víno pod hviezdami 2019 Pezinok

10. 8. 2019 – 11. 8. 2019, Pezinok, www.vinopodhviezdami.sk

Predpredaj, prvých 200 lístkov za zvýhodnených 12,- EUR

Opäť môžeme sledovať úžasné divadlo padajúcich hviezd. Tešiť sa na Vás budú lokálne vinárstva, grilované dobroty, výborná káva či čokoláda, divinový guláš, domáce koláčiky, domáce limonády, syry z miestnej farmy a mnoho ďalšieho. Do toho bude hrať príjemná živá či reprodukovaná hudba. Pre tých, ktorí si budú chcieť niečo opieť, bude prichystané ohnisko. Odporúčame priniesť si deku. Opäť bude k dispozícii aj hvezdársky ďalekohľad. Súčasťou bude opäť aj bežecká súťaž Víno pod hviezdami RUN. Tá sa uskutoční v deň podujatia.

Fyzulnačka Pezinok 2019 – medzinárodná súťaž vo varení fazulovej polievky

24. 8. 2019, Pezinok, www.pezinok.sk

V rámci súťaže súťažné tímy varia v 30-50 litrových kotlinách. Fyzulnačku hodnotí odborná porota, ktorá určí troch najlepších. Možnosť hlasovať má aj široká verejnosť, ktorá vyberie najchutnejšiu polievku. Fyzulnačka sa prvýkrát konala v roku 2003, prvých 6 ročníkov prebiehalo ako sprievodné podujatie v rámci Vinobrania. Od roku 2009 sa koná ako samostatné podujatie koncom augusta.

Dni majstrov ÚĽUV 2019 Bratislava – 29. ročník

30. 8. 2019 – 31. 8. 2019, Bratislava, www.visitbratislava.com/sk/podujatia/dni-majstrov-uluv-2019/

Do uličiek bratislavského Starého Mesta posledný augustový víkend zavíta najväčší mestský festival ľudovej kultúry a remesiel Dni majstrov ÚĽUV. Tradičné remeslá a domáce výroby, ktoré sú hlavným festivalovým lákadlom, vám majstri predstavia cez priame ukážky a na chvíľku vás prenú do bohatej minulosti slovenských remesiel. Dni majstrov ÚĽUV sú veľmi obľúbené aj medzi najmenšími, takže ak sa chystáte to Bratislavy aj s deťmi, určite sa oplatí zosúladiť váš výlet práve s týmito podujatím.

LETNÉ ČÍTANIE PRE MALÝCH I VEĽKÝCH

Petra Lišková: Bláznivé tatranské príbehy. Príhody vlka, medveďa, jeleňa a zajaca (2019, Petra Lišková)
Vedeli ste, že v Tatrách je veselo aj zvieratám? Vlk, medveď, jeleň a zajac sú kamaráti, aj keď sa občas trochu pochytiť. A v lete aj v zime, na túre aj v skanzene, vždy zažijú nejaké bláznivé dobrodružstvo.

Jana Pavlíková: Písmenkované riekanky (2019, Albatros)
Kniha, ktorá deťom hravým spôsobom predstaví celú abecedu od A do Ž! Písmenká sa v nej zabávali a poskladali zábavné písmenkované riekanky. Tie deťom prezradia, prečo napríklad chodí zebra stále v pyžame, prečo cvrček v zime

nemôže fidlikať na husličkách a o čom sníva malý slimáček. Zistia, akú chybu urobila neposedná žabka, akých dobrých kamarátov má ukazovák a veľa ďalšieho. Navyše v sprievode krásnych ilustrácií.

Jana Sedláčková: Čím budem? Obrazová minicyklopédia tých najobľúbenejších povolání (2019, Albatros)

Celkom obyčajný deň v meste. Cukráreň je zasa plná. Bodaj by nie, pracuje tu šikovná slečna, ktorej dobroty sú známe po celom meste. Pani učiteľka zvoláva deti na obed. Kuchár medzitým pripravuje chutné mäsko. Cukrárka, učiteľka

teľka, kuchár – už vieš, čím chceš raz byť? Spoznaj tieto i mnohé iné povolania. Zisti, čo pri svojej práci potrebuje detektív, baletka, automechanik alebo krajčírka.

Kolektív autorov: Čo je vnútri fantastických strojov a stavieb (2019, Slovart)

Nazrite dovnútra jedného z najväčších ďalekohľadov sveta, do útrobov parného rušňa či do tesných priestorov nemeckých ponoriek z druhej svetovej vojny. Zistíte, ako sa vchádzalo do stredovekej pevnosti, ako to funguje v uholnej bani či koľko členov posádky slúžilo na palube zaoceánskeho parníka Queen Mary. Prebádajte, čo drží pohromade Empire State Building, ako žijú a pracujú astronauti na raketopláne alebo čo sa odohráva v zákulisí veľkej opery. A dozviete sa ešte oveľa, oveľa viac!

Alena Kopasová: Čriepky (2019, Albatros)

Knižka Čriepky je zbierkou básničiek a veršovaných hádaniek pre všetky zvedavé deti. Okrem krásnych, tradične poňatých veršikov o zvieratkách a chrobáčikoch prináša aj zábavu v podobe rôznych hádaniek, ktoré nás naučia čo-to o povolaniach, farbách, zvieracích mláďatkách či ročných obdobiach. Básničky nám pomôžu vycibriť si pamäť a vďaka krátkym veršikom o písmenkách si nacvičíme výslovnosť, aby sme si nepolámali jazyk. O ilustrácie sa postarala slovenská výtvarníčka Katarína Gasko.

Simona Čechová: Včelár Jožko (2019, Ikar)

V pustej doline, kde nič nebolo a nič nerástlo, žil osamelý Jožko. Často mu bývalo smutno. No jedno ráno ho za chalúpkou čakalo prekvapenie. Zatúlaný včelí roj si hľadal nový domov. Jožko sa potešil novým susedkám a zistil, aké je krásne o niekoho sa starať. A aké je dôležité začať od seba, ak túžime, aby sa niečo zmenilo k lepšiemu. Simona Čechová je ilustrátorka a včelárka. Pri včelách vyrastala a tomuto remeslu sa priučila od svojho otca, ktorý sa učil od svojho otca a ten zas od svojho. A tak sú už vyše 120 rokov v rodine Čechových včelári. *Včelár Jožko* je jej prvá autorská knižka. Pre deti od 3 rokov.

Jana Kmetová: Diagnostika pripravenosti dieťaťa na školské vzdelávanie. Z materskej školy do základnej školy (2019, Wolters Kluwer)

Publikácia objasňuje legislatívny rámec problematiky povinnej školskej dochádzky. Autorka PaedDr. Jana Kmetová sa zamerala na kontinuitu prepojenia predprimárneho a primárneho vzdelávania a vzájomnej spolupráce medzi učiteľmi/učiteľkami na oboch stupňoch vzdelávania, ako aj so zákonnými zástupcami detí. Keďže nie každé dieťa je na školu pripravené, publikácia poukazuje na druhy pedagogickej a psychologickéj intervencie, ktorými možno posilniť školskú pripravenosť dieťaťa a eliminovať jeho prípadné nedostatky.

Patricia Príhodová: Šťastný alebo smutný?

(2019, Patricia Príhodová)

Apatický, rozrušený, nadšený, zahanbený alebo smutný – každý má nálady, ktoré sa môžu zo dna na deň zmeniť. A to je v poriadku! Niekedy však spôsob uvažovania u mladých ľudí spôsobuje, že je ťažké precítiť šťastie alebo radosť alebo nájsť spôsob, ako začleniť vlastný emocionálny život do dospelého rozhodovania. Ponúkany netradič-

ný knižný formát prináša riešenie, že je možné zmeniť tieto myšlienkové návyky a vytvoriť pozitívnejší pohľad na svet u mladých ľudí. Prostredníctvom série podporných, prekvapivých a pútavých básničiek, ktorých slová sú usporiadané do konkrétnej emócie, sa autorka, ktorá je aj dlhoročným lektorom a koučom, zameriava na jeden typ osobnostnej črty alebo nálady. Toto literárne dielo vo veršoch pomáha dospievajúcim rozpoznať vlastné správanie, emócie a telesné vnemy a prostredníctvom zápisníka k sebakúmaniu poskytuje návod na ich nahradenie užitočnejšími myšlienkami.

Daniel J. Dančík: Vraždy v Tatrách: Smrť horolezca (2019, Severín Sincilery)

Po priaznivom prijatí prvého románu zo série *Vraždy v Tatrách* prichádza autor s druhým románom, v ktorom znovu vystupujú kapitán Baranovský s poručíkom Trnkom a ďalšie postavy známe z predošlej knihy. Ako spolu môže súvisieť smrť bývalého ministra životného prostredia Českej a Slovenskej federatívnej republiky, ktorý zahynul v lavíne v doline Parichvost, záhadné vlámanie do Žiarskej chaty o desať rokov neskôr, prípad vraždy na Téryho chate a niekoľko ďalších, rovnako nepochopiteľných a záhadných udalostí? Odpovede na tieto otázky nie sú známe, a preto sa rozhodnú najvyššie miesta policajného zboru prizvať k vyšetrovaniu špeciálnu pomoc zvonka. Pozadie prípadu je zároveň metaforickým odkazom pre Slovákov, aby si svoje jediné veľhory vážili, chránili a nenechali si ich devastovať ľuďmi, ktorí svojou činnosťou nevhodnou pre prostredie Tatier sledujú obohatenie vo vlastný prospech.

Václav Neuer: Krkavčí súd (2019, Ikar)

Vrcholí jeseň a zúfalý bezdomovec v snahe nájsť prístrešie vnikne do opustenej záhradnej chaty. To, čo tam nájde, mu vyrazí dych. Jeho objav spustí typickú policajnú mašinériu. Kto sú dvaja poviazaní mŕtvi muži v pivnici? Kto a prečo ich pred smrťou tak neludsky mučil? Na tieto otázky hľadá odpovede hlavný inšpektor oddelenia vražd bratislavského riaditeľstva Policajného zboru Peter Ledecký. Sám pritom čelí vážnym problémom v osobnom živote. Niekoľko dní po náleze v chatke dôjde v jednom z nočných barov k streľbe na bossa kriminálneho podsvetia. Šéf unikne bez zranenia, no zomrie jeho osobný ochranca. Hrozí po rokoch mestu ďalšia vojna gangov? Pribudnú mŕtvi? Detektívi oddelenia vražd majú v tomto ročnom období plné ruky práce. Prípady sa množia, štatistika ich objasnenosti povážlivo klesá. Vedúci funkcionári sú nervózni. Do tímu nastupuje Jakub Koreis, ambiciózný mladý policajt z tretieho okresu. Prinesie zmenu a pomôže vyšetriť brutálny čin?

Gustáv Murín: Mafiáni 5: Pápayovci-Sátorovci-Adamčovci-Muszka-Tóth (2019, Marenčin PT)

V deväťdesiatych rokoch sa najväčších zverstiev dopúšťala mafia na juhu Slovenska. Od hromadných znásilnení, cez zapálenie vlasov obete na ulici za bieleho dňa, zámernú čelnú zrážku s autom spurného podnikateľa, pohodenie obete vyhladovaným prasatám, rozštvrtenie a pomletie tela bývalého kumpána, až po zavraždenie malého chlapca. Jedna dlhá krvavá čiara by sa nemohla tiahnuť tak dlho a zasiahnuť toľkých, keby neboli policajti aj na tých najvyšších miestach, čo to kryli, alebo pred tým aspoň zatvárali oči.

Eva Ava Šranková: *Hriechy mocných*

(2019, Vydavateľstvo Maxim)

Začítajte sa do príbehu osudom skúšanej Francescy di Valleta, ktorú proti jej vôli vydajú za tyranského manžela „s dobrým menom“ Henricha de Moselle. Francesca opúšťa rodné Taliansko a vydáva sa naprieč Savojskom do Lotrinska, kde ju už netrpezlivo očakáva jej budúci manžel a pán. Krásna a vášnivá žena zbožňovaná mnohými vznešenými mužmi nachádza však svoje najväčšie šťastie, ale aj utrpenie v hlbokéj láske k Enzovi di Challant, priateľovi z detstva. Ako sa skončí príbeh mladej ženy, ktorá svoj život zasvätila láske v časoch, ktoré nepriali ženám? Pretože pre mnohé z nich bol práve muž tým najväčším nepriateľom.

Juraj Červenák: *Les prízrakov* (2019, Slovart)

Joachim Stein zimuje na hrade Strieborná skala. Pokojné Vianoce s rodinou však zatieni potýčka so zločineckým podsvetím v neďalekom meste Trutnov. Vzápätí kapitána poprosí o pomoc bohatá šľachtičná Beatrix Zilvárová, ktorej milovaný synovec a dedič Adam zmizol počas poľovačky. Kým Stein s verným pobočníkom Jarošom zisťujú, či šlo o únos a kto za ním stojí, priamo v uliciach Trutnova dôjde k brutálnej vražde váženého meštana. Aby rozmotali záhady, ktoré sú možno prepojené, kapitán Stein a seržant Jaroš sa musia vybrať až do strašidelného lesa v Krkonošiach a bojovať tam o holý život. Navyše v Steinovi narastá obava, že by nebezpečenstvo mohlo hroziť aj jeho najbližším.

Jana Pronská: *Dve mince nádeje*

(2019, Slovenský spisovateľ)

Helena Forgáčová, pani hradu Hajnáčka, sa po dobytí svojho sídla Osmanmi ocitne medzi zajatcami priekupníka s otrokmi. Strach o syna, ktorý sa narodil v zajatí, jej nedovolí, aby prezradila, kto v skutočnosti je. Nádej, že sa niekedy dostane na slobodu a vráti sa domov, postupne zhasína. Až keď jej jedného dňa neznámy cudzinec zo súcitu daruje dve zlaté mince, znovu sa odváži veriť v zázrak. Uhorský rytier Drago Draškovič, ktorý sa pred rokmi upísal nenávidenému obchodníkovi z Aradu, aby zachránil svoju snúbenicu, konečne pochopí, že milovaná žena je preňho navždy stratená, a vyráža na svoju poslednú výpravu. Nešťastná otrokyňa s dieťaťom v náručí mu na chvíľu pripomenie, čo stratil. Jeho náhly čin spustí lavínu udalostí, ktoré majú zachrániť nielen neznámu ženu a jej syna, ale aj rytierovu dušu a srdce.

Katarína Kopcsányi: *Opäť mamou*

(2019, MERIDIANO-press)

Lýdia je milovaná žena a matka dvoch dospelých detí. Má všetko, po čom v živote túži, a rodina je pre ňu posvätná. Film o jej rodinnom šťastí ale nečakane pretrhne jej vnučka, malá Elisa. Tá sa vypýta na svet príliš skoro a navyše s vážnymi zdravotnými problémami. Lýdiinej všímavosti neujde, že jej dcéra Adela s touto skutočnosťou bojuje a z obavy o ňu je spolu s manželom a neterou pripravená pomôcť jej. Prv, než stihne Lýdia svoje plány uskutočniť, dožíva sa najťažšej straty v živote každej matky. Bez vôle žiť, a úplne na dne, sa zo dňa na deň ocitá v absurdnej situácii. Na prahu šesťdesiatky sa proti svojej vôli stáva opäť mamou!

Eva Dedinská: *Snúbenec mojej sestry*

(2019, BESTSELLER)

Keď sa pri jej dverách objaví neznámy muž, Ema ani netuší, ako jej tento okamih otrasie jej ustáleným, až nudným životom. Pekný, atraktívny, s dokonalým telom a nebezpečným pohľadom. Kombinácia, ktorá je v čase, keď ste si konečne urobili poriadok vo svojom živote, až smrteľná. Príchod Dominika však nie je náhoda. Hľadá Eminu sestru. Sestru, s ktorou sa Ema nevidela niekoľko rokov. Sestru, ktorá opustila ich rodinu a utiekla s mužom. S iným mužom!

Kto je tento záhadný cudzinec? Čo má spoločné s jej sestrou? Ema vie, že by sa mu mala zďaleka vyhýbať, nedokáže však bojovať s túžbou, ktorá ju k nemu ťahá. Keď sa na ňu Dominik pozrie, roztápa sa pod jeho pohľadom. Keď sa jej dotkne, zahoria v nej city a emócie, ktoré doteraz nezažila. Dokáže mu odolať? Vypočuje svoje svedomie a dá ruky preč od muža, ktorý patrí jej sestre? Alebo podľahne jeho čaru a nechá sa unášať na vlnách nespútanej lásky?

Adriana Macháčová: *Tak trochu ženatý* (2019, Ikar)

Osamelá Stela po uväznení otca, strate matky a stroskotanom manželstve nevie, čo so životom. V bare pri poháriku sa zoznamuje so šarmantným Tiborom. Po krátkom čase je Stela pripravená na nový vzťah, pričom netuší, že uviazla v ďalšej pasci. Medzi Tibora a Stelu sa náhle votrie chlad. Stela nechápe, prečo sa jej rúca aj druhé manželstvo, keď Tibora rozmaznáva svojou láskou a pozornosťou. Podozrieva ho z nevery a zdá sa, že oprávnené. Lenže Tibor jedného dňa zmizne a okrem Stely zjavne nikomu nechýba. Vyšetovanie ukáže, že Tibor s ňou nikdy neplánoval prežiť šťastný život. Prečo sa s ňou teda oženil? Nájde Stela odpovede na otázky, ktoré ju trápia, a bude mať dost síl, aby zo seba striasla tieň minulosti?

Jozef Vozár: *Zodpovednosť v práve. Pocta****Olgy Ovečkovej*** (2019, Wolters Kluwer)

Problematike zodpovednosti sa venovala Olgy Ovečková vo viacerých svojich prácach. Ako žiačka profesora Štefana Lubyho rozpracovala túto problematiku z viacerých pohľadov a s náležitou šírkou teoretickej hĺbavosti. Stala sa rešpektovanou autorkou a po jej prácach siahajú nielen teoretici, ale predovšetkým právna prax. Preto asi neprekvapí, ak vedecký výbor pri výbere témy monografie vydanéj na počesť profesorky Olgy Ovečkovej siahol po tejto klasickej téme zodpovednosti a oslovil popredných odborníkov z domova a zahraničia, aby spracovali túto problematiku z rôznych oblastí práva. Výsledkom je 14 rôznych príspevkov od koncepcie zodpovednosti za škodu v českom práve, cez zodpovednosť za omeškania dlžníka v obchodnom práve či už českom alebo slovenskom, zodpovednosť spoločníka za vady nepeňažných vkladov v českom obchodnom práve, až po zodpovednosť štátu Európskej únii za protisúťažnú reguláciu trhu. Týmto demonštratívnym výpočtom sa okruh tém nevyčerpáva.

Peter Zajac – Lubica Schmarcová:***Slovenský romantizmus*** (2019, Host)

Kolektívna monografia prináša nový pohľad na romantizmus v slovenskej literatúre. Reflektuje ho v kontexte slovenskej a českej literatúry v širších historických koreláciách ako dynamický pluralitný dobový uzol v škále rozlič-

ných konfigurácií a vo viacerých paralelných vrstvách medzi dvoma vyhranenými pólmi vlasteneckého a mesianistického romantizmu. Monografia sa člení na teoretické Prolegomena a na Argumentum, obsahujúce vybrané prípadové štúdie a osobitnú kapitolu, venovanú výtvarným prejavom romantizmu, sprevádzanú reprezentatívnou obrazovou prílohou.

Lucia Urbančoková – Richard Tomasch:

Rýchlo, zdravo a chutne (2019, BEKIdesign)

360 rýchlych zdravých receptov na každý deň, pripravených z dnes už bežne dostupných ingrediencií. Recepty sú rozdelené na kategórie od raňajok po večeru, v knihe nájdete aj príkrmy a recepty pre deti. V závere je uvedený 10 dňový stravovací plán na chudnutie.

UDALOSTI

Parkovanie v Bratislave – budú platiť rozdielne pravidlá

Bratislavská mestská časť Staré Mesto má mať v rámci pripravovanej mestskej parkovacej politiky špeciálne pravidlá. Vodiči, ktorí tu nebudú mať rezidentské parkovanie, budú vo vybraných zónach platiť najvyššiu navrhovanú cenu za parkovanie, a to dve eurá za hodinu. V Starom Meste, v tarifnej zóne A, však nebude platiť bonusová karta. Vďaka nej si bude môcť každý Bratislavčan za 10 eur na rok zakúpiť dve hodiny bezplatného parkovania denne v inej spoplatnenej zóne v hlavnom meste. Informoval o tom primátor Bratislavy Matúš Vallo. Staré Mesto bude v porovnaní s inými mestskými časťami ojedinelé aj v delbe výnosov za parkovaciú politiku.

Predseda Národnej rady vyhlásil ďalšiu voľbu kandidátov na Ústavný súd

Andrej Danko (SNS) rozhodol, že ďalšia voľba chýbajúcich kandidátov na sudcov Ústavného súdu (ÚS) SR bude na schôdzi 18. júna. Kandidátov bolo možno navrhovať do 30. mája do 12:00 h. Samotná voľba by sa teda mohla konať už 19. júna 2019. Poslanci doposiaľ volili kandidátov v troch voľbách. Stále však nezvolili dostatočný počet kandidátov. Na ústavnom súde sa v polovici februára uvoľnilo deväť sudcovských stoličiek. Parlament má dodať prezidentovi 18 kandidátov, z ktorých mala hlava štátu vybrať deviatich nových sudcov. Nateraz predniesol parlament Kiskovi spolu dvanásť kandidátov. Prezident dosiaľ vymenoval len troch nových sudcov, a tak je na ústavnom súde z celkového počtu momentálne sedem sudcov z trinástich. Predsedom súdu je Ivan Fiačan. Prezident avizoval, že ďalších sudcov vymenuje, až keď poslanci doplnia potrebný počet kandidátov tak, ako to od nich vyžaduje ústava.

Premiér Pellegrini sa stretol s prezidentom Trumpom

3. mája sa v predsedu vlády SR Peter Pellegrini a americký prezident Donald Trump zišli v Bielom dome a ocenili vzájomné vzťahy. Americký prezident prejavil spokojnosť s nákupom stíhačiek F-16 a partnerstvom oboch krajín v NATO. „Naše vzájomné vzťahy sú veľmi dobré. Toto je prvá návšteva slovenského premiéra v Oválnej pracovni,“ uviedol Trump. Slovenský premiér spomenul, že slovenskej ekonomike sa darí aj v rámci EÚ. Ocenil, že americká ekonomika je taktiež v dobrom stave. Pellegrini je spokojný,

že Slovensko robí viac aj na poli obrany. „Môžem povedať, že dve percentá HDP dosiahneme skôr, ako sme plánovali, a to v 2022 budeme to schopní naplniť,“ zhrnul slovenský premiér. Obaja zástupcovia polemizovali aj o boji proti nelegálnej migrácii. Americký prezident ocenil prístup SR k členstvu v NATO a plnenie si záväzkov. „Hovorili sme aj o vzťahoch USA a Slovenska v oblasti hospodárskej spolupráce. Dotkli sme sa aj otázky stále nedoriešených kvót na vozidlá,“ konštatoval Pellegrini a pripomenul, že v tejto otázke aj naďalej prebiehajú bilaterálne rokovania.

Slovenský premiér sa stretol s prezidentom Putinom

V dňoch 5. až 6. júna 2019 navštívil premiér Pellegrini Moskvu. Po tom, čo bol Pellegrini pozvaný do Bieleho domu, ho čakala pracovná návšteva a stretnutie s prezidentom Vladimirom Putinom i premiérom Dmitrijom Medvedevom. Predpokladalo sa, že diskusia sa bude týkať najmä prepravy zemného plynu a plynovodu Nord Stream 2. Naposledy navštívil Kremľ predseda Národnej rady SR Andrej Danko (SNS). Počas májovej vojenskej prehliadky v Moskve sa stretol s najvyššími ruskými predstaviteľmi vrátane prezidenta Putina. Udialo sa tak pri príležitosti výročia ukončenia druhej svetovej vojny.

Voľby do Európskeho parlamentu na Slovensku

V sobotu 25. mája 2019 si Slováci v eurovoľbách zvolili 14 europoslancov. Najúspešnejšou frakciou volieb do Európskeho parlamentu je koalícia Progresívne Slovensko (PS) – Spolu so ziskom 20,11 percenta hlasov. Na druhom mieste nasleduje Smer-SD s 15,72 percentami hlasov a tretia je LSNS so ziskom 12,07 percenta hlasov. Do europarlamentu sa ďalej prekrúžkovali kandidáti strany KDĽ (9,69 percenta), SaS (9,62 percenta) a OĽaNO (5,25 percenta). Oficiálne výsledky potvrdila Štátna komisia pre voľby a kontrolu financovania politických strán. Novými – niektorých prípadoch staronovými – europoslancami sú Michal Šimečka, Vladimír Bilčík, Martin Hojsík a Michal Wiezik (koalícia PS – Spolu), Monika Beňová, Miroslav Číž, Robert Hajšel (Smer-SD), Milan Uhrík, Miroslav Radačovský (LSNS), Ivan Štefanec, Miriam Lexmann (KDĽ), Lucia Ďuriš Nicholsonová, Eugen Jurzyca (SaS) a Peter Pollák (OĽaNO). Koaličné strany SMK a SNS obišli bezúspešne. Celková účasť v eurovoľbách dosiahla 22,74 percenta a ako po statné roky patrí k najnižším v európskej únii.

Čeští hokejisté opět bez medaile

Čeští hokejisté prohráli s Ruskem souboj o bronz. V normální hrací době skončil zápas nerozhodně 2 : 2. V nájezdech rozhodl o vítězství ruské reprezentace Ilja Kovalčuk. Čekání na medaili se po neúspěšném zápase o třetí místo protáhne už na sedm let, naposledy národní tým získal bronz v roce 2012. Na turnaji ve Švédsku a Finsku slavilo bronz. Od té doby dvakrát bitvu o třetí místo prohrálo a bralo čtvrtou příčku v Minsku a Praze. Totéž platí i leto pro Bratislavu.

Eva Samková Královnou bílé stopy

Letošní mistryně světa ve snowboardcrossu vystřídala na trůnu Ester Ledeckou. K druhému zisku prestižní trofeje jí pomohlo zlato z mistrovství světa. Nová královna si vítěznou korunku převzala tak trochu netradičně na bílém koni. „Byla jsem strašně nadšená, když za mou s tím nápadem přišli. Loni jsem se při vyhlášení točila na kruhu, teď jsem přijela na koni. Užila jsem si to, bylo to super a kobyla byla skvělá,“ vyprávěla po vyhlášení na Radiožurnálu. Herci souboru Cirk La Putyka ji posadili do sedla koně přímo na jevišti. Snowboardcrosářku, která ve volném čase ráda jezdí na koni, takové překvapení potěšilo. V anketě Svazu lyžařů nechala za sebou s velkým odstupem druhou Ester Ledeckou a třetí Gabrielu Capovou. Mezi akrobaty triumfovala skikrosářka Nikol Kučerová, která skončila sedmá na MS. Sdruženářům vládl Tomáš Portyk, skokanům Roman Koudelka a běžcům vicemistr světa do 23 let Michal Novák. Nejlepším travním lyžařem byl Martin Barták. Juniorem roku se stal sjezdař Jan Zabystřan.

Biatlonistka Gabriela Koukalová ukončila v 29 letech sportovní kariéru

Dvojnásobná mistryně světa, olympijská medailistka a celková vítězka Světového poháru to oznámila na sociálních sítích. Posledním soutěžním vystoupením Koukalové byl závod Světového poháru s hromadným startem v březnu

2017 v Oslu. Obsadila v něm druhé místo. Olympijskou sezónu pak musela vynechat kvůli potížím s achilovkami a přetížení lýtkových svalů, nezávodila ani v té další.

V období závodní nečinnosti vydala knihu s názvem *Jiná Gabriela Koukalová*, která mapuje její sportovní život a která v mnoha směrech rozvířila nejen biatlonové vody.

V poslední době však začaly zdravotní problémy ustupovat a Koukalová zvažovala návrat k biatlonu. „Začala jsem s aktivní přípravou a zjistila jsem skvělou věc, protože mě najednou nic nebolelo, tréninky mě bavily. Byl to jev, který jsem dlouho nezažila. Nakoplo mě to natolik, že jsem začala zvažovat, že se prostě k biatlonu vrátím, i když by to určitě bylo velmi těžké,“ uvedla. Po dlouhém váhání se ale jedna z největších biatlonových hvězd poslední doby rozhodla jinak.

Zemřel tenisový trenér Pavel Korda

Ve věku čtyřiaosmdesáti let zemřel tenisový trenér Pavel Korda. Pod jeho vedením Češi vyhráli Davisův pohár v roce 1980 a Jan Kodeš získal tři grandslamové tituly. O úmrtí někdejšího trenéra československé reprezentace informoval Český tenisový svaz. Strýc vítěze Australian Open Petra Kordy trenérsky vedl daviscupový tým v letech 1970-1981, zažil s ním 31 vítězství z 42 utkání. V roce 1975 s ním postoupil do finále proti Švédsku (2 : 3 ve Stockholmu), o pět let později slavnou trofej Ivan Lendl s Tomášem Šmídem v Praze po vítězství 4:1 nad Itálií vyhráli. Sám reprezentoval v týmové soutěži v letech 1960-1962, byl tehdy dvojkou domácího žebříčku za Jiřím Javorským. Přes sedm let byl Kordovým svěřencem Jan Kodeš, který pod jeho vedením vyhrál dvakrát French Open (1970 a 1971) a v roce 1973 i Wimbledon. Korda trénoval mimo jiné i někdejší světovou jedenáctku Reginu Maršíkovou, dlouhodobě působil také v Lucembursku.

Zemřel trenér Bukač, který dovedl hokejisty k dvěma zlatům z MS

Ve věku třiaosmdesáti let zemřel úspěšný hokejový trenér Luděk Bukač. Hokeji zasvětil celý život a v českém prostředí byl mimořádnou osobností. V letech 1985 v Praze a 1996 ve Vídni dovedl reprezentaci k titulu mistrů světa, z olympijských her 1984 v Sarajevu má stříbro. „Luděk Bukač byl půl století výraznou součástí naší hokejové historie. Jako hráč a především jako trenér, metodik a pedagog se v tomto období výrazně podílel na úspěších české hokejové školy,“ uvedl v tiskové zprávě prezident Českého hokeje Tomáš Král.

Bukač, rodák z Ústí nad Labem, sám jako střední útočník odehrál za Československo 30 reprezentačních zápasů. Zúčastnil se světových šampionátů v letech 1961 a 1963, kde národní mužstvo získalo stříbro a bronz. Trénovat v lize Bukač začal v roce 1967, reprezentace se poprvé ujal v roce 1979 a spolu se Stanislavem Neveselým vybudovali mužstvo, které na MS 1985 v Praze protrhlo dlouholetou nadvládu sovětské „sborné“. Po rozdělení federace se Bukač v roce 1994 postavil na střídačku českého výběru a ve Vídni 1996 ho pak dovedl k prvnímu samostatnému triumfu. V roce 1988-1991 vedl národní tým Rakouska. Se synem Lud'kem v roce 1991 založil uznávanou ho-

kejevou školu, nadále se věnoval i psaní odborných publikací a metodických příruček. V roce 2007 byl přijat do Síně slávy IIHF.

Luděk Bukač

Beachvolejbalistky Hermannová a Sluková mají titul z Kuala Lumpur

Plážové volejbalistky Barbora Hermannová a Markéta Nausch Sluková ovládly turnaj v Kuala Lumpur a získaly čtvrtý společný titul na Světovém okruhu. Ve finále otočily zápas s americkou trojnásobnou olympijskou vítězkou Kerri Walshovou Jenningsovou a Brooke Sweatovou a po dramatické bitvě zvítězily 24 : 26, 22 : 20 a 15 : 12.

České hráčky byly ve finále druhý týden po sobě, o týden dříve skončily druhé na čtyřhvězdičkovém turnaji v čínském Sia-menu, tříhvězdičkovou soutěž v Malajsii již opanovaly. Pokračují tak v úspěšném návratu na písek po osmi měsících, během nichž Sluková léčila smečářské pravé rameno. Výhru z Malajsie přidaly Češky do společné sbírky ke zlatu z turecké Antalye a z loňského majoru ve Vídni a z Ostravy.

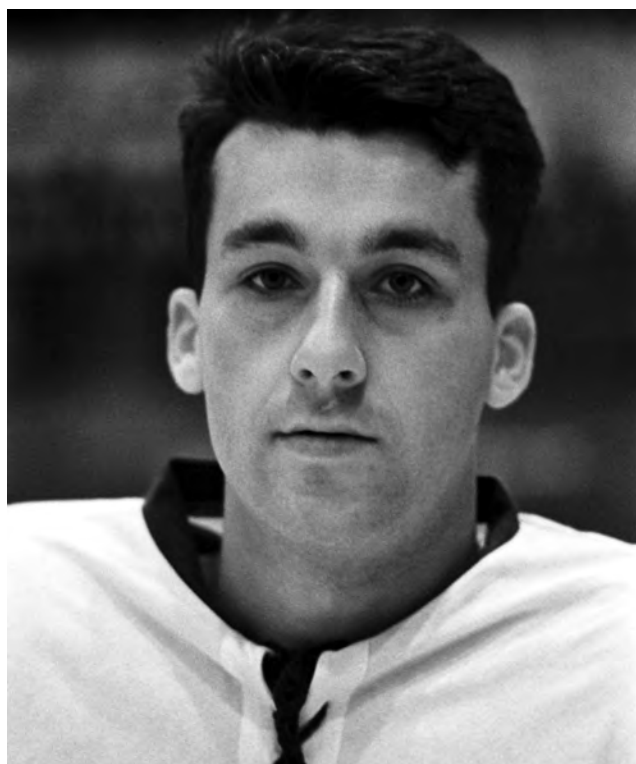
Zemřel Karel Masopust

Ve věku nedožitých sedmasedmdesáti letech zemřel bývalý hokejový obránce a československý reprezentant, který s národním týmem získal stříbrné medaile na OH v Grenoblu v roce 1968. V české nejvyšší soutěži působil v Českých Budějovicích, Dukle Jihlava, nebo Spartě.

Odchovanec pražského Motorletu začal s hokejem na štvanickém zimním stadionu jako desetiletý kluk, coby junior oblékl dres tehdejších Lvícat s takovými borci, jakými byli Nedomanský, Pospíšil či Jaroslav Holík, a vrcholem jeho kariéry byl start na zimní olympiádě ve francouzském Grenoblu, která byla ještě tenkrát rovněž součástí mistrovství světa. Pro milovníky čísel uvedme, že Masopust absolvoval za reprezentační A-tým 12 utkání se třemi góly a v domácí nejvyšší soutěži dosáhl úctyhodné bilance 15 sezón, 474 zápasů a 114 branek.

Po skončení aktivní činnosti se populární hokejista stal asistentem produkce u Krátkého filmu, když předtím dálkově vystudoval FAMU. Když začaly tát komunistické ledy, vydal se jako trenér do německého Aachenu, hrajícího třetí ligu. Po návratu do vlasti ho oslovil majitel týmu NHL San José Sharks a Masopust se stal na dva roky vyhledávacím talentů pro Žraloky v České i Slovenské republice. Jak se osvědčil, nejlépe dokazuje fakt, že postupně postoupil do role skauta mapujícího juniorskou kategorii talentovaných hokejistů v celé Evropě.

Důchodový věk si užíval hlavně v Praze, ale často mířil na jih Čech za dcerou, která žije poblíž Stráže nad Nežárkou. Jinak na „stará kolena“ ofenzivní konstruktivní bek, který po celý svůj hokejový život marně snil o roli útočníka, objevil nový sport, který mu učaroval – golf! Přidal ho v golfovém klubu v Nové Bystřici k oblíbenému tenisu a cyklistice a věnoval se mu prakticky až do chvíle, kdy v sobotu 25. května nečekaně vydechl naposledy.

Karel Masopust na archivním snímku z roku 1968

„Sentiment, fantazie, avantgarda“

To vše nabídl hudební program májového koncertu v pondělí 20. května 2019 v Mramorovém sále Velvyslanectví ČR v Rakousku, který realizuje Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku tradičně ve spolupráci s velvyslanectvím. Označení Májový koncert se vztahuje pouze na dobu konání, tedy měsíc květen – máj. Každý rok je koncert jinak tematicky zaměřen – vychází z aktuálních kulturně-společenských jubileí (např. 500. výročí reformace, druhá světová válka, osmičková jubilea 1918, 1938, 1968 apod.). Letošní program koncertu si „pohrál“ s číslicí devět. Představil dva české skladatele – J. B. Foerster (* 1859) a B. Martinů († 1959) –, jejichž tvorba významně ovlivnila vývoj české hudby od modernosti (Foerster) až po avantgar-

du (Martinů). Vrcholným číslem programu bylo uvedení *Houslového koncertu D dur*, op. 35 rakouského skladatele E. W. Korngolda, který se narodil v Brně (* 1897).

Mladí umělci – Radek Blahuš, housle, Břetislav Vybíral, violoncello, Libuše Pančochová, klavír – zaujali publikum vynikajícími interpretačními výkony děl, jež jsou hudebně technicky náročná. Publikum obdivovalo nejen skvělý výkon violoncellisty Břetislava Vybírala ve skladbě B. Martinů *Variace na slovenskou lidovou píseň*, excelentní podání houslového koncertu E. W. Korngolda houslistou Radkem Blahušem, ale i klavírní doprovod Libuše Pančochové, jehož obtížnost se pohybovala na úrovni sólového partu. Skvělý koncert. Publikum ocenilo umělce dlouhotrvajícím potleskem a voláním „bravo“.

mb

Jazzový koncert V4 jazz Quartet

U příležitosti slovenského predsednictva ve V4 připravil Slovenský inštitút ve Vídni ve spolupráci s Polským institutem ve Vídni, Českým centrem ve Vídni a Maďarským institutem Collegium Hungaricum ve Vídni v sálu Staré radnice (Altes Rathaus) 3. června jazzový koncert hudební skupiny V4 jazz Quartet.

Ředitel Slovenského institutu Igor Skoček přivítal přítomné velvyslankyně a velvyslance zemí V4, své instituční V4 kolegyně a kolegy a další hosty, poté představil účinkující jazzové hudebníky a program koncertu. V krátkém projevu nastínil slovenský velvyslanec v Rakousku J. E. Peter Mišík spolupráci Vísegrádské skupiny (také nazývaná Vísegrádská čtyřka nebo V4), která je aliancí čtyř států střední Evropy: Česka, Maďarska, Polska a Slovenska.

Není bez zajímavosti, že aliance států V4 je inspirována setkáním tří králů v maďarském městě Vísegrád

v roce 1335. Uherský král Karel I. Robert, český král Jan Lucemburský a polský král Kazimír III. Veliký se zde dohodli na těsné spolupráci v politických či obchodních otázkách a na věčném přátelství. Tímto krokem inspirovali o 656 let později k založení další úspěšné středoevropské iniciativy. Po přijetí všech čtyř zemí do Evropské unie dne 1. května 2004 ještě více vzrostly zahraničně-politické aktivity tohoto spolku a skupina se zaměřila na prosazování spolupráce a stability v širším regionu střední Evropy.

V4 bylo i složení kvarteta: Tomáš Baroš (kontrabas, CZ), Tamás Zsári (saxofon, HU), Kuba Stankiewicz (klavír, PL) a Marián Ševčík (bicí, SK), jejichž cesty již delší dobu souvisejí s projektem Vísegrádské čtyřky, a to tzv. proměnlivého kvarteta. Speciálním hostem a překvapením večera byl významný americký saxofonista.

Plně obsazený sál odměnil jazzové hudebníky kromě bouřlivého potlesku během produkce i dlouhodobým neutihajícím potleskem po zakončení koncertu.

České Ozvěny | Slovenské Ozveny | 9. 6. 2019 | 13:05 hod.

ORF 2 Wien

Thomas Frankl. Životné dielo proti zabudnutiu II

Thomas Frankl. Dobový svedok a viedenský Slovák je klenotom veľkej nádeje na ľudskosť. Syn znamenitého maliara a preživšieho koncentračného tábora Adolfa Frankla neustále sníva a bojuje za život v mieri. Pozrite si teraz druhý diel príspevku Frankl. *Ein Lebenswerk gegen das Vergessen* a precíťte spoločne s Thomasom Franklom a jeho rodinou hroznú chvíľu, keď sa v spomienkach vracia na nástupišťe nákladnej stanice v Bratislave v septembri roku 1944.

Karel Cudlín: Fotograf Václava Havla

Spoluzaložil občanskou iniciatívu za dodržovanie ľudských práv Chartu 77 a také protikomunistické hnutie Občanské fórum. Václav Havel tak pro svůj stát začal psát jeho první demokratické kroky, které intenzivněji odstartovaly listopadové události roku 1989. Což byly jedny z prvních momentů, kde se s ním poprvé pracovní setkal jeden z jeho pozdějších budoucích oficiálních fotografů – Karel Cudlín. Naše redakce se s ním společně vydala do Tagasyly, kde jsou vystaveny právě jeho fotografie s Václavem Havlem a také na Gymnázium Komenského do Schützengasse.

30. výročí sametové revoluce – Výstava v Hornu

Jedno zlo se porazit podařilo, ale ihned v roce 1948 vzešlo další. Komunistický totalitní režim rozdělil Evropu na dva politicky nepřátelenské tábory a teprve před třiceti lety se tenkrát východní a západní svět znovu setkaly tváří v tvář. Takzvaná „železná opona“ představovala nepropustné zátarasy a pokus o jejich překročení mohl znamenat smrt. Dolnorakouské muzeum Horn společně s Technickým muzeem v Brně znovu oživilo nedávnou historii. Dva pohledy na státní hranici: co se dělo na československém území, zatímco na rakouské straně jeho nepřítomnost dennodenně připomínala mrtvá hranice.

Slovenský večer na Dunaji

Aj tento rok vypláva na Dunaj loď Admiral Tegetthoff a spolu s ňou aj veselý „Slovenský večer na Dunaji“, na ktorý pozýva viedenská Slovenka Helena Steiner. Ozveny sprevádzajú večer plný slovenskej kultúry a zábavy.

OHLÉDNUTÍ

Rádia Dráták a Dia:tón

Dráták (Každé pondělí, 21:10-21:40, Radio Burgenland)

27. 5. 2019 Velké jarní koncerty v české menšině – Marjánka a Lumír

Červené pentle ve vlasech, široké roztočené sukně a bílé halenky – k tomu cimbálůvka a sem tam nějaké to zavýsknutí. Nejen na Moravě a na Slovensku to žije folklórem, ale i ve Vídni.

Oproti relativně mladé Marjance sahá historie spolku, jehož jarnímu koncertu se v našem aktuálním vysílání také věnujeme, až do roku 1865. Zpěvácký spolek Lumír nese úctyhodné břímě tradičního česko-vídeňského spolku. V roce 2014 oslavil Lumír dokonce své 150. jubileum. To ale nic nemění na tom, že má stále nemálo aktivních členů a nadšených zpěváků, tedy povětšinou hlavně zpěva-

ček. Lumír předvedl několik klasických, ale i neobvyklých a zajímavých písní. Jako třeba renesanční skladbu s dobovým textem Ó muziko, ctnostné umění, která zazní i ve vysílání. „Jsem rád, že sbor do koncertu začlenil i Bohuslava Čumpelíka, který byl historický sbormistr Lumíru a psal opravdu moc pěkné věci. To je v podstatě repertoár, který žádný jiný sbor na světě nemá, repertoár Lumíru z dvacátých a třicátých let. To tady v tomto sálu zaznělo určitě už několikrát,“ řekl po koncertě Paul Koutník.

<https://volksgruppen.orf.at/cesi/radiotelevize/stories/2984012/>

20. 5. 2019 Tamburášský spolek Adria se představuje – Vídeňské vystoupení Jardy Svobody

Tamburášská hudba, nástroje i historie spolku Adria byly tématem našeho aktuálního rozhlasového vysílání, které se věnovalo neobvyklým hudebním nástrojům. Závěr magazínu totiž patřil ještě jednomu neobvyklému instrumentu. Na harmonium přijel do Vídně zahrát český zpěvák Jaroslav Svoboda.

<https://volksgruppen.orf.at/cesi/meldungen/stories/2982617/>

Dia:tón (Každé pondělí, 21:40-22:00, Radio Burgenland)

27. 5. 2019 Bratislava v premeně času

Od vzniku Československé republiky ubehlo už 100 rokov. Túto udalosť, ako aj 25. výročie vyhlásenia Bratislavy za hlavné mesto Slovenskej republiky si pripomína aktuálna výstava v Slovenskom inštitúte vo Viedni.

<https://volksgruppen.orf.at/slovaci/stories/2983949/>

20. 5. 2019 „Splývajúce hranice“ od Hansa Petra Granera v taviacom kotli kultúr

Nedávno predstavil autor svoje najnovšie dielo *Pannonien. Schmelztiegel der Kulturen* v Slovenskom inštitúte vo Viedni.

<https://volksgruppen.orf.at/slovaci/stories/2982553/>

Marjánko, Marjánko, Marjánko má...

Kdo by si hned v duchu nezazpíval písničku, kterou zná od nepaměti! Stejně jako Čerešničky, čerešničky, čerešně... Děti z folklórního souboru Marjánka, který ve čtvrtek 16. května 2019 pořádal v divadelním sále české školy Komenského svůj už 6. koncert, nám návštěvníkům svou bezprostředností a líbezností rozezpívaly duši. Pro mě to byl už druhý koncert a letos jsem s potěšením konstatovala nejen přírůstek v počtu tancujících, nové kroje a barvy, ale hlavně: vlastní cimbálku! Ano, Marjánku doprovází opravdová cimbálová muzika, složená z trojice houslí, violy, klarinetu, hoboje a basy! Samozřejmě také z cimbálu, který jí dodává ten správný výraz. Já v něm slyším vínko, to pravé moravské, a vždy mě zavede na chvíli domů, k těm svým.

Po milém a srdečném uvítání choreografkou Radkou se ujaly role moderátorek dvě malé tanečnice, které nás střídavě informovaly, na co se můžeme těšit v první i druhé polovině koncertu. Dozvěděli jsme se od nich, že kromě Marjánky mají i Starjánku, tzn. věkovou skupinu 25plus, a také soubor mladých lidí, ke kterým ti malí caparti vzhlížejí a tajně asi doufají, že budou jednou také tak krásně tancovat. Právě tyto dvě nejstarší kategorie gymnazistů a dospělých vede s laskavostí sobě vlastní mladičká tanečnická pedagožka Lenka. Viděli jsme tak snaživé a dětsky roztomilé nejmenší předškolní děti, dovedné šolačky a ško-

láky a radovali se z krásně krojovaných žen, jež nám daly pocit na chvilku pobývat na louce plné květin.

Já samozřejmě jako asi všichni ostatní rodiče a prarodiče v téměř zaplněném hledišti dávala pozor, až uvidím vystoupit to své dítě, vnoučka Dominika, jehož výstup kvůli zlomené ruce visel na vlásku. Když jsem ho pak uviděla tancovat s ostatními dětmi a dokonce i sólo se zvednutou rukou, z které mu teprve den předtím sejmuli sádku, začala jsem cítit štěstí, hrdost a lásky – všeho dohromady.

Připomněla jsem si ty první zkoušky, kdy jsem Dominika doprovázela, aby nebyl tak sám, protože do české školy nechodí a děti neznal. Vždycky jsem obdivovala klidnou rozvahu a láskyplnou péči, kterou jim Radka s Martinou a usměvavou pomocnicí Kájou věnovaly. Já na židli ovšem trpěla a jen trnula, když jsem sledovala, jak hlavně kluci nedávají pozor! Už vloni jsem obdivovala, že všechny děti na vystoupení vědí, kdy a kam mají jít, že se to nakonec naučily! Letos se počet účinkujících rozrostl na téměř 90 a i ty maličké tvořily obrazce a snaživě hledaly svá místa. Ovšem i tohle měly Radka s Martinou promyšlené a pohotově ze zákulisí děti naváděly a vedly. Já už dnes vím, že to jsou šťastné děti, protože dostávají s Marjánkou do vínku to, co si předávají generace po generaci a co jim vytváří kořeny.

A za to patří dík všem vedoucím a hlavně Martině Canonové, která tuhle dnes už velkou věc dala do pohybu. Marjánka se za těch pár let rozrostla a Martině se podařilo sestavit celý tým pomocníků, kteří se také postarali o báječný bufet. Nakonec jí za všechny moc hezky poděkovala Monika a my ostatní, kteří jsme na koncertu byli, se připojujeme!

aVa

Foto: Bára Vávrová

Kultúrne leto a hradné slávnosti Bratislava 2019

Leto sa blíži a uhorková sezóna s ním. No čas školských prázdnin ako aj dovolenkové obdobie, to už dávno nie je poznamenané kultúrnou nečinnosťou. Práve naopak, vo veľkých mestách je sa na čo tešiť. A tak hlavné mesto Slovenska, ktoré je na km vzdialenosť ako aj na vzájomné kultúrne vzťahy veľmi blízko spojené s Viedňou, sa prezentovalo v Slovenskom inštitúte vo Viedni.

V dobre zorganizovanej prezentácii, za prítomnosti veľvyslancu Slovenskej republiky pána Petra Mišíka, okrem riaditeľa Slovenského inštitútu RNDr. Skočeka pozdravila prítomných aj vicestarostka hlavného mesta Bratislavy pani Lucia Štasselová.

Význam kultúrneho prepojenia obidvoch sebe blízkych miest nie je za potreby extra zdôrazňovať. Tak ako Viedeň je mestom hudby, tak aj Bratislava ponúka už po 44x v rámci Kultúrneho leta a hradných slávnosti široké spektrum významných a hodnotných kultúrnych podujatí. Nie nadarmo bolo bratislavské kultúrne leto pre svoju výnimočnosť aj medzinárodne ocenené. Okolo 200 podujatí v rámci lokality Bratislavy a za účasti umeleckých telies z viac než 30 krajín sveta, ako to zdôraznil riaditeľ Kultúrno-informačného centra v Bratislave pán Vladimír Grežo, dáva dobrý kolorit tomuto kultúrnemu podujatiu.

Okrem pouličných a hradných slávnosti ožijú aj divadlá a zaznie hudba rôznych žánrov. Festivalový program sa uskutoční nielen na uliciach, parkovacích plochách, záhradách, pred domami, na brehu Dunaja, ale aj v rôznych mestských štvrtiach.

Už 8. júna začal 22. ročník Medzinárodného detského folklórneho festivalu za účasti detských súborov z celého Slovenska, Rakúska a Ruska.

21. júna bude otvorený Deň hudobnej slávnosti, ktorý je inšpirovaný medzinárodným Fête de la musique, kde vystúpia nielen profesionálni, ale aj ochotnícki umelci rôznych žánrov.

Bratislava privíta mnoho medzinárodných hostí: napr. 13. 6. – 16. 6. sa uskutoční medzinárodná súťaž v zborovom speve, po nej nasleduje Gitarový festival J. K. Merza. Na predmestí starej radnice bude daný priestor multikultúre. Máme možnosť tešiť sa na kultúrny a gastronomický deň Japonska (6. 7.), Francúzska (12. 7.), Írska (17. 7.), Turecka (20. 7.), Indonézie (24. 8.). Obzvlášť intenzívny bude Ázijský týždeň v dňoch 2. 8. – 3. 8.

V spolupráci s úradmi v zahraničí uskutoční sa už po štvrtýkrát Pamätný deň zahraničných Slovákov (5. 7.), kedy vystúpia folklórne súbory z Melbourne, Chorvátska, Česka, Montenegro, Srbska, Ukrajiny ako aj detský folklórny súbor Šarišan z Detroitu v USA.

Program týkajúci sa histórie a tradície sa uskutoční na Bratislavskom hrade Devín (1. 6., 6. 7., 3. 8., 31. 8.) s predvedením stredovekých rytierskych hier.

Program divadla a športu: Shakespearovské letné hry (5. 7. – 4. 8.) patria medzi najväčšie divadelné prehliadky na voľnom priestranstve v Európe. Od roku 2002 sa na Bratislavskom hrade konajú tieto predstavenia, ktoré sú zamerané na tvorbu Williama Shakespeara.

Celkový program je možno stiahnuť na stránkach: www.bkis.sk; www.bratislava.sk; www.visitbratislava.com a <https://www.facebook.com/VaseBKIS/>.

100 rokov Slovenského národného divadla

V rámci prezentácie Bratislava žije kultúrou, ktorá sa konala v Slovenskom inštitúte 28. mája 2019, predstavil riaditeľ a šéfdirigent Opery SND a stály hosťujúci dirigent Slovenskej filharmónie pán Rastislav Štúr program novej sezóny 2019/20.

Krátko oboznámil s históriou najmladšieho európskeho národného divadla, ktoré sa zrodilo v roku 1920. SND bolo zložené z troch vetiev: opera, balet a činohra. Prvé predstavenie – opera Bedřicha Smetany *Hubička* – sa odohralo 1. marca 1920. O deň neskôr uviedol súbor činohry hru bratov Mrštíkovicov *Maryša*. Balet SND debutoval inscenáciou baletu *Coppelia* od Léa Delibesa 19. mája 1920. Avšak prvé predstavenie v slovenskom jazyku sa uskutočnilo až v máji 1920.

Prevažná časť repertoáru bola uvádzaná v češtine, pretože nebolo dost slovenských hier, hercov či spevákov. Prví slovenskí profesionálni herci – Andrej Bagar, Ján Borodáč a Oľga Borodáčová, Jozef Kello a Gašpar Arbét – vytvorili jadro Propagačného činoherného súboru SND.

Súbory SND pôvodne hrali v troch divadelných budovách – súbor činohry v Divadle P. O Hviezdoslava a na Malej scéne SND. Opera a balet sídlili v historickej budove na Hviezdoslavovom námestí. V roku 2007 sa SND presťahovalo do novej budovy SND na brehu Dunaja, v ktorej pod jednou strechou hrajú všetky tri súbory v troch divadelných priestoroch.

Tieto tri divadelné priestory poskytujú spolu zhruba 1 700 miest pre divákov. Historická budova sa aj naďalej využíva, kde striedavo účinkuje opera, balet i činohra.

Dramaturgický plán Opery SND 2019/2020

Premiéra: Antonín Dvořák: *Rusalka*: 20. a 22. 2. 2020 – nová budova SND

Premiéra: Giuseppe Verdi: *Aida*: 13. a 14. 3. 2020 – nová budova SND

Premiéra: Wolfgang Amadeus Mozart: *Figarova svadba*: 13. 6. 2020 – nová budova SND

Dramaturgický plán Baletu SND 2019/2020

Predstavila ho riaditeľka Centra marketingu SND Mgr. Henrieta Borowiecka.

Premiéra: *Don Quijote*: 22. a 23. 9. 2019 – nová budova SND

Premiéra: Sergej Prokofjev: *Popoluška*: 24. 4. 2020 – nová budova SND – u príležitosti storočného jubilea baletu SND.

Okrem toho u príležitosti storočného jubilea Baletu SND sa uskutoční Gala večer, kde sa balet predstaví prevedením baletného divertissementu od slovenského komponistu Bély Kelera pod názvom *La Chasse aux papillons*, Opus 133. Pri tejto príležitosti budú predstavení poprední sólisti významných európskych baletných súborov z Moskvy, St. Petersburgu, Prahy, Paríža a iných miest. Okrem toho sa predstavia aj vynikajúci slovenskí baletní umelci, ktorí pôsobia ako sólisti na významných európskych javiskách, ako je Nina Poláková, Roman Lazík (oba ja Staatsoper Wien), Andrea Laššáková, Barbora Kubátová, Roman Novitzky, Oliver Jahelka a ďalší.

Tak isto sa pripravuje aj výstava starých divadelných kostýmov.

Na závěr: Highlights – vrcholné představení

71. koncertní sezóna 2019/2020 Slovenskej filharmónie

Slovenská filharmónia zahájí svoju koncertnú sezónu u príležitosti sedemdesiatročného jubilea jej vzniku slávnostným koncertom pod taktovkou šéfdirigenta Jamsa Judda dňa 24. a 25. 10. 2019 dielom Antonína Dvořáka 8. *symfónia*. Táto po prvýkrát zaznela ako uvádzacia skladba prvého koncertu Slovenskej filharmónie roku 1949.

8. novembra 2019: Otvárací koncert medzinárodného festivalu súčasnej hudby Melos-Ethos.

U príležitosti 30. výročia zamatovej revolúcie – 17. novembra 2019 – koncert Slovenskej filharmónie spoločne so Symfonickým orchestrom Slovenského rozhlasu a Slovenským filharmonickým zborom pod taktovkou Petra Valentoviča, zaznejú diela českých a slovenských skladateľov (Alexander Moyzes, Miloslav Kabeláč a Ľubica Čekovská).

www.filharmonia.sk

55. výročie: Bratislavské hudobné slávnosti

27. 9. – 13. 10. 2019

Slovenská filharmónia ako rezidenčný orchester Bratislavských hudobných slávností pod taktovkou šéfdirigenta Jamsa Judda predvedie diela slovenského skladateľa Jána Cíkkera, Franza Schuberta, Johanna Brahmsa. Bratislavské hudobné slávnosti dávajú každoročne priestor na koncertovanie aj významným svetovým hudobným telesám a zborom, ako je Royal Philharmonic London (29. 9.), Fínsky rozhlasový orchester (30. 9.), English Baroque Soloists & Monteverdi Choir (1. 10.), Philharmonia Orchestra London (4. 10.), Orchester Mariinského divadla St. Petersburg (9. 10.), Wiener Philharmoniker (11. 10.) a ďalším orchestrom ako aj sólistom a inštrumentalistom.

www.filharmonia.sk

D. I. Gabriela Jakelic

Na prvú setku krajanů na podporu nezávislé justice se ve Vídni v Penzingu nedaleko české ambasády sešlo kolem 25 lidí. Podpořili hnutí Million Chvílek, přečetli jeho prohlášení k události, vzájemně se informovali a na závěr si zazpívali českou státní hymnu.

<https://www.facebook.com/events/2020940481544462/>

Další setkání na podporu demokracie a nezávislé justice v ČR proběhlo v úterý 21. 5. v ještě větším počtu účastníků. Vzhledem k odezvě i vzájemné a silné atmosféře

účastníci rozhodli akci zopakovat do třetice, a to v úterý 28. 5. v 18:30.

<https://www.facebook.com/events/2209106702503794/>
https://www.facebook.com/events/1423390291136598/?active_tab=about
 MgA. Ondřej Pchálek
 tel.: +420 736262027

Vlna protivládání demonstrací se rozšířila i do regionů. Za nezávislost justice a proti střetu zájmů premiéra Andrea Babiše se demonstrovalo v desítkách měst a obcí: Brně, Olomouci, Zlíně, Liberci, Českých Budějovicích či Karlových Varech. Požadavky a kritika demonstrantů se nijak výrazně nelišily od těch, jež zaznívaly v Praze. „Konztrance politické, ekonomické a mediální moci činí z České republiky spíše mocnářství než republiku,“ řekl v Liberci emeritní rektor tamní Technické univerzity.

OHLÉDNUTÍ

V neděli **05. 05. 2019** proběhla v bývalém koncentračním táboře Mauthausen vzpomínková akce, která připomněla 74. výročí osvobození koncentračního tábora americkou armádou v duchu hesla „Nikdy číslo. Vždy člověk“. Slavnostního pietního aktu se za vládu zúčastnil mj. spolkový prezident Alexander Van der Bellen, kancléř Sebastian Kurz, NR prezident Wolfgang Sobotka ad. Pietního aktu v Mauthausenu se zúčastnila také vedle dalších diplomatů z různých zemí velvyslankyně České republiky v Rakousku Ivana Červenková, zástupce velvyslankyně Jakub Novák a zástupci Krajského vojenského velitelství v Českých Budějovicích. Již tradičně proběhla společná ceremonie u československého památníku.

Koncentrační tábor Mauthausen sehrál tragickou roli při likvidaci českého protinacistického odboje. Na podzim 1942 a na jaře 1943 zde nacisté zavraždili stovky členů rodin a příbuzných československých parašutistů, kteří se podíleli na atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha. Zde byl 22. 12. 1941 umučen i známý český písničkář, herec, textař, skladatel, spisovatel, scénárista, dramatik a režisér, Rytíř české kultury in memoriam Karel Hašler. Jeho pamětní deska, kterou inicioval Kulturní klub, se nachází pod oknem v krematoriu. Nacházejí se zde i další české pamětní desky.

09. 05. 2019 RKSR v Otto Bauer Gasse uspořádal Literární večer Dado Nagy a jeho host Tamara Šimončíková Heribanová.

14. 05. 2019 proběhlo autorské čtení Jiřího Hájička *Der Regenstab & Dann blühen die Gräser*.

15. 06. 2019 mimořádný koncert Lednicko-valtického hudebního festivalu LVHF ve Vídni připomněl 300. výročí Lichtenštejského knížectví. Hvězdou večera byl operní pěvec Adam Plachetka. Večer symbolicky propojil umění českých hudebníků s prostorami, které i v minulosti sloužily k špičkovým hudebním setkáním.

Pevné pouto Lednicko-valtického hudebního festivalu s Lichtenštejským knížectvím vysvětlil ředitel a dramaturg festivalu Jiří Partyka: „Šlechtický rod Lichtenštejnů díky svým kapelníkům pořádal hudební produkce, které

z jižní Moravy učinily významné kulturní centrum. Čtvrtý ročník festivalu připomene významné a neprávem opomíjené kapelníky a skladatele, kteří byli s rodem Lichtenštejnů po dobu jejich sedmisetletého působení na Moravě spjati.“ Kde: Palais Liechtenstein, Bankgasse 9, 1010 Vídeň

03. 06. 2019 anlässlich des 95. Todestages Franz Kafkas war der Studien- und Gedenkraum in seinem Sterbehaus, dem ehem. Sanatorium Dr. Hoffmann in Kierling, geöffnet. Am Abend fand eine öffentliche Lesung statt: *Der grüne Drache, gut im Saft...*

Texte zu Franz Kafkas absurdem Humor, gemeinsam mit der Österreichischen Franz Kafka Gesellschaft.

04. 06. 2019 Verlagsportrait – Edition Korrespondenzen Xaver Bayer: *Wildpark*, Petr Borkovec: *Lido di Dante*

Deutschsprachige Lesung: Franz Hammerbacher; Übersetzung des Gesprächs: Michael Anton Černoch; zum Verlag Reto Ziegler; Moderation: Ursula Ebel.

Ort: Österreichische Gesellschaft für Literatur, Palais Wilczek, Herrengasse 5, 1010 Wien.

Gemeinsam mit dem Tschechischen Zentrum, dem Czech Literary Centre und der Mährischen Landesbibliothek.

12. 06. 2019 12. Abend: Marjana Gaponenko Autorinnen und Autoren lesen und kommentieren kurze, selbstgewählte Passagen aus Texten Franz Kafkas und sprechen über Kafkas Bedeutung für ihre eigene literarische Arbeit.

Moderation und Gespräch: Manfred Müller.

Gemeinsam mit der Österreichischen Franz Kafka Gesellschaft und dem Stift Klosterneuburg.

Ort: Stift Klosterneuburg, Bibliothek, 3400 Klosterneuburg.

<http://www.ogl.at/programm/aktuelles-programm/>

Velvyslancectví ČR ve Vídni ve spolupráci s krajanským spolkem Alumni-CZ-Austria uspořádalo **28. 05. 2019** společenské setkání absolventů českých vysokých škol žijících v Rakousku, spojené s přednáškou Ing. Václava Dejčmara. Ekonom, filantrop a investor Václav Dejčmar svoji přednášku zaměřil na téma Bitcoin a blockchain – přítomnost a budoucnost kryptoměn. Na poutavý výklad přístupný i laickému publiku navázala široká diskuse účastníků. Společenská část večera následně poskytla příležitost pro networkingové setkávání absolventů a neformální debatu s panem Dejčmarem.

150 let Vídeňské státní opery na okružní třídě Ringstraße

Hlavním tématem programu festivalu hudebních filmů je výročí, které v letošním roce slaví Vídeňská státní opera. Grandiózní začátek přinese již úvodní víkend po zahájení: časově posunutý živý přenos opery *Aida* dne 29. června a rovněž časově posunutý živý přenos představení *Otello* ze Státní opery se stanou předehrou nedostizné festivalové sezóny.

Vedle ústředních děl světové klasiky jako *Madame Butterfly*, *Carmen*, *Růžový kavalír* nebo *Země úsměvů* budou

k vidění rovněž záznamy koncertů popových hvězd a hudebních legend, jakými jsou Ed Sheeran, Amy Winehouse, Nena, Eric Clapton nebo Sting.

WFT Kafkův „Proces“

Krystian Lupa se v rámci svého pětihodinového *Procesu*, volně inspirovaného románem Franze Kafky, vyrovnává s temnými zákoutími lidské psychiky i s aktuálními poměry v Polsku.

„Začne-li některá skupina věřit v nějaký společný zájem, ukáže se brzy, že to byl omyl,“ psal Franz Kafka v *Procesu* v roce 1914, tedy za monarchie; ale vypadá to, že to platí pořád.

Krystian Lupa je jedním z nejvýznamnějších polských režisérů. Zkoušky *Procesu* zahájené ve Vratislavi v roce 2016 musely být zastaveny. Vídeň nyní nabídla vzácnou příležitost vidět práci režiséra Lupy. Bez obav z drastičnosti nebo absurdity se zabývá propastí lidské psychiky i současnými podmínkami v Polsku. Šumící hlas, který patří umělci, zesiluje hustotu atmosféry. Jedná se o tzv. inscenaci nabitou do posledního detailu významem – velkým, vysoce politickým uměním. Ovšem kdo nerozumí polsky, byl textově ochuzen, německý překlad byl příliš strohý. Také není na závadu se před hrou informovat o současné politice, dění v Polsku, protože jinak mnohemu není možno porozumět. Pětihodinová hra s dvěma dvacetiminutovými přestávkami byla pro diváky náročně dlouhá. Nahota hercům ani hře nijak nepomohla. V precizně hraném díle s přesně vloženými videoprojekcemi se drží Lupa někdy více, někdy méně Kafkova originálu.

Vídeňské náměstí Rathausplatz

Od 29. června bude po dobu 65 dnů vídeňské náměstí Rathausplatz opět oblíbeným místem setkání milovníků nočního života a hudby: Po setmění tu bude na návštěvníky čekat vybraný hudební program od opery přes balet až po jazz a pop. Nebude chybět ani občerstvení, a to v podobě kulinářských specialit z celého světa.

Festival hudebních filmů na vídeňském náměstí Rathausplatz dokáže každoročně přitáhnout 900 000 návštěvníků, což ho řadí mezi nejatraktivnější nabídky letní sezóny ve Vídni. K dispozici je celkem 5200 míst k sezení, přičemž vstup je zdarma. Promítací plocha pod širým nebem zabírající 300 m² a zvukový systém s prostorovou simulací jsou zárukou nejvyšší akustické kvality a ničím nerušeného hudebního zážitku na celém náměstí. Program zahrnující hudební filmy různých žánrů stejně jako účast okolo 26 mezinárodních špičkových gastronomů nabídnou to právě každému návštěvníkovi.

Živá vystoupení a tematické dny

O nedělích pořádaná jazzová matiné propojí umění s kulinářskou gastronomií: vystoupení jazzových skupin budou probíhat na různých místech náměstí Rathausplatz (12:00-14:30). Během uměleckých sobot se Park u Vídeňské radnice promění ve scénu pro živý hudební program a unplugged vystoupení. Každý pátek přinese nabídku pro děti: od 14:00 do 17:00 hod. aktivní program s hrami a sportováním, v návaznosti na to festival oper pro děti s projekcí na LED panelu v Parku u Vídeňské

radnice, letos s představeními jako *Pěta a vlk*, *Vily* nebo *Fantazie*.

29. festival hudebních filmů 2019

29. 6. – 1. 9. 2019

Vstup zdarma!

Informace a program: www.filmfestival-rathausplatz.at

Začátek promítání: denně po setmění

Festival Donauinsselfest

O dobrou náladu se na největším, zdarma přístupném evropském koncertu pod širým nebem ve dnech od 21. do 23. června postarají hvězdy jak mezinárodního, tak i domácího formátu, mezi nimiž nebudou chybět Camo & Krooked, Tocotronic, The Tiger Lillies a Wolfgang Ambros. Na třinácti pódiiích budou souběžně probíhat koncerty všech žánrů, včetně speciálu věnovaného austropopu. Tento program doplní kabaretní a sportovní akce a akce pro děti. Léto může přijít!

Na konci června se na jeden víkend stane vídeňský Dunajský ostrov prostorem pro mega párty pro asi tři milióny návštěvníků. V průběhu festivalu Donauinsselfest nabídnou hudebníci všech žánrů 600 hodin programu. V rámci různých tematických ostrůvků najde pro sebe každý tu pravou zábavu, bez ohledu na svůj věk či osobní vkus. Chuťové buňky si přijdou na své u různých stánků s občerstvením a v gastrozónách.

1500 umělců, 13 pódii, 17 ostrůvků – výběr bude obrovský: rocková, popová, alternativní, indie a punková hudba, hip-hop, oldies, elektronická hudba, šlágry a lidová hudba, kabaret a autorská čtení. Vystoupí například kultovní německá rocková skupina Tocotronic, francouzský DJ Florent Hugel (producent remixu italské písničky „Bella Ciao“), maďarská diskžokejka Viktoria Metzker, nekonvenční britská skupina The Tiger Lillies oslaví své třicetileté výročí na pódiu. Austropopový speciál přinese soustředěnou červeno-bílo-červenou ekipu: představí se legenda Wolfgang Ambros, Drum- and-Bass-Duo Camo & Krooked, diskžokejové Darius & Finlay, kabaret s Lisou Eckhart a Stermann & Grisseemann, šlágroví zpěváci Marco Ventre a „šlágrový uragán z Korutan“ Melissa Naschenweng.

Soutěž Rock the Island Contest nabídne příležitost k vystoupení nespočtu hvězdiček na vzestupu a nových talentů. Kdo by si chtěl sám vyzkoušet pódium, může se předvést jako jeden z vystupujících při karaoke.

Všichni bez ohledu na věk se mohou osvěžit na Rodinném ostrově a vyřádit se při různých aktivitách. Na ty odvážnější čekají výzvy na ostrově „Action & Fun“: Při skoku Bagjump přistanete po 10 metrech letu na vzduchovém polštáři, z 15 metrů vysoké věže Flower Tower je to dolů ještě o kus dále. Nebo se můžete osmělit a vyzkoušet si jízdou v Rrrrodeu

36. ročník festivalu Donauinsselfest

21.-23. 6. 2019

Informace a program: www.donauinsselfest.at

Tschechisch-Studierende des Zentrums für Translationswissenschaft

Laden ein

18. Juni um 18:00 Uhr, Tschechische Botschaft in Wien Berufsfelder der Transkulturellen Kommunikation, Mehrsprachigkeit, Transkulturalität in Kunst und Tanz, Übersetzen und Dolmetschen

Programm:

Einleitungswort zum Projekt *transkunst*

Michaela Kuklová

Berufsfelder nach dem Studium

Patrizia Gasiorowski, Marie Braná, Barbora Drobná

Podiumsdiskussion mit AbsolventInnen der Translationswissenschaft

Christina Fasching und Laura Meisel

Transkulturalität im Tanz

Barbora Drobná, Tereza Tesařová

Lesung mit der österreichischen Schriftstellerin japanischer Abstammung Milena Michiko Flašar und den Übersetzerinnen ihrer Kurzgeschichten Barbora Skotnicová, Marie Eliášová und Šarlota Shejbalová

Musikalischer Ausklang

Sämtliche Beiträge werden von Studierenden des Magisterstudiums Konferenzdolmetschen unter der Leitung von Ladislava Baxant-Cejnar ins Deutsche oder Tschechische gedolmetscht.

Ort: Botschaft der Tschechischen Republik, Penzinger Straße 11-13, 1140 Wien

Kontakt: michaela.kuklova@univie.ac.at

KULTURbrücke FRATRES

Fratres 11

A-3844 Waldkirchen/Thaya

Tel.: 0664/1508282

E-Mail: p.coreth@aon.at

www.kulturbruecke.com

www.museumhumanum.com

27. 7. 15:00 Dvůr Fratres:

Divoká devadesátá léta – desetiletí možného

Výstava: Martin Ceplecha

Prezentace knihy: autoři Hildegard Schmoller

a Václav Šmidrkal představují v krátkých přednáškách dílo historiků obou zemí.

Sousedé: Společná rakousko-česká kniha o dějinách

Rozhovor na pódiu: Jan Boháč, Jiří Růžek, Grigorij

Mesežnikov, Peter Coreth, moderace Tomáš Boušek

od 19:00 koncert: VETERÁNI studené války

SLAVONICE FEST

31. 7. – 4. 8. 2019

Zahájení: 31. 7. 16:00 Dvůr Fratres

Výstava Dana Sahánková (* 1984): *Stín v křoví*

Každý festivalový den budou ve Dvoře Fratres prezentovány filmy.

Aktuální informace o termínech a časech začátků najdete na webové stránce festivalu Slavonice:

<https://slavonicefest.cz/>

Einladung zur Vernissage

Kunst aus Passion

Mag. Iva Schach-Miechtner:
40 Jahre Unterricht an der Kunst VHS
im AKH Contemporary
Währinger Gürtel 18-20, 1080 Wien
am 18. Juni 2019, 19:00

Einführung in die Temperamalerei

Sommerakademie 2019 der Kunst VHS
Veranstalter: Die Kunst VHS
24. 6. 2019 – 28. 6. 2019, 14:00-17:00 Uhr
TeilnehmerInnen: 6-10
Niveau: AnfängerIn
Kurs-Nr. 10424017
15 Unterrichtseinheiten

**Konstruktion des menschlichen Kopfes,
mit Portraitmodell**

Kurzkurs vor Semesterbeginn
9. 9. 2019 – 13. 9. 2019, 17:00-19:00 Uhr
TeilnehmerInnen: 6-10
Niveau: AnfängerIn
Kurs-Nr. 10424020
6 Unterrichtseinheiten

Aktzeichnen mit Modell

Kurzkurs vor Semesterbeginn
16. 9. 2019 – 20. 9. 2019, 16:00-19:00 Uhr
TeilnehmerInnen: 6-10
Niveau: AnfängerIn
Kurs-Nr. 10424018
9 Unterrichtseinheiten

Das Auge – Zeichenkurs mit Portraitmodell

Kurzkurs vor Semesterbeginn
9. 9. 2019 – 13. 9. 2019, 14:00-17:00 Uhr
TeilnehmerInnen: 6-10
Niveau: AnfängerIn
Kurs-Nr. 10424019
9 Unterrichtseinheiten

**Kursort: Die Kunst VHS,
Lazarettgasse 27, 1090 Wien**

Kursleitung: Mag.a art. Iva Schach-Miechtner
Anmeldung ist jeweils bis eine Woche vor Kursbeginn
möglich.

Josef Hoffmann – Otto Prutscher

Die Jahresausstellung *Josef Hoffmann – Otto Prutscher* im Josef Hoffmann Museum Brtnice, eine gemeinsame Expositur der Mährischen Galerie in Brno und des MAK, widmet sich dem Verhältnis Josef Hoffmanns (1870-1956) zu Otto Prutscher (1880-1949). Prutscher war wie Hoffmann entwerfender Architekt und Designer in allen Materialbereichen der angewandten Kunst, Ausstellungsgestalter, Lehrer und Mitglied aller wichtigen Reformkunstbewegungen, von der Secession bis zur Wiener Werkstätte und dem Werkbund. Anlässlich Otto Prutschers Todestag, der sich 2019 zum siebzigsten Mal jährt, verdeutlicht die Ausstellung die Rolle seines Werks für die Entwicklung der Wiener Moderne.

Mit Hoffmann verbindet Prutscher sowohl eine jahrzehntelange Zusammenarbeit für Projekte wie die Kunstschau 1908 oder die Werkbundausstellung in Köln 1914 als auch eine unbändige Schaffenskraft. Prutschers heute bekanntes Werk umfasst u. a. über 50 Bauwerke (Villen, Wohnhäuser, Portale), knapp 50 Ausstellungen, die er künstlerisch und organisatorisch gestaltete oder mitgestaltete, ca. 170 Einrichtungen, über 300 Entwürfe von Einrichtungen sowie über 200 Einzelmöbel und Garnituren.

Zwanzig Jahre nach der ersten monografischen Ausstellung zu seinem Werk (*Otto Prutscher. 1880-1949. Architektur, Interieur, Design, Hochschule für angewandte Kunst, Wien 1997*) diskutiert die Ausstellung *Josef Hoffmann – Otto Prutscher* das komplexe Schaffen Prutschers im Spiegel von Hoffmanns Œuvre. Die Schau schließt räumlich wie thematisch an die Dauerausstellung *Josef Hoffmann: Inspirations* an, die den künstlerischen Inspirationen Hoffmanns an dessen Geburtsort Brtnice seit 2009 nachspürt. Das MAK Wien zeigt ab 20. November 2019 die umfassende Personale *Otto Prutscher. Allgestalter der Wiener Moderne*.

Josef Hoffmann Museum, Brtnice

Nach den Prinzipien der Wiener Werkstätte gestaltete Josef Hoffmann sein barockes Geburtshaus in Brtnice im Jahr 1907 um. Bereits 1992 war das MAK mit der Ausstellung *Der barocke Hoffmann in Brtnice* präsent. Seit 2006 wird das Haus vom MAK und der Mährischen Galerie in Brno als Josef Hoffmann Museum gemeinsam geführt.

Miroslav Kunštát – Jaroslav Šebek – Hildegard Schmoller (Hg.): Kirche, Religion und Politik in Österreich und in der Tschechoslowakei im 20. Jahrhundert

(= Schriftenreihe der Ständigen Konferenz österreichischer und tschechischer Historiker zum gemeinsamen kulturellen Erbe, Band 3), Münster: LIT Verlag, 2019, 360 S. ISBN 978-3-643-50812-6 (print) / 978-3-643-65812-8 (PDF), br. 29,90 EUR / 29,90 CHF

Zum Buch: Der 3. Band der Schriftenreihe der Ständigen Konferenz österreichischer und tschechischer Historiker zum gemeinsamen kulturellen Erbe zeigt die wichtigsten, manchmal auch parallelen und vielfach vergleichbaren Entwicklungslinien in der Geschichte der Kirchen und Religionsgemeinschaften in Österreich und der Tschechoslowakei/Tschechien auf und skizziert verschiedene Aspekte des „religiösen Wandels“ in beiden Ländern im 20. Jahrhundert.

Thematisiert werden sowohl das Spannungsverhältnis von Religion und Politik (z. B. das Verhältnis Staat-Kirche allgemein, die Beziehungen der beiden Nachfolgestaaten der Österreich-Ungarischen Monarchie zum Heiligen Stuhl usw.) als auch von Religion und Nation. Diese Prozesse werden auch an den Beispielen der Transformation der Laien- und Priesteridentitäten, der Eigen- und Fremdwahrnehmung der Träger des »religiösen Kapitals« (in den jeweiligen Amtskirchen und religiösen Gemeinschaften) exemplarisch vorgestellt. Auch die damit zusammenhängenden Fragen der religiösen Bildung bzw. deren markante Unterschiede zwischen Österreich und Tschechoslowakei/Tschechien werden detailliert angesprochen.

Das vorliegende Buch vermittelt bzw. erweitert wesentlich die Ergebnisse der internationalen Konferenz Religiöse Kulturen in Österreich und in der Tschechoslowakei/Tschechien im 20. Jahrhundert, die im Herbst 2015 von der Ständigen Konferenz österreichischer und tschechischer Historiker zum gemeinsamen kulturellen Erbe und dem Institut für Neuzeit- und Zeitgeschichtsforschung der Österreichische Akademie der Wissenschaften in Freistadt (O. Ö.) veranstaltet wurde.

Schöne Kloestergärten im Klösterreich erleben:

www.kloesterreich.com.

Die Klösterreich-Broschüre *Kultur – Begegnung – Glaube* und Klösterreich-Gutscheine erhält man bei:

Klösterreich, Austria, 3491 Straß im Straßertale, Straßfeld 333, Tel. +43 2735 5535-0, Fax DW 14, e-mail: info@kloesterreich.com

Nähere Informationen zum Thema „Garten“ online unter: <https://www.kloesterreich.at/natur-im-kloestergarten/>.

Nová publikácia od autorky Magdy Vášáryovej: *Rukoväť kultúrnej politiky*

Publikáciu si môžete voľne stiahnuť. Rukoväť je zameraná na slovenskú kultúrnu politiku, ktorá sa zaoberá tradíciou považovať za „našu“ kultúru len ľudovú, teda dedinskú. V rukoväti záujemcovia nájdu témy, ktoré sa venujú rozdielu medzi ľudovou kultúrou a dnes pestovaným folklorizmom, otázkou, ako dnes vnímame mestskú kultúru, keďže väčšina obyvateľov Slovenskej republiky dnes žije v mestách, prečo sa macošky správame k našim stredovekým mestám, kde sú archívy našej mestskej kultúry a kde sme sa ocitli po 30 rokoch slobody kultúrneho života. Na tieto a ešte iné otázky odpovedajú autorky rukoväti aj s pomocou citácií z publikácií významných slovenských a zahraničných historikov, ako napr. A. Matuška, L. Lipták, M. M. Šimečka, D. Třestík, R. Chmel' a iní.

Rukoväť slovenskej kultúrnej politiky IV

Publikácia vznikla s finančnou podporou z verejných zdrojov Fondu na podporu umenia.

V prípade akýchkoľvek otázok ma môžete kontaktovať aj na čísle: 0904 1730 603.

Ďalšie informácie: Mgr. art. Magdaléna Čisárová

Call: +(421) 904 173 603;

cisarova.magdalena@gmail.com

Paul Polansky: *Tábor smrti Lety – Vyšetřování začíná 1992-1995*

Während des Krieges existierte im Süden Böhmens in Lety, ca. 1 Autostunde von Budweis entfernt, ein Konzentrationslager, das ausschließlich für Roma bestimmt war.

Nach 1945 war dessen Existenz (fast) nur Experten bekannt, bis nach der politischen Wende vom November 1989 der US-amerikanische Publizist und Dichter Paul Polansky die tschechische Öffentlichkeit darauf aufmerksam machte.

Sein Buch *Tábor smrti Lety – Vyšetřování začíná 1992-1995 (Todeslager Lety – die Ermittlungen beginnen. 1992-1995)* erschien 2014 in Prag und avancierte zum mehrfach neu aufgelegten Bestseller.

Národní archiv a Národní památkový ústav si vás dovolu-
jí pozvat na výstavu

Kancléř Metternich a jeho víze míru

Výstava se koná do 28. 6. 2019

v budově Národního archivu, Archivní 4, Praha 4
(denně 8:00-18:00, kromě sobot a nedělí)

Doprovodné přednášky:

11. 6. 2019, 15:00 **Poslední cesta kancléře Metterni-
cha** (Jan Kahuda)

26. 6. 2019, 15:00 **Kancléř Metternich a jeho víze
míru** (Miroslav Šedivý)

Přednášky se konají v přednáškovém sále Národního ar-
chivu na téže adrese.

Velvyslanectvo Slovenskej republiky vo Viedni

Pri príležitosti Dňa Európy a volieb do Európskeho parlamentu pozvali 16. mája 2019 veľvyslanci Slovenska, Nemecka a Poľska žiakov škôl viedenskej mestskej časti Hietzing na diskusiu o Európskej únii. Cieľom podujatia bolo priblížiť žiakom gymnázií európsku integráciu a informovať ich o susedných krajinách a úlohách modernej diplomacie.

Slovensko-rakúska obchodná komora v Bratislave zorganizovala dňa 24. mája 2019 svoje tradičné podujatie **Doing Business in Austria**. Jeho cieľom bolo priblížiť súčasný makroekonomický vývoj Rakúska a aktuálne právne a daňové prostredie slovenským podnikateľom, ktorí majú záujem založiť spoločnosť, resp. podnikáť na rakúskom trhu. Na seminári vystúpili riaditeľka odboru podnikateľského centra p. Z. Šipošová a ekonomická diplomatka zo ZÚ Viedeň B. Chmelová s prezentáciami možností pri prieniku na rakúsky trh. Z. Šipošová predstavila služby, ktoré MZVEZ SR poskytuje prostredníctvom siete ekonomickej diplomacie doma a v zahraničí.

Na podujatí boli prezentované relevantné inštitúcie pôsobiace v AT, ktoré pomáhajú podnikateľom zorientovať sa pri založení spoločnosti a informujú bezplatne aj o ďalších konkrétnych náležitostiach v krajine s cieľom etablovať sa na rakúskom trhu (ide najmä o inštitúcie ako Austria Business Agency).

Velvyslanectví České republiky ve Vídni

Na pozvání české strany se ve dnech 29. – 30. dubna 2019 uskutečnila **návštěva delegace Výboru pro obranu Národní rady** vedené předsedou výboru Reinhardem E. Böschem (FPÖ) v ČR. V doprovodu velvyslankyně Červenkové se poslanci v rámci návštěvy setkali se členy partnerského výboru Poslanecké sněmovny a členy Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu. S nimi nejen diskutovali o aktuálních výzvách evropské bezpečnosti, ale i o možnostech posílení bilaterální spolupráce. V rámci návštěvy došlo i k přijetí poslanců ministrem obrany ČR Lubomírem Metnarem.

Delegace Ústavního soudu ČR vedená předsedou Pavlem Rychetským a delegace Nejvyššího soudu ČR vedená předsedou Pavlem Šámalem navštívily v průběhu května Vídeň. Předseda Rychetský se 6.-7. května zúčastnil bilaterálních jednání se soudci Ústavního soudu Rakouska v čele s předsedkyní Brigitte Bierlein. Během odborných jednání diskutovali partneři o úloze ústavních soudů při zajišťování vlády práva a demokracie a o vztahu ústavních soudů s nejvyššími soudními institucemi.

Předseda Nejvyššího soudu Pavel Šámal se setkal 14. května s předsedkyní Nejvyššího soudu Rakouska Elisabeth Lovrek. Mezi témata diskuse patřila správa soudnictví, výběr soudců a soudních funkcionářů, snižování počtu vězňů anebo disciplinární řízení se soudci.

Ve dnech 29.-31. května se uskutečnil **mezinárodní veletrh obranné a bezpečnostní techniky IDET v Brně**. Tento veletrh je významnou přehlídkou obranných a bezpečnostních technologií ve střední Evropě se silnou mezinárodní účastí vystavovatelů a odborných návštěvníků. Na pozvání Velvyslanectví ČR v Rakousku veletrh navštívila i delegace rakouského ministerstva obrany pod vedením ředitele Odboru těžké vojenské techniky brig. gen. Kollmanna. V doprovodu vedoucí Obchodně-ekonomického úseku Ing. Tauberové delegace navštívila stánky českých firem SVOS s. r. o., Tatra Trucks a. s. a Aero Vodochody Aerospace a. s., kde se měla možnost seznámit s produkcí a novinkami těchto společností.

Veletrh IDET je koncipován jako proexportní platforma pro český obranný a bezpečnostní průmysl. Koná se s podporou a za účasti nejvýznamnějších politických a vojenských představitelů České republiky, přičemž Ministerstvo obrany ČR a Armáda ČR zároveň patří mezi největší vystavovatele. Veletrh rovněž navštíví zahraniční armádní delegace a delegace zahraničních ministerstev obrany pro vyzbrojování z dvaceti zemí světa.

Společnost SVOS s. r. o. patří již od svého založení v roce 1992 mezi přední evropské výrobce pancéřovaných vozidel, který pokračuje ve více než stoleté historické tradici výroby vojenské techniky v regionu. Společnost zabezpečuje dodávky speciální obrněné techniky pro vojenské, policejní i komerční uživatele. Na základě dlouholeté zkušenosti nabízí uživatelům svých výrobků nejvyšší úroveň balistické a antiexplozivní ochrany, a to i pro speciální pancéřovaná vozidla určená pro vojenské a policejní užití, luxusní pancéřované limuzíny, odolná 4 × 4 pancéřovaná vozidla nebo bezpečnostní pancéřované přepravníky peněz. Do současné doby společnost vyrobila přes 3 200 vozidel, které spolehlivě slouží ve více než šedesáti zemích celého světa.

Kopřivnická automobilka, známá pod značkou Tatra, se řadí mezi nejstarší automobilky světa a svou více než stodvacetiletou nepřetržitou činností značným způsobem ovlivnila automobilový průmysl nejen v České republice, ale i zahraničí. Jedná se o výrobce těžkých nákladních plněpohonných vozidel s vysokou mobilitou v těžkém terénu díky podvozku s páteřovou rourou s nezávisle zavěšenými polonápravami a s nezávislým odpružením. Dodává i vozidla s modulární konfigurací 4 × 4, 6 × 6, 8 × 8, 10 × 10 a 12 × 12 určená především pro přepravu jednotek, kontejnerů, umístění bojových nástaveb či pro požární účely. Vozidla řady Tatra Force certifikovaná dle standardů NATO s možností pancéřování a přepravy letounem C-130 Her-

kules. Pro potřeby logistických útvarů má dispozici i tzv. Cots vozidla modelové řady Tatra Phoenix v konfiguracích 4 × 4, 6 × 6 a 8 × 8. Podvozky Tatra jsou základem speciálních vozidel Titus od Nexter, Astros od Avibras nebo houfnic Caesar, Atmos, T5, Dana, Zuzana, Eva, které z velké části na veletrhu vystavila.

Aero Vodochody Aerospace je historicky největším výrobcem vojenských tréninkových letounů. Letos Aero dovršilo 100 let své existence a za tu dobu vyrobilo více než 11 tisíc letounů. V současnosti je jeho hlavním produktem letoun L-39NG – zcela nový letoun sloužící pro kompletní výcvik vojenských pilotů. Zároveň může sloužit jako lehký bitevník v mnoha zbraňových konfiguracích. Aerodynamický koncept vychází z legendárního letounu L-39, nicméně je doplněn inovativními technologiemi a moderními systémy. Letoun je nabízen rakouské armádě jako náhrada za vysluhující výcvikové letouny Saab-105OE.

*Ing. Martina Tauberová, vedoucí
Obchodně-ekonomického úseku Velvyslanectví*

MZV ČR

Stanovisko MZV k návrhu ruského federálního zákona č. 1091640-6 „O změnách a doplňcích federálního zákona o veteránech“

3. 6. 2019 / 13:34 | Aktualizováno: 3. 6. 2019 / 13:36

Československo bylo v srpnu 1968 okupováno Sovětským svazem a většinou států Varšavské smlouvy v příkrém rozporu s mezinárodním právem a proti vůli tehdejších zákoných představitelů státu i naprosté většiny jeho občanů.

Ministerstvo zahraničních věcí na jedné straně respektuje, že otázky sociální politiky jsou vnitřní záležitostí každé země, na straně druhé je však vážně znepokojeno odůvodněním návrhu novely zákona „plněním úkolů při potlačení pokusu o státní převrat a při zabezpečení stabilizace situace v ČSSR po dobu rozsáhlé vojensko-strategické operace vojsky členských států Varšavské smlouvy od 21. srpna do listopadu 1968“.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky upozorňuje, že Smlouva o přátelských vztazích a spolupráci mezi Českou republikou a Ruskou federací podepsaná prezidenty obou zemí v srpnu 1993 jasně uvádí vůli obou stran ve vzájemných vztazích „skoncovat s totalitní minulostí, spojenou s nepřipustným použitím síly proti Československu v roce 1968 a s dalším neospravedlnitelným setrváváním sovětských vojsk na československém území“. Předpokládáme, že ruská strana považuje tuto smlouvu za platnou a vyvaruje se kroků, které by její obsah zpochybnil.

ANO vítězem voleb do EP

Hnutí premiéra ANO Andreje Babiše vyhrálo v evropských volbách se ziskem 21,18 % a získá tak v evropském parlamentu 6 křesel. Na druhém místě se umístila ODS s 14,5 % hlasů a obsadí 4 mandáty. Vůbec poprvé vyšlou 3 europoslance do Štrasburku Piráti, kteří dostali 14 % hlasů, koalice STAN a TOP 09 s 11,65 % obsadí 3 mandáty, SPD získala 9,1 %, což znamená dvě křesla, dvě křesla získala také KDU-ČSL, když pro ni hlasovalo 7,2 % voličů. Na posledním místě a ziskem jednoho křesla skončila KSČM. Debaklem skončily volby pro vládní ČSSD, kte-

rá nepřekročila povinnou pětiprocentní hranici. „Výsledek je tvrdá rána. Nepodařilo se nám probudit vnitřní sílu sociální demokracie a výsledek nás bolí,“ řekl v prvním prohlášení předseda strany Jan Hamáček. Volební účast byla jako už tradičně u evropských voleb nižší než v parlamentních volbách, přesto 28,72 % je výrazně lepší výsledek, než tomu bylo při posledním hlasování před pěti lety. Na celoevropské úrovni přišlo k volbám podle předběžných údajů 50,93 % z více než 462 miliónů voličů, zatímco v Česku to bylo jen 28,72 %. To je po slovenských 22,74 % a slovinských 28,29 % třetí nejnižší volební účast v celé unii.

Benešová: Čistky na státním zastupitelství nechystám

Ministryně spravedlnosti Marie Benešová, bývalá poradkyně prezidenta Miloše Zemana pro justici, se po nástupu do funkce chce zaměřit především na boj s korupcí a na vytváření kvalitní legislativy. Benešová nahradila ve funkci Jana Kněžíňka (za ANO), který se rozhodl k 30. dubnu rezignovat. Důležité je podle ní zlepšit boj s korupcí, protože nás velmi kritizuje protikorupční skupina Rady Evropy, která řeší možné úplatky v politice a justici. Česku se podle ní za poslední dva roky nepodařilo plně zavést ani jedno ze čtrnácti původních doporučení.

Dalším opatřením, kterým chce Benešová snížit počet obyvatel věznic, je častější užívání takzvaného odklonu trestního řešení. Dále má v úmyslu pravidelné ministerské porady s generálním ředitelem Vězeňské služby.

Část opozice pokládá odchod Kněžíňka za vynucený a výměnu dává do souvislosti s dotační kauzou Čapího hnízda, v níž předseda vlády čelí návrhu na podání obžaloby.

Prezident Zeman podepsal novelu, která zavádí zdanění náhrad pro církve

Církve budou od příštího roku hradit daň z peněžitých náhrad, které dostávají od státu za majetek nevydaný v restitucích. Novelu poslanců KSČM, jež zdanění zavádí, podepsal prezident Miloš Zeman, informoval v tiskové zprávě mluvčí Hradu Jiří Ovčáček. Zdanění náhrad ale ještě může zrušit Ústavní soud. Napadnout je chce část senátorů i poslanců, podle nichž je protiústavní.

Církve: Zdanění restitucí může být pro některé církve likvidační

Zdanění finančních náhrad pro církve za majetek nevydaný v restitucích, který opět schválila Sněmovna, způsobí církvím vážné finanční obtíže, a pro některé menší může být dokonce likvidační. Ve společném prohlášení to uvedli předsedové České biskupské konference Dominik Duka, Ekumenické rady církví Daniel Ženatý a Federace židovských obcí Petr Papoušek. Novelu považují za nemravnou a protiústavní. Dění podle nich relativizuje jistoty právního státu. „Na Ústavní soud se spoléhá nikoli jako na pojistku demokracie, ale jako na prostředek řešení důsledků nezodpovědných politických rozhodnutí. Bohužel se jedná o vítězství populismu nad zdravým rozumem a principy právního státu,“ uvedli.

Zdanění náhrad církvím je jednou z podmínek KSČM pro toleranci menšinové vlády ANO a ČSSD.

Na Pražském hradě proběhla pravidelná schůzka nejvyšších ústavních činitelů k zahraniční politice

Tématem byla budoucnost Evropské unie, kybernetická bezpečnost, česko-čínské vztahy, blížící se české předsednictví státům Visegrádské čtyřky, ale i plány na rozšíření sítě českých zastupitelských úřadů v zahraničí.

Konkrétní plány na rozšiřování a optimalizaci sítě zastupitelských úřadů a požadavky na jejich bud' dodatečné, nebo dostatečné rozpočtové zajištění představil na jednání nejvyšších představitelů státu ministr zahraničí Tomáš Petříček z ČSSD. Podle Petříčka měla posílit zastupitelská síť hlavně v asijských zemích, ale i povýšení úřadu v Düsseldorfu na generální konzulát. Povýšit by se měl i status konzulátů ve Vietnamu a také v Ománu. Předseda Senátu Jaroslav Kubera z ODS doplnil, že by se měl otevřít rovněž konzulát v kanadském Vancouveru.

Nejvyšší ústavní činitelé zdůraznili, že jakákoli racionalizace či rozšiřování sítě zastupitelských úřadů musí odrážet strategické priority zahraniční politiky České republiky, včetně důrazu na ekonomickou diplomacii. Požádali také ministra zahraničí o přípravu koncepce dalšího rozvoje sítě zastupitelských úřadů a vyhodnocení dopadů na státní rozpočet.

Zastupitelé Brna vyzvali vládu k vyšší podpoře Grand Prix

Brno nesouhlasí s tím, že vláda dala na letošní ročník motocyklové Velké ceny 39 miliónů místo požadovaných 65. Žádá vládu o vyšší podporu a vyzvalo ji, aby vstoupila do spolku kraje a města, který Grand Prix pořádá. Schválili to zastupitelé Brna. Motocyklovým závodům kvůli nižší dotaci hrozí, že se letos pojedou naposledy. Spolek má přitom s promotérskou společností Dorna smlouvu na pět ročníků, letos se pojedou počtvrté. Brněnské závody světového šampionátu jsou na programu 4. srpna. Loni akce skončila ve ztrátě. Podle primátorky Brna Markéty Vaňkové (ODS) město a kraj nezvládnou akci utáhnout bez potřebné podpory státu.

Eurostat: Úspěšnost žadatelů o azyl v Česku je nejnižší v EU

Úspěšnost žadatelů o azyl v Česku je nejnižší v Evropské unii. Vyplývá to z čísel Eurostatu. České úřady loni žádalo o azyl 1 400 cizinců, uspělo 155 z nich, což je 11 % z celkového počtu žadatelů. Evropský průměr je přitom 37 procent. Ministerstvo vnitra svůj přístup obhajuje tím, že v Česku chtějí získat azyl netypičtí žadatelé, hlavně Ukrajinci, Gruzínci nebo Kubánci. Ostatní státy Evropské unie přitom vyřizují žádosti nejvíc od Syřanů nebo Afghánců, kteří spadají z pohledu mezinárodní ochrany do nejohroženější skupiny. Časté odmítání žádostí o azyl kritizuje třeba Organizace pro pomoc uprchlíkům, která cizincům v Česku pomáhá. „V řadě případů jsme přesvědčeni, že to zamítnutí je na základě nějakého špatného právního vyhodnocení té výpovědi toho člověka,“ říká Hana Franková z Organizace pro pomoc uprchlíkům. Cizinci žádají o azyl nejčastěji kvůli politickým režimům, odlišnému náboženství nebo homosexualitě.

Zemřel šéf pražské židovské obce

Jan Munk

Po dlouhé nemoci zemřel předseda pražské židovské obce, Federace židovských obcí v českých zemích a někdejší ředitel Památníku Terežín Jan Munk. Bylo mu dvaasedmdesát let.

Munk byl ředitelem Památníku Terežín od roku 1990 a za sedmadvacet let zdejšího působení se mu podařilo udělat z něj místo, které každoročně navštíví statisíce lidí. V čele Židovské

obce v Praze stál od roku 2012. Díky Munkově dlouholeté činnosti se podařilo zásadně přepracovat všechny terežínské expozice, například expozici o dějinách policejní věznic v Malé pevnosti, kde byli političtí vězni, nebo o dějinách koncentračního tábora v Litoměřicích.

Pražská židovská obec, jejíž historie sahá do 10. století, má nyní zhruba 1 500 registrovaných členů. Patří jí židovské památky v metropoli, které ročně navštěvují statisíce lidí z celého světa – hřbitovy, synagogy či historická mikve. Některé památky spravuje Židovské muzeum, dlouhodobě nejnavštěvovanější muzeum v Česku.

Obec také provozuje na Hagiboru domov sociální péče pro židovské seniory a je zřizovatelem Lauderových škol – mateřské, základní školy a gymnázia.

Cenu Arnošta Lustiga letos získal generál Karel Řehka

Cenu Arnošta Lustiga za odvahu, statečnost, lidskost a spravedlnost letos získal generál Karel Řehka. Každoročně ji uděluje česko-izraelská smíšená obchodní komora. Výbor chce zvolením Řehky ukázat mladé generaci, že v české společnosti nežijí pouze hrdinové z druhé světové války.

Karel Řehka nyní působí v NATO jako zástupce velitele Mnohonárodní divize severovýchod, která sídlí v polském Elblagu. V minulosti stál v čele českých vojenských speciálních sil.

Řehka se stal osmým nositelem Lustigovy ceny. Před ním ji získali například pražský biskup Václav Malý, hlasatelka Kamila Moučková, válečný veterán a novinář Bedřich Utitz či spisovatel Jiří Stránský.

Vypínání televizního vysílání DVB-T začne v ČR na konci listopadu

Vypínání sítí pro digitální televizní vysílání DVB-T začne na konci letošního listopadu. Uvedli to zástupci Českých radiokomunikací. Vypínání souvisí s přechodem na nový standard DVB-T2. Ten se zavádí kvůli potřebě uvolnit část frekvencí pro rychlé mobilní sítě 5G, které by se v Česku měly v příštích letech zavádět. Přechod na DVB-T2 by měl být kompletně hotový do konce června 2020. Měly by zlepšit kvalitu digitálního signálu i rozsah jeho pokrytí.

Pozemní vysílání je stále pro příjem televizního signálu nejčastější – využívá ho více než polovina obyvatel Česka. O přechodu na jiný typ, jako je například satelit nebo kabelová televize, uvažují v současnosti jen asi dvě procenta diváků.

Salcburský festival:

20. červenec – 31. srpen 2019

Pod vedením Markuse Hinterhäusera se v rámci Salcburského festivalu připravuje pestrý a atraktivní program na nejvyšší umělecké úrovni. A tak se mohou příznivci tohoto hudebního festivalu těšit na kulturní léto samých superlativů. Mozart, Strauss, Händel, Vídeňští filharmonikové nebo Tobias Moretti v roli Jedermann jsou zárukou krásných kulturních prožitků. Těšte se na 199 pořadů v průběhu 43 dnů!

Od 20. července do 31. srpna 2019 Salzburg opět zachvátí festivalová horečka. V tomto období se bude mnohokrát zvedat opona při představeních a dirigentská taktovka při koncertech 99. ročníku legendárního Salcburského festivalu. Nejlepší umělci z celého světa okouzlí svým uměním jak celou řadu prominentních hostů, tak i ostatních návštěvníků z domova i ze zahraničí. Hlavním námětem pěti nových operních produkcí, čtyř činoherních inscenací a celé řady koncertů jsou klasické mýty antického světa.

Pět nových inscenací, dva velké koncerty a opakované uvedení opery *Alcina* skladatele Georga Friedricha Händela, kterou si Salcburský festival vypůjčil od Svatodušního festivalu, budou zárukou zcela mimořádných kulturních zážitků nadcházejícího festivalového léta. Program zahájí slavná opera Wolfganga Amadea Mozarta *Idomeneo*. K dalším vrcholným okamžikům pak bude bezpochyby patřit opera *Salome* skladatele Richarda Strausse, kterou režíroval a již v loňském roce uvedl Romeo Castellucci. Pod taktovkou dirigenta Franze Welsera-Mösta budou ve Skalní jízdárně hrát Vídeňští filharmonikové.

Ředitelka činohry Bettina Hering propůjčila festivalu nové impulzy čtyřmi novými inscenacemi a opětovným uvedením úspěšného *Jedermann*. Program obohatí také cyklus přednášek nazvaných *Činoherní rešerše* a celá řada autorských čtení. Vysoce atraktivní je i program koncertů v čele s „Ouverture Spirituelle“, „Orchestrem na návštěvě“, Vídeňskými filharmoniky a velkým počtem komorních koncertů.

Maxim Gorki Sommergäste, 8 Vorstellungen
31. Juli – 8. Aug

Ferenc Molnár: *Liliom*, 8 Vorstellungen,
17. Aug – 28. Aug, Perner-Insel, Hallein

Ódön von Horváth: *Jugend ohne Gott*,
8 Vorstellungen, 28. Juli – 11. Aug, Landestheater

Co by byl Salcburský festival bez *Jedermann* Hugo von Hofmannsthal? Tato původně středověká moralistická hra plná alegorických postav byla od založení festivalu před téměř sto lety uvedena více než 650× a stala se tak nepochybně symbolem a již neměnnou tradicí tohoto slavného festivalu. Salcburský festival uvede opět tuto inscenaci, která slavila v novém nastudování velký úspěch v minulých dvou letech. V hlavní roli se opět zaskví Tobias Moretti. Jeho novou partnerkou bude Valery Tschepanova, v roli dábla a Hodného tvariše uvidíme Gregora Bloeba a Falk Rockstroh pak ztělesní Víru.

Kartenbüro der Salzburger Festspiele
Herbert von Karajan Platz 11
Postfach 140
A-5010 Salzburg
Tel.: +43662 8045-500
<https://www.salzburgerfestspiele.at/>

Aktuálně.cz: Zdravotní pojišťovny od srpna přestanou hradit brýle

Zdravotní pojišťovny letos od srpna přestanou přispívat na brýle lidem starším 14 let. Skončí nejlevnější varianta brýlí zcela zdarma i příspěvek pojišťovny na dražší skla či obruby. Informoval o tom server Aktuálně.cz. Zdravotní pojišťovny tak podle ministerstva zdravotnictví ušetří stovky milionů korun ročně. Brýle nosí v Česku asi šest milionů lidí. „Brýlové obruby budou hrazeny pouze u věkové skupiny do 14 let včetně, u ostatních bude úhrada obrub zrušena. Brýlové čočky budou hrazeny z veřejného po-

jištění v omezených indikacích,“ sdělila serveru mluvčí ministerstva zdravotnictví Gabriela Štěpanyová. Pojišťovny loni přispěly na brýlové obruby dospělým více než 100 milionů korun, další desítky milionů platí za skla brýlí. Výjimku budou mít pacienti s více než deseti dioptriemi na plastové brýlové čočky.

Theaterfest Niederösterreich

Kultur Niederösterreich

Vstupenky na všechna představení: 0043 (0)91 96096_111
www.theaterfest-noe.at

Zveme Vás na úvodní večer akce
Vzpomínka na Niku Brettschneider(ovou)
24. 6. 2019 | 18:30
Herrengasse 17, 1010 Wien

Vzpomínkový týden věnovaný herečce a režisérce, která by letos oslavila své 68. narozeniny - Nice Brettschneiderové. Mladá nadějná herečka byla režimem donucena po podpisu Charty 77 emigrovat, v rakouském exilu následně založila s manželem Ludvíkem Kavínem významné divadlo Theater Brett. Zavzpomínejte s námi během týdne, kdy nás před rokem Nika Brettschneiderová opustila, na tuto vskutku výjimečnou ženu.

*Wir laden Sie herzlich ein zum Eröffnungsabend
 der Erinnerungswoche an*

Nika Brettschneider(ová)

24.6.2019 | 18:30

Herrengasse 17, 1010 Wien

Eine Woche der Reminiszenz an die Schauspielerin und Regisseurin, die dieses Jahr ihren 68. Geburtstag feiern sollte - Nika Brettschneider. Die junge aufstrebende Schauspielerin war als Unterzeichnerin der Charta 77 zur Emigration gezwungen. Im österreichischen Exil gründete sie zusammen mit Ihrem Mann Ludvik Kavín das bedeutende Theater Brett. Erinnern wir dieser einzigartigen Frau in genau jener Woche, in der sie uns vor einem Jahr verließ.

Theater Brett
 Compagnie Brettschneider

Kulturinitiative Sitzendorf an der Schmida: Konzerte 2019

Freitag, 28. Juni 2019

Akad. Bläserphilharmonie Wien | Dirigent: A. Simbeni

Daniel Hirsch

Patrick Doderer

dac.dac.dac. – das Eröffnungskonzert

Akademische Bläserphilharmonie Wien
Dirigent: Andreas Simbeni
Solist | Horn: Daniel Hirsch, ein junges Talent aus der Region
Solistin | Klarinette: Stephanie Zlabinger
Live-Elektronik: Patrick Doderer

Werke u. a. von Johanna Doderer, David Maslanka, Oscar Navaro und Artie Shaw

28. Juni 2019 | 19:00 Uhr
Historischer Hauptplatz
A-3714 Sitzendorf an der Schmida

Wer, aus dem weitläufigen und wenig zersiedelten Schmidatal nach Sitzendorf an der Schmida kommend, von der Hauptstrasse abbiegt, findet sich plötzlich auf einem für diesen kleinen Ort überraschend überdimensionalen Hauptplatz wieder: Uralte Eichen, umsäumt von Häusern deren Entstehungszeit bis ins 13. Jahrhundert zurückreicht, umrahmen einen freien Platz der geradezu nach einem großen und feierlichen Eröffnungskonzert ruft.

Das Festival "hören sitzendorf" wird dieses Jahr mit einem großen und feierlichen Konzert auf diesem historischen Platz eröffnet. Mit der Akademischen Bläserphilharmonie Wien spielt unter der Leitung des Dirigenten Andreas Simbeni ein symphonisch groß besetztes Bläserorchester. Solisten sind Stephanie Zlabinger, der junge Daniel Hirsch und Patrick Doderer am Synthesizer.

*Samstag, 29. Juni 2019

Olivera Milovanovic

Mulatschag-literarische Weinwanderung

Musikalisch-literarische Weinwanderung

Solistin (Flöte): Olivera Milovanovic
Lesung: Johann Winkler
Vortrag zur Geschichte des Mühlberges:
Dr. Johannes Tuzar, Direktor des Krahuletz Museum in Eggenburg

29. Juni 2019 | 14.00 Uhr
*Treffpunkt: Mühlkellergasse (Vor der alten Mühle)
A-3714 Sitzendorf an der Schmida

Es sind nicht nur diese einzigartigen Kellergassen, die die gesamte Region und auch Sitzendorf mit ihren oft weitverzweigten unterirdischen Kellerröhren durchweben. Es sind die vielen verträumten und sanften Weinberge und die auf uraltem Kulturboden wachsenden Rebsorten, welche die Besonderheit dieser Region ausmachen. Geht man aus einer der Kellergassen einen der steilen Hügel empor, so erschliesst sich im Blick über das einzigartige Schmidatal die Erscheinung des einstigen "Eggenburger Meers". Wie einer optischen Schneide folgend gleitet der Blick die mehrere Kilometer lange Kirschaltee entlang und findet mit der Kirche von Wartberg zwingend den zentralen Punkt des Tals. Atemberaubend schön steht sie allein im Zentrum des Schmidatals, steht dort seit den Anfängen des 13. Jahrhunderts. Und bildet das Tor zu einem Blick in vergangene Zeiten.

In den Hügeln wandern wir in der "Brandung" vor dieser Wegmarke, hören die Worte der Winzer über den Wein, verkosten ihn, lauschen den Worten der Dichter in der Lesung von Johann Winkler und lassen uns von den Klängen des Flötenspiels der Solistin, die unsere Wanderung begleitet, verzaubern.

*mit
Kinder-
programm!
Vormittag ab 10.00 Uhr

Samstag, 29. Juni 2019

Budapester Virtuosen

Mulatschag

mit den Budapester Virtuosen und mit den Brüdern Sándor (Violine) und Adám (Violoncello) Jávorkai im Kirchenpark Sitzendorf.

29. Juni 2019 | 19:00 Uhr
Kirchenpark
A-3714 Sitzendorf an der Schmida

Am Abend dann eröffnet ein echter Mulatschag im Kirchenpark das eigentliche Fest. Die Budapester Virtuosen, ein Ensemble welches im internationalen Konzertbetrieb auftritt und gefeiert wird, spielen aus dem klassischen und volkstümlichen Repertoire.

Aber auch kulinarisch wird es ein Fest: es gibt gegrillte feurige Spieße, vegetarisches Letscho und viel von dem guten Wein der Winzer, welche wir am Nachmittag in den Weingärten und Kellern besuchten, Weine von Johannes Autherith, Franz Fellinger, Franz Krötlinger, Martin Reiter, Walter Ungersböck, Gottfried Wallisch, Herbert Wöber und Hannes Zöchmann.

Sonntag, 30. Juni 2019

Adám & Sándor Jávorkai

Matinee

Adám Jávorkai (Violoncello)
Sándor Jávorkai (Violine)

Werke u.a.: "Hummelflug" von N. A. Rimski-Korsakow und "Hornissenwalzer" von Johanna Doderer (Uraufführung) sowie die Uraufführung einer Komposition des norwegischen Komponisten Filip Sande, der anwesend sein wird.
Filmpräsentation: „Hornissenwalzer“ von Patrick Doderer und Sebastian Kübelka

30. Juni 2019 | 11:00 Uhr
Pfarrkirche St. Martin
A-3714 Sitzendorf an der Schmida

*Eine Karte für die Beschreibung des Treffpunkts der Weinwanderung, die genauen Standorte der Veranstaltungen und Wegbeschreibungen finden Sie auch auf unserer Webseite (zum downloaden) www.hoerensitzendorf.at unter „Locations“

Anreise:
Von Wien über die B4 über Ziersdorf nach A-3714 Sitzendorf a.d. Schmida,
Von Wien über die B303 über Hollabrunn, Oberfellabrunn und Groß nach A-3714 Sitzendorf a.d. Schmida,

Google Map

Srdečně vás zveme na další výstavu v rámci nového projektu
Institutu Photogenia

Kde: Galerie auf der Pawlatsche
Spitalgasse 2-4/ Hof 3
1090 Wien

Kdy: Vernisáž 6. 6. 2019 v 18 00 hod.

Výstava potrvá do 30. 8. 2019

Otevřeno: Pondělí - pátek, 8 - 19 00 hod.

Vystavují:
Jindřich Štreit, Jens, Jan Vaculín, Jarka Vítková,
Tomáš Loukota, Šárka Klímová, Klára Krátká,
Aladár, Tomáš Hlawiczka, Bronislav Foller,
Jana Kozúbková, Ondra Tichý, Milan Veselý,
Stanislav Zela, Jan Šebek, Robert Krubl

Foto: Jens

Jiří Wolker
Utichly továrny utichly ulice usnuly hvězdy okolo měsíce...

Menschen aus der Maschine

Montag, 24. Juni 2019, 18:00 - 20:00

musikwissenschaftliche Kooperation Brünn und Wien

Veranstaltung anlässlich des 100jährigen Bestehens der Masaryk-Universität Brünn.

Alte Kapelle am Campus der Universität Wien

Spitalgasse 2-4 / Hof 2.8, 1090 Wien

Diskussion, Round Table

Eine Podiumsdiskussion über die Zusammenarbeit der Brünnener und Wiener Musikwissenschaftlerinnen und Musikwissenschaftler in den bewegten Jahrzehnten des 20. und 21. Jahrhunderts anlässlich des 100jährigen Bestehens der Masaryk-Universität Brno (Tschechische Republik).

Diese Veranstaltung ist eine Kooperation des Instituts für Musikwissenschaft mit dem Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich.

KONTAKT:

Richard Basler
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Tel.: 0664/2716772
Richard.basler@kulturklub.at

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Přihlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:
Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9
A-1030 Wien

tel./fax/záznamník (od 10:00): ++43-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozveme. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2019 činí **35,- €** (členský příspěvek 17 € + předplatné 18 €). Členství zahrnuje: zaslání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20% slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2019 činí **37,- €**. Prosíme, uveďte na složence zkratku ABO.

Bankovní spojení: Bank Austria
IBAN: AT 03 1200000 683035901
SWIFT: BKAUATWW

POKYNY A CENÍK PRO INZERENTY

(platí od 1. 1. 2017, viz též: www.kulturklub.at)
 e-mail: inzerce@kulturklub.at

Große Brasilienrundreise
4. -19. Juli 2019

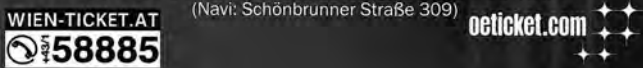
Begleiten Sie **Tamara Trojani und Konstantin Schenk** auf der großen Reise durch **Brasilien: Rio de Janeiro, Iguazu - Amazonas**. Erleben Sie die **Premiere The Diva & The Maestro** mit der **Brasilien Philharmonie** im **Opernhaus in Manaus**. (info: www.dinnertheater.wien)

Schenke schöne Stöckl Stunden
Deinen Lieben und Deinen Kunden
 Karten & Stöckl Gutscheine im Restaurant erhältlich

Showtexte: Nici Neiss,
 Regie: Nici Neiss, Andrea Schwarz
 Szene: Norbert ART-URO, Karen Matiosian

Karten: +43 660 63 63 200, office@trojani.com
www.schoenbrunnerstoeckl.com www.dinnertheater.wien
 Schloss Schönbrunn, Meidlinger Tor, 1130 Wien
 (Navi: Schönbrunner Straße 309)

ST. KARL

Kreuzherrengasse 1, 1040 Wien

Heilige Messe

Montag bis Freitag 18:00 Uhr
 Samstag Vorabendmesse 18:00 Uhr
 Sonn- und Feiertage 9:30 und 11:00 Uhr
 Rosenkranz täglich um 17:30 Uhr
 in der Kapelle

Beichtgelegenheit eine halbe Stunde vor Beginn
 der Messen und nach Vereinbarung

Svatá zповeď také v českém jazyce!**Die Kirche ist geöffnet:**

Mo-Fr 7:30-19:00 Uhr

Sa 8:30-19:00 Uhr

So 9:00-19:00 Uhr

Kanzleistunden:

Mo-Fr 8:30-11:30 Uhr

Tel.: 504 61 87, Fax: DW 13

E-Mail: st.karl.wien@aon.at

Haus- und Krankenbesuche und Beichte
 mit Kommunionempfang nach Vereinbarung
 mit der Pfarrkanzlei

**RAKÚSKO-SLOVENSKÝ
KULTÚRNY SPOLOK**

Sekretariát: út 9:00-10:30,
 čt 18:00-19:30

Otto-Bauer-Gasse 23/11,
 1060 Wien

tel. +43-1-596 13 15

fax +43-1-595 57 99

rsk@slovaci.at

www.slovaci.at

DŮLEŽITÉ ADRESY**Ateliér JAN**

Jan a Tamara Brabenec
 Spittelberggasse 7, 1070 Wien
 tel./fax: 526 54 22

MOKI – Theater für Kinder

tel. 505 98 06, www.theater-moki.at

Münzwardeingasse 2, 1060 Wien
 theaterbrett@gmx.at, www.theaterbrett.at
 Tel. Vorbestellungen unter 0676/7345566

**Slowakisches Institut
SLOVENSKÝ INŠTITÚT**

Wipplingerstrasse 24-26, 1010 Wien

Po – Štv 09:00-12:30, 13:00-17:00

Pia 09:00-12:30, 13:00-15:00

tel./fax: ++43-1 53 54 057

www.mzv.sk/sivieden,
 si.wien@gmx.at

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem
 o nákup českých malířů. Zprostředkování
 bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7,
 Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81,
 mobil 0664/3566676.

Galerie auf der Pawlatsche

Institut für Slawistik

Universitätscampus,

1090 Wien, Spitalgasse 2-4 / Hof 3

www.univie.ac.at/pawlatsche

TSCHJECHISCHES ZENTRUM
 ČESKÉ CENTRUM

Herrengasse 17, 1010 Wien

Tel.: +43-1-53 52 360

www.czechcentres.cz/vienna

e-mail: ccwien@czech.cz

www.facebook.com/TschechischesZentrumWien

Po, St, Čt 10:00-17:00

Út 10:00-18:00, Pá 10:00-16:00

(Polední přestávka 12:00-12:30)

**Každou první sobotu v měsíci
 otevřeno pro veřejnost
 od 10:00 do 15:00 hodin!**

**Obchodní právo
a nemovitosti**

Adresa právníka / právničky
 v redakci

tel., fax a záznamník:

01 79 88 454 (od 11:00)

VESELÁ ŠKOLA

s celodenní péčí

MŠ / Česká škola / doučování

7:00-17:00 hodin, 0-15 let

Barichgasse 21/4, 1030 Wien

Tel.: 0650 33 23 579

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

BIERGARTEN · RESTAURANT

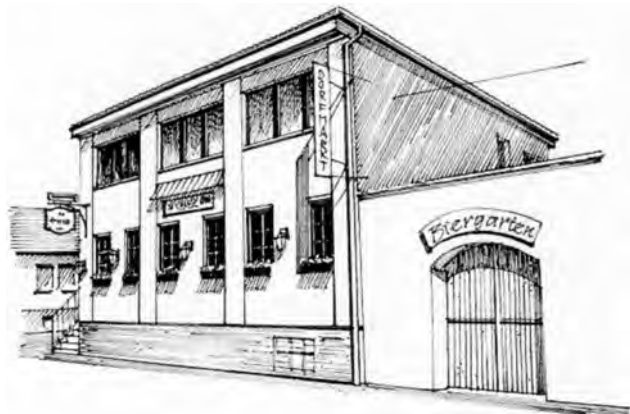
Schweizerhaus

Familie Karl Kolařík

seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

BÖHMISCHER HOF

Restaurace
privátní pokoje

Laaerstr. 55
2111 HARMANNSDORF-RÜCKERSDORF

So-St 10:30-22:00 hod.
Čt 10:30-14:00 hod.

Tel. 06 991 991 1111
www.hroch.at

KULTURNÍ KLUB

Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku
Informationszeitschrift der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9, 1030 Wien
mobil (od 10:00): 0043-0-664-97 33 764
fax: 0043-1-79 88 454
e-mail: info@kulturklub.at
www.kulturklub.at

Koniasch Latin Press s. r. o.

Na Hubálce 7
CZ-169 00 Praha 6
tel.: +420-603 256 618
koniasch@gmail.com
www.koniasch.cz

KLP

ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 515 22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz

Restaurace BÖHMERWALD

Česká kuchyně a speciality.
Osłavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at
otevřeno: po – ne 11:00-23:00 hod.

Restaurant Dinner Theater Schönbrunner Stöckl

beim Meidlinger Tor

České a slovenské speciality!

10:00-23:00, otevřeno po celý rok

Die Künstlerwirtsleut' Tamara Trojani – Konstantin Schenk

1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor

Tel.: +43 1 8134229, 0664 2244849, Karten: +43 660 63 63 200

www.schoenbrunnerstoeckl.com www.dinnertheater.wien

KOREC und BLAŽEK OEG

Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00

17:00-18:00 – sleva 25 %

Täglich Mittagmenü – Spezialitäten aus der ganzen
Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte

Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien

Tel. +74 331 81

Přímo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zadarmo

	<p>Danica KORECOVÁ majiteľka fa. Korec Veľké Úberce 310 Slovensko</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ubytovanie Restauračia Gril Kaviareň Sauna Fitness Parkovanie 	<p>Danica Korecová fa. Korec tel./fax: 038-7486 159 Info v reštaurácii Pressburg</p>
		<p>TEL./FAX: 038/7486 159</p>	<p>VEĽKÉ ÚBERCE č. 310</p>

**Stanislav Kostka Neumann: *Básně*
*Stesk na konci léta (Kniha lesů, vod a strání)***

Je blankyt hluboký a oblaka jsou nízko
jak lodí pokojné a bílé plachtoví;
vzduch zvolna zhasíná, je večer zcela blízko,
na stránkách poslední den zmirá srpnový.

Klid hledá babočka a rozbitá má křídla
i cesta za květy a sluncem poraní –;
předtucha žlutí jest už v zeleni, jež stydla,
se šerem vystoupí mlh smutné dýmání.

Pojď, svatý večere, a obejmi mě rychle,
přitiskni k zeleni těch zchladlých polštářů,
je naše údolí zas opojné a ztichlé,
neb rázem uprchl dav tučných kramářů.

Pojď, svatý večere, a obejmi mě chladem,
mé srdce chvěje se a těká zmučeno
a divně zmateno – zda sytostí či hladem? –
chce sladkou moudrostí být upokojeno.

Já, zdá se, člověku jsem příliš důvěřoval.
Teď vzpíná za městem své ruce bláhové:
jsem příliš chudý pes, bych život ozlacoval,
jsem příliš lidský rek pro snění nachové...

Jen země nádhera, jež zákon svůj má v sobě
a žádnou ilusí se nedá poplésti,
mně ňadra nabízí v jich proměnlivé zdobě:
s ní možno smuten být, nemožno nekvésti.

(mk)

**Josef Svatopluk Machar: *Pravdy znak*
*Červencové jitro***

Dnes žárem praží slunce vyschlou zemi
a obloha se v žhavých mráčkách bělá –
Co dělat? Ležet klidně pod olšemi
a v řeku zřít, jak plyne zlenivělá.

Já kdysi běhal všemi ulicemi,
den jak dnes žhavý – zmořen byl jsem zcela,
bez dechu téměř, s potu ručejem
za dívkou, která podobu tvou měla.

Jen podobu tvou... Mnohý kousek hloupý
vyvede člověk s prudkou krví mládí,
však přijde čas a rozvaha v um vstoupí...

Má dávná láska s bílým parazolem
teď z domu jde as... Klidno je tu kolem,
a ten stín olší příjemně tak chladí...

(mk)

**Jiří Karásek ze Lvovic: *Ocúny noci*
*Červnové růže***

Památce Karla Hlaváčka

Je bolest, kterou doba nezhojí,
v níž bledé růže do krve se rděly.

Pižmové vůně lhaly levkojí,
však růže června vpravdě krvácely.

Mám jít krajem, sledem drahých stop?
Jsou všude stíny, jsem tak osamělý.
Mám růže června hodit v časný hrob,
básníku-druhu, lkare můj smělý?

Snad přikryje tvé jméno zapomnění,
snad Sláva ozáří tvou touhu, tvoje snění,
vše se zdá klamem u tvé mohyly,

když růže června, ukrutné a žhavé,
na tělo padly pohublé a tmavé,
tajemství jeho navždy pohřbily...

(mk)

**Antonín Sova: *Když ona přišla na můj sad*
I) V duši mé se budí divný pták, jenž sladce zpívá
*Tiché štěstí***

Slunce blýsklo, všecko kvetlo
a já v slunná pole vyšel.
Do mé duše padlo světlo,
zevšad hlas jsem tichý slyšel.

Táhlo teplo mojí hrudí,
jako v létě v luzích bývá.
Cítím, v duši mé se budí
divný pták, jenž sladce zpívá!

Tiché štěstí, tiché štěstí!
Uleh jsem si pod větvemi.
Zřel jsem, jak vše musí kvésti,
lehce jak a volno je mi.

Jsem jak čistý pramen z lesa,
kam jen laně chodí pítí,
kde jen datel v kůru tesá
a kde šumí dlouhé síti.

(mk)

**František Hrubín: *Špalíček veršů a pohádek*
*Léto***

Nesem jahod plné hrnky,
vyplašili jsme dvě srnky
a jednoho jelena,
třásla se mu kolena.

U vody

Hop do vody, do vodičky,
zahraju si na rybičky –
hop do vody jako šipka,
velká ryba, malá rybka!

Hop a z vody na sluníčko,
uschnou záda, uschne líčko –
ať si jak chce ryba vede,
tohle přece nedovede!

(mk)

KNIŽNÍ TIPY

Otomar Dvořák – Josef P. Snětívý: Místa zrychleného tepu

Tipy na cesty za skrytou krásou. Často je málo viditelná, protože se nachází ve stínu památky či pozoruhodnosti mnohem větší. Jindy proto, že jí musíme hledat pod zemí. A ještě jindy po ní zůstávají už jen zbytky, které lze snadno přehlédnout.

Nakladatelství ČAS, 269 Kč

Josef Moník: Pazdera pláče a jiné povídky

Soubor dvanácti povídek sleduje předrevoluční osudy mnoha hrdinů, ale i peripetie, s nimiž se potýkala společnost v devadesátých letech. Společným rysem Moníkových povídek je nadsázka a melancholická poetičnost.

Nakladatelství Prostor, 187 Kč

Karel Hvízdala: Prostory a dialogy Evy Jiříčné

Doplňné vydání knihy o světově známé české architektce.

Nakladatelství Mladá fronta, 399 Kč

Michaela Mlíčková Jelínková: Maličkost pro premiéra

Pilot, manažerka, pravicový extremisté, postarší úřednice, nezaměstnaný dělník či cestovatelka – tito Češi jsou hrdiny mrazivých povídek s ostřejšími pointami.

Nakladatelství Argo, 289 Kč

Audiokniha Povídky s úsměvem

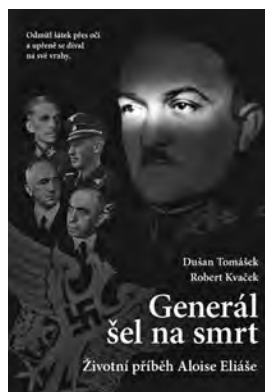
chce především pobavit, proto autor supraphonského výběru Alan Piskač pro další z titulů edice mluveného slova sáhl po osvědčených autorech.

Supraphon 2019, celkový čas 75:12.

Martin Nekola: Osobnosti pouňorového exilu

Československý exil po únoru 1948 je jedním z největších „bílých míst“ československé historiografie. Kniha Martina Nekoly představuje čtrnáct významných osobností a zároveň čtenáři odhaluje, jak se protikomunistický exil vyvíjel, jak se jeho vrcholní představitelé dívali na režim doma, dědictví druhé světové války, odkaz E. Beneše či na budoucí vývoj Československa. Nakladatelství Naše vojsko, Praha 2018, 299 stran

Dušan Tomášek – Robert Kvaček: Generál šel na smrt

Ojedinělý příběh Aloise Eliáše. Osud muže, který jiným pomáhal k emigraci, ale sám odejít z vlasti odmítl. V žádné další zemi nacisté nepopravili úřadujícího ministerského předsedu.

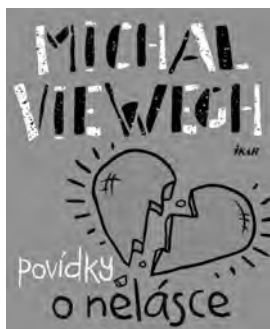
Nakladatelství Epoque, 159 Kč

Martin Greenfield: Krejčí z osvětími

Osudy muže, který se narodil v Československu ve vesničce Pavlovo na Podkarpatské Ukrajině, v koncentračním táboře přišel o celou rodinu, ale sám přežil a následně se stal krejčím amerických prezidentů. Muž, který v životě několikrát začínal od nuly, oblékal i Franka Sinatru či Michaela Jacksona, ale také Baracka Obamu a Donalda Trumpa.

Nakladatelství Brána, 299 Kč

Michal Viewegh: Povídky o nelásce

Melancholická atmosféra nelehkého životního období v povídkách a jedné divadelní hře oblíbeného autora.

Nakladatelství Ikar, 299 Kč

Kniha měsíce dubna – Alena Mornštajnová: Tiché roky

Spisovatelka Alena Mornštajnová (* 1963), autorka čtenářsky úspěšných próz *Slepá mapa*, *Hotýlek* a *Hana* a knížky pro děti *Strašidýlko Stráša*, prezentuje své nejnovější dílo, třisetstránkový román *Tiché roky*.

Příběh tří generací rodiny Žákových se odehrává na přích 20. stoletím. Zásadní momenty československých dějin minulého století jsou sice přítomny a podstatně ovlivňují osudy postav, avšak do samotného vyprávění vstupují jen zřídka. Mornštajnová se znovu osvědčuje coby talentovaná vypravěčka i dobrá psycholožka. Svůj příběh skládá po způsobu mozaiky.

Nakladatelství Host

Alena Mornštajnová a její poslední román *Tiché roky*

Jindra Hojer z Rychlých šípů vydal knihu svých hlavolamů

Před knihupectvím Mozaika na pardubickém nádraží Jindra Hojer za pomoci kytaristy Štěpána Raka pokřtil svou knihu *Záhadné hlavolamy pro chytré hlavičky*. Čtyřiaředesátiletý muž, předobraz postavy komiksového seriálu Jaroslava Foglara *Rychlé šípů*, se podle svých slov věnoval luštění hlavolamů celý život. Publikace vyšla v nákladu 2 000 kusů, financování zajistila veřejnost s využitím crowdfundingové sbírky. O publikaci byl velký zájem, na ni a na podpis autora čekala na nádraží více než stovka lidí.

Hojer v mládí chodil do skautského oddílu pražská Dvojka Jaroslava Foglara. Ten si jej pak vybral jako jednu z postav legendární pětičky *Rychlých šípů*, figuruje pod vlastním jménem v červených šortkách a plavými vlasy s pěšinkou. Jeho rodiče Foglar přesvědčil k souhlasu slibem, že postava bude veskrze kladná. Hojer žije v jed-

nom z domovů důchodců v Pardubicích. Narodil se v roce 1924, vystudoval chemii a většinu života pracoval ve Výzkumném ústavu organických syntéz v Rybitví u Pardubic.

Jindra Hojer

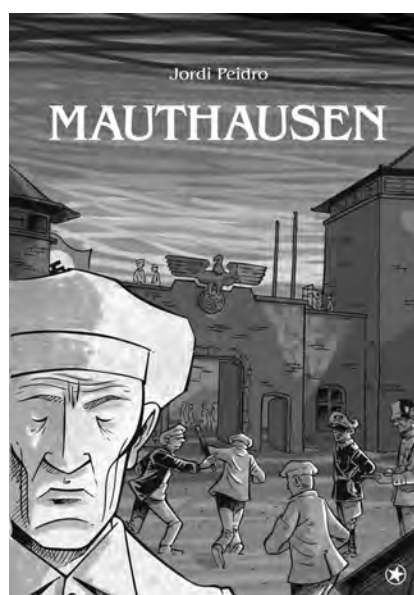
Marcela Titzlová: Ivan Hlas. V náruči dejvický noci

Ivan Hlas připomíná pestré okamžiky svého života kluka z Hanspaulky, který zpíval o Karlíně.

Jordi Peidro: Mauthausen

Vzpomínky na pronásledované španělské republikány, kteří byli v roce 1941 deportováni do Mauthausenu, jsou vydány v komiksové formě pro mládež.

Wien: Bahoe books, 2018, ISBN 978-3-903022-88-1, 200 stránek, 19,00 €

Markéta Hejkalová: *Měj mě rád/a*

Není náhodou, že v rámci programu Q21 Artists-in-Residence byla vybrána právě spisovatelka Markéta Hejkalová pro dvouměsíční pobyt ve Vídni.

Markéta Hejkalová je uznávanou postavou české literární scény nejen díky svému spisovatelskému a překladatelskému umu, ale také i díky organizaci druhého největšího knižního veletrhu v Česku. Pobyt ve Vídni autorka završila literárním večerem v Českém centru věnovanému jejímu novému románu *Měj mě rád/a*, který uvedl rakouský spisovatel Josef Haslinger.

O čem kniha je: Je pondělí odpoledne, začátek léta, začátek dvacátého století. Děti si hrají u rybníka a jedno z nich se málem utopí. Holčička Lina se později vdá za Reinharda Heydricha a z malého Karlíčka vyroste obávaný komunistický prokurátor. A na další dvě holčičky, Terezku a Johanku, čeká obyčejný život: lásky, manželství, děti, radosti, zrady... a smrt, po níž vše začíná jakoby znovu. Román plyne řekou času a v jejích dravých vírech se točí osudy lidí, rodů a generací. Odehrává se v několika zemích, vystupují v něm skutečné i fiktivní postavy a jejich životy se nečekaně prolínají. Dobro a zlo bojují o duši hrdinů nejen ve vypjatých okamžicích vzdoru proti násilí a totalitám, ale i ve všedních dnech. Týden delší než století končí, je neděle odpoledne, začátek léta a začátek jednadvacátého století, děti si hrají u rybníka a jedno z nich se málem utopí.

Ukázka z románu:

16. Sobota, 1942

„Dobré ráno,“ pozdravila Anni Swan, ještě napůl rozespálá. Manžel už sedí u stolu, pije kávovou náhražku a čte noviny.

„Češi zabili Heydricha!“ zvedl k ní hlavu a ukázal na velký článek v novinách. Manžel řekl zabili, ale v titulku článku je jiné slovo: zavraždili. Čeští žoldáci zavraždili říšského protektora Reinharda Heydricha.

„Je to dobrá, nebo špatná zpráva?“ zeptala se. Chtěla přivolat zpátky jejich hru, zvyk z dávných bezstarostných let. U každé světové zprávy se ptala manžela, co si o ní myslí. Jestli je dobrá pro ně a jestli je dobrá pro Finsko.

Podíval se na ni, jako by na jejich starou hru zapomněl. Nebo na šťastný, bezstarostný svět. Na mládí. Už dlouho věděla, že Otto zapomíná čím dál víc a čím dál častěji. A teď si uvědomila, že nejenom zapomíná, ale taky stárne. A schází. Až tady nebude, bude jí scházet.

„Dobrá zpráva?“ zopakoval udiveně její otázku.

Jako by za války existovaly dobré zprávy.

Špatných zpráv se Anni bojí každý den. Mauno na frontě nemusel, přihlásil se jako dobrovolník. „Nemůžu si ho- vět doma, když je Finsko v nebezpečí,“ odbyl ji, když mu to chtěla vymluvit.

Neuměla si představit, jak to Mauno na frontě zvládne. I druhý syn je na frontě, ale o Mauna se bojí víc. Je tolik... citlivý, i když na většinu lidí tak nepůsobí, je tak jiný. Hrozbu smrti si představit umí, ale všední dny v zákopech ne. Od synů občas přicházejí dopisy, ale z těch se nic nedozví. Mám se dobře, nic mi nechybí, jsem zdrav, počasí nám přeje, posílám pozdravy všem doma, pořád stejné věty. Ví, že nic jiného psát nemůžou. Kdyby se dopisu zmocnil nepřítel, mohl by z něj vyčíst třeba zoufalství a z toho hned usoudit, že Finové jsou na kolenou a brzy se vzdají.

A co když se to doopravdy stane? Teď už není tak jasné jako ze začátku, že Německo válku vyhraje. A Finsko s ním. Vybojuje zpátky Karélii, kterou mu Stalin ukradl, jinak se to říct nedá, a pak se stáhne stranou a velmoci ať si to mezi sebou vyřídí. Co bude z Finska, jestli vyhraje Stalin? Jeden velký gulag? A co bude s nimi, s ní a s Ottou? Jejich názory na Rusko jsou přece veřejně známé. Pošlou je na Sibiř? A co udělají s vojáky, kteří teď proti Rusku bojují? Rovnou je zastřelí?

Ale z Německa také přicházejí znepokojivé zprávy.

„Je to dobrá, nebo špatná zpráva?“ zeptala se znovu, ale Otto jí ani teď neodpověděl. Na takové otázky teď nemá odpovědi nikdo, ani její manžel ne, i když je profesor a básník. Němci jsou spojenci, a co škodí Němcům, nemůže být logicky dobré ani pro Finsko. Ale logika teď taky přestává mít smysl.

„Musím pracovat,“ dopila kávovou náhražku a zvedla se. Termín odevzdání knihy se rychle blíží. Anni byla zvyklá psát na zakázku. Nakladatelé jí vždycky něco diktovali, nejenom termíny, ale i témata: teď je v módě Laponsko, tam by se měla knížka odehrávat, jindy by zase měla své hrdiny poslat na cesty po Evropě nebo ukázat, že i chudí se o sebe dokážou postarat, když se budou snažit. Ale tohle je státní zakázka: poslat hrdiny na frontu, aby finské děti pochopily, proč s nimi tatínkové nemůžou být doma.

„Musím pracovat, ale vůbec mi to nejde,“ zopakovala, aby oddálila chvíli, kdy si sedne k psacímu stolu a do stroje vsune bílý papír. „Copak já vím, jak to vypadá na frontě?“

„Ty si s tím poradíš, uvidíš,“ usmál se manžel a dolil do jejího šálku zbytek náhražky z konvice. „Já jsem ho vlastně znal,“ řekl zničehonic.

„Koho? Heydricha?“ podivila se. „Z kongresu PEN klubu?“ napadla ji nepravděpodobná možnost.

„Jeho vlastně ne. Jeho ženu. Ale když jsem ji viděl, byla malá holčička. Psal jsem si s jejím otcem. Kdysi, za první světové války. Bydlel na jednom ostrově v Baltském moři. Dokonce jsem tam za ním jednou byl. Fehmarn. Takový malý ostrov. Za první války se tam tajně cvičily finské jednotky. Bůhví co s ním je teď. Dlouho jsme si psali. Před několika lety jsem na ty dopisy narazil, když... však víš.“

Ví. Na začátku války, když to vypadalo, že Rusové možná během pár dní dobudou Helsinky. Jako první likvidovali papíry. Co se musí spálit, co vyhodit a co uschovat.

„A objevil jsem svatební oznámení. To byl myslím poslední dopis, který jsem od něj dostal. Lina von Osten, to byla ta malá roztomilá holčička. A brala si Reinharda Heydricha. Když mi to poslal, nic mi to jméno neříkalo. Asi jsem jim tehdy i pogratuloval. Teď jsem si na to vzpomněl,“ řekl, jako by se za tu vzpomínku omlouval.

„Skutečně? Netušila jsem, že máš takové... známosti,“ zaváhala, jaké slovo zvolit. Nechtěla se manžela dotknout, ale zaskočilo ji, že v Ottově životě existují věci, o nichž ona nic neví. Po dlouhých letech manželství. „Máš to oznámení ještě?“

„To jsem přece spálil,“ zavrtěl hlavou. „Ale o Heydrichovi jsem mluvit nechtěl. Prý to byl tyran, ale co my o tom víme. Ať odpočívá v pokoji. Přemýšlel jsem, co bude po válce.“

„Já také!“ podívala se na něj překvapeně, jako by bylo něco divného na tom, že po dlouholetém manželství je napadají stejné věci.

„Němci tuhle válku asi nevyhrají,“ ztišil hlas. „A co se stane s Finskem, to nikdo neví. Ale nic dobrého to nebude. Přemýšlel jsem, jestli bychom se neměli pokusit odejít do Švédska. Ty jsi tam známá. Zase bys začala psát švédsky, jako na začátku. A já bych mohl učit na univerzitě.“

Anni je čím dál zmatenější. Copak by mohli uprostřed války opustit vlast? Dezertovat jako krysy z lodí? Opravdu jí to její manžel navrhuje?

„Přece tady nemůžeme nechat Mauna a Antera. Oni jsou na frontě, a my...“ nedořekla.

Najednou se jí v hlavě mihl děj té budoucí knihy. Dva kamarádi. Tohle schéma umí, je v jejích knížkách obvyklé. Sice to většinou byly dvě dívky nebo jeden kluk a jedna dívka, ale nedá se nic dělat. Teď to budou dva chlapi. Mladí muži. Jeden půjde na frontu a ten druhý... ten by se mohl pokusit utéct třeba zrovna do Švédska. Zatím to je jen nejasný nápad, mlhavý obrys, ale věděla, že už to půjde, našla klíč. Ale o knihu teď přece nejde.

„Kdyby někdy potřebovali utéct, aspoň by měli kam.“

„Ty myslíš...“ zašeptala, radši ani nechtěla vyslovit, čeho se bojí. Na co před chvílí myslela.

„Kde oslavíme letní slunovrat?“ zeptala se, aby zahнала zlé myšlenky. Jako by žádná válka nebyla, jako by byl obyčejný rok, obyčejný začátek června, obyčejné finské léto, obyčejné dva měsíce světla, Mauno a Antero by byli doma v Helsinkách, roztomilá Lina na ostrově Fehmarn a Reinhard Heydrich u všech čertů.

19. Úterý, 1943

Lina poslouchá advokáta a nevěří svým uším. To vypadá, jako kdyby si její chlapeček sám vběhl pod auto pro smrt, jako by ho řidič nepřejel. A stejně nevěřičně ho sleduje obžalovaný. Podsaditý mužský, teď ale pohublý a popelavý. Poslouchá advokáta a v očích se mu poprvé po mnoha dnech mihne záblesk nejisté naděje. Ten kluk mu pod auto vlítl sám a nedalo se nic dělat, ale ten kluk byl Heydrichův syn! Řidič, Karel Kašpar, se pořád ještě nevzpamatoval z hrůzy, co nastala po atentátu. Nekonečné seznamy popravených každý večer v rádiu, zrovna v době, kdy vysílal Londýn, ale on se tehdy bál poslouchat Londýn. A pak Lidice! Žena tam měla vzdálenou přízeň, bratrance z bůhvíkolikátého kolena, ale i kvůli takovému příbuzenství by je tehdy mohli všechny popravít. Teprve po atentátu si uvědomil, že je válka. Začal se doopravdy bát a strach ho od té doby nepřešel.

A když už to vypadalo, že se největší bouře přehnal, stane se tohle! V neděli odpoledne se vraceli z fotbalu. Možná nebyl tak pozorný jako jindy, už se stmívalo a on se těšil na pivo. Ale nemohl by nic dělat, ani kdyby byl jasný den. Ten kluk se zničehonic vynořil za zatáčkou, ani se nerozhlídl, vběhl mu přímo pod auto. Dupl na brzdu, ale už bylo pozdě. Dítě na zemi, kolem krev. Kluci hráli na násvi fotbal a odkutálela se jim meruna. Než se k tělíčku stihl sehnout, jestli nedýchá, jestli se nestal zázrak, přiběhla ta ženská a začala ječet. Všechny je namísto postřílet, chtějí nás oddělat, celou naši rodinu. A pak se zhroutila na to krvavé dětské tělíčko.

„Ježíši Kriste!“ zašeptala manželka vedle něj, „to je Heydriška! Co teď s námi bude!“

Kupodivu zatkli jenom jeho. Manželku a fotbalisty na korbě vyslechli dokonce jen čeští četníci, nebyli ani na gestapu. Zaplatpánbůh za to, ale že popraví jeho, to pokládal řidič Karel Kašpar za hotovou věc. Advokáta ani nesháněl. Zbytečně by vyhazoval peníze! Až zůstane žena sama, bude potřebovat každou korunu. Až zůstane sama... vždycky si to říkal takhle, ani v těch bezesných nocích v cele nikdy neřekl: po mé smrti. Ani v duchu! Radši si představoval, jak dlouho zůstane sama, než se znovu vdá. Moc dlouho ne. Se třemi dětmi to ani nejde. A je pořád hezká. Koho si asi najde? V duchu hledal, vyvolával si známé tváře, mládenci, vdovci... ale ani to mu nepomáhalo usnout, jen se zbytečně trápil.

Ani advokát, kterého mu přidělili ex offio, v něm neprobudil naději. Takový holobrádek, jaké ten může mít zkušenosti.

„Čížek,“ představil se mu mladý advokát a pak se vypyta- val, jak se to všechno stalo. Jako už spousta lidí před ním, ale přece jen nějak jinak.

Ale teď obžalovaný Karel Kašpar advokáta ohromeně poslouchá a nevěří svým uším.

„...není nic tragičtějšího než smrt, a o smrti nevinného dítěte to platí stonásobně. Není nic odpornějšího než zneužívat majestát smrti, a o smrti malého chlapce to platí tisícronásobně. Podle práva můj mandant vinen není, ale prokletí si v sobě ponese až do konce svých dnů. Kdykoliv pohladí jedno ze svých tří dětí, uvidí před sebou to čtvrté dítě, mrtvé, které už nepohladí nikdo. Může být otec více potrestán?

A co matka? Matka toho mrtvého chlapce. Má ještě další tři děti. Zrovna tak jako obžalovaný. Dokáže si matka někdy odpustit, že svého syna neuhlídala?

Cui bono, ptá se právo už po tisíciletí. I kdyby existoval lidský trest, komu by potrestání mého mandanta prospělo? Spravedlnosti? Tomu nemůže věřit nikdo, a také je to lež! Posloužilo by rozvratným žvlům krvelačně bažícím po pomstě. Těm, kteří vezmou zavděk čímkoliv, co vrazí klín mezi nás Čechy a naše německé ochránce. Co rozjitří rány, které se ještě nestačily zahojit...“

Kdyby se obžalovaný řidič Karel Kašpar nad advokátovými slovy zamyslel, musel by přiznat, že jim vůbec nerozumí. Ale on nad nimi nepřemýšlí, okouzleně je poslouchá, a nepřemýšlí ani nad tím, jestli advokát pořád tak kuňká, jako když spolu mluvili ve vězení a on musel napínat uši, aby mu rozuměl. Teď se mu zdá, že advokátův hlas prošel nějakou záhadnou proměnou a on velebně hřímá na celou soudní síň.

„...a proto by žádný soudný člověk nemohl požadovat jiný verdikt než úplné osvobození ve smyslu obžaloby...“

Karel zmlkl, vytáhl kapesník a otřel si zpoceně čelo. Pořád ještě ho svíralo obrovské napětí, ale cítil, že první část zadání splnil. Podařilo se mu šokovat. Některé. A v jiných vzbudit důvěru. Ať už soud rozhodne jakkoliv.

„Úplné osvobození?!“ Lina strne a podezíravě se zadívá na svou tajemnici Hildu, která jí advokátovu řeč toporně překládá do němčiny. „Rozuměla jste dobře? Kdo to vůbec je, ten advokát?“

„Jmenuje se Karel Čížek. Nikdo známý. Začátečník. Vystudoval těsně před válkou,“ začíná tajemnice zeširoka vysvětlovat, aby se vyhnula dalšímu záchvatu vzteku své zaměstnavatelky. Ale Lina tentokrát nezatíná zuby, nesvírá pěsti a z očí jí nešlehají blesky. Z očí jí tečou slzy. Tajemnice ji plaše pohladí po ruce. Většinou se své zaměstnavatelky bojí, ale teď ji zaplaví soucit. Co je na tom, že se občas rozčílí? Jako by nestačilo, že nedávno přišla o manžela. Teď ztratila i syna, jedno ze čtyř dětí. Copak je to na jednu mladou ženskou málo neštěstí?

„Jak si tohle můžou dovolit! Češi! Napřed zabili Reinharda, a teď se mstí ještě na nevinném dítěti. A přitom Reinhard je měl rád, byl jejich protektor, ochránce! A co já? Kdo ochrání mě, a kdo moje děti,“ šeptá Lina mezi vzlyky a je jí jedno, jestli ji někdo slyší.

Božena Čížková poslouchá synovu řeč s velmi smíšenými pocity. S hrdostí, ale ještě víc se strachem. Chápe vůbec Karel, na jak tenký led se pouští? Mluvit o pomstě jen pár měsíců po heydrichiádě! A o matce, která neuhlídala své dítě. Ale nemůže z něj spustit oči!

Překvapil ji. Karel nikdy nevynikal statečností. Božena okouzleně poslouchá Karlova slova, jeho hlas, který jako by náhle zesílil. A zrovna tak v ní sílí strach, že tohle nemůže dobře dopadnout. Začíná litovat, že na tenhle proces šla. Když Karla přidělili jako obhájce tomu českému řidiči, zaujalo ji to. Dokonce si už začala v hlavě spřádát námět na román. Něco jiného než ty její věčné šťastné příběhy.

Malý kluk přijde o život při automobilové nehodě. Ale ten kluk je syn Reinharda Heydricha. Téma ji nadchlo a se strachem se pustila do psaní. Sama se pouštěla na hodně tenký led – a nejenom proto, že její čtenářky jsou zvyklé na úplně jinou literaturu a mohly by se od ní odvrátit. To by bylo ještě to nejmenší.

Hlavním hrdinou měl být ovšem Karel. Její Karel, ne ten obžalovaný řidič, jmenovec. Rozhodování: má tu obhajobu přijmout, nebo ne? Už to může být nebezpečné, ale co teprve pak! Jak ho má hájit: formálně, odbýt obhajobu několika frázemi? Jen aby nevyčníval, aby si nikdo nevšiml advokáta, který hájí vraha sirotka po říšském protektorovi. Nebo se za řidiče bít a dosáhnout mírnějšího trestu? Ale že bude požadovat úplné osvobození, to Boženu vůbec nenapadlo! V románu by to vypadalo dramaticky skvěle, ale Karel není literární postava. Karel je její syn a každodenní popravky ustaly teprve před několika měsíci.

31. Neděle, 1954

Bufet má otevřeno pořád, dokonce i v neděli dopoledne, ale Johance to nevadí, protože v práci nemusí na nic myslet. Bát se, jestli Magdu nechají dostudovat na učitelku a jestli Mirka nevyhodí před maturitou. Kdy si ji zase předvolají k výslechu a budou jí podstrkovat lejtstro, ať se s Václavem rozvede. Že se už nevrátí, do švestek, do Vánoc ani do prázdnin, už nikdy, že už navždy zůstane za zamřížovaným okénkem návštěvní místnosti. Že už nikdy nebudou spolu, Václav nebude už nikdy psát, děti skončí ve fabrikách v pohraničí a ona sama nebude už nikdy učit, už navždy bude Hanka, ženská bez manžela, co bydlí v pavlačovém bytě na Křenové a uklízí v bufetu.

Jenom vedoucí ví, co je doopravdy zač. Žádná Hanka. Johanka. Manželka odsouzeného politického vězně, nepřítel lidu. Drží nad Johankou ochrannou ruku a chce jí pomoci.

„Budete za pultem,“ navrhl, když onemocněla prodavačka z ranní směny.

„Ne!“ vyděsila se Johanka. Kdysi ve škole dětem říkala, že za žádnou poctivou práci se člověk nemusí stydět, ale teď se bála pohledů těch, co ji znali jako paní učitelku a manželku známého spisovatele. Nebo dětí. Co kdyby za- bloudily do bufetu s kamarády? Magda s Radkem, s tím studentem, co se s ním už několik měsíců schází, ale domů ho ještě nepřivedla. Kam taky? Do komůrky na Křenové? Za tu se stydí. A Johanka se stydí za to, že by prodávala sa- láty v bufetu. I když lidi, co ji znali dřív, do takového bufetu nechodili. Dřív. Ale teď je možné všechno.

„Na prodávání přece nic není,“ kroutí vedoucí hlavou trochu dotčeně, za dobrotu na žebrotu. „A vyděláte si.

Chlapi vám budou nechávat dýško, uvidíte," spiklenecky na ni mrkl, jako by proměna Johanky v Hanku už dospěla do nezvratného stadia.

Lokál je skoro prázdný. Mladá dvojice, která se tady asi stavila pro zákusky cestou na rodinný oběd, odešla a v bufetu zůstal jenom jediný host. Už ho tu několikrát zahlédla. Mužský o něco starší než ona. Kouká po vás, pomrkal na ni vedoucí. Vysoký a snědý, ale nevypadá jako cikán. Spíš jako cizinec. Má zvláštní kabát, neobvyklý, jaký se tady nevidí. A neobjednal si pivo jako každý samotný mužský, který do bufetu kdy zašel, ale kávu. A objednal si ji nějak zvláštně. Neřekl kafe ani kafčo ani kafičko, ale právě kávu, cize a spisovně.

Snědý muž přistoupil k pultu. „Kávu," objednal si.

„Ještě jednu?" podivila se a zapnula vaříč pod konvicí. „A ke kávě nic?"

Zavrtěl hlavou. Teď už si i ona musela všimnout, že na ni upřeně zírá.

Johanka se na sebe dívala do zrcadla, jenom když jela na návštěvu za Václavem. V jiné dny to přece není důležité. Důležité je, aby vydělala peníze, aby měli všichni tři co jíst, aby nikdo neonemocněl. Nedívala se do zrcadla, nebrala vážně spiklenecké pomrkvání vedoucího a vyhýbala se mužským pohledům, proto si neuvědomovala, jak jí to pořád ještě sluší, i když jí už brzo bude čtyřicet šest. Důležitější je jiné číslo – dvanáct let, tolik zbývá do Václavova propuštění. Pořád ještě má krásné plavé vlasy a v nich ani jeden šedivý, a skoro žádné vrásky, jen kolem úst a očí, když se směje. A ty nikdo nevidí, protože se nikdy nesměje. Zhubla ještě víc než dřív, a teď působí vysloveně křečce: jako plavovlasá víla, kterou je třeba chránit. Ale kromě vedoucího ji nechrání nikdo. Ani maminka už ne. Maminka před rokem ve Vídni zemřela a Johanku nepustili na pohřeb.

Cizí muž jí podal papírovou pětikorunu, počkal, až mu vrátí, a usmál se na ni.

Cizinec? Co by tady dělal? Musí to být fízl. Tajný, který se netají tím, že Johanku sleduje a ví o všem, co dělá. I o tom, že v bufetu neuklízí ani nemyje nádobí, ale prodává u pultu. Denně obslouží stovky lidí a všem může našepťávat své rozkladné názory.

Podívala se na hodiny nad pultem. Ještě čtvrt hodiny, a pak ho bude muset stejně vyprovodit.

Vzala hadr a šla sesbírat nádobí a otřít stoly.

„Budeme zavírat," řekla, když přišla k tomu mužskému. Stejně už měl kávu skoro dopitou, jen míchal ve skleničce lógr.

„Nerozumím česky," řekl německy a pokrčil omluvně rameny. Ne německy. Vídeňsky. Poznala to i z té kratičké věty.

„Bohužel musíte odejít, budeme zavírat," zopakovala německy a dokonce se usmála.

„Vy mluvíte německy!" zaradoval se.

„Narodila jsem se ve Vídni," usmála se zase, jako by kvůli dvěma krátkým vídeňským větičkám zapoměla na ostražitost.

„Jsem v Brně na služební cestě. Na dnešek jsem dostal dva lístky do divadla a nemám s kým jít, kolega onemocněl. Do opery. Na *Madame Butterfly*. Půjдете se mnou?" zeptal se rychle německy, a nezni to špionsky. Zní to jako ze starého dobrého světa. Z jejího světa.

Ale ten svět už neexistuje. Johanka si vzpomněla na všechny články o špionech, co vycházejí v novinách. Špiوني ze Západu lákají své oběti pod stejně slaboduchými záminkami jako tenhle muž. Lístky do divadla... to určitě! Kdyby to byl skutečný špion, který by jí pomohl dostat Václava z vězení, nebála by se. Ale tohle je určitě provokatér! Nechávali je na pokoji, ale teď se jim zachtělo dalších obětí. Krve se jim zachtělo, vybavila si titulky z novin, ale ten nemířil na komunisty, samozřejmě že ne. Krve se zachtělo těm druhým, zrádcům nebo imperialistům nebo jugoslávským oportunistům. Co když je to Jugoslávec? Krvavý pes Tito. Zachvěla se.

„Pojďte," řekl prosebně a uhrančivě se na ni podíval. Je teprve konec února, ale vzduch už je vlahý a od rána svítí slunce, horce a netrpělivě, jako by se nemohlo dočkat jara.

Vytáhl dva lístky, jeden odtrhl a podal ho Johance. „Přijďte, budu na vás čekat."

Kdyby mi nedal lístek, nikam bych nešla, namlouvá si celé předjarní odpoledne. Cestou nedělně prázdnými ulicemi. Doma, najednou sama v prázdném bytě, Magda i Mirek na neděli odjeli. Před otevřenou skříní. I kdyby chtěla jít, stejně nemá co na sebe, leda starý kostým. Ale ten je přece těžký, tvrdový, do opery se vůbec nehodí. Kromě toho jí je velký. Aspoň má důvod, proč nikam nechodit. Jako by potřebovala nějaký důvod! Nikam nepůjde, je to od začátku nesmysl.

Ale pak v koutě skříně na policiče objevila složené šaty. Prastaré, ještě z Vídně, z doby před svatbou. Zkusila si je, ale jen pro klid duše. Nevejde se do nich, nebo budou prokousané od molů.

Maximálně by mohla k divadlu přijít, ale jen aby mu vrátila lístek. Nezlobte se, nejde to, na poslední chvíli mi do toho něco přišlo. Třeba se mu podaří lístek ještě prodat.

Šaty jí padly jako ulité. Podívala se do zrcadla. Jsou černé, ale ne smutné. A když si k nim vezme zlatý šál... Přistihla se, že se v zrcadle prohlíží se zalíbením. „Pověz mi, zrcadlo, kdo je v zemi zdejší ze všech nejkrásnější?" zapitvoří se, aby se vzpamatovala, ale nepomohlo to. Jako by ty šaty byly kouzelné a ona se v nich vrátila o třicet let zpátky, do Vídně, do mládí, kdy svět byl ještě normální a ji by ani nenapadlo, že se jednou bude rozhodovat, jestli může jít s cizím mužským do divadla, zatímco její manžel sedí v žaláři. Jako by stud a strach vystřídal vzdor. Proč by nemohla!

Začíná se stmívat. Jestli nechce přijít pozdě, má co dělat. Rychle si natáhla punčochy a učesala se. Ještě si chce namalovat rty, ale nelíčila se už tak dávno, že nemůže najít rtěnku. Ví, že by do divadla s cizím mužem chodit neměla. Zvlášť když je cizinec a možná i provokatér. Ale ona přece neudělá nic špatného. Nebude mu povídat o Václavovi, ani už mluvit o Vídni. Nebude mu povídat nic jiného než zdvořilostní fráze: Pucciniho hudba je hezká, ale já mám raději našeho národního skladatele Smetanu. Dominantou Brna je hrad Špilberk. Když jsme úpěli pod rakouským jhem, bylo tam vězení. Žalář národů. Celá rakousko-uherská monarchie byla žalář národů, teď je to úplně jinak. To by tomu dala! Špilberk patří armádě, a kdyby o něm vykládala cizinci, myslel by si, že je provokatérka nebo blázen. Nebo špionka a vlastizrádkyně a hned by ji udal.

Ale co když mě uvidí někdo známý, lekne se, když vystupuje z tramvaje. Někdo z bývalých kolegů. Někdo z je-

jich přátel nebo známých. Do bufetu nechodí, ale do divadla? Co by si o ní pomysleli? Manželka politického vězně, a tahá se s cizím chlapem. Ale vždyť to tak je!

Jde od tramvaje, co noha nohu mine. Ještě je čas otočit se. Cizí mužský bude možná zklamaný a lístek propadne, no a co!

Před divadlem už je pusto. Přišla pozdě, nedá se nic dělat. Má to tak být.

„Pojďte rychle, jinak byste musela čekat až do přestávky!“ zavolala na ni šatnářka. Rychle si odložila kabát a vyběhla po schodech.

„Pospěšte si, už se začne,“ řekla uvaděčka a posvítla jí na cestu. „Tamhle je vaše sedadlo.“

V poslední chvíli znovu dostala strach, ale už nemůže couvnout. Třeba na mě marně čekal, a když jsem nepřišla, nechtělo se mu jít samotnému, zadoufá. Podívá se na operu, a po ní se vrátí do svého života.

Ale on přišel. V řadě, k níž ji uvaděčka zavedla, je jediné prázdné sedadlo.

„Dobrý večer,“ zašeptala, když na něj dosedla. „Promiňte, že...“

„Vy jste přišla!“ zaradoval se. Sklonil se k ní a ve tmě jí políbil ruku. Zazněly mámivé tóny předehty.

78. Pátek, 1999

Milazina odjakživa provázel pocit, že je jinde, než by měl být. A někdo jiný. Studoval v Sarajevu místo v Bělehradě, pracoval v ústavu místo na ministerstvu. Byl trochu Albánc a trochu Čech a trochu Slovinec, místo aby byl prostě Srb, a žil moc dlouho v Srbsku, místo aby mohl být prostě Albánc.

Ted' byl ten pocit úplně nejsilnější. Musí rychle vyklidit kancelář. Házel papíry a diskety do krabice, jako by bylo důležité, aby se uchovaly, aby se z nich lidé jednou dozvěděli, o čem všem jednali a hlavně že nic nevyjednali, ani válku ani mír, ani hranice ani autonomie ani kantony ani soužití. Úspěšní byli teprve v posledních týdnech, když kolem všechno krachovalo a oni vyjednávali vlaky a autobusy a bezpečný průchod a uprchlické tábory a konvoje s humanitární pomocí, které místo léků přivázely zbraně jenom někdy, ale vždycky ne, možná dokonce častěji ne než ano.

Ještě tuhle krabici, vynesu ji na dvůr a pojedu za Lindou a Davidem, říkal si. Věděl, kde by měl být a kam má jet, ale nevěděl, jak se tam dostat. Žena vzala syna a utekla k rodičům na vesnici do Kosova. Utekla před tím, co se dělo, ne před Milazinem. Přemlouvala ho, ať jde s nimi, ale on nemohl. Nemohl se nechat žít tchánem, musel zůstat v Bělehradě. Mám tady práci a úkol, vysvětloval, nevěděl, jestli ho pochopila. Měl jet s ní. Měla pravdu, ale to věděl až teď. Měl Lindu a syna odvést do bezpečí. Do Kosova nebo do Česka, všechno se dalo zařídit, a i kdyby nedalo, on to zařídit měl, dokud byl čas, dokud by nemuseli překonávat hranice a kantony a uprchlické tábory a konvoje s bombami a léky. Válku, která za chvíli začne, která už začala, a on je na nesprávné straně a neví, jak se dostat na tu správnou. Vždycky je na nesprávné straně.

Sáhl po sluchátku a telefon kupodivu fungoval. Vytočil číslo, uvědomil si, že místo Lindy volá Vesně, místo manželky sestře, místo do Kosova do Česka, omylem nebo podvědomě, protože neví, co by Lindě měl říct, neví, kdy za ní přijede ani jak.

Telefon vyzváněl, dlouho. Milazin se podíval na hodinky, jestli už není pozdě, ale ne, pět hodin, normální odpolední čas.

„Prosím,“ ozvalo se konečně ve sluchátku udýchané české slovo, znal ho od babičky. „Milazine,“ zajásala sestra, když poznala jeho hlas. „Promiň, neslyšela jsem telefon. My slavíme. Otvíráme penzion, a taky že jsme v NATO, je tady starosta, všichni, je to fantastický a zavoláme si když tak pak, já musím běžet,“ rozesmála se, někdo na ni možná zdálky volal, ať si jde připít. Její manžel. Politik a velkostatkář, smála se Vesna, ale přitom se na manžela vždycky oddaně dívala. Milazin věděl, že je to pravda. Švagr skoupil pole kolem dokola a hospodaři na nich a je v městské radě a dokáže se o svou ženu postarat.

Ne jako já, píchla ho zase výčitka jako špička nabroušeného nože. Znovu vytočil číslo, dokud telefon ještě funguje. I teď telefon dlouho vyzváněl a pak se ozvalo zadýchané prosím. „Prosím?“ zeptala se Linda albánsky. „Milazine,“ zajásala, když poznala jeho hlas, „my tady slavíme. Sleduješ zprávy? NATO se za nás postavilo, nenechá nás v tom, už nám nebude nikdo ubližovat. Budou bombardovat, ale tobě nic nehrozí, ne?“ zeptala se poplašeně, „ne, určitě ne, budou bombardovat jenom strategické objekty, ty se určitě nemusíš bát, ty přece v žádném takovém objektu nejsi, že ne,“ zeptala se a do hlasu se jí znovu vkradl strach a nejistota, „určitě ne, přijed, musíš co nejdřív přijet, zavoláme si pak, já teď musím jít,“ řekla dřív, než stihl odpovědět, zařadit, že mu nic nehrozí. Který jiný objekt by měli bombardovat, kdyby ne ten jejich. Vyjednávací štáb, který nic nevyjednal a z kterého už všichni šéfové odešli, odjeli a odletěli vyjednávat jinam, stavět mosty, aby je zase mohl někdo rozbombardovat. Už tady zůstal jenom on a on musí co nejdřív zmizet, dřív než se ozve siréna, než se strategické objekty začnou hroutit k zemi a než se z toho hrozného snu konečně probudí.

ISBN 978-80-86026-88-6, 376 stran, vázané s přebalem, doporučená prodejní cena 329 Kč

Další informace na www.hejkal.cz

Hab mich lieb (překlad do němčiny: Johanna Posset)

V německém překladu vyšla také kniha *Kouzelník z Pekingu* (2008) jako *Der Zauberer aus Peking*, Wien: Braumüller Literaturverlag, 2012, ISBN 978-3-99200-056-2.

PhDr. Markéta Hejkalová

(* 29. 2. 1960, Praha)

je česká spisovatelka, autorka románů a literatury faktu, překladatelka finské literatury, členka výboru Mezinárodního PEN klubu a místopředsedkyně jeho českého centra, zakladatelka a ředitelka Podzimního knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě (letos 11. a 12. října) a spolujitelka rodinného nakladatelství Hejkal. S manželem žije a podniká v Havlíčkově Brodě. V devadesátých letech byla tři a půl roku konzulkou a kulturní atašé na českém velvyslanectví v Helsinkách. Pro českou diplomacii znovu pracovala v roce 2009, kdy Česká republika předsedala Evropské unii. Je dcerou spisovatelky Hany Pražákové a historika a hungaristy Richarda Pražáka.

www.hejkal.cz

POHÁDKA

**Jaromír Jech: Povídá babička povídačku
Uplakaný Honzíček**

Rodiče šli na pole a vzali s sebou svého synka, malého Honzíčka. On to byl takový strašný křikloun. Jak se pustil do breku, vydržel plakat třeba celé půldne. A zrovna ten den tak hrozně plakal, pískal a vřeštěl. Rodiče ho posadili pod strom, ať si tam brečí. Sami pracovali opodál. Byly zrovna žně, měli naplno a na Honzíčka dávat pozor nemohli. Nejdřív dlouho křičel, pak najednou utichl.

To on usnul, mysleli si rodiče, a pracovali klidně dál.

Když obilí svázali a potom skopili, chtěli jít domů. Přišli pod strom, a kde nic, tu nic. Honzíček byl tentam.

„Snad se nám někam schoval,“ povídal táta.

„Nebo spadl do nějaké díry,“ strachovala se máma.

Kupky převraceli, do lesa běželi, Honzíčka volali, a on se neozýval. Kdoví kde ho byl konec. Žádali sousedy o pomoc a celá vesnice ho hledala plných čtrnáct dní. Každý koutek prolezli, a všechno nadarmo. Honzíček se ztratil a ztracený zůstal. Nikdo nemohl tušit, kam se ten křikloun poděl. Říkali: „Jistě tu nikde nebude. Kdyby byl, našli bychom ho podle toho jeho křiku.“

Uplynulo patnáct let. Zase nastaly žně a k večeru po práci seděli rodiče před chalupou. Bylo jim smutno, zrovna vzpomínali na svého synka. A ti viděli, jak po mezičce jde nějaký malý vandrovník. V ruce nesl uzlíček a rovnou cestou k nim. Zastavil se před nimi a začal hovořit: „Copak mě neznáte?“

„Jakpak bychom tě znali? Čípak jsi?“

„Opravdu mě nepoznáváte? Já jsem přece váš uplakaný Honzíček.“

„Není možná. Ten už jistě není na světě.“

„Nevěříte? Poslouchejte, já vám to všechno povím: Posadili jste mě pod strom a já jsem brečel a brečel. Najednou jsem cítil, že se pode mnou hýbe kámen. Kámen se odvalil a přede mnou stál takový malý mužíček. Moc se na mne zlobil: „Co ty brečoune, co tady křičíš?! Vždyť pro ten rámus nemůžeme ani pracovat! Abys věděl, za trest tě vezmu s sebou pod zem a tam tě tomu breku odnaučíme.“

A taky mě odnaučili“ Když jsem poprvé začal plakat, mračili se na mne tak, že jsem si to dobře pamatoval a celý týden jsem byl zticha. A když jsem po týdenku na to zapomněl a znova začal, mračili se na mne ještě víc, že jsme na to plakání nevzpomněl aspoň půl roku. A potřetí už mě nikdy nenapadlo plakat.

Ale jinak se o mne pidimužáci starali a dobře mě vychovávali. Jen jsem trochu povyrosl, začali mě všechno možné učit. A když mi bylo patnáct let, vyvedli mě na povrch a řekli mi: „Naučil ses všemu, co v životě budeš potřebovat. Teď jdi domů k rodičům, starej se o ně a všem ve vesnici pomáhej. Ale to ti povídáme, poctivě pracuj a dobře se ti vždy povede.“

„No a to je všechno, teď jsem tedy u vás.“

Rodiče se konečně z překvapení vzpomatovali a radovali se, že se jim syn šťastně vrátil. A jejich radost byla tím větší, když poznali, že s uplakaného Honzíčka se stal pořádný, pracovitý člověk.

VZPOMÍNKA

Jan Křtitel Vaňhal, také Johann Baptist Wanhal či dokonce van Hall (12. 5. 1739, Nechanice – 20. 8. 1813, Vídeň) – český hudební skladatel a pedagog druhé poloviny 18. století.

Jeho rodina se několik generací před Vaňhalovým narozením usadila v Čechách, kde jeho otec i děd pěstovali kolářské řemeslo. Ve třinácti letech působil Vaňhal jako varhaník v Opočně, o jeho hudební vzdělání se tehdy staral místní učitel Antonín Erban. Později, v osmnácti letech, se Vaňhal stal ředitelem kůru v Nemyčevsi u Jičína, kde se pod vedením Matyáše Nováka zdokonalil ve hře na housle a kompozici. Kolem roku 1760 odešel do Vídně, kde se dále hudebně vzdělával, svou pomoc mu nabídl Carl Ditters a umožnil mu také vstoupit do vídeňských hudebních kruhů. Vaňhal získal oblibu i u šlechty.

Díky podpoře barona Riesche podnikl dvouletou studijní cestu do Itálie (1761-63), rok z toho pobýval v Benátkách. V Itálii se setkal s Ch. W. Gluckem a F. Gassmannem. V Římě napsal z podnětu obou skladatelů opery *Il trionfo di Clelia* (1761) a *Il Demofonte*, obě na Metastasiova libreta. Ani jedna z oper se nedochovala. Kolem roku 1763

Jan Křtitel Vaňhal

se vrátil do Vídně, kde vynikl jako pedagog a symfonik. Působil také v Uhrách a Chorvatsku ve službách hraběte Erdödiho, v roce 1780 se vrátil zpět do Vídně.

Jako skladatel byl spíše zastíněn hvězdami vídeňských klasiků, dovedl si ale udržet postavení skvělého instrumentalisty, hrál první part houslí při provedení Gluckova *Orfea* (1763) a roku 1784 si zahrál nejspíše na violoncello v kvartetu s Haydnem, Dittersdorfem a Mozartem. Proslul také jako skvělý klavírní pedagog. Je autorem více než 100 symfonií, 100 smyčcových kvartetů, klavírních sonát, sonatin a varhanních fug. Kvalita jeho skladeb se však velmi různí.

Literární dílo Jiřího Gruši

Cílem dlouhodobého česko-německo-rakouského projektu je představit ve dvanácti kriticky připravených a předními odborníky komentovaných svazcích celé literární a historicko-filozofické dílo jedné z nejvýraznějších celosvětově uznávaných osobností české a německé kultury posledních padesáti let – Jiřího Gruši (1938-2011). Projekt byl zahájen v roce 2013. Grušovo dílo vychází v rámci tohoto projektu paralelně ve dvou jazykových řadách – české a německé (německé vydání bylo, jak jsme Vás již na stránkách Kulturního klubu informovali, v minulém roce 2018 dokončeno).

Česká jazyková řada vychází v nakladatelství Barrister & Principal. Toto nezávislé české rodinné nakladatelství vzniklo v roce 1996. Nakladatelství se zaměřuje na knihy z oblasti společenských věd, ale vydává i romány a povídky, které souvisejí se zaměřením nakladatelství, pohádky a s oblibou poezii. Uskutečňuje řadu dlouhodobých projektů zaměřených na středoevropské dějiny, politiku a literaturu (například *Dílo Jiřího Gruši*).

Nakladatelství Barrister & Principal, spol. s r. o.

Fišova 15

602 00 Brno

IČO: 25304127

DIČ: CZ25304127

tel.: (+420) 731 849 377

e-mail: nakladatelství@barrister.cz

Distribuce, propagace:

Bohdan Lukáš

tel: (+420) 731 849 377

e-mail: blukas@barrister.cz

V češtině byly zatím vydány svazky I–VI.

Svazek I:

Prózy I. Povídky a novely

Svazek představí poprvé uceleně povídkové dílo Jiřího Gruši, včetně jeho rozsáhlejší antiutopické prózy *Mimner* (1973) a novely *Dámský gambit* (1973), žánrově vzdálených oběma jeho románům. Nepříliš objemné povídkové dílo Jiřího Gruši (čítá desítku dokončených prací), které pochází z různých období spisovatelova života, představuje pestrou směs textů. Na jedné straně tyto texty vyjadřují Grušovo úsilí o moderní experimentální prózu, zkoumají možnosti individuálního uchopení klasických prozaických útvarů (zvláště povídky ze šedesátých let jako *Elsa* či úryvek *Dotazník*). Na druhé straně přecházejí, s experimentálními prvky, k povídkám pojatým jako záznamy individuálních životních situací.

Milan Kundera: „Jiří Gruša navazuje svým dílem ve dvou jazycích na nejlepší kulturní tradice střední Evropy.“

Svazek II:

Eseje a studie o literatuře a kultuře I

Svazek představuje eseje, studie a publicistické texty Jiřího Gruši z let 1960-1989, které autor napsal v Československu a po roce 1981 v exilu ve Spolkové republice Německo. Kromě spisovatelových známých literárních kritik a manifestů (*Verš pro kočku*, *Realismus jako mrav-*

nost) obsahuje mimo jiné Grušovy úvahy o kultuře českých zemí a jejich představitelích, jako byli například Franz Kafka, Jaroslav Hašek či Milena Jesenská, také o naší inspirativnosti pro Evropu před pádem železné opony. Tyto texty o české literatuře a kultuře představují přirozená východiska umělecké a diplomatické dráhy Jiřího Gruši po sametové revoluci. Řada esejů a studií tohoto svazku se jako tištěné či přeložené do češtiny objevuje vůbec poprvé.

Svazek III:

Prózy II. Romány

Svazek představuje Grušovy romány *Dotazník aneb Modlitba za jedno město a přítele* (1975) a *Doktor Kokeš – Mistr Panny* (1980). Obě spisovatelova klíčová prozaická díla tematizují vztah individua, jeho bezprostředního okolí, a na druhé straně – jeho postavení v nadosobní historii. Především se však soustřeďují na otázku individuálního literárního jazyka. V připojeném komentáři svazek sleduje genezi Grušova *Dotazníku* v souvislostech, v nichž ji zaznamenala v sedmdesátých letech Státní bezpečnost. Pozornost ovšem věnuje rovněž přípravným pracím k oběma románům již ze druhé poloviny šedesátých let.

Heinrich Böll: „Četl jsem *Dotazník* nejenom s napětím, ale i s účastí, neboť se v něm... spojují nejrůznější tradice evropské literatury velmi originálním a jedinečným způsobem. Není jen bohatý na fantazii, nýbrž tato fantazie je disciplinována způsobem, který činí román velmi přesvědčivým. Román ovšem v prvé řadě zobrazuje český život po stránce, která dosud není příliš známa.“

Svazek IV:

Eseje a studie o literatuře a kultuře II

Svazek obsahuje eseje, studie, vybrané projevy a další texty Jiřího Gruši o literatuře a kultuře, které vznikly po roce 1989, a to jak uveřejněné v Československu a v zahraničí, tak i dochované v autorově pozůstalosti. Kromě uceleného souboru *Česko – návod k použití* jsou zde otištěny další spisovatelovy texty z let 1990-2011. Mezi nimi vynikají drážďanské přednášky o poetice, ale i stati a reflexe zabývající se již staršími Grušovými tématy, jako je vztah autora a moci, nadnárodní kultura českých zemí a střední Evropy a zdejší zkušenost s totalitarismem. Publikace z posledních let autorova života obsahují četné vzpomínky a portréty. Z příležitostných textů jsou tu zahrnuty například projevy Jiřího Gruši jako prezidenta Mezinárodního PEN klubu v letech 2003-2009.

Pavel Švanda: „Chybil by ten, kdo by v esejistovi Jiřím Grušovi viděl komentátora relativizujícího zkušenosti, jimiž jsme prošli ve 20. století a v nichž je naše kulturní povědomí dodnes zakotveno. Byl plně ztotožněn s českým osudem. Jeho fejetony – eseje to dokládají nejen analýzami česko-německých kulturních souvislostí a poznámkami o českém literárním dění. [...] Právě proto, že Jiří Gruša nazíral českou kulturu a české dějiny sice jako účastník, ale zároveň očima intelektuála vědomého si ceny kritické distance, nabízejí jeho esejistické texty čtenářský užitek dnešku i budoucnosti. Jsou připomínkou výrazné autorské osobnosti a pronikavého způsobu pohledu, jež dnes v českém veřejném dění občas citelně postrádáme.“

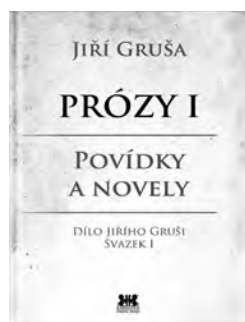
Svazek V:**Eseje a studie o diplomacii a politice**

V esejích, projevech a dalších textech v tomto svazku Jiří Gruša, jako český velvyslanec, ministr, posléze i ředitel Diplomatické akademie ve Vídni, komentuje Evropu po pádu železné opony a její výzvy. Nabízí jedinečně mnohostranný a zasvěcený pohled na vzájemné vztahy Čechů, Němců a Rakušanů a jejich novodobé milníky (Česko-německá deklarace, vstup České republiky do NATO a Evropské unie). Předkládá však i svůj pohled na historii středoevropského soužití. Již Grušovy texty z počátku devadesátých let přitom představují překvapivě aktuální konfrontaci se základy soudržnosti evropských společností a jejich vnitřními a vnějšími hrozbami.

Svazek VI:**Básně**

Svazek představuje Jiřího Grušu jako česko-německého básníka. Prvně v úplnosti, v originálech, resp. i překladu zahrnuje jeho šest za života vydaných českojazyčných básnických knih (*Torna, Světlá lhůta, Právo útrpné, Cvičení mučení, Modlitba k Janince, Grušas Wacht am Rhein*) a dvě sbírky německojazyčné (*Der Babylonwald, Wandersteine*). Mimoto českým čtenářům zpřístupňuje básně rukopisné, časopisecké, do češtiny dosud nepřeložené a v dodatcích a komentáři osvětluje genezi a souvislosti tohoto Grušova rozsáhlého díla.

Jiří Gruša (10. 11. 1938, Pardubice – 28. 11. 2011, Bad Oeyenhausen, SRN), prozaik, básník, esejista, diplomat, politik, filozof a historik, vystudoval filozofii a historii na Univerzitě Karlově. V šedesátých letech spoluzakládal první důsledně nemarxisticky orientovaná literární periodika *Tvář* a *Sešity pro mladou literaturu*, byl jedním z prvních signatářů Charty 77. Po opakovaných výsleších a zatčení za literární činnost se nelehce rozhodl přijmout stipendium v USA. Je mu odebráno občanství a tak znemožněn návrat, usazuje se v Německu nedaleko od bonnské ambasády ČSSR, před níž chodí spolu s dalšími pravidelně demonstrovat a kde posléze usedne jako československý první velvyslanec po listopadu 1989 k nelibosti mnohých doma, ale i levice v exilu. Jiří Gruša sehrál významnou roli při vyjednání Česko-německé deklarace (1997), v jejímž důsledku vznikl mj. Česko-německý fond budoucnosti. Zasloužil se mj. o německé vydání 33 svazků *Tschechische Bibliothek*, průřezového výběru z české literatury pro dnešního německého čtenáře. Velvyslancem v SRN byl do roku 1997, v témže roce se stal ministrem školství v Klausově vládě, v letech 1998-2004 působil jako velvyslanec v Rakousku. Rakouský prezident Heinz Fischer označil Jiřího Grušu za stavitele mostů mezi Prahou a Vídní a velmi oceňoval, že Jiří Gruša jako velvyslanec dokázal mnohokrát vysvětlit rozdílné pozice obou zemí tak, že to bylo pro obě země přijatelné. V letech 2004-2009 byl prezidentem Mezinárodního PEN klubu, v letech 2005-2009 ředitelem Diplomatické akademie ve Vídni (jako první cizinec v dvěstěpadesátileté historii této nejstarší diplomatické školy na světě). Literárně činný byl bez přerušení od šedesátých let, od osmdesátých let píše česky i německy. Je držitelem mnoha literárních cen – Cena Jiřího Koláře (1976), Cena Egona Hostovského (1978), Cena Andrea Gryphia (1996) za německou poezii, Cena Jaroslava Seiferta (2002) za českou poezii – a řady dalších ocenění.

Jiří Gruša

KŘÍŽOVKA

				48	DRUH ŽABY	POLSKÝ FIAT (OSTRAVSKÝ)	ŘECKÝ BŮH VÁLKY	ZÁHADA	KÓD ITÁLIE	3. DÍL TAJENKY	ELASTICKÁ TKANINA
●	KAPALNÉ POHONNÉ LÁTKY	1. DÍL TAJENKY	KAMARÁD ŠEBESTOVÉ NAŠE TV								
DĚLO					SÍDLO V ARIZONĚ KUŘIVO						
ČESKÝ SKOKAN NA LYŽÍCH				ZVUK HODIN TITUL MUŽE							
KRÁL ZVÍŘAT			JESTLIŽE VŠAK TROSKA						4. DÍL TAJENKY	OTVORY VE ZDI	
●	JMÉNO SLOVEN. HEREČKY RAPAČOVÉ	AFRO-ASIAT 2. DÍL TAJENKY				JAPONSKÝ GYMNASTA ROHOVNICKÝ ÚDER					
ŘÍMSKÝCH 4			JIRÁSKOVO DÍLO POVRCH ZÁV. DRAH				ANIONT. VÝMĚNNÁ KAPACITA DŘÍV				
SLOVEN. „DĚTI“				KOPNUTÍ BÝK				OSOBNÍ ZÁJMENO ČES. SPI-SOVATEL			
ČERNOCH					SLOVEN. „TRÍ“ ÚHOR						
●	PLAVECKÝ STYL SNÍŽENÁ NOTA H					KOPEC POPRAVČÍ				NĚMECKY „ČIN“	
VOZKOVO „VPRAVO“			KORÝŠ ZNAČKA NOBELIA				DOMÁC-NOST SOLMIZ. SLABIKA				
ZNAČKA LYŽÍ				NIČEMA							
SUCHÁ PÍCE				SEKEROU OPRA-COVAT							

Pomůcka: Endo, Miami, ša, Tat.

KS

Rozluštění křížovky: s. 6 dole vpravo

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina BODNAR
choroby kožní a pohlavní
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8
tel. 406 99 41

MUDr. Vít DOLEŽAL
zubní lékař (všechny pokladny)
Kegelgasse 14 / Top 12 (vchod
ze Seidlgasse 12), 1030 Wien
tel. 713 72 66

MUDr. Eva DRSATA
oční lékařka (všechny pokladny)
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne
termín po dohodě
na tel. 587 54 27

MUDr. Hana LION
zubní lékařka
Waltenhofengasse 5/2/301
1100 Wien
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15
tel. 615 46 10, všechny pokladny

MUDr. Kristina LION
všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii
Röttergasse 37, 1170 Wien
tel. 486-22-86
všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav LIPTÁK
internista – sportovní lékař
Innere Medizin – Sportmedizin
gerichtlich beeid. Sachverständiger
Diplomsportharzt
všechny pokladny
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

Digitale Praxis: **Dr. med. &
Dr. dent. med. Josef LUDVÍK**
FA für Zahn-, Mund- und Kiefer-
heilkunde
Simmeringer Hauptstr. 40/4,
1110 Wien
Po 10:00-13:00, 14:00-19:00,
út 7:30-14:00, st 7:30-14:00,
čt 12:00-17:00 a podle domluvy
tel.: 749 34 76, www.drludvik.at
e-mail: ordination@dr-ludvik.at

MUDr. Ilona POLZER
(roz. Bartošková), choroby oční
a optometrické (Wahlarzt)
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ
po, út 9-12, po + st 17-19 hod. a po
dohodě (i sobota dopoledne možná)
Tel.: 02236-496 93,
v akutních případech mimo ord. hod.:
0660-3470374
www.gesundeaugen.at

Ověřené překlady dokumentů aj.

Mag. Pavlína BÖHMOVÁ-LÖSSL
Allgemein beeidete und gerichtlich
zertifizierte Dolmetscherin
für die tschechische Sprache
Sprachtrainerin für Tschechisch,
Slowakisch, Deutsch
Dieselgasse 5/2, A-1100 Wien
tel./fax 2082175, 0699/19544077
office@pavlina.at, www.pavlina.at

Mag. Lenka KOVARIK
A-1210 Wien
Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809
mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@outlook.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at
http://www.deutsch-tschechisch.at

ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ

Schulverein Komenský
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel. +43-1-7133188-01

Mateřská škola
Ředitelka:
Sabina Eimer
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel.: +43-1-7133188-10

Bilingvní obecná škola
Ředitelka: **Dipl. Päd. Marcela Ofner**
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel.: +43-1-713 31 88-20

Bilingvní reálné gymnázium
Ředitelka:
Mag. Helena Huber
Schützengasse 31, 1030 Wien
Tel.: +43-1-713 31 88-60
www.rgkomensky.at

DUCHOVNÍ SPRÁVA KRAJANŮ P. Ing. dr. Jiří Šindelář, CSSR

Salvatorgasse 12, A-1010 Wien
[https://www.redemptoristen.com/
maria-am-gestade/](https://www.redemptoristen.com/maria-am-gestade/)
GSM: +43 6776 1418 232
Tel.: +43 1533 9594 202
E-Mail: jiri.sindelar.cssr@gmail.com
**KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Viedeň 3., Rennweg 63:** mše svatá každou neděli
a svátek v 10:00 hodin.
**CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Viedeň
1., Salvatorgasse 12:** mše svatá každou neděli a
svátek v 08:30 hodin.
**KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Viedeň 13., St. Veit-Gasse 25:** mše svatá 3. sobo-
tu v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.
**KOSTEL "Don Bosco", Viedeň 3., Hagenmül-
lergasse 33:** mše svatá podle kalendáře akcí
kostel **Panny Marie na rohu**
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická
**Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom**
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej
1030 Wien, Jaquingasse 12
Svatá omša s kážňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

K. M. Hofbauer Klub
Česko-slovenské společenství věřících
při chrámu Maria am Gestade ve Vídni
Seitzergasse 5, 4. patro vlevo, A-1010 Wien
<http://k-m-hofbauer-klub.webnode.at/>
Tel.: 0043 699 192 528 87
reneselig@gmail.com

Kaple sv. Stanislava, Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek v měsíci v 18:00

**Musikschule
bei der Karlskirche.
Kommt und musiziert mit.**

Offen für alle
Anmeldung jederzeit möglich
Auch Erwachsene sind willkommen
Flexible Unterrichtszeiten
Freundliche Preise

**Neugründung
der Karlsknaben**

Bist Du gut genug, um 1. Mitglied des neuen
Knabenchores der Wiener Karlskirche zu werden?

Nach einer kleinen musikalischen Überprüfung durch
einen Volksschulkapellmeister der Wiener Sängerknaben
wirst Du es wissen!

**Unsere
Anforderungen**

- Mindestalter: 9 Jahre
- Höchstalter: bis zum Stimmbruch
- Gesangs- und Chorerfahrung sowie Musikkenntnisse werden vorausgesetzt.

**Anmeldung
jederzeit möglich**

**Unsere
Leistungen**

- Vollkommen: Gratis
- 2x wöchentliche Proben nur nachmittags
- Regelmäßige Auftritte
- Professionelle musikalische Ausbildung (auch in der Theorie)
- Durch einen Volksschulkapellmeister der Wiener Sängerknaben
- Musizieren auf hohem Niveau mit großen Werken alter Meister

Kreuzherrenmusikschule Wien
Kreuzherrengasse 1 / 1040 Wien
(hinter der Karlskirche)

Tel.: +43 1 504 61 87, +43 664 621 68 84
E-Mail: info@khms.at
Web: www.khms.at

Kulturklub der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9
1030 Wien

Nezapomeňte nahlásit
případnou změnu adresy!

